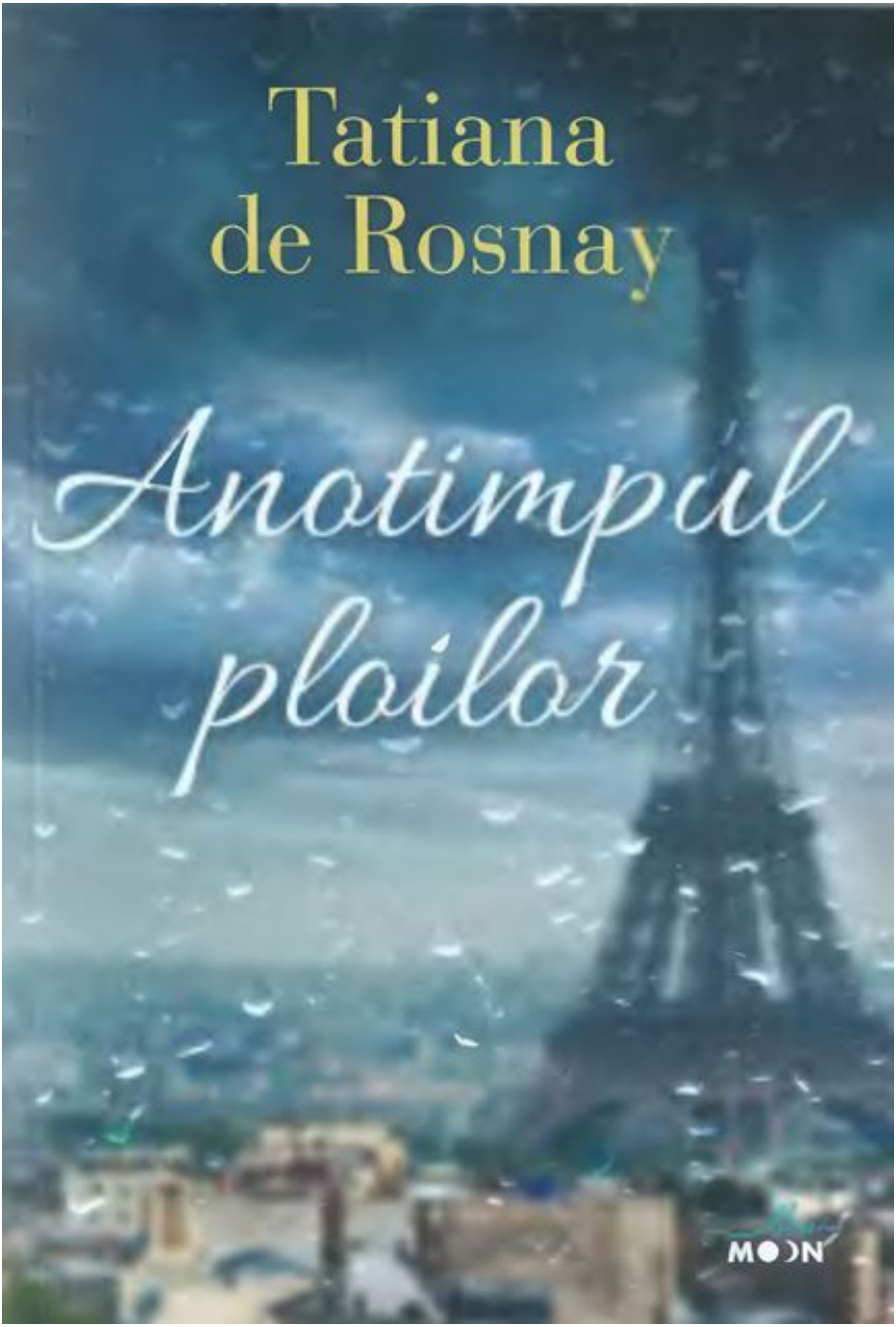
Tatiana
de Rosnay
Anotimpul
ploilor
MOON

TATIANA DE ROSNAY

ANOTIMPUL PLOILOR

Titlul original:
The Rain Watcher, 2018

Traducere din limba engleză şi note de
MARIANA PIROTEALĂ

EDITURA LITERA,
— 2019 —

Versiune ebook: v1.0, august 2019

Familiei mele

„Iar stelele par foarte diferite azi.”

David Bowie, „Space Oddity”, 1969

UNU

Je passais au bord de la Seine
Un livre ancien sous le bras
Le fleuve est pareil à ma peine
Il s'écoule et ne tarit pas.[1]

Guillaume Apollinaire, „Marie"

[1] „Pe lângă Sena trec aşa/ Sub braţ cu-o carte mai ciudată/ Iar fluviul ştie jalea mea/ El ce nu seacă niciodată." Guillaume Apollinaire, „Marie", în volumul *Alcooluri. Poeme (1898-1913),* traducere din limba franceză de Octavian Soviany, Editura Tracus Arte, 2019, p. 72

Voi începe cu copacul. Pentru că totul începe şi se termină cu copacul. Copacul este cel mai înalt. A fost plantat cu mult înaintea celorlalţi. Nu ştiu exact cât de bătrân este. Poate are trei-patru sute de ani. Este străvechi şi puternic. A îndurat furtuni cumplite, s-a ţinut bine în faţa vântului dezlănţuit. Nu-i este frică.

Copacul nu este precum ceilalţi. Are un ritm al lui. Primăvara începe mai târziu pentru el, în timp ce toţi ceilalţi înfloresc deja. Cum vine sfârşitul lui aprilie, dau uşurel noile frunze ovale, numai pe crengile de deasupra şi de la mijloc. În rest, pare uscat. Noduros, cenuşiu şi uscat. Îi place să se prefacă mort. Aşa de deştept este. Apoi, deodată, ca după o explozie, înfloresc toţi mugurii. Iar copacul triumfă cu coroana lui verde-pal.

Nu mă observă nimeni când sunt aici, sus. Nu mă deranjează liniştea. Nu e linişte, de fapt, pentru că o umplu aşa de multe sunete slabe. Foşnetul frunzelor. Geamătul vântului. Bâzâitul unei albine. Cântecul cicadelor. Fluturarea aripilor unei păsări. Când vine vremea mistralului şi se năpusteşte prin vale, miile de crengi care foşnesc se confundă cu marea. Aici veneam să mă joc. Acesta era regatul meu.

Spun povestea aceasta acum, o dată, ca să nu trebuiască s-o spun iar. Nu mă pricep la cuvinte, fie ele rostite sau aşternute pe hârtie. Când voi termina, voi ascunde aceste cuvinte. Undeva unde nu le va mai găsi nimeni. Nu ştie nimeni. Nu va şti nimeni. N-am spus-o niciodată. O voi scrie şi nu o voi arăta niciodată. Povestea va rămâne pe paginile acestea, ca o prizonieră.

— Aşa o ţine de două săptămâni, spune apaticul şofer de taxi.

Ploaia cade abundent, asemenea unei perdele de argint, şuieră, împuţinează lumina zilei. E abia zece dimineaţa, dar lui Linden i se pare că este un amurg care scânteiază umed. Şoferul de taxi spune că vrea să se mute definitiv, să fugă din Paris, să se ducă după soare, să se întoarcă în Martinica cea înmiresmată, locul său de baştină. În timp ce maşina lasă în urmă aeroportul Charles de Gaulle şi se târăşte pe autostrada blocată şi pe şoseaua de centură, Linden nu poate să nu-i dea dreptate. Suburbiile îmbibate cu apă sunt deprimante, contururi îngrămădite de cuburi greoaie cu firme luminoase stridente care pâlpâie prin burniţă. Îi spune şoferului să pornească radioul, iar omul îi laudă franceza, perfectă „pentru un american". Linden zâmbeşte larg. I se întâmplă ori de câte ori se întoarce la Paris. Răspunde că este franco-american, că s-a născut în Franţa, dintr-un tată francez şi o mamă americancă, şi vorbeşte amândouă limbile fluent, fără accent. „Ce zici de treaba asta, ei?" Şoferul chicoteşte, îşi face de lucru cu radioul – „mă rog, *monsieur* chiar pare american, nu? Înalt, atletic, cu blugi, pantofi sport, nu ca parizienii, cu costumele şi cravatele acelea fistichii".

La ştiri se vorbeşte doar despre Sena. Linden ascultă, în timp ce ştergătoarele de parbriz scârţâie şi aruncă pârâiaşe într-o bătălie fără sfârşit. Fluviul se tot umflă de cinci zile, începând cu 15 ianuarie, şi se loveşte de gleznele zuavului. Linden ştie că uriaşa statuie de piatră a unui soldat colonial aşezată chiar sub pont de l'Alma indică nivelul fluviului. În 1910, în timpul revărsării uriaşe care a inundat oraşul, apa urcase până la umerii zuavului. Şoferul răsuflă: „N-ai cum să împiedici revărsarea unui fluviu, n-are rost să te lupţi cu natura. Oamenii trebuie să înceteze să mai strice natura; toate acestea sunt felul ei de a se răzbuna pe noi". Pe când maşina se urneşte prin circulaţia înceată şi ploaia neîndurătoare loveşte pe

plafonul maşinii, Linden îşi aminteşte de e-mailul pe care i l-au trimis de la hotel marţi.

Dragă domnule Malegarde,

Vă aşteptăm cu drag să fiţi oaspetele nostru de vineri, 19 ianuarie, la prânz, până duminică, 21 ianuarie, seara (puteţi elibera târziu camera, după cum aţi solicitat). Însă circulaţia în Paris ar putea fi problematică din cauza creşterii nivelului Senei. Din fericire, hotelul Chatterton, situat în arondismentul al XIV-lea, nu se află într-o zonă expusă la inundaţii şi, prin urmare, nu va fi afectat. Deocamdată, prefectura ne informează că nu avem motive de îngrijorare, dar este politica noastră să ne punem oaspeţii la curent. Vă rog să ne anunţaţi dacă aveţi nevoie de ajutor. Cu stimă.

Linden îl citise la aeroportul din Los Angeles înainte de a decola spre New York, unde trebuia să fotografieze o actriţă britanică pentru *Vanity Fair.* Le trimisese mai departe mesajul surorii lui, Tilia, la Londra, şi mamei lui, Lauren, în valea râului Drome, care trebuiau să i se alăture la Paris în vinerea aceea. Linden nu-l inclusese şi pe Paul printre destinatari, deoarece tatăl lui aprecia numai scrisorile şi vederile, nu şi e-mailurile. Răspunsul surorii lui, pe care-l primise când aterizase câteva ore mai târziu la JFK, îl făcuse să chicotească. „Inundaţii?! Ce? Iar? Nu ţii minte că a fost deja o inundaţie cumplită la Paris anul trecut în noiembrie? Şi cea din iunie 2016? Ne-a luat câţiva ani să organizăm nenorocirea asta de weekend, şi acum ne confruntăm cu o inundaţie?!" Încheia cu o serie de emoticoane încruntate. Mai târziu, mama lor le răspunsese amândurora: „Venim cu barca dacă trebuie şi-l smulgem pe taică-tău de lângă copacii lui! Ca să fim, în sfârşit, împreună! Sub nicio formă nu anulăm reuniunea de familie! Ne vedem vineri, iubiţii mei!" Familia Malegarde se întâlnea la Paris să sărbătorească a şaptezecea aniversare a lui Paul şi patruzeci de ani de căsătorie pentru Lauren şi Paul.

Linden nu se mai gândise prea mult la avertismentul celor de la hotel. Când plecase de la New York la Paris joi seara, se simţea obosit. Avusese două zile pline, iar înainte de asta, săptămâni de muncă intensă prin toată lumea. Ar fi preferat să meargă acasă, la San Francisco, pe Elizabeth Street, la Sacha şi la pisici. Nu-i văzuse prea mult în ultima lună. Rachel Yellan, dinamica lui agentă, îi dăduse o mulţime de proiecte, un vârtej aiuritor dintr-un oraş în altul, care-l epuizase şi-l făcea să tânjească după un răgaz. Casa îngustă, albastră din Noe Valley şi îndrăgiţii săi locuitori trebuiau să aştepte până se termina acest eveniment special în familie. „Doar noi patru", spusese mama lui cu atâtea luni în urmă, când făcuse rezervare la hotel şi la restaurant. Aştepta cu nerăbdare acea reuniune? s-a întrebat el în timp ce decola avionul. Nu petrecuseră mult timp împreună, toţi patru, de când el era adolescent şi locuia la Sévral, şi cu atât mai mult după ce plecase de la Vénozan, domeniul familiei tatălui său, în 1997, la aproape şaisprezece ani. Îşi vedea părinţii o dată sau de două ori pe an şi sora ori de câte ori mergea la Londra, lucru care se întâmpla frecvent. Oare de ce „doar noi patru" îi dădea, simultan, un sentiment de linişte şi o anume angoasă?

În timpul zborului spre Paris, Linden citise *Le Figaro* şi îşi dăduse seama că situaţia descrisă de hotel era, de fapt, neliniştitoare. Sena se revărsase deja la sfârşitul lunii noiembrie, după cum subliniase şi Tilia, după o vară şi o toamnă umede, la fel şi în iunie 2016. Parizienii priviseră îngrijoraţi zuavul şi micile valuri care-i urcau pe gambe. Din fericire, nivelul nu mai crescuse. *Le Figaro* arăta că, datorită tehnologiei moderne, se putea anticipa umflarea fluviului cu trei zile înainte, ceea ce lăsa suficient timp pentru evacuare. Dar problema era ploaia torenţială, care nu se potolise. Fluviul se umfla iar, cu o viteză ameninţătoare.

După nenumărate blocaje în trafic şi prevestiri sumbre la radio, taxiul traversează Sena pe podul Concorde. Plouă aşa de tare, încât

Linden abia zăreşte fluviul de dedesubt, atât cât să observe că vâltoarea pare nefiresc de înspumată. Taxiul se târăşte de-a lungul bulevardelor Saint-Germain şi Raspail, năpădite de apă, şi ajunge la hotelul Chatterton, la intersecţia cu Vavin. În minutul de care are nevoie Linden ca să sară din maşină şi să ajungă la intrare, ploaia îi lipeşte părul blond-închis de cap, i se scurge pe ceafă şi i se strecoară în şosete. Aerul rece al iernii îl învăluie şi pare să-l însoţească în hol. Este întâmpinat de o recepţioneră zâmbitoare căreia îi zâmbeşte şi el, tremurând de frig, cu apa picurându-i din păr. Îi înmânează paşaportul francez (are două) şi dă din cap la „*Bienvenue*, *monsieur* Malegarde". Da, sora lui soseşte astăzi, mai târziu, cu Eurostar, iar părinţii lui vin de la Montelimar cu trenul. Nu, nu ştie exact la ce oră. A aflat că trenul părinţilor lui va fi deviat spre Montparnasse şi nu va sosi la gara Lyon din cauza riscului de inundaţii? Nu, nu ştia. Dar aşa este mult mai practic, îşi dă el seama, întrucât gara Montparnasse este la numai cinci minute de Chatterton.

Recepţionera, pe al cărei ecuson scrie „Agathe", îi dă paşaportul şi cheia de la cameră şi-i spune, nu foarte efuziv, cât de mult îi admiră opera, ce onoare este să-l aibă invitat la hotel. A venit şi el pentru săptămâna modei? întreabă ea. El îi mulţumeşte, apoi clatină din cap, îi spune că este un weekend dedicat familiei, că nu va lucra, nu va avea nicio sesiune foto în următoarele câteva zile, îşi ia o binemeritată pauză. Are un singur aparat de fotografiat, îi spune, dragul lui Leica de pe vremuri; şi-a lăsat echipamentul la New York, la agentă, şi singurele persoane pe care intenţionează să le fotografieze sunt părinţii şi sora lui. În ce priveşte săptămâna modei, aceasta nu se află, cu siguranţă, în agenda lui; lasă fiinţele ţipătoare care se leagănă pe tocuri cui în seama celor pasionaţi de strălucire şi defilări pe covorul roşu. Recepţionera râde. A auzit la televizor că, dacă Sena continuă să crească aşa de alarmant, săptămâna modei ar putea fi anulată. Acum este rândul lui Linden

să pufnească, dar se simte vinovat în sinea lui; ştie ce ar presupune anularea săptămânii modei, care începe mâine, ce risipă uriaşă de efort, timp şi bani. Atunci recepţionera vorbeşte respectuos despre tatăl lui, spune ce plăcere va fi să-l aibă drept oaspete pe „Domnul cu copacii", iar pe Linden îl amuză fervoarea ei (ea nu ştie cât detestă tatăl lui acea poreclă, cât de ridicolă i se pare şi ce greu suportă celebritatea); tatăl lui este o persoană aşa de respectată, continuă ea; efortul lui de a salva copaci importanţi din lume este admirabil. Linden o avertizează, cu blândeţe, că tatăl lui este timid, că nu este sociabil şi vorbăreţ ca el; însă se va distra pe cinste cu mama lui, adevărata vedetă a familiei, iar sora lui, Tilia Favell, este şi ea o figură.

Camera de la etajul al patrulea, care dă spre rue Delambre, este călduroasă, confortabilă şi frumos decorată, în nuanţe de lila şi crem, deşi puţin cam mică pentru înălţimea lui. Pe masă îl aşteaptă un coş cu bunătăţi – fructe proaspete, trandafiri, bomboane de ciocolată şi o sticlă de şampanie la gheaţă – alături de un bilet de bun-venit scris de directoarea hotelului, *madame* Myriam Fanrouk. Îşi aminteşte de momentul în care mama lui a ales hotelul Chatterton acum doi ani, când a hotărât să organizeze weekendul destinat dublei aniversări. Era descris drept un „hotel-boutique încântător de pe Rive Gauche, chiar în mijlocul cartierului Montparnasse", iar comentariile de pe TripAdvisor erau pozitive. Linden lăsase organizarea în seama ei. El rezervase biletele de avion când fusese sigur ce program urma să aibă, un lucru complicat pentru un fotograf independent. Lauren alesese şi locul în care luau cina în noaptea următoare, la Villa des Roses, un restaurant cu o stea Michelin de pe rue du Cherche-Midi, în spatele hotelului Lutetia.

„De ce la Paris?" se întreabă acum, în timp ce-şi desface valijoara şi pune pe umeraş sacoul verde-închis de catifea pe care-l va purta mâine-seară. Tilia locuieşte la Londra cu fiica ei şi cu al doilea soţ,

expertul în artă Colin Favell; Lauren şi Paul locuiesc la Vénozan, aproape de Sévral, în valea râului Drôme, iar el locuieşte la San Francisco cu Sacha. Da, de ce la Paris? Parisul nu înseamnă prea mult pentru părinţii lui. Oare chiar nu înseamnă prea mult? Linden se gândeşte la acest lucru în timp ce se dezbracă, lasă deoparte hainele umede şi intră cu încântare în duş, sub jetul fierbinte. Ştie că părinţii lui s-au cunoscut la Grignan, în timpul valului cumplit de căldură care s-a abătut asupra Franţei în vara anului 1976, când Paul era arhitect peisagist-şef la o ambiţioasă firmă de amenajări de grădini de la periferia micului oraş. El şi Tilia ştiu povestea pe de rost. Lauren, care avea doar nouăsprezece ani, vizita Parisul pentru prima oară împreună cu sora ei, Candice, cu doi ani mai mare decât ea. Se născuseră şi crescuseră la Brookline, în Massachusetts, şi nu mai fuseseră niciodată în Europa. Începuseră cu Grecia, apoi merseseră în Italia, de unde porniseră să cutreiere Franţa, trecând prin Nisa, Avignon, Orange. Oprirea în Drôme nu era în plan, dar era prea cald ca să-şi continue drumul, aşa că deciseseră să petreacă o noapte într-o pensiune modestă, dar primitoare din Grignan. La finalul zilei toride, surorile se delectau cu un pahar de rosé rece la umbra din piaţa răcoroasă, având în mijloc o fântână, sub statuia princiarei *madame* de Sevigné, al cărei castel impunător împodobea vârful dealului, când Paul a venit cu camioneta. Purta o salopetă albă uzată care-l făcea să semene cu Steve McQueen şi o pălărie de paie tocită, iar din gură îi ieşea o ţigară rulată. Lauren l-a urmărit cu privirea cât şi-a parcat camioneta şi a dus mai multe ghivece şi tufe din portbagaj într-un magazin din apropiere. Avea umerii laţi şi era musculos, potrivit de înălţime, iar când şi-a scos pălăria să se şteargă pe fruntea transpirată, a observat că nu avea prea mult păr, doar o porţiune de puf brunet în ceafă. Era aproape chel, dar era tânăr, nici nu împlinise treizeci de ani, bănuia ea. Candice a întrebat-o de ce căsca ochii la tipul în salopetă, iar Lauren i-a şoptit: „Uită-te la mâinile lui”. Candice a răspuns indiferentă că nu vedea

nimic deosebit la ele, însă Lauren, aproape în transă, a murmurat că nu mai văzuse pe nimeni care să atingă plantele aşa. Tatăl lor, Fitzgerald Winter, era şi el amator de grădinărit, la fel şi mama lor, Martha. Fetele crescuseră într-un cartier plin de verdeaţă din Brookline, aproape de Fisher Hill, unde locuitorii acordau mult timp grădinilor lor, cu un secator într-o mână înmănuşată şi cu o stropitoare în cealaltă, apreciind cu nerăbdare ritmul de creştere al unei tufe de trandafiri. Bărbatul acesta era însă altfel; Lauren nu-şi putea lua ochii de la degetele robuste, bronzate, admira fascinată cum înclina capul să se uite la fiecare floare, cum mângâia crengile şi florile fiecărei plante de care se ocupa, cuprinzând-o cu mâna ferm, dar delicat. Probabil Paul a simţit apăsarea privirii ei, pentru că în sfârşit a ridicat ochii şi le-a văzut pe cele două surori stând puţin mai departe. Tilia şi Linden ştiau şi partea asta pe de rost. A văzut-o doar pe Lauren, picioarele ei, părul ei lung, ochii oblici, deşi Candice era la fel de frumoasă. S-a dus la masa ei şi, în linişte, i-a dat un măslin mic în ghiveci. Ea abia dacă vorbea franceză, iar el nu ştia o boabă de engleză. Candice stăpânea mai bine franceza decât sora ei, aşa că a reuşit să traducă, dar pentru ei era invizibilă, doar o voce care alegea cuvintele potrivite. Se numea Paul Malegarde, avea douăzeci şi opt de ani şi locuia la câţiva kilometri distanţă, aproape de Sévral, pe şoseaua spre Nyons. Da, îi plăceau foarte mult plantele, mai ales copacii, şi avea un arboretum frumos pe proprietatea lui, Vénozan. Ar fi vrut să-l vadă, poate? Putea s-o ducă el acolo, i-ar fi făcut plăcere? Ah, pleca a doua zi cu sora ei la Paris, apoi la Londra, apoi acasă la sfârşitul verii. Da, poate reuşea să mai stea puţin; trebuia să vadă... Când Lauren s-a ridicat să-i strângă mâna oferită, era mai înaltă decât el, dar nici unuia din ei nu părea să-i pese. Îi plăceau ochii lui şireţi, albaştri, zâmbetul ocazional, lungile tăceri. „Nu e nici pe jumătate la fel de chipeş ca Jeff", a spus Candice mai târziu. Jeff era iubitul din Boston al lui Lauren, student la una dintre cele mai prestigioase facultăţi. Lauren

a ridicat din umeri. Se întâlnea mai târziu cu Paul, lângă fântână. În noaptea aceea era lună plină. Arşiţa nu se domolea. Candice nu mai era de faţă să facă pe interpreta, dar nu aveau nevoie de ea. N-au vorbit prea mult. David Bowie, cântăreţul preferat al lui Paul, cânta la casetofonul din camionetă, în timp ce ei priveau stelele şi abia dacă îşi atingeau mâinile. Jeffrey van der Haagen părea la mii de kilometri depărtare. Lauren Winter nu a mai ajuns la Paris, nici la Londra; şi nici nu s-a mai întors în Boston la finalul acelei veri toride din 1976. A vizitat Vénozan şi nu a mai plecat niciodată de acolo.

Linden ia un prosop, se şterge şi se strecoară într-un halat de baie. Îşi aminteşte că mama lui a pomenit că întâlnirea la Paris era mai comodă pentru toţi patru. Fără îndoială că avea dreptate. Şi trebuia să fie un „weekend fără parteneri de viaţă şi copii", subliniase ea. Asta însemna fără Colin, fără Mistral (fiica Tiliei din prima căsătorie), fără Sacha. Doar ei patru. Trage perdeaua şi priveşte ploaia ce se revarsă pe trotuarul strălucitor. Puţinii trecători se reped printre picături. Mama lui plănuise mai multe plimbări şi vizite la muzee pentru mâine. Ploaia şi frigul le vor strica fără îndoială planurile. O după-amiază posomorâtă la Paris, ora trei dimineaţa la San Francisco. Se gândeşte la Sacha cum doarme în dormitorul mare de la etajul de sus, la părut ciufulit, brunet de pe pernă, la respiraţia delicată, regulată. Telefonul îi scoate un bâzâit şi se întoarce să şi-l ia din buzunarul de la haină. „Frăţioare, ai sosit?" Tilia îi spune mereu „frăţioare", iar el replică mereu cu „păpuşă". „Păpuşă, sunt în camera mea. Numărul 46." Câteva clipe mai târziu aude o bătaie autoritară la uşă şi se duce să deschidă. În faţa uşii stă sora lui, udă leoarcă, din părul lipit de cap i se scurge apa de ploaie, pe sprâncene şi gene are picături agitate. Dă ochii peste cap, întinde braţele şi înaintează clătinându-se ca un zombi, la care el izbucneşte în râs. Se îmbrăţişează; ca întotdeauna, ea este mică în comparaţie cu el, mică, dar robustă, clădită exact ca

tatăl lor, cu aceiaşi umeri laţi, cu falca pătrăţoasă şi cu aceiaşi ochi albaştri, ironici.

Ori de câte ori Linden şi Tilia sunt împreună, nu ştiu ce limbă să aleagă. Le-au învăţat pe amândouă în copilărie, vorbeau engleza cu mama, franceza cu tatăl, dar între ei vorbesc un amestec confuz, rapid din cele două, o franglezăă presărată cu argou şi porecle personale, ceea ce le dă dureri de cap altora. În timp ce Tilia îşi şterge părul cu un prosop, apoi şi-l usucă cu föhnul, Linden observă că s-a îngrăşat de la ultima lor întâlnire, la sfârşitul primăverii, când a trecut prin Londra. Dar îi stă bine această nouă rotunjime, îi dă o feminitate care-i lipsea uneori. Fusese dintotdeauna un băieţoi, genul de fată care se caţără în copaci, joacă *pétanque* cu bărbaţii din sat, fluieră pe degete şi înjură ca un birjar. Nu dădea doi bani pe stil, machiaj şi bijuterii, dar Linden observă că astăzi poartă o pereche de pantaloni bleumarin bine croiţi, deşi uzi leoarcă, şi o jachetă asortată, ghete negre elegante şi un colier de aur. O complimentează pentru aspectul ei şi întreabă: „Mistral?" exagerând mişcarea buzelor, ca să se facă înţeles peste zgomotul uscătorului de păr. Mistral, fiica ei, o fată de optsprezece ani, stăpână pe sine, studentă la design vestimentar, cu un tată basc (un bucătar celebru), este poliţia vestimentară a Tiliei, şi se pare că eforturile ei dau roade. Acum Tilia are părul uscat şi traversează camera să pornească televizorul, spune că vrea să vadă ştirile despre fluviu, iar Linden observă că şchioapătă mai rău decât de obicei.

Nu discută niciodată despre accidentul de maşină pe care l-a suferit în 2004, când avea douăzeci şi cinci de ani. Refuză să pomenească despre el. Linden ştie că era să moară, că i-au fost înlocuite părţi din piciorul şi şoldul stângi, că a fost supusă la operaţii complexe şi că a stat şase luni în spital. Accidentul a avut loc aproape de Arcangues, când se întorcea la Biarritz cu cele mai bune prietene ale ei de la o petrecere. Una din fete se căsătorea în săptămâna următoare. Închiriaseră o maşină cu şofer ca să poată

bea liniştite. La trei dimineaţa, un şofer beat care mergea cu viteză pe micile şosele şerpuite a intrat în monovolumul lor. Patru dintre fete au murit pe loc, la fel şi şoferul lor şi celălalt şofer. Tilia a fost singura supravieţuitoare a unui accident de maşină care a ţinut prima pagină a ziarelor. I-a luat mulţi ani să treacă peste el, şi psihic, şi fizic. Căsnicia ei cu Eric Ezri s-a destrămat câţiva ani mai târziu, în 2008, şi la divorţ ea a obţinut tutela singurei lor fiice. Uneori Linden se întreabă dacă sora lui a trecut vreodată peste tragedie, dacă îşi dă seama cât a plătit, că a lăsat-o fără o bucată importantă din viaţa ei.

— Ce face Colin? întreabă Linden precaut, în timp ce Tilia dă pe canalul de ştiri.

Ştiu amândoi – ştie toată familia – că elegantul ei soţ britanic, un important expert în artă, specializat în picturile marilor maeştri la Christie's, soţul ei fermecător, capabil de discuţii spirituale, cu ochelari, cu pielea frumoasă şi un zâmbet larg, este un beţiv. Nu genul de consumator puţin trecut de limita moderaţiei care, agăţat de paharul lui călduţ de şampanie, umblă clătinându-se pe la petreceri, ameţit, dar încântător, învăluit în negura inofensivă a flecărelii, ci genul de beţiv împătimit, periculos, care îşi începe ziua dând de duşcă un gin la zece dimineaţa şi care sfârşeşte în comă, ghemuit, pulbere în pragul casei lui de pe Clarendon Road într-o băltoacă de urină. Tilia nu se grăbeşte să răspundă; stă cocoţată pe marginea patului, cu ochii la ecran, unde se derulează fotografii vechi, alb-negru cu inundaţia din Paris din 1910. Răspunde monoton că situaţia e neschimbată. Colin a promis c-o să se lase, c-o să se ducă iar la clinică (pentru a treia oară), dar situaţia nu s-a ameliorat. Începe să aibă probleme la serviciu. A reuşit să se ascundă un timp, dar nu mai poate. E sătulă. Colin îşi dă seama. Spune că o iubeşte, iar ea ştie că este aşa, însă nu mai are răbdare. Pentru prima oară, Linden surprinde sfidare pe faţa surorii lui. Pare înverşunată, plină de resentimente. Când s-a căsătorit cu Colin

Favell în 2010, nu ştia că este alcoolic. I-o ascunsese cu pricepere. Era elegant şi frumos. Cu nouăsprezece ani mai mare decât ea? Şi ce dacă? Nu se vedea. Oferea un spectacol fascinant, avea un zâmbet seducător, ca al lui Jagger, plin de dinţi. De asemenea, mai fusese căsătorit şi avea doi copii mari. S-au cunoscut la Londra, la o licitaţie, unde Tilia se dusese cu o prietenă. Mistral îl plăcuse şi ea. La început. Dar apoi, treptat, la mult timp după nuntă, adevărul a ieşit la iveală. Dependenţa, minciunile, ticăloşia. Nu o loveşte niciodată, nici pe Mistral, dar îi aruncă insulte cumplite, pumnale cu venin.

Tilia o să împlinească patruzeci de ani anul viitor, îi aminteşte cu un rânjet fratelui ei; vârsta aceea hidoasă, cifra aceea dezgustătoare, iar căsnicia ei e un dezastru. Soţul ei e un dezastru. Pe de altă parte, ea nu a avut niciodată un loc de muncă, aşa că cine o s-o angajeze acum, la vârsta ei, fără diplomă şi fără niciun fel de experienţă? Linden o întrerupe. Şi tablourile ei? Asta îi stârneşte un pufnet zeflemitor. Tablourile ei? Încă un dezastru! Linden nu se poate abţine să nu râdă, râde şi ea, fără voia ei. Da, sigur că încă pictează, şi îi place la nebunie, e o salvare, dar nu dă nimeni doi bani pe tablourile ei. Nimeni nu vrea să le cumpere, cel puţin nu prietenii snobi ai soţului ei din lumea artei; strâmbă din nas la orice nu e Rembrandt. Totul în jur e un dezastru, mai puţin fiica ei. Fiica ei, născută în decembrie 1999, în timpul unei furtuni puternice, bebeluşul ei botezat după puternicul vânt nord-vestic care i-a dominat copilăria, este lumina ochilor ei.

La finalul diatribei, Tilia se întoarce spre Linden şi-l întreabă veselă:

— Şi Sacha ce face?

Sacha e bine, are puţin de lucru la firmă, e destul de stresant, dar ştie să facă faţă stresului. Singura problemă e că nu se văd prea mult în momentul de faţă, cum Linden e mereu în câte un avion, data nunţii se tot amână din cauza călătoriilor, ei bine, vor trebui să

facă ceva în privinţa asta. Tilia întreabă dacă tatăl lor l-a întâlnit vreodată pe Sacha. Linden spune că nu, n-a apărut nicio ocazie. Lauren şi Sacha s-au cunoscut în New York în 2014 şi s-au înţeles bine. S-au revăzut ulterior la Paris şi a fost la fel de bine. Tatăl lor pleacă din Vénozan doar ca să salveze copaci importanţi, nu şi să-şi viziteze familia. Tilia nu ştie? adaugă Linden sec. Tilia se joacă cu colierul. Linden crede cumva că poate tatăl lor nu vrea să-l cunoască pe Sacha? Linden îşi dă seama că urmează şi întrebarea aceea; sora lui a fost mereu deschisă, aşa că nu-l miră. Dar descoperă că nu are niciun răspuns. Se uită la televizor, unde acum apare o hartă a Senei, ici-colo răsar săgeţi roşii de alarmare, marchează posibile inundaţii. Spune precaut că nu ştie. Niciodată nu l-a întrebat direct pe tatăl lui şi nu a discutat nici cu Sacha. Ştie doar că el şi Sacha sunt împreună de aproape cinci ani, că au de gând să se căsătorească şi că Sacha nu l-a cunoscut niciodată pe Paul. Tilia spune că San Francisco nu e tocmai aproape de Vénozan. Linden îi dă dreptate, dar îi aminteşte că odată, nu cu foarte mult timp în urmă, tatăl lor venise cu avionul în California, undeva aproape de Santa Rosa, să împiedice tăierea unei plantaţii cu o specie rară de sequoia pentru extinderea unei căi ferate. Paul se luptase o săptămână cu autorităţile împreună cu grupul lui de adepţi, format din arboricultori, dendrologi, oameni de ştiinţă, studenţi la botanică, activişti, istorici, iubitori de natură şi ecologişti. În cele din urmă salvase copacii, dar nu s-a dus nicio clipă să-şi vadă fiul şi să-l cunoască pe Sacha, deşi asta presupunea doar un drum de o oră. Întotdeauna avusese o scuză: era prea ocupat sau prea obosit sau mai avea un copac rar de salvat.

Linden schimbă subiectul, îşi concentrează atenţia asupra ştirilor. Inundaţiile anterioare din noiembrie fuseseră, se pare, o catastrofă evitată la mustaţă, datorită celor patru lacuri uriaşe create în amonte între 1949 şi 1990. O dronă filmează deasupra lacurilor, situate în apropiere de Joigny şi Troyes, la aproximativ două sute

de kilometri de Paris. Au rol de rezervoare când nivelul e prea ridicat, iar nivelul din noiembrie s-a redus cel puţin cu o jumătate de metru datorită lacurilor. Totuşi, problema actuală, continuă jurnalistul, este că lacurile sunt încă pline de la inundaţia anterioară, n-au avut timp să se golească, iar ploaia nu se opreşte de câteva săptămâni, ceea ce înseamnă că pământul este îmbibat şi nu mai absoarbe apa.

— Drace, nu e prea bine, mormăie Tilia. Să se oprească odată afurisita asta de ploaie!

Nici măcar nu pot să iasă din casă, aşa de ud e. Oare chiar o să se reverse fluviul? Sigur că autorităţile sau cine o fi, o să prevină catastrofa. Sigur n-o să se întâmple nimic rău. Urmăresc în continuare, acelaşi subiect este dezbătut pe fiecare canal: creşterea nivelului Senei, ploaia neîncetată, teama tot mai mare. „Of, să-l oprească odată", oftează Tilia, iar Linden ia telecomanda. Acum singurul zgomot este răpăitul ploii de afară. Vorbesc despre cadourile pentru părinţii lor. Linden a reuşit să facă rost de singurul disc al lui Bowie pe care nu-l avea Paul, *Station to Station*; cine ştie cum, l-a rătăcit cu mulţi ani în urmă şi acum nu-l mai găseşte. Tilia i-a luat cea mai nouă biografie în franceză a lui Bowie. Cât despre mama lor, pentru aniversarea nunţii, au decis să-i facă împreună un cadou, pe care Tilia s-a dus pe Old Bond Street să-l cumpere, o cheiţă cu diamante de la Tiffany, cuibărită în cutiuţa ei turcoaz.

— Cred că trag un pui de somn, îi spune Linden cu tact.

Diferenţa de fus orar nu-l afectează aşa de tare – călătoreşte prea des ca să sufere din cauza ei –, dar vrea să fie singur un timp, înainte să sosească părinţii lui. Tilia sesizează aluzia şi se ridică să plece. În drum spre ieşire, mormăie ironic că pare cu adevărat distrus, dar că, odată cu înaintarea în vârstă, devine din ce în ce mai chipeş, pe când ea arată ca o cotoroanţă; e nedrept. Linden aruncă vesel o pernă spre sora lui în timp ce ea închide uşa.

În ultimele săptămâni s-au acumulat straturi succesive de oboseală pe care le simte în crisparea gâtului şi a umerilor, îi e dor ca mâinile calde, agile ale lui Sacha să-l maseze ca să-i alunge epuizarea. Îşi dă seama că are o listă întreagă de lucruri pe care le face Sacha şi cărora le duce dorul. „Hai să număr lucrurile acelea", se gândeşte în timp ce se întinde în pat: simţul umorului, zâmbetul, mâncarea nemaipomenită, râsul, ochii verzi-căprui, uneori căprui, alteori verzi, în funcţie de lumină, parfumul desfătător de sub mandibulă, iubirea pentru operă şi *La Traviata* în special, entuziasmul, sensibilitatea, creativitatea şi magnetismul irezistibil. El şi Sacha nu au petrecut niciodată prea mult timp împreună în Paris. Povestea lor a început la New York în 2013.

Totuşi, Parisul este special într-un mod tainic pentru Linden. Are o legătură aparte cu oraşul, o poveste intimă de dragoste, tristeţe şi plăcere, ascunsă în adâncul lui ca un secret dulce-amar, şi deseori se gândeşte la cei doisprezece ani pe care i-a petrecut aici, între 1997 şi 2009. Se vede pe sine, stângaci şi slăbănog, de o stânjeneală cumplită, venind la uşa lui Candice cu rucsacul în spinare, bucuros la culme să fie aici, departe de Sévral, de părinţi, de Vénozan. Ce naiba voia să spună cu asta, că pleacă de acasă, tunase mama lui, unde să se ducă şi ce să facă? Linden nu avea note prea mari la şcoală; profesoara de engleză notase chiar că era „arogant". În timp ce asculta mustrările mamei lui, Linden îşi dădea seama că n-avea să poată explica niciodată cât de diferit se simţea, în toate privinţele; era străin, da, chiar şi în oraşul în care se născuse; era străin pentru că mama lui era americancă şi niciodată nu-şi pierduse accentul, prin urmare el era pe jumătate american şi i se amintea lucrul ăsta în fiecare zi în clasă, chiar dacă tatăl lui se trăgea dintr-o familie veche din Sévral, chiar dacă străbunicul lui, Maurice Malegarde, făcuse avere cu fabricile lui rentabile de carton şi lăsase o notă de splendoare tuturor viitorilor urmaşi creând Vénozan, o clădire stranie de la începutul secolului al XX-lea menită să semene cu un

conac toscan. În ceea ce o priveşte pe profesoara de engleză, arţăgoasa *madame* Cazeaux, cum le putea explica el părinţilor că o înfuria engleza lui perfectă, care nu făcea decât să scoată în evidenţă accentul ei catastrofal? Nu, nu putea mărturisi cât de stânjenit se simţea la şcoală, nu avea cu cine vorbi, nu avea cui să i se deschidă; era aproape de parcă ar fi venit de pe altă planetă, de parcă ceilalţi intuiau că este diferit şi îl respingeau. Nu se integra, iar asta îl făcea nefericit. La pubertate, lucrurile se înrăutăţiseră când crescuse dintr-odată, iar ceilalţi se simţiseră pitici pe lângă el. Era cât pe ce să-i spună mamei că îl porecliseră răutăcios *l'Américain,* accentuându-i nefericirea, lucru care i se părea vrednic de dispreţ, dat fiind că se născuse la clinica din Sévral ca cei mai mulţi dintre ei. Foloseau şi alte porecle, şi alte insulte. Se simţea nedorit, nefericit, singur. Iar cel mai rău era că uneori, când mama lui venea să-l ia cu camioneta cea veche, îmbrăcată cu fusta scurtă de blugi şi cu pălăria de cowboy, cu toţii, şi fete, şi băieţi, îi făceau ochi dulci. Nici nu putea fi altfel. Era cea mai frumoasă femeie pe care o văzuseră vreodată, o imagine a drăgălăşeniei, cu părul de culoarea mierii şi cu formele voluptuoase. Singura persoană care îşi dădea seama de chinul lui zilnic era Tilia. Îi luase partea cu îndrăzneală odată ce el se hotărâse să plece şi îşi înfruntase părinţii, spumegând de ură: de ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu putea să se ducă Linden să stea cu Candice, să meargă la un *lycée* parizian, să stea câţiva ani la mătuşa lui? Ce naiba aveau? De ce erau aşa de demodaţi? Nişte scorţoşi! Linden împlinea şaisprezece ani în mai. Nu era deloc complicat să se mute la altă şcoală la mijlocul trimestrului; era posibil, se mai întâmplase! Linden trebuia să plece, să vadă lumea, să descopere şi alte locuri. Chiar nu-şi dădeau seama? Se lăsase liniştea, părinţii făcuseră schimb de priviri, apoi se uitaseră iar la el, după care Paul ridicase din umeri. Dacă asta era dorinţa sinceră a lui Linden, atunci nu avea să se împotrivească. Lauren adăugase că avea s-o sune imediat pe Candice şi să aranjeze transferul la şcoală.

Linden îşi privise sora cu o admiraţie fătişă, iar ea îi făcuse cu ochiul, arătându-i semnul victoriei. E amuzant când te gândeşti că majoritatea elevilor acelora dispreţuitori şi nesuferiţi de la liceul din Sévral, pe care i-a suportat atâţia ani, acum se îngrămădesc pe pagina lui de Facebook, îi dau *like* la fiecare postare, ba i-a văzut chiar pe unii la expoziţiile lui, umilindu-se, bătându-l pe spate şi spunând că ştiau că va deveni vedetă.

Mătuşa lui, Candice, locuia pe rue de l'Église, în banalul arondisment cincisprezece. Clădirea ei era pe colţ cu rue Saint-Charles, o stradă lungă, aglomerată care se întindea de la rue de la Fédération până la place Balard. Nu era considerată o zonă elegantă, dar lui nu-i păsa. Când a ajuns în acea zi rece din martie 1997, Linden s-a simţit liber pentru prima oară în viaţa lui. A stat pe balconul apartamentului însorit de la etajul al şaselea şi a privit peisajul în culmea fericirii, cu mâinile prinse de balustradă. Cât de bine îşi aminteşte cum stătea acolo, ca un căpitan la timona corabiei lui, în timp ce Parisul i se întindea ademenitor la picioare, zgomotul tot mai intens al circulaţiei îi încânta auzul ca o muzică minunată, ducând tot mai departe idilicul Vénozan şi pe părinţii lui. Nu-l deranjau canapeaua extensibilă incomodă, complicaţiile vieţii amoroase a lui Candice, feţele noi de la liceul de pe bulevardul Pasteur. Nu ducea dorul primăverii de la Vénozan, unde întâi înfloreau lăudăroşii cireşi, nu-i lipsea mirosul de aer curat şi levănţică scuturat de vântul nemilos. Nu-i era dor de ciripitul păsărilor, de mirosul rafinat al trandafirilor roşii care creşteau la fereastra dormitorului său, de priveliştea câmpurilor de levănţică presărate cu smochini, de chiparoşii verde-murdar şi de măslinii argintii. Nu tânjea după nimic din ce lăsase la Vénozan. Nici măcar după arboretumul tatălui său, care-i plăcea aşa de mult în copilărie. A acceptat cu braţele deschise noua viaţă de parizian. S-a integrat la şcoală. Era apreciat pentru prima oară. Nimeni nu şi-a dat seama că era un băiat de la ţară, că nu se temea de insecte, nici măcar de

scorpionii negri care se furişau pe zidurile de piatră, un băiat care cunoştea forţa vântului, supremaţia furtunii şi denumirile latineşti ale copacilor, după cum nimeni n-ar fi spus că a crescut în tovărăşia vulturilor, cerbilor, mistreţilor, viespilor şi vacilor-Domnului. Ceilalţi îl considerau *cool* cu bilingvismul lui fără cusur, cu impresionanta stăpânire a înjurăturilor americane şi cu lejerul accent din sud. Nu-i luau în râs prenumele; nu le păsa cine era tatăl lui. Era invitat la petreceri; fetele se amorezau de el, visau la ochii lui albaştri şi la zâmbetul larg. Era chiar considerat arătos. Nimeni de aici nu-l considera diferit.

Telefonul de pe noptieră scoate un bip, făcându-l să tresară. Este recepţionera, îl anunţă că i-au sosit părinţii. Doreşte să coboare domnul Malegarde? Linden spune că vine imediat. Aruncă halatul de baie şi caută haine prin dulap. O clipă mai târziu, îmbrăcat, iese din cameră şi o ia pe scări ca să ajungă mai repede. Primul lucru pe care-l observă când ajunge în hol este cât de obosit pare tatăl lui. Îl şochează. Paul stă prăvălit pe un fotoliu, îşi sprijină faţa cu mâna, are pielea boţită şi de o paloare nefirească. Poartă un hanorac închis la culoare, care îl face să pară şi mai alb. De asemenea, pare mai slab, aproape slăbănog.

— Dragule, ai apărut!

Vocea mamei lui este răguşită, caldă. Îl îmbrăţişează şi apoi se dă înapoi să-l privească. El, la rândul lui, îşi priveşte mama superbă, încă o frumuseţe la şaizeci şi unu de ani, înaltă, cu picioare lungi încălţate cu cizme, cu jachetă, cu părul blond-cenuşiu dat pe spate. Ridurile şi pielea lăsată, deşi au apărut, perfide, nu au reuşit să-i strice simetria feţei, nasul elegant, coroiat, pe care l-a moştenit şi el, buzele pline, oblicitatea ochilor albaştri în formă de migdală, mărginiţi de dunga întunecată a sprâncenelor bogate. Ca de obicei, nu este machiată şi, tot ca de obicei, suceşte capete. Linden se apleacă să-şi îmbrăţişeze tatăl tăcut, apoi se răsuceşte întrebător spre Lauren. „Da, Paul nu se simte prea bine”, îi spune mama lui cu

glas scăzut, „probabil a răcit, trebuie doar să se odihnească, să facă o baie fierbinte şi o să fie bine." Coboară Tilia; urmează şi alte îmbrăţişări. Sora lui observă imediat starea tatălui lor. Îngrijorată, se lasă pe vine să-i vorbească; el deschide pleoapele grele, mormăie ceva despre o durere de cap. Ce-ar fi să se ducă sus şi să se odihnească puţin? Plouă prea tare ca să iasă, şi oricum nimeni nu vrea să iasă, aşa că ce-ar fi să profite? Lauren îi face un semn recepţionerei şi cineva le duce bagajele în cameră. Linden o ascultă pe mama lui cum îi spune lui Agathe că soţul ei este obosit; ar putea să bea un ceai şi să mănânce ceva? După atâţia ani, încă vorbeşte franceza ezitant şi rar. Dar asta îi sporeşte farmecul, şi Linden vede deja că a cucerit-o pe recepţioneră. Odată ce părinţii lor urcă la etaj, i se adresează surorii lui.

— Cum arată tata la faţă! Groaznic, e aşa de alb... şopteşte el.

Tilia confirmă îngrijorată. De obicei Paul are un aer sănătos, chiar şi în toiul iernii.

Pentru prima oară, tatăl lor cel viguros pare ca un bătrân ofilit. Gândul acesta îi deprimă şi un timp nu vorbesc, stau în holul hotelului, umăr la umăr în linişte, în timp ce ploaia potopeşte oraşul.

La sfârşitul zilei, Linden se duce să vadă ce fac părinţii lui. Bate uşor la uşa camerei 37, iar mama lui îi deschide. Are ochelarii de citit la ochi şi telefonul în mână. Peste umărul ei, îşi vede tatăl în pat. Lauren îi spune în şoaptă că se odihneşte. A anulat cina din seara aceea. Cina în însufleţită braserie La Rotonde de pe bulevardul Montparnasse nu era cea mai bună idee în starea actuală a lui Paul. Va cere să-i aducă mâncarea în cameră mai târziu, ceea ce înseamnă că Tilia şi Linden pot să facă ce vor. Linden se gândeşte să ia masa cu sora lui. Pe de o parte, este tentat; compania Tiliei este plăcută, spune poveşti amuzante. Pe de alta, este un weekend în familie, vor sta împreună trei zile. Poate ar trebui să profite de

această libertate neașteptată și să caute un vechi prieten. Îi spune mamei lui că asta o să facă. Pe Tilia n-o s-o deranjeze.

Linden merge în vârful picioarelor spre pat ca să se uite la fața tatălui. Pielea încă îi pare cenușie și brăzdată.

— Se simte bine? își întreabă stânjenit mama. N-ar trebui să chemăm un medic?

Lauren stă aplecată deasupra telefonului, degetele îi zburdă pe taste. Paul arată groaznic, recunoaște ea, dar o să fie bine; nu-și face griji. În ultima vreme a exagerat, ca de obicei, adaugă ea ridicându-și ochelarii pe cap. Paul nu poate refuza niciodată când e un copac de salvat, chiar dacă este în partea cealaltă a țării. Nu s-a mai odihnit bine de vara trecută. Și, când este acasă, e mereu plecat pe undeva, calcă fiecare centimetru pătrat din domeniu, își ține sub observație iubiții lui tei. A fost greu de convins să meargă la Paris, continuă ea, coborând vocea; își dau cu toții seama cât de puțin îi place orașul.

Linden nu și-l amintește pe tatăl lui la oraș. Tot ce reprezintă Paul Malegarde implică natura. Prima amintire cu tatăl lui este când îl privea mergând pe terenul abrupt de la Vénozan cu pasul lui precis, egal, urmat de Vandeleur, credinciosul lui grădinar, și de câțiva câini. Mâinile lui Paul păreau etern murdare, dar curând Linden a aflat că nu murdărie avea pe palme, ci bucățele de pământ și praful fin de pe coaja copacilor. Tatăl lui mângâia copacii de parcă ar fi fost cele mai iubite ființe din tot universul. „Un copac este tot atât de plin de viață ca noi", îi spunea Paul băiețelului său, ridicându-l să poată atinge și el suprafața aspră, dură. Un copac trebuie să lupte pentru supraviețuire în fiecare secundă. Trebuie să lupte să găsească apă, loc, lumină; trebuie să alunge căldura, seceta, frigul, dăunătorii; trebuie să învețe să se lupte cu furtunile și, cu cât e mai mare, cu atât e mai vulnerabil în fața vântului. „Viața copacilor pare simplă, te-ai gândi că pur și simplu stau la soare cu rădăcinile în solul umed, dar e mult mai mult de atât", îi zicea Paul.

„Copacii pot anticipa; îşi dau seama de diferenţa dintre anotimpuri, de variaţiile luminii solare, de schimbările de temperatură. Transferă cantităţi uriaşe de apă; canalizează ploaia; au o putere pe care omul trebuie să înveţe s-o respecte. Oamenii nu ar fi nimic fără copaci." Putea s-o ţină aşa la infinit, dar niciodată nu-l plictisea pe Linden. Până şi denumirile ştiinţifice ale copacilor îl fascinau în copilărie. *Quercus, Prunus, Ficus carica, Olea, Platanus* erau cele pe care le ştia pe de rost – stejar, prun, smochin, măslin şi platan. Şi preferatul tatălui său, teiul, *Tilia* în latină, respectiv *linden* în engleză, după care fuseseră botezaţi cei doi copii. Arboretumul, situat chiar mai sus de Vénozan, era format din cincizeci de tei maiestuoşi, plantaţi cu peste două sute de ani în urmă, cu mult timp înainte de 1908, când Maurice Malegarde, bunicul lui Paul, construise casa. Linden ştia că acolo o dusese Paul pe Lauren în timpul valului de căldură din 1976. Căzuse şi ea pradă vrăjii lui. Cum ar fi putut scăpa? Crengile şi frunzele întrepătrunse ale teilor creau o boltă vastă, catifelată. Dacă stăteai sub splendoarea lor în iunie sau iulie, era ca şi când te-ai fi îmbăiat într-o strălucire verde cu parfum de miere, înconjurat de bâzâitul albinelor care se repezeau de la un mugur la altul.

În timp ce-şi priveşte tatăl, Linden îşi aduce aminte că nu a fost niciodată la Vénozan cu Sacha. Sacha nu a văzut niciodată teii în floare, ştie foarte puţine despre partea aceea a vieţii lui, deoarece Linden o abandonat-o. În cei aproape cinci ani de când sunt împreună, nu s-a pus problema unei călătorii în Drôme cu Sacha. De ce? Oare din cauză că tatăl lui nu i-a invitat niciodată oficial? Din cauză că Linden nu şi-a făcut destul curaj să meargă? Nu este prima oară când îi vin asemenea gânduri. Ca de obicei, le alungă, tulburat.

Câteva clipe mai târziu, în camera lui, Linden îl sună pe Sacha pe FaceTime. Este ora zece dimineaţa în California. Sacha este la firmă, în Palo Alto. Chipul iubit apare pe ecran, ochii verzi-căprui,

zâmbetul sexy. Linden îi povesteşte lui Sacha ce a făcut în ziua aceea – despre ploaie, fluviu, aerul slăbit al tatălui său. Sacha vorbeşte despre firmă, pisici, vreme, care este aşa de frumoasă, încât este greu să-ţi imaginezi potopul din Paris. După ce îşi ia la revedere de la Sacha, Linden începe să se gândească cum îşi va petrece restul serii. Caută prin contactele din agenda telefonului. Este un nume, desigur, care-i răsare în minte imediat. Un nume care nici măcar nu mai e în lista lui. Hadrien. Numărul pe care şi-l aminteşte este nealocat, dar încă îl ştie pe de rost. Şi îşi aminteşte şi adresa: rue Surcouf, Paris, 75007. Etajul al treilea, uşa din dreapta. Tristeţea. Durerea. De ce unele amintiri nu se şterg niciodată?

Următorul nume pe care-l alege este Oriel Ménard. După ce sună de câteva ori, îi intră robotul. Este o fotografă pe care a cunoscut-o în 2003, când a absolvit Gobelins, prestigioasa şcoală pariziană de comunicaţii vizuale. Este cu câţiva ani mai mare decât el, la vremea aceea era deja o fotografă experimentată şi i-a dat câteva ponturi utile când Linden a început să lucreze pe cont propriu. Acum lucrează la o agenţie foto franceză, este specializată în portrete de scriitori şi colaborează cu edituri renumite. Tocmai îi lăsa un mesaj când Oriel îl sună. E încântată când aude că a venit în oraş pentru o reuniune de familie. Stabilesc să se întâlnească peste o jumătate de oră la Le Dôme, la intersecţia dintre rue Delambre şi bulevardul Montparnasse. Înarmat cu o umbrelă de la hotel, cu un fular călduros la gât, Linden aleargă pe stradă în potopul îngheţat sărind ca să evite băltoacele mari. Oamenii trec în grabă pe lângă el, îmbrăcaţi cu mantale de ploaie, în timp ce roţile maşinilor scârţâie la contactul cauciucului cu asfaltul ud. În restaurant, care este aproape pustiu, cu excepţia încă unui cuplu, un chelner posac îi spune că nu a mai fost niciodată aşa de rău: ploaia torenţială alungă clienţii. Ar face mai bine să dea preaviz şi să plece naibii din Paris înainte să înceapă adevăratele probleme, înainte ca fluviul să facă un dezastru. Linden vrea să-i ştie părerea, oare Sena va ieşi din

matcă? Bărbatul îl priveşte fix şi-l întreabă politicos, dar cu o undă de sarcasm, dacă domnul trăieşte pe altă planetă.

— Locuiesc în San Francisco, recunoaşte Linden sfios. Acolo, toată lumea se teme de cutremure, de cutremurul „cel mare", dar asta nu-i împiedică pe oameni să-şi vadă de viaţă.

Chelnerul încuviinţează din cap, la fel e şi aici; parizienii îşi văd de viaţă, însă ploaia nu s-a oprit, prognoza nu le dă speranţe, iar Sena s-ar putea revărsa ca în 1910, şi apoi ce se întâmplă? Oraşul va fi paralizat, mii de oameni vor rămâne pe drumuri, activitatea economică se va bloca. Prin urmare, crede el, ar trebui să ia lucrurile mai în serios, cum a făcut anul trecut în noiembrie. Ce mai aşteaptă? De ce e aşa de circumspect? Trebuie să acţioneze imediat, rapid, cât fluviul este până la gleznele zuavului; după aceea va fi prea târziu. Spre uşurarea lui Linden, diatriba chelnerului este întreruptă de sosirea lui Oriel. Linden nu a mai văzut-o de ceva timp. Are acelaşi păr brunet sârmos, gura micuţă ca un năsturaş, ochi cenuşii. E drăguţă, delicată şi se îmbracă mereu în negru. Vorbesc în franceză. Se simte bine când se dezlănţuie în limba paternă. La început, franceza lui pare ruginită; sesizează intonaţia americană ici-colo, se luptă cu ea, se corectează şi apoi, după câteva minute, îşi reia fluenţa obişnuită. Comandă Chardonnay şi, deodată, în timp ce ciocnesc paharele, Oriel scoate un hohot de râs.

— Tocmai mi-am amintit de ceva! Mai ţii minte ce s-a întâmplat când ne-am cunoscut, în 2003?

Linden, amuzat de veselia ei, spune că nu.

— Ah, a fost groaznic, răspunde ea sorbind din vin.

El avea douăzeci şi doi de ani; ea, douăzeci şi patru. Erau la o petrecere organizată pentru absolvenţii de la Gobelins într-un loft în apropiere de Bastilia şi ea s-a făcut de râs încercând să-l seducă. Acum Linden îşi aminteşte, perseverenţa ei într-un colţ întunecat, cum şi-a lipit buzele de ale lui. A sărutat-o şi el, amabil, însă când ea a vrut să ducă lucrurile mai departe, a împins-o politicos. Totuşi, ea

nu a înţeles aluzia, l-a sărutat iar şi i-a trecut mâinile pe coapse, pe sub cămaşă, i-a şoptit că nu trebuia să fie timid, că avea să se ocupe ea de toate, el putea să se relaxeze, să închidă ochii, până ce Linden i-a spus, pe cât de simplu a putut, că nu-i plăceau fetele. Ea l-a privit iar, ochii ei cenuşii clipeau nedumeriţi, a tăcut câteva secunde, apoi a mormăit, voia să spună că este... şi el a terminat propoziţia în locul ei: homosexual, da, era homosexual. Părea aşa de distrusă, încât Linden a avut remuşcări, a mângâiat-o pe faţă şoptindu-i că nu conta. Apoi ea a spus, iar el şi-o aminteşte foarte bine, că nu părea deloc homosexual, aşa că de unde era să-şi dea seama? Nu era drept; era aşa de arătos, înalt, masculin, cum să-şi dea seama? El a rugat-o sotto-voce, cu un zâmbet răutăcios, să-i spună ce înseamnă să pari homosexual, moment în care ea a dus mâna la gură şi şi-a cerut scuze. Îşi dă seama că sunt prieteni de peste cincisprezece ani? întreabă ea acum. Nu este extraordinar? Mai beau un pahar de Chardonnay să sărbătorească? Linden îi face un semn chelnerului. Oriel insistă că este remarcabil, mai ales că el a devenit cine este, Linden Malegarde; îi pronunţă exagerat numele cu accentul ei franţuzesc fermecător. Celebru în toată lumea pentru portretele lui impresionante, iar partea cea mai interesantă e că nu s-a schimbat niciun pic; tot acest succes l-ar fi putut transforma într-un îngâmfat, dar nu, el este în continuare un tip de zahăr. Oriel îl loveşte cu entuziasm pe spate. Stânjenit de toată pălăvrăgeala asta, Linden se întreabă dacă nu cumva interlocutoarea lui nutreşte o anume invidie bine ascunsă faţă de celebritatea lui; o lasă să continue, uitându-se în paharul cu vin şi ascultând răpăitul ploii pe acoperişul de sticlă. Oriel spune că ar putea face public tot ce ştie despre el din vremea când purta aceeaşi geacă neagră de piele şi blugii negri până la saţietate, când avea părut lung şi ondulat, ca un hipiot prerafaelit (Linden se înfioară), când locuia în arondismentul al XV-lea cu mătuşa lui americancă, care îşi petrecea serile aşteptând un telefon de la iubitul ei francez însurat. Linden îi spune

sobru că mătuşa lui, Candice, a murit acum şase ani şi că n-a reuşit să ajungă la înmormântarea ei, lucru pentru care se simte vinovat. Candice fusese foarte importantă pentru el în anii în care îl găzduise. Linden se abţine să-i dezvăluie lui Oriel cum a murit Candice şi în ce măsură pierderea ei şi-a pus amprenta asupra lui.

Chelnerul cel posomorât aduce felul al doilea. Când rămân singuri, Linden îi spune în şoaptă că tipul a fost teribil de deprimant când i-a povestit despre revărsarea Senei înainte de sosirea ei. Cu o expresie solemnă, Oriel îi răspunde şi ea tot în şoaptă că are dreptate chelnerul; inundaţia este posibilă, iar consecinţele ar fi infernale. Linden o ia în zeflemea, ce tot spune acolo? Vorbeşte ca jurnaliştii aceia pesimişti de la ştiri, care zugrăvesc cel mai sumbru tablou şi sperie pe toată lumea.

— Ştii, poate că nu e cel mai potrivit weekend pe care să-l petreci la Paris, spune Oriel fără ocolişuri.

— Din cauza ploii, vrei să spui?

Îl priveşte iar fix, de parcă ar fi idiot. Da, din cauza ploii şi a inundaţiei, nu-şi dă seama ce s-ar putea întâmpla într-un oraş ca Parisul? Habar nu are, nu-i aşa? Vocea ei se ridică până la o tonalitate enervantă. Păi guvernul nu a dat nicio avertizare, nu? Nu li se spune oamenilor să nu vină la Paris. Nu exagerează un pic? Deloc, ripostează ea. Are un prieten apropiat care lucrează la primărie, şi ei sunt foarte agitaţi. Fluviul a ajuns la 3,8 metri la pont d'Austerlitz, iar dacă o ţine tot aşa, din câte zice prietenul ei, se va opri toată circulaţia fluvială, pentru început. Dacă ploaia nu se opreşte, dau de necaz. Nivelul creşte prea repede. Linden e uimit. El credea că inundaţia centenară are loc doar o dată la un secol, că oraşul şi-a învăţat lecţia din 1910, că Parisul este pregătit. Aşa crede toată lumea, observă ea ironic, toată lumea crede că Parisul e sigur. Toată lumea crede că Sena a fost îmblânzită, că nu va mai fi nicio inundaţie. Dar Parisul nu e sigur. Prietenul ei Matthieu a spus că situaţia ar putea deveni dezastruoasă rapid, mult mai rapid decât

şi-ar putea imagina cineva vreodată. Vor şti mai multe mâine, sau chiar în timpul nopţii. Matthieu i-a zis că nivelul Senei este monitorizat permanent, că partea complicată e să anticipeze dacă creşterea nivelului este una trecătoare, urmând să se oprească în două-trei zile, ca în noiembrie, sau, dimpotrivă, una care anunţă inundaţii teribile. Ultima oară, când apa era pe punctul să ajungă la şase metri, sub talia zuavului, prefectura a trimis avertismente extreme, a evacuat cetăţenii din anumite zone ale arondismentelor al XII-lea, al VII-lea şi al XV-lea, a scos din cazărmi armata, a închis anumite staţii de metrou, a închis muzeele Luvru şi Orsay, dar fluviul a cedat până la urmă. Guvernul a primit critici severe pentru că i-a speriat degeaba pe parizieni. Două luni mai târziu, autorităţile sunt vigilente, ştiind că nu pot da greş.

— Am venit pentru că e ziua tatei şi aniversarea nunţii părinţilor mei, îi spune Linden lui Oriel.

Nu este un eveniment pe care să-l poată anula cu uşurinţă. Sigur, poate avea grijă să evite toate zonele inundate, oricare ar fi acelea. Oriel pare din nou serioasă. O să-i trimită un SMS dacă află veşti de la Matthieu. Sena va ţine prima pagină a ziarelor, pot să fie siguri de asta. Fie ele veşti bune sau rele. Cel mai probabil, veşti rele. Linden o întrerupe. E sinistru, toată povestea îl deprimă. Ce-ar fi să ia o gustare? Ea cum stă cu munca? Mai fotografiază scriitori? Nu sunt nesuferiţi? A avut şi el parte de câţiva de curând, unii care au spart topurile vânzărilor şi acum se cred regii lumii pentru că au vândut milioane de exemplare. Comandă fructe de mare şi încă nişte vin, iar acum Oriel pălăvrăgeşte veselă despre munca ei. Peste vreo două ore, când se despart, încă plouă.

Când Linden ajunge la hotel, la miezul nopţii, are un bilet sub uşă de la mama lui. „Tatăl tău pare să se simtă mai bine. A mâncat o supă de legume şi acum doarme. Ne vedem mâine.” Tilia i-a trimis un SMS să-i spună că a băut ceva cu un vechi prieten şi s-a dus devreme la culcare. Nu porneşte televizorul. În schimb, îşi scoate

iPad-ul din husă şi se conectează la reţeaua Wi-Fi a hotelului. Sacha i-a trimis câteva mesaje, la care răspunde repede. Agenta lui, Rachel, care ştie că nu lucrează în următoarele câteva zile, i-a trimis nişte propuneri. O să le verifice mai târziu.

Linden caută cuvântul „Sena". Numele vine de la *Sequana,* folosit de galii şi romanii care navigau pe fluviu şi s-au aşezat pe malurile lui mlăştinoase, întemeind mai târziu Luteţia, viitorul Paris. O zeiţă celtă străveche cu puteri tămăduitoare, pe nume Sequana, era venerată ca izvor al fluviului, în apropiere de Dijon. Era reprezentată într-o bărcuţă, cu braţele ridicate graţios. Linden citeşte mai departe. Este uluit să descopere că fluviul a distrus în numeroase rânduri oraşul pe care îl hrănea; au fost cel puţin şaizeci de inundaţii grave începând cu secolul al VI-lea, când s-au făcut primele observaţii hidrologice. Cea mai gravă, măsurată în raport cu pont de la Tournelle, s-a produs în februarie 1658, când Sena a ajuns la 8,96 de metri, cel mai ridicat nivel consemnat vreodată. Zeci de oameni s-au înecat când casele construite pe pont Marie au fost luate pe sus de apele torenţiale.

Când somnul îl răpeşte, ultimul gând al lui Linden nu este la Sacha, la Sequana sau la cununa ornamentată de pe capul ei, nici la ploaia care încă loveşte afară, ci la tatăl lui, care doarme în camera de dedesubt, cu mama lui; tatăl pe care-l iubeşte, dar cu care nu poate vorbi. Ceva îl reţine mereu. Timiditatea, teama, indiferent ce-o fi, îl împiedică să poarte o discuţie adevărată. Pe deasupra, Paul este genul de om rezervat, în afara celor două subiecte preferate ale lui, copacii şi David Bowie. Linden se întreabă dacă nu cumva Lauren a plănuit cu grijă acest weekend în familie cu speranţa de a încuraja interacţiunea între tată şi fiu. Sentimentul de stânjeneală stăruie. Dacă Paul nu vrea să ştie mai multe despre fiul lui, să ştie cine este el, pe cine iubeşte?

DOI

„Fotografia este un secret despre un secret. Cu cât îţi spune mai mult, cu atât ştii mai puţin.”

Diane Arbus

Îmi amintesc numele ei. Dar nu a mai fost rostit niciodată după ce s-a întâmplat lucrul acela. Îmi amintesc şi chipul ei. Moale şi rotund. Cu obraji roz, catifelaţi. Vocea ei. Părul şaten-deschis. Mirosul ca de lămâie. Era mică. Probabil avea şaptesprezece ani, poate mai puţin. Era o ţărăncuţă din zonă. Tatăl ei era culegător de trufe. Era angajată să aibă grijă de mine, două după-amiezi pe săptămână, pentru că mama era însărcinată. Eu aveam patru ani. Încă nu ştiam să scriu şi să citesc. Eram prea mic să merg la şcoală. Venea, mereu zâmbitoare, şi mergeam să ne plimbăm pe proprietatea bunicului meu.

Erau aşa de multe de văzut. Mai ales vara. Iazul întunecat dintre copaci, aproape de trecătoare, unde orăcăiau broscoii. Aruncam cu pietricele în ei şi râdeam când plecau înot. Chiparoşii de la capătul văii se ridicau până sus, mândri ca nişte războinici. Ea îi numea „mohicanii". „Ai grijă, că vin după tine mohicanii", spunea în glumă ca să mă sperie. Uneori chiar semănau cu nişte indieni uriaşi, cu pene mari în jurul capului, care coborau cu paşi mari dealurile. Stăteam în linişte pe câmpurile cu levănţică. Făcea împletituri din margarete şi şi le prindea pe cap. Ce drăguţă era! Cântam „À la claire fontaine". Număram fluturi. Atrăgeam omizi în cutii vechi de chibrituri ca să le observăm cum se zvârcolesc. În iulie culegeam caise de pe crengile pline. Aduceam lapte şi ouă de la ferma învecinată, unde ne uitam cum oile erau mânate în ţarc de un collie alb. Eram un copil fericit. Când mă înţepau tăunii, ea ştia ce să facă să-mi treacă. Sufla peste înţepătura urâtă şi fredona un cântecel în surdină.

În februarie, când mistralul bătea tare şi era un frig pătrunzător, mă ducea uneori pe câmpul cu trufe al tatălui ei să-l văd cum culege rarele ciuperci sălbatice de la rădăcina stejarilor. Căţeaua lui era antrenată să le adulmece şi să le găsească sub depozite de calcar şi rădăcini. Îmi plăcea la nebunie să privesc cum animalul îşi lipea

botul de pământ şi săpa energic cu labele. Atunci tatăl fetei scotea cu grijă trufele cu cazmaua specială. Ciupercile nu mi se păreau extraordinare, erau mici, negre, rotunjite neregulat, uneori cu umflături, dar tatăl ei spunea că sunt nepreţuite. Mereu mă punea să le miros. Ce iz pătrunzător de mucegai! Nu ştiam sigur dacă-mi place. Dar, când duceam trufa acasă, învelită cu grijă într-o cârpă, părinţii mei erau încântaţi.

Trebuie să-mi aleg cu grijă cuvintele acum. Trebuie să explic exact ce s-a întâmplat şi cum mi s-a părut mie, copil fiind.

Mă întorc la mintea de băieţel, la ochii aceia copilăroşi. Nu privesc înapoi ca un adult. Spun cum trebuie, cum a fost, chiar dacă mă umple de groază.

Porţile domeniului Vénozan se află pe şoseaua spre Nyons, când ieşi din Sévral dinspre est. Cel mai apropiat sat este Léon-des-Vignes, renumit pentru uleiul de măsline şi trufe. Casa nu se zăreşte dinspre şosea. Poteca acoperită cu pietricele merge şerpuit şi-şi croieşte drum ca o panglică lungă printre livezi de caişi, podgorii şi câmpuri cu levănţică. Este o zonă idilică, liniştea e sfâşiată doar de huruitul câte unui tractor din apropiere. Turiştii nu se aventurează până aici, se tem ca pietrişul să nu le strice cauciucurile, dar uneori apar drumeţi cu beţe în mână. În urcuşul ei, poteca coteşte brusc, aşa că maşinile trebuie să treacă într-o viteză inferioară, iar cel care urcă la pas ar putea rămâne fără răsuflare. Acum se zăreşte casa, şi cei care nu au mai văzut-o niciodată sunt deseori uluiţi. Vénozan pare construită în vremea Renaşterii, când, de fapt, a fost ridicată în 1908. Maurice Malegarde, străbunicul lui Linden, voia să semene cu cabanele de vânătoare ale familiei Medici din Toscana. Maurice nu fusese niciodată în Italia şi nu văzuse niciodată vreo cabană de vânătoare a familiei Medici; era un băiat modest de la fermă, născut într-o căsuţă ţărănească din apropiere de Sévral. Dar averea considerabilă făcută din profitabilele fabrici de ambalaje de carton i-a dat, la treizeci şi cinci de ani, o anume *folie des grandeurs*[2]. Nimic nu era destul pentru el şi pentru atrăgătoarea lui soţie, Yvette, şi ea de origine modestă. În lanţul lui de fabrici se produceau cutii de carton, primele în care au putut fi expediaţi viermi de mătase vii în toată lumea, datorită ingenioaselor găuri din laterale, care le permiteau fragilelor larve să nu se sufoce în călătoriile lungi. Industria fabricării mătăsii luase rapid avânt; au urmat companiile producătoare de parfumuri şi cosmetice. Cutiile lui Malegarde erau foarte apreciate; erau frumos ornamentate, simplu de folosit, uşor de produs şi creau locuri de muncă. La începutul secolului,

2 Megalomanie (în limba franceză în original)

producţia înfloritoare a acestor ambalaje era o binefacere pentru Sévral şi zona înconjurătoare, nu numai pentru Maurice Malegarde, unul dintre primii care au deschis fabrici, ci pentru toţi cei care i-au urmat exemplul. Trenuri întregi încărcate cu cutii plecau din gara din Sévral de două ori pe zi cu destinaţia Marsilia, Paris, Lyon.

Când Maurice Malegarde a decis să construiască o casă, a căutat peste tot locul perfect. Nu a durat mult să-l găsească, un teren mare în Vénozan, o localitate rurală nu foarte departe de Léon-des-Vignes, puţin mai jos de arboretumul cu tei pe care-l plantase odinioară un fermier inspirat. Un tei înalt părea mult mai bătrân decât ceilalţi. Frumuseţea lui îl atrăsese fără îndoială pe fermierul iubitor de natură la locul acela şi-i dăduse ideea să planteze şi alţi copaci de acelaşi fel în jurul lui. Ca să intre în posesia terenului, fusese nevoie să tragă discret nişte sfori, să paseze deloc ceremonios plicuri pline cu bani pe sub mese. Maurice luase un arhitect parizian la modă care adora arta italiană şi quattrocento. Casa, a cărei construire durase doi ani, era o fortăreaţă solidă clădită din piatră crem, cu un acoperiş crenelat. Stătea indolentă şi supusă intemperiilor sub arboretum, cu faţa spre vale, de parcă s-ar fi aflat acolo de secole, cu lateralele împodobite de un stejar, un arţar, un ulm şi doi platani, fără să-i pese de vântul din nord, care bătea neputincios în spatele ei puternic.

Maurice Malegarde, un mustăcios gregar, găzduia petreceri extravagante împreună cu atrăgătoarea Yvette, despre care se vorbea în tot ţinutul. Oamenii veneau de departe ca să participe, ceea ce a făcut din Vénozan un centru al vieţii mondene. Cu o atitudine semeaţă şi joben pe cap, Maurice îşi întâmpina oaspeţii pe treptele proprietăţii, orchestra închiriată cânta un vals, iar chelnerii ofereau şampanie. Un deceniu mai târziu, Maurice şi-a adăugat numele localităţii la propriul lui nume şi a inventat un titlu fals, bătător la ochi, „baronul de Malegarde-Vénozan”, pe care şi l-a trecut pe cărţile de vizită şi pe eticheta unui vin alb pe care avusese

îndrăzneala să-l producă vreo doi ani. Ostentativul Maurice a murit de un atac de cord la şaptezeci şi nouă de ani, în 1952. Fiul lui, François, născut în 1908, în anul în care a fost construită casa, nu a moştenit aroganţa tatălui. Era un om tăcut, timid, care nu s-a simţit niciodată în largul lui pe vastul domeniu al familiei. Soţia lui, Mireille, din Montélimar, se plictisea într-un asemenea cadru bucolic. Ducea dorul oraşului ei agitat de baştină. Aici nu se întâmpla nimic, i se părea ei, nu era nimic captivant; doar copaci, levănţică şi vânt. Când i-a adus pe lume pe cei doi copii, pe Paul, născut în 1948, şi pe Marie, în 1952, a simţit că şi-a făcut datoria. Mireille a rămas la Vénozan cât să-i crească, dar când fiul ei Paul a împlinit doisprezece ani, în 1960, a început o relaţie discretă cu un fermier din vecinătate, din Visan. După cinci ani, François a fost de acord cu divorţul fără prea mare scandal. Mireille s-a recăsătorit şi s-a mutat. François a cunoscut o profesoară văduvă pe nume Brigitte, cu care a avut o relaţie liniştită. Nu ar fi îndrăznit niciodată să folosească titlul fals al tatălui lui, pe care Maurice reuşise să-l includă în documentele proprietăţii şi ale familiei.

Sub conducerea ezitantă a lui François Malegarde, splendoarea casei a avut de suferit şi a pălit vreme de douăzeci de ani. François nu avea talentul tatălui de a face bani şi nu a exploatat fabricile cu atâta siguranţă de sine. Domnia ambalajelor de carton trecuse de apogeu, iar acum se pregătea uşor, uşor să apună. Lui François îi era greu să se ocupe de casă şi s-o întreţină. Iarna, fără încălzire centrală, camerele mari erau friguroase, în ciuda şemineurilor uriaşe. Vénozan era aşezată sus, deasupra satului, iar în decembrie zăpada nu era nicio surpriză. Grădinile de care Maurice era aşa de mândru au fost neglijate, năpădite de rugi şi buruieni. Casa era umedă, neîngrijită. Prin unele tavane se infiltrase apa.

În 1970, François Malegarde a murit de cancer la ficat la vârsta de şaizeci şi doi de ani. Fiul lui, Paul, avea atunci douăzeci de ani, locuia în comuna Buis-les-Baronnies din apropiere, unde îşi câştiga

existenţa lucrând la o firmă de amenajări de grădini. Paul şi sora lui, Marie, au moştenit casa, dar curând s-a decis că Paul trebuia s-o preia. Marie era logodită cu un cultivator morocănos pe nume Marcel, din Léon-des-Vignes, care nu avea de gând să investească nici măcar un cent în Vénozan. Paul s-a mutat înapoi în iarna anului 1970. Îl aştepta o sarcină uriaşă: să se ocupe de grădini, de arboretum şi de casă cu mijloace limitate. Era un proces lipsit de presiunea timpului, dar el i-a acordat toată atenţia. Lucra cât era ziua de lungă cu mâinile goale şi cu ajutorul prietenilor, băieţi din zonă care cunoşteau şi iubeau pământul la fel de mult ca el. Nu se punea problema să imite extravaganţa bunicului sau să organizeze petreceri luxoase.

Peste şase ani, când Paul a cunoscut-o pe Lauren, reuşise deja să facă domeniul ce este astăzi, un mic paradis terestru.

Perdeaua argintie de ploaie încă murmură la fereastră când se trezeşte Linden. Este puţin peste ora nouă. Îi trimite un SMS mamei lui să afle cum se simte Paul. Răspunsul lui Lauren este rapid: „Bine! Luăm micul dejun. Nu vii şi tu?" După ce face un duş, coboară în sala de mese de lângă hol. Tatăl lui încă pare palid, observă el, şi ciudat de buhăit. Mănâncă cereale, aplecat deasupra bolului. Fiecare mişcare pe care o face pare în reluare. Lauren este elegantă, iar zâmbetul ei e puţin prea vesel. Şi ce dacă plouă? Totuşi pot să ajungă la muzee – le-a rezervat toate biletele online –, iar dacă cineva e obosit, se poate odihni, spune ea, în muzeu sunt o mulţime de locuri unde poţi să te aşezi. Tilia? Încă doarme, ca de obicei. Linden vorbeşte delicat cu tatăl lui, îl întreabă cum se simte. E ziua lui de naştere, în fond, şi vor sărbători astă-seară. Paul răspunde cu o voce slabă, răguşită. Are ochii umezi, roşii pe margine. Pare aşa de schimbat, încât Linden nu înţelege de ce nu a mers la doctor.

— N-am nevoie de doctor, îi spune tatăl lui pe acelaşi ton slab. Mă simt bine.

Linden se întreabă de cât timp arată şi vorbeşte aşa. Vrea s-o întrebe pe mama lui, dar îşi dă seama că nu-i va răspunde acum, cel puţin nu de faţă cu Paul. Ea schimbă deja subiectul cu pricepere şi se întinde să-i mai toarne soţului ei o ceaşcă de cafea. Linden se minunează că se poartă cu atâta naturaleţe, de parcă n-ar fi nicio problemă cu Paul. Linden a văzut ştirile? întreabă ea. Nu, a venit imediat jos. Lauren pălăvrăgeşte mai departe, în timp ce Paul îşi plescăie tăcut cerealele, mişcă lingura cu o lentoare incredibilă, lucru cu atât mai surprinzător, întrucât de obicei tatăl lui înfulecă mâncarea şi termină din farfurie înainte ca alţii să înceapă chiar. Mama lui pare atipic de gălăgioasă în dimineaţa aceasta, i se pare lui. Dumnezeu ştie cum o să se descurce oamenii ăştia, zbiară ea fluturând în aer o bucăţică de croasant. Sigur autorităţile merg prea departe când anulează totul în ultimul moment, evacuează pe toată lumea, toate manechinele acelea, coafezele, machiorii, fotografii... Linden îşi dă seama că vorbeşte despre săptămâna modei. Toţi designerii sunt furioşi la culme, se pare, şi e de înţeles. Linden ia telefonul să-şi verifice contul de Twitter. Săptămâna modei, care trebuia să înceapă azi şi să dureze până joia viitoare, a fost, într-adevăr, anulată din ordinul prefecturii. Nivelul Senei creşte încă, acum a ajuns la gambele zuavului, are mult peste patru metri, iar autorităţile iau măsuri, exact cum a spus Oriel. Este imposibil ca spectacolele să se ţină în altă parte într-un moment aşa de important, când guvernul analizează măsurile ce trebuie să fie luate. Toată navigaţia fluvială a fost întreruptă, citeşte el, şi unele muzee vor fi închise azi, precum Orsay, Branly şi fără îndoială Luvrul (îi citeşte acest lucru mamei lui, care mormăie). Ridică parapete în jurul anumitor staţii de metrou să le protejeze, iar quai de la Gare, din apropierea locului în care intră Sena în Paris, a fost inundat. Se vorbeşte de o problemă cauzată de revărsarea apei în canalizare; situaţia s-ar putea agrava în câteva ore.

Este întrerupt din parcurgerea îngrijorătoarelor ştiri de intrarea Tiliei. Are părul prins într-un coc dezordonat şi poartă un pulover larg şi blugi bufanţi. Probabil nu e simplu să fii fiica lui Lauren, se gândeşte Linden (nu pentru prima oară), întrucât nu i-a moştenit aspectul, mereu este comparată, defavorabil, cu mama ei. Îi pasă Tiliei? N-o arată niciodată, dar Linden îşi imaginează că trebuie să fi suferit şi fără îndoială că încă suferă. La nouăsprezece ani, Tilia a plecat şi ea de la Vénozan şi s-a mutat în Ţara Bascilor cu Eric Ezri, cu care s-a căsătorit la scurt timp după naşterea fiicei lor. Totuşi, Linden ştie ce puternică este legătura dintre Tilia şi părinţii ei, cât de tandră şi de grijulie e cu ei, şi primeşte o nouă confirmare când sora lui îl prinde pe Paul de mână, evident îngrijorată de faţa lui umflată şi obosită. Paul îi mormăie morocănos acelaşi răspuns: Se simte bine, nu e nevoie de doctor, se simte bine, îi roagă să nu-şi mai facă atâtea griji. Acum trebuie să-şi facă griji din cauza fluviului, spune Tilia întinzându-se după un *pain au chocolat.* Nu-i aşa că au noroc să stea într-un hotel care nu va fi inundat? A fost isteaţă Lauren că a luat în calcul chestia asta când a făcut rezervare acum doi ani! Lauren răspunde că nu avea nici cea mai mică idee că rue Delambre era în zona care nu risca nimic în caz de inundaţii; dacă se gândeşte mai bine, nici restaurantul la care merg astă-seară nu e în pericol. A verificat pe o hartă online. Mama şi fiica pălăvrăgesc exact ca pe vremuri, în timp ce tatăl şi fiul tac. Aşa a fost mereu în familia lor. Totuşi, când Linden a plecat de acasă şi s-a stabilit la Paris, a încetat să mai tacă. Stânjeneala pe care o simţea la Sévral când intra în şcoală şi purta povara ochilor critici s-a topit. Avea în mare măsură legătură cu Candice. Mătuşa semăna cu mama lui, în sensul că era şi ea o blondă înaltă, cu corp frumos, dar avea o trăsătură care-i lipsea lui Lauren: ea ştia să asculte. Când Linden s-a instalat în apartamentul de pe rue de L'Eglise, nu i-a pus întrebări; era calmă şi iubitoare. L-a făcut să se simtă bine-venit din clipa în care a ajuns. A observat că era mai sofisticată decât mama

lui, şi ca înfăţişare (avea părut tuns bob, elegant, purta fuste-creion şi tocuri cui), şi în viaţa de zi cu zi. Pereţii fiecărei camere din apartament erau plini cu cărţi, şi de multe ori o găsea citind pe canapea, absorbită, cu pisica Brioşă ghemuită în poală. Vorbeau în engleză, deşi Candice stăpânea remarcabil franceza, doar cu o uşoară urmă de accent american. Locuia la Paris de peste cincisprezece ani. Se vorbise despre o căsătorie cu un francez cu un nume fistichiu, pe care Linden nu-l cunoscuse niciodată, dar nu se întâmplase aşa. Candice părea să aştepte şi să se ofilească. Preda engleza la o universitate franceză, îşi făcuse prieteni, însă timpul se scurgea, şi în 1997, când s-a mutat Linden cu ea, avea puţin peste patruzeci de ani şi, după cum spunea chiar ea cu ironie, „îşi pierduse prospeţimea". Niciunul din ei nu-i punea întrebări personale celuilalt, dar lui Linden îi convenea aşa. La început discutau despre orice, mai puţin despre ei înşişi. Curând, Linden a înţeles că era nefericită, deşi nu pomenea niciodată de acest lucru. Încă se întâlnea cu francezul, care se însurase cu altă femeie. Nu i-a dezvăluit nimic din toate acestea nepotului ei, dar a înţeles singur ce se petrecea când a observat că în unele seri mătuşa lui pleca cu pas sprinten, îmbujorată, în culmea fericirii, îmbrăcată cu o rochie drăguţă de mătase, după care se întorcea la miezul nopţii cu rochia şifonată şi cu părul ciufulit, cu capul plecat, lăsând în urma ei o dâră de tristeţe. Linden nu a aflat niciodată numele francezului, îi ştia doar iniţialele. J.G. Cumva, Candice îl înţelegea pe Linden mai mult decât oricine altcineva. Poate că asta se datora empatiei, discreţiei ei. Se simţea în largul lui în prezenţa mătuşii; aşa fusese întotdeauna, de când venea să petreacă vara cu ei la Vénozan şi făcea întrecere cu el până în capătul grădinii şi înapoi. Nu-i plăcea să i se spună mătuşă Candice. Fusese dintotdeauna Candy pentru el şi Tilia.

— La ce gândeşti, frăţioare? Pari trist.

Vocea surorii lui îl readuce în prezent. Linden spune: „Candy", însă regretă pe loc, văzând că mamei lui i s-au umplut ochii de lacrimi. Şopteşte că-i pare rău, că vizita la Paris i-o readuce inevitabil în memorie; nu se poate abţine, îi e dor de ea. Mama lui nu spune nimic, îşi tamponează o pleoapă cu un şerveţel, dar îi aude clar vocea de parcă ar fi rostit cuvintele cu glas tare: „Sigur, ţi-e dor de ea, Linden, dar nici măcar n-ai venit la incinerarea ei. Erai la o sesiune foto pe care se pare că n-ai putut-o anula, şi ne-ai lăsat pe mine şi pe Tilia să facem faţă morţii lui Candy şi grozăviei ei". O vreme se lasă tăcerea, singurele sunete pe care le aude Linden sunt răpăitul ploii, clinchetul lingurii lui Paul când se loveşte de porţelan şi vocile dinspre hol. Nu vorbeşte nici el; refuză ideea de a evoca durerosul subiect al morţii mătuşii lui din 2012, şocantul SMS pe care l-a primit când era pe alt continent, în alt fus orar, dar pe care nu-l va putea uita niciodată: „Te rog, sună, e urgent. A murit Candy". Dojana din ochii mamei lui este nedreaptă; a încercat să se întoarcă pe cât de repede posibil, dar sesiunea fotografică, pentru o marcă de parfum, care implica un buget uriaş şi un actor american faimos, nu putea fi anulată. Când a aterizat la Paris, corpul lui Candice fusese incinerat. Lăsase o scrisoare foarte clară: nici vorbă de slujbă, ceremonie, mormânt sau flori. Cenuşa trebuia să-i fie aruncată de părinţi şi soră, cum credeau ei de cuviinţă. Mult timp, cenuşa a rămas într-o urnă mică din dressingul lui Lauren de la Vénozan, până şi-a făcut curajul necesar să i-o împrăştie lângă trandafirii sălbatici care-i plăceau atât de mult lui Candy.

Ghemuiţi sub umbrele, îşi târşâie picioarele pe bulevardul Raspail prin ploaia torenţială. Lauren şi Tilia merg în faţă, în timp ce Linden încearcă să ţină ritmul cu pasul ciudat de lent al tatălui. Este obişnuit cu mersul vioi al lui Paul, iar încetineala asta nouă îl nelinişteşte. Totuşi, tatăl lui arată mai bine, observă el, e mai puţin palid, mai puţin umflat. Luvrul, muzeele Branly şi Orsay sunt închise, aşa că Lauren a trecut la planul B: cumpărături în Saint-

Germain-des-Prés. Ploaia musonică pare să-i fi descurajat pe trecători, chiar şi circulaţia vehiculelor pare fluidă. Când ajung la Bon Marché, Linden are picioarele ude şi reci. Îşi imaginează că ceilalţi suferă la fel, dar niciunul nu se plânge, aşa că nu se plânge nici el. Luxosul mall este încălzit; brize de aer cald, parfumat adie pe lângă ei. Magazinul e plin de clienţi uzi până la os, care se bucură să fie într-un adăpost atât de agreabil. Braţul tatălui încă e lipit de al lui.

— E totul în regulă? îl întreabă pe Paul în franceză, aplecându-se spre el.

Cei doi fraţi nu vorbesc niciodată cu tatăl lor în engleză, aşa cum nu i se adresează mamei lor în franceză. Paul dă din cap. Pare mulţumit, uşor buimac. Are obrajii îmbujoraţi, două puncte mici şi roşii care par să fi fost aplicate cu pensula. Linden îşi întreabă tatăl dacă vrea să se aşeze, iar Paul aprobă în tăcere. Tilia spune că e un loc în care pot să bea o cafea la etajul al doilea. Reuşesc să găsească o masă în ciuda aglomeraţiei. Linden se uită la mâinile tatălui său, care ţin cana de cafea. Mâini fascinante, puternice şi graţioase. Acum observă că are pielea încreţită şi pătată. Nu mai sunt mâinile unui tânăr. Scoate aparatul Leica şi i le fotografiază. Familia lui este aşa de obişnuită, încât nici nu mai observă.

Linden a început să le fotografieze când avea doisprezece ani, la Vénozan. Avea o slujbă de vară la un fotograf de nunţi din Sévral, la bătrânul *monsieur* Fonsauvage. La început fusese o corvoadă, dar curând a început să-l atragă. Ambianţa camerei obscure îl încânta. Îl studia pe bătrânul fotograf în timp ce alegea imaginile potrivite de pe negative, se apleca să-şi lipească ochiul de numărătorul de fire şi-şi împingea ochelarii peste fruntea veştejită. *Monsieur* Fonsauvage era mereu pretenţios în privinţa alegerii finale. Nu voia să-şi dezamăgească clienţii. În definitiv, nunta era cea mai importantă zi din viaţa lor, *n'est-ce-pas*? Secretul developării era întunericul total. *Monsieur* Fonsauvage şi-a dat toată osteneala să-i

arate cum să facă acest lucru, cu lumina aprinsă şi folosind resturi de film. Linden îl privea pe bătrân apucând cu grijă capacul tuburilor cu filme, ţinând alimentatorul între arătătorul noduros şi degetele mijlocii, introducând, ţinând şi tăind îndemânatic fiecare bobină. Linden a învăţat exersând. Bătrânul, încântat de progresul şi zelul tânărului său ucenic, i-a oferit un aparat Praktica L2 uzat, dar funcţional, fabricat în 1979. Nu era un aparat simplu de mânuit pentru un începător, însă Linden a făcut o pasiune pentru el. Părinţii şi sora lui erau modelele lui preferate. La început îi deranja insistenţa lui, dar curând a învăţat să devină mai puţin inoportun şi s-au obişnuit ba să uite de el, ba să înveţe cum să pozeze. O fotografia pe mama lui stând la plajă, pe tatăl lui privindu-şi copacii, pe sora lui făcând caraghioslâcuri şi arătându-i degetul mijlociu. Îşi fotografia prietenii, cei puţini pe care-i avea. Prefera fotografiile alb-negru şi le developa singur sub îndrumarea lui Gaspard Fonsauvage. A învăţat despre lumină şi umbră exersând, singur, din greşeli. Nu voise să devină fotograf. Era doar un hobby. Nu-şi dăduse seama cât din viaţă îi ocupa fotografia. Când avea cincisprezece ani, familia a mers la Veneţia o săptămână. Paul, Lauren şi Tilia aveau aparate de unică folosinţă. Linden a rămas la Praktica lui. Când au ajuns acasă, toate fotografiile au fost strânse într-un singur album. Erau trei seturi identice şi unul complet diferit: al lui Linden. Nu alesese imaginile evidente cu Puntea Suspinelor, Rialto, Piazza San Marco. Preferase să imortalizeze o bătrână care stătea pe o bancă şi privea turmele de turişti trecând greoi, nişte pisici vagaboande jucându-se pe o alee umedă din Dorsoduro, ciocanele pentru uşă veneţiene din alamă, un chelner care fuma iute o ţigară în spate la Harry's Bar şi-şi trecea o mână prin părul lins, pieptănat pe spate.

Acum Linden întoarce aparatul Leica spre mama şi sora lui şi face câteva fotografii. Îi place la nebunie sunetul diferit, mai plin pe care îl scoate un aparat clasic, bâzâitul mecanic al filmului când se

rulează în locaşul lui. Majoritatea proiectelor pe care le are astăzi necesită echipament digital. S-a obişnuit, dar mereu va avea o slăbiciune pentru vechiul lui aparat. Şi-a cumpărat aparatul canadian Leica M4-P la mâna a doua din Paris, de la talciocul din Saint-Ouen, în mai 1998, când împlinea şaptesprezece ani. Toată familia contribuise, chiar şi bunicii lui din Boston. Era mai ieftin decât se aştepta, din cauza defectului asupra căruia i-a atras atenţia vânzătorul. Era o problemă cu perdeaua obturatorului, ceea ce strica fotografiile. Ar fi costat şi mai mult s-o repare. Imediat ce Linden a luat aparatul negru cu marca Leitz în mână, i-a cântărit greutatea, i-a simţit corpul solid în palme, a ştiut că trebuia să fie al lui. Era un aparat-simbol, cel pe care visa să-l aibă. Alfred Eisenstaedt a folosit un Leica să surprindă acel sărut legendar din Times Square în 1945; cu un altul, Nick Ut a surprins oroarea dogoritoare a napalmului din 1972; iar Alberto Korda l-a imortalizat cu aparatul său pe Che Guevara cu bereta pe cap în 1960. Linden avea să se gândească mai târziu cum să-l repare. Primele lui fotografii erau stricate de dâre bizare de umbre şi forme spectrale care pluteau prin imagine. Mărimea umbrelor creştea odată cu mărirea vitezei de obturare, a descoperit el. Mult timp nu şi-a putut permite să-l repare, aşa că a învăţat să evite umbrele, elaborându-şi o tehnică proprie. Leica l-a însoţit mare parte din viaţă. Cu Leica a făcut fotografia aceea memorabilă cu tatăl lui, cea care i-a adus primele aprecieri la optsprezece ani, când încă locuia cu Candice pe rue de l'Église.

A povestit de multe ori despre fotografia aceea. În dimineaţa zilei de duminică, 26 decembrie 1999, a sunat telefonul acasă la Candy. Era Lauren, în culmea fericirii, anunţând naşterea copilului Tiliei în noaptea aceea în clinica din Biarritz. O fetiţă. În anul acela nu sărbătoriseră Crăciunul la Vénozan ca de obicei, pentru că Tilia intrase în durerile facerii pe 24, şi Lauren se dusese în grabă la Biarritz să fie alături de fiica ei. Linden rămăsese cu mătuşa lui la

Paris, iar Paul venise să fie alături de ei. Stătea într-un hotel de pe bulevardul Félix-Faure din apropiere. Toată noaptea bătuse un vânt puternic în Paris, dar Linden şi-a dat seama numai după ce a ridicat transperantele, după ce a sunat mama lui, că ceva nu era în regulă. Grădina publică de mai jos părea lovită de bombe. Pavilionul folosit ca sală de concerte estivale fusese strivit de un castan. Crengile, aruncate ici-colo, erau împrăştiate pe toată strada. Linden a dat drumul la televizor. A aflat că o furtună teribilă, cu forţa unui uragan, se abătuse asupra Franţei în timpul nopţii de la vest la est, făcând ravagii din Bretania şi până în Alsacia, măturând Parisul şi zona înconjurătoare. Muriseră o sută de oameni. Căzuse alimentarea cu electricitate în peste trei milioane de case. Pagubele erau uriaşe. În timp ce Linden privea fascinat, a sunat tatăl lui. Avea vocea strangulată, de nerecunoscut. La început Linden a crezut că era o problemă cu copilul Tiliei. Tatăl lui avea nevoie de maşina lui Candy, acum, imediat. Trebuia să meargă la Versailles. Cât mai repede posibil. La Versailles? De ce la Versailles? Linden nu înţelegea. S-a dus la Candice să-i ceară cheile de la maşină, s-a îmbrăcat şi s-a dus repede jos să se întâlnească cu tatăl lui. Tatăl lui nu a scos nicio vorbă pe drum, însă Linden a început să înţeleagă situaţia când a văzut câţi copaci erau doborâţi. Autostrada era închisă din cauza pagubelor produse de furtună. Trebuiau s-o ia pe drumuri lăturalnice ca să ajungă la castel. Baricadele poliţiei i-au oprit la porţile somptuoase, dar când tatăl lui a spus cine era şi de cine era aşteptat, agenţii au dat din cap şi le-au permis să treacă. Linden a observat că erau zeci de geamuri sparte la castel. În apropierea grădinilor era un grup de oameni care l-au primit pe tatăl lui ca pe un salvator. A văzut un bărbat între două vârste, micuţ de statură, cu barbă, care părea disperat: era grădinarul-şef de la Versailles. L-a luat pe Paul de braţ şi i-a şoptit că dezastrul era îngrozitor, insuportabil. Când s-au întors spre întinsele grădini, Linden a descoperit cu uimire că nu exagera.

Îi întâmpina un spectacol al haosului şi al dezastrului. Mai mulţi copaci fuseseră smulşi din pământ şi aruncaţi precum beţele de chibrituri pe terenul accidentat, arătând ca nişte santinele căzute la datorie, cu rădăcinile noduroase ridicate ca nişte mădulare suferinde. Unii fuseseră crăpaţi în două, nimiciţi de rafalele monstruoase care se abătuseră asupra lor ca nişte topoare. În timp ce făcea fotografii, Linden l-a ascultat pe omul cu barbă, care îi conducea printr-un labirint al distrugerii; furtuna durase peste două ore, iar el fusese martor la tot, înspăimântat, neajutorat, de la fereastră. Dintre cei 200.000 de copaci de pe domeniu, 10.000 fuseseră distruşi. Oranjeria fusese culcată la pământ, îngrijitele grădini *à la française,* create de Le Nôtre, poienile, tufele şi straturile cu flori erau o învălmăşeală tristă de crenguţe rupte. Cel mai rău, a continuat grădinarul, era că fuseseră distruse exemplare rare, precum liriodendronul Mariei Antoaneta de la Trianon şi cel mai bătrân copac de pe domeniu, plantat în timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea. Linden nu putea să vadă chipul lui Paul, pentru că mergea în spatele lui, dar instinctiv a alergat înainte şi şi-a croit drum printre dărâmături.

— Am pierdut trei secole de istorie, a şoptit bărbosul când au ajuns la locul de observaţie de la Grand Canal, unde masacrul putea fi observat în toată amploarea lui sinistră, o întindere nesfârşită de trunchiuri presărate ca nişte cadavre.

Linden şi-a privit tatăl. Nu-l văzuse niciodată aşa de ţeapăn, de tăcut. Paul s-a îndreptat cu paşi mari înapoi spre castel, cu mâinile în buzunare. Atunci s-a oprit şi s-a ghemuit să atingă cu palma un copac căzut. Neştiind ce să spună, Linden şi-a luat Leica şi l-a fotografiat de trei ori. Prin obiectiv a observat că tatăl lui plângea în tăcere, cu faţa schimonosită de suferinţă. A pus aparatul de fotografiat la loc, s-a dus să se aşeze lângă Paul şi l-a strâns tare pe după umeri, simţind cum hohotele îi scuturau spatele.

Câteva zile mai târziu, când Candice a văzut fotografia alb-negru, a icnit de uimire. Faţa albă a lui Paul era îndreptată spre cer, boţită de durere, cu mâinile pe obrajii umezi. În spatele lui, umbrele fantomatice cauzate de perdeaua defectă a obturatorului erau răspândite peste copacii doborâţi, împrumutând scoarţei o negreală de cărbune care dădea impresia că erau acoperiţi cu o cenuşă însângerată. Nu mai văzuse niciodată ceva aşa de puternic, de emoţionant. Putea să i-o arate unui prieten jurnalist din Paris care căuta imagini diferite despre furtună? Linden a fost de acord, presupunând că nu va ieşi nimic din asta. Luase bacalaureatul în iunie, lucra la un laborator fotografic din apropierea Bastiliei şi nu ştia prea bine ce voia să facă în continuare. Era casier, se ocupa de comenzi şi livrări. Nu intenţiona să se întoarcă la Sévral şi la Vénozan după ce petrecuse aproape trei ani la Paris, aşa că se gândea să păstreze slujba aceasta până lua o hotărâre. Cei trei ani de coabitare cu Candy, deşi fuseseră plăcuţi, trebuiau să lase loc unei vieţi independente.

Fotografia a fost publicată în *Internaţional Herald Tribune* la începutul lui ianuarie 2000 şi Linden Malegarde a început să primească telefoane. Putea veni să-şi arate portofoliul?

Impresionantul portret alb-negru al „domnului cu copacii” care-şi ţinea capul în palme, cu lacrimi pe obraji, în timp ce privea dezastrul din grădinile de la Versailles, nu trecuse neobservat. Însă Linden nu avea niciun portofoliu de arătat. Numai fotografiile personale, pe care nu era gata să le arate. Deşi era încântat de atenţia care i se acorda, nu se simţea în stare să se întâlnească cu cei interesaţi şi să-şi prezinte fotografiile. Părinţii lui au fost nemulţumiţi, erau convinşi că trebuia să meargă mai departe şi să-şi câştige existenţa ca fotograf.

— Nu e pregătit! a urlat Tilia la telefon de la Biarritz, cu fetiţa Mistral la piept. N-are nici măcar nouăsprezece ani; mai lăsaţi-i timp, pentru numele lui Dumnezeu!

Aşa că a rămas la laboratorul fotografic până când s-a înscris la Gobelins, École de l'Image câteva luni mai târziu, dar nu se aştepta să fie admis. În ziua examenului oral, când şi-a prezentat fotografiile personale şi imaginile de la Versailles şi cu tatăl lui, unul dintre profesori a spus că văzuse fotografia în ianuarie şi că-i rămăsese în minte. Părinţii şi mătuşa lui au ajutat la finanţarea studiilor de trei ani, între 2000 şi 2003. Linden a lucrat în toată perioada studiilor la alte laboratoare fotografice şi a făcut fotografii la petreceri, nunţi şi seminare pentru mai mulţi clienţi. Asta i-a permis să plătească pentru cămăruţa pe care a închiriat-o până când a putut, cu primele lui contracte serioase, să-şi permită un apartament mai confortabil pe rue Broca în 2005.

— Lasă-mă să-ţi fac şi eu ţie măcar o poză, spune mama lui smulgându-i aparatul din mână. A, e tot ăla vechi şi complicat, nu? Trebuie să reglezi lumina, viteza şi toate astea?

Linden zâmbeşte, ia Leica înapoi şi-i reglează focalizarea. Pune mâna pe după Tilia şi o trage aproape de el. Ea se strâmbă. Fără caraghioslâcuri, o avertizează mama lor; vrea o fotografie frumoasă cu copiii ei. Paul priveşte, cu un zâmbet amabil pe faţa îmbujorată. De ce încă pare buimac? se întreabă Linden. E obişnuit cu momentele de tăcere ale tatălui său, dar nu şi cu privirea goală de acum, cu lipsa de emoţie, de parcă nimic nu contează, de parcă ar fi pe jumătate adormit sau beat. Lauren se plânge că vremea i-a stricat toate planurile pentru după-amiaza asta. Pregătise o vizită culturală la muzeele Branly, Orsay şi Luvru, o plimbare scurtă pe malul Senei şi o oprire la o ceainărie încântătoare.

— Putem să mergem la film, spune Tilia fără ocolişuri, ca de obicei. Acolo nu plouă!

Lauren bate din palme. Ce idee bună! Aşa o să facă. Sigur rulează un film bun pe undeva. În următoarele cincisprezece minute, mama şi fiica îşi studiază telefoanele ca să caute filmul potrivit. Paul stă, taciturn. Nu e plictisit, nu e nerăbdător, ci absent. Linden îşi doreşte

să întindă mâna, să-l bată pe umăr, să-l tragă înapoi în momentul prezent. Dar niciodată nu a reuşit să facă acest lucru. Paul a fost mereu în altă lume, în care Linden nu poate intra. A încercat vreodată să intre în cealaltă lume? întrebase Sacha. Nu. Nu a încercat. De ce? Pentru că nu ştie cum. Nu ştie ce cuvinte să folosească. Nu ştie cum să înceapă. Sacha a spus că e foarte simplu, de exemplu dacă merge la Vénozan, să-l invite pe Paul la masă, apoi să se plimbe pe proprietate cu tatăl lui şi să înceapă acolo, în mijlocul naturii. Să rostească acele cuvinte care ar putea crea o legătură între ei. Într-o seară după cină, în casa lor din Elizabeth Street, Linden i-a spus lui Sacha că, din păcate, era prea târziu. Tatăl lui se apropia de şaptezeci de ani. El urma să împlinească treizeci şi şapte. Era prea târziu ca să comunice. În plus, nu se putea spune că el şi Paul se certaseră vreodată. Nu se certaseră. Niciodată. Nu existase niciun conflict. Un conflict ar fi uşurat situaţia. Da, se iubeau. Dar nu o exprimau niciodată. Dragostea era pusă bine, departe. În seara aceea, cu una dintre pisici în poală, Linden şi-a mărturisit temerea că poate tatăl lui era dezamăgit de el. Că nu era fiul la care visase. Sacha i-a aruncat o privire uimită: nu era în toate minţile? Linden era un fiu minunat, un fiu perfect; era de ajuns să se uite la el. Cum putea spune o asemenea prostie? Până şi oamenii care abia dacă îl cunoşteau erau impresionaţi de personalitatea lui, de bunătatea, de talentul şi simţul umorului de care dădea dovadă. Şi asta fără a mai pomeni de succesul lui ca fotograf şi, nu în ultimul rând, de aspectul lui. Linden zâmbise larg, ruşinat. Dar ştia că Sacha înţelegea. L-a luat de mână şi l-a strâns tare. Tristeţea pasageră şi tandră pe care a văzut-o în ochii lui i-a readus la viaţă acel sentiment groaznic, dureros şi adânc îngropat că nu se adapta, că era exclus, amintirea insultelor pe care le şopteau copiii din Sévral pe la spatele lui.

Linden se întreabă ce fel de relaţie avea Paul cu tatăl lui, François. Ştia că Paul avea numai douăzeci şi doi de ani când a

murit tatăl lui, în 1970. La Vénozan există o serie de fotografii înrămate de-a lungul scării. Lui Linden i s-au părut dintotdeauna captivante. Maurice Malegarde, falsul baron, ţinea ridicat paharul cu şampanie, îşi răsucea mustăţile, cu o femeie rumenă (fără îndoială străbunica Yvette) la braţ. Probabil era o figură pe cinste. François, bunicul pe care nu-l cunoscuse niciodată, stătea pe terasă, purtând o pălărie de pai, şi citea ziarul. Avea o faţă blândă, amabilă. Linden nu-şi cunoscuse nici străbunica, pe cea numită Mireille, din Montélimar, care se recăsătorise. Murise cu mult înainte să se nască el. Se înţelegeau bine François şi Paul? se întreabă el. Ştie că tatăl lui nu este foarte apropiat de sora sa, Marie, care locuieşte la Sévral. Cu cine vorbeşte tatăl lui? Lauren? Tilia? Grădinarul lui, Vandeleur, pe care-l cunoaşte de ani întregi? Sau cu unul din bărbaţii aceia solizi cu accent din sud care-l ajută la administrarea domeniului şi cu care-i place să-şi petreacă timpul? Şi cum era Paul în adolescenţă, în tinereţe? Un mare admirator a lui David Bowie, asta ştie, dar cam atât, în afară de faptul că iubeşte cu patimă copacii. Linden se uită în partea cealaltă a mesei la tatăl lui şi simte privirea întrebătoare a Tiliei. Paul Malegarde rămâne un mister pentru propriul fiu.

După film, o comedie americană banală, şi imediat ce se întorc la hotel, lui Linden îi vibrează telefonul. E un SMS de la Oriel: „Situaţia nu se prezintă bine. Încă plouă şi Sena se umflă mult prea repede. Au oprit toată circulaţia fluvială. Ai grijă de tine. Poate ar fi mai bine să pleci? O."

Poate ar fi bine să plece? Linden râde batjocoritor. Cu siguranţă că exagerează toată tărăşenia, alimentată de prietenul fluviolog pesimist. Apoi primeşte un SMS de la Sacha: „E totul în regulă? Veştile par îngrijorătoare de aici". Porneşte televizorul. Acum apa a pătruns în anumite porţiuni ale metroului, aproape de zona Orsay. Specialiştii se întrec să cucerească atenţia pe toate canalele. Fiecare dintre ei poate să explice situaţia, se pare (şi Linden începe să înveţe pe de rost: precipitaţiile extrem de bogate de vara trecută, iarna

caldă care cauzează dezgheţul prematur, stratul superior saturat al solului, ploaia neîncetată), dar nimeni nu ştie cum s-o împiedice.

Parisul a trecut printr-o repetiţie de proporţii acum doi ani, când locuitorii au putut vedea ce s-ar întâmpla dacă nivelul apei ar creşte peste patru metri, nivelul de alertă, dar se pare că nimeni nu e pregătit să facă faţă evenimentului propriu-zis acum că pare iminent. Uluit, Linden ascultă un expert după celălalt. O femeie de vreo patruzeci de ani, cu părul roşcat, ochelari şi o voce scăzută, insistă că, în ciuda tehnologiei, ingineriei, a capacităţilor moderne de predicţie, deşi s-au înălţat malurile Senei şi i s-a adâncit albia pentru a-i controla cursul, nimeni şi nimic nu poate împiedica nivelul apei să atingă acelaşi nivel ca în 1910. „Ceea ce înseamnă un dezastru", spunea ea cu o încântare abia stăpânită. Adversarii ei tulburaţi o contrazic cu răutate; din câte spun ei, situaţia este sub control, va interveni armata, unii locuitori vor fi evacuaţi, dar este imposibil ca situaţia să devină critică precum cea din 1910. Femeia cu părul roşcat îşi păstrează calmul. „O să vedeţi", replică ea pe un ton egal. „E o certitudine. E inevitabil. Parisul se va inunda din nou la fel de catastrofal ca în 1910. Şi se pare că asta se va întâmpla acum. Va fi chiar mai rău." Continuă în nota aceasta, la fel de senină (şi Linden nu poate să nu se agaţe de fiecare cuvânt), afirmând că oamenii trebuie să înţeleagă faptul că, în comparaţie cu 1910, topografia Parisului s-a schimbat simţitor. Urbanizarea a blindat pământul cu straturi de beton, a construit o mulţime de parcări subterane, a creat mii de şosele noi, noi complexuri rezidenţiale. Apa care se scurge de pe acoperişuri nu se mai infiltrează în sol, ci ajunge direct în fluviu.

Linden stinge televizorul pradă unui vălmăşag de sentimente. Profeţiile femeii îl neliniştesc. Poate este momentul să plece. Poate că ar trebui să plece naibii cu toţii de aici, cât apa încă este sub genunchii zuavului. Păcat de ziua de naştere a lui Paul, de restaurant, de toate astea; poate ar trebui să asculte de sfatul lui

Oriel şi s-o şteargă. Îi trimite Tiliei un SMS cu îngrijorările lui. Aceasta îi răspunde imediat: „Frăţioare! Să plecăm, zici? Ce mama dracu'??"

Linden îi sugerează să decidă ce vor face mâine-dimineaţă, duminică, la prima oră. Vor trebui să acţioneze rapid. Prioritatea este ca părinţii lor să ajungă în siguranţă în valea Drôme. Va fi un coşmar să găsească bilete, dar vor trebui să se descurce. Iar ei se vor întoarce unul la Londra, celălalt la San Francisco. Nu există altă cale. Tilia încuviinţează. Totuşi, nu crede că este excesiv de pesimist? „Dă drumul la televizor" este replica lui tăioasă. Câteva minute mai târziu, Tilia îi trimite un emoticon în lacrimi şi un „Doamne!" Îngrijorat.

Linden nu-şi propusese să adoarmă, dar când se trezeşte, cu o tresărire, bate cineva la uşă şi afară e întuneric. Îi deschide cameristei, care întreabă dacă poate să aranjeze patul. Linden aruncă o privire la ceas: aproape opt. Cum de a dormit atâta timp? Mai are câteva minute să se pregătească. Îşi ia sacoul verde de catifea din dulap şi o cămaşă albă curată, încă are pantofii uzi şi îi ia în picioare cu o grimasă. Jos, Tilia, Lauren şi Paul aşteaptă. Linden trebuie să fugă iar sus, pentru că a uitat cadoul tatălui său, discul cu Bowie.

Au chemat un taxi să-i ducă la restaurant, La Villa des Roses, care se află pe rue du Cherche-Midi din apropiere. Dacă n-ar ploua, ar putea merge pe jos. Dar nimeni nu ar suporta să se ude din nou până la piele. Paul pare mai bine-dispus, din câte observă Linden. Are obrajii mai puţin roşii şi ochii plini de viaţă. O să fie o seară minunată în familie. Atunci, de ce simte Linden jena aceea supărătoare? De ce e îngrijorat? Că s-ar putea certa cu Tilia? Nu s-au mai certat de mult, însă ea are un temperament imprevizibil, iar răzbunarea lui este nemiloasă. Uneori îl deranjează că Tilia înjură, folosind cele mai dure cuvinte. Oare face aşa să atragă atenţia, să şocheze, să provoace? Nu-şi dă seama. Se străduieşte să lase

deoparte teama. Restaurantul este primitor, călduros, un loc în care să te fereşti de burniţa rece. Comandă şampanie şi se aşază. Localul e plin, dar se pot auzi. Linden admiră decoraţiunile de bun-gust: tonurile crem şi roz-pal, iluminatul elegant. O chelneriţă tânără vine să le ia comanda. Paul poartă un costum închis la culoare, cămaşă albă şi cravată.

Nu pare în largul lui în hainele de ocazie, trage de guler de parcă ar fi prea strâns. Lauren este impresionantă cu rochia ei albastră de mătase, are părul prins la spate şi tot strănută. A răcit în după-amiaza asta, în timpul lungilor plimbări prin ploaie, şi lucrul ăsta o supără. Îşi suflă iritată nasul. Are deja nările roşii şi vocea îi pare înăbuşită. Linden nu poate să nu observe că îşi verifică de multe ori telefonul.

Masa este o reuşită. Discuţiile nu sunt căznite, nu ajung în zone periculoase, precum problema lui Colin cu alcoolul. Toţi patru discută lejer şi râd din când în când. Mâncarea este suculentă, iar vinul, excelent. După ce suflă în lumânările de pe tort, în uralele celor de la mesele alăturate, şi deschide cadourile, Paul ţine un mic discurs. Vrea să le mulţumească tuturor că au venit să-i sărbătorească ziua de naştere şi aniversarea căsătoriei lor. N-a mai fost de mult la Paris şi se bucură că este aici, îşi doreşte doar să se oprească ploaia ca să aibă parte de puţin soare în restul şederii. Din nou, vocea îi pare ciudată, de parcă n-ar putea respira, stridentă. Trebuie să se oprească din când în când şi ia paharul cu apă cu o mână nesigură. Rosteşte neclar cuvintele. Nu înţeleg ce vrea să spună. Linden şi Tilia fac schimb de priviri stânjenite. Deodată faţa lui Paul pare absurd de strâmbă, ca o mască deconcertantă. Este el, dar nu mai seamănă cu el, de parcă cineva i-ar trage de o jumătate de faţă în sus. Tace, iar când Tilia îl întreabă dacă se simte bine, oftează adânc.

Se întâmplă în următorul minut, când nu se uită direct la el, îi fac semn chelneriţei să-i mai aducă apă. Icneşte, aproape inaudibil, şi

alunecă brusc în faţă pe scaun, capul îi atârnă, cu bărbia în piept. Alarmată, Lauren îl strigă pe nume, dar Paul se apleacă şi mai mult, fruntea i se loveşte de farfurie şi răstoarnă sticla de vin. Apoi corpul i se rostogoleşte şi cade la podea cu o bufnitură. Se aud ţipete, în restaurant domneşte confuzia. O mare de feţe se întorc spre ei. Linden se aşază în genunchi, îşi prinde tatăl de capul chel. Paul are ochii pe jumătate închişi; i se vede doar albul ochilor. Are pielea pământie. Tilia şi Lauren par îngrozite, nu pot să se mişte. Linden se străduieşte să-i desfacă gulerul şi-i pune degetele tremurătoare pe jugulară. I se pare că simte o bătaie, dar nu e sigur. Se apropie mai mult, îl întreabă pe Paul dacă-l aude. Paul să nu-şi facă griji. O să aibă grijă de el; o să fie bine. Linden nu ştie dacă e adevărat, dar în acest moment de panică cumplită, nu ştie ce altceva să spună. Nici măcar nu ştie dacă Paul îl aude, dacă mai trăieşte. Se uită în jur neputincios, îi vede pe aceşti necunoscuţi care-i privesc cu ochii căscaţi. Atunci vocea Tiliei tună cu o vigoare fără echivoc, şi-i vine s-o sărute pentru asta.

— În pizda mă-sii, cheamă careva o ambulanţă?

Cuvintele ei îi şochează pe oameni şi-i fac să acţioneze. Proprietăreasa restaurantului fuge cu paşi mărunţi, spune că sună ea imediat, iar un bărbat scund, cu şerveţelul încă în mână, se prezintă familiei copleşite; este medic. Poate să analizeze situaţia? Se ghemuieşte lângă Linden şi-l prinde pe Paul de încheietură în timp ce-l priveşte în ochi. Lauren întreabă înlăcrimată dacă soţul ei e pe moarte. După câteva minute, medicul spune că nu, nu e pe moarte, dar trebuie să meargă imediat la spital. Nu trebuie să irosească niciun minut.

Pare să dureze o veşnicie până vine ambulanţa. Tilia şi Lauren stau împreună şi plâng pe tăcute. Linden stă jos pe podea cu Paul. Aşteaptă şi scrâşneşte din dinţi. De aproape, tatăl lui pare mort. Nu poate, nu vrea să creadă. Nu se poate să moară. Nu se poate să se întâmple aşa. Totuşi, realitatea dezolantă a momentului îl

copleşeşte. Simte mirosul sintetic al mochetei care urcă până la el, îi simte textura ţepoasă sub obraz. O aude pe mama lui cum îşi suflă nasul. Aude murmurul slab al vocilor, pocnetul tacâmurilor când oamenii îşi reiau masa. Când echipa medicală intră în sfârşit în restaurantul cuprins de tăcere, totul se petrece rapid. El trebuie să răspundă la întrebări, căci mama şi sora lui nu par în stare. Paul Malegarde, şaptezeci de ani. Nu urma niciun tratament medical. Da, a părut obosit în ultimele câteva zile. Da, brusc a început să vorbească nedesluşit. Da, o parte din faţă a părut să i se prăbuşească. Nu, nu s-a mai întâmplat. Nu, nu a avut probleme serioase de sănătate.

Este loc doar pentru o rudă în ambulanţă. Linden le spune mamei şi surorii lui să se întoarcă la hotel. O să le sune sau o să le trimită un SMS imediat ce are veşti. Se ocupă el. Trebuie să aibă încredere în el. Lauren aprobă din cap, îşi şterge ochii înlăcrimaţi cu batista. Apoi îi face un semn fiului ei, arată spre buzunarul de la sacou al lui Paul. Linden scotoceşte până dă de portofelul tatălui şi-i scoate documentul de identitate şi cardul de asigurat în sistemul de sănătate.

— Stai! strigă Lauren.

Îşi caută prin geantă, îi dă un certificat şi Linden înţelege că e poliţa lor de asigurare complementară de sănătate. În timp ce Paul este prins pe o targă, cu masca de oxigen pe nas şi gură, cu perfuzia la unul din braţe, Linden se întreabă cum de poate să rămână aşa de calm, de stăpân pe el, cum de nu intră în panică. Le face un semn din cap celor din echipa medicală şi urcă fără dificultăţi în ambulanţă. Furgoneta albă, cu sirena pornită, se năpusteşte pe străzile ude, în timp ce doi medici încă se ocupă de tatăl lui. Linden îşi dă seama ce repede îi bate inima, singurul indiciu că este agitat. Vrea să-i întrebe dacă tatăl lui o să scape, dar par aşa de ocupaţi, încât nu îndrăzneşte. Totuşi, e important să afle unde-l duc.

— La spitalul Georges Pompidou, vine răspunsul.

Linden ştie că este un complex medical nou din arondismentul al XV-lea şi că are o reputaţie bună. Maşinile din faţa lor se dau într-o parte ca să lase ambulanţa să treacă. Paul este dus la terapie intensivă; Linden nu poate să meargă cu el. În schimb, trebuie să se ducă la biroul de internări de la parter să se ocupe de acte. Priveşte cum doi medici întâmpină echipa de pe ambulanţă şi se uită la targa pe care se află tatăl său, apoi uşile se închid şi el rămâne singur. Merge la biroul de internări. Spitalul e mare şi modern, surprinzător de alb, plin cu plante verzi de plastic. Persistă un miros, mirosul acela aparte de stătut, mâncare gătită în exces şi dezinfectant. Sunt mulţi oameni la coadă. Îşi ocupă şi el locul. Le trimite un SMS mamei şi surorii lui să le spună ce se întâmplă. Aşteptarea este lungă. Brusc se simte obosit. Se uită la telefon şi vede că este aproape miezul nopţii. Şi-ar dori să fie şi Sacha cu el. Dacă îl sună acum? Nu, trebuie să aştepte până află ce se va întâmpla cu Paul. Se uită la oamenii din jurul lui. Au cu toţii aceeaşi expresie istovită, stupefiată. Se întreabă care e povestea lor, ce fac aici.

Îi vine, în sfârşit, rândul. Se aşază pe un scaun în faţa ghişeului. Femeia istovită de pe partea cealaltă abia dacă-l priveşte. Îi dă actul de identitate, cardul de sănătate şi asigurarea medicală ale tatălui. Unghiile ei lungi şi roz lovesc tastele. În cele din urmă, ridică privirea spre el. Are peste patruzeci de ani şi este din Africa de Nord. Poartă o bluză galbenă decolorată. Are părul creţ prins la spate. Se uită la el şi, spre surprinderea lui, îi zâmbeşte, iar zâmbetul ei transmite bunătate, îi luminează faţa.

— E tatăl dumneavoastră? întreabă ea întinzându-i cardurile.

Linden confirmă din cap, iar gâtul i se strânge. Femeia îi cere detaliile, introduce numele şi numărul în dosar. Apoi îi spune să aştepte la etajul al treilea, la terapie intensivă. Când se ridică să plece, îi spune delicat:

— Mult noroc, domnule.

În timp ce stă în sala de aşteptare impersonală de la terapie intensivă, Linden îşi citeşte e-mailurile care s-au adunat. Agenta lui, Rachel, i-a spus să o sune, dar el nu a sunat-o. La un moment dat va trebui s-o anunţe ce se întâmplă. Are vreo două proiecte importante şi trebuie să stabilească anumite aspecte împreună cu el. Nu e niciodată simplu să-l trimită pe Linden dintr-un oraş în altul. Trebuie să fie însoţit de echipa lui, cei doi asistenţi, Marlowe şi Deb, şi indispensabilul lui tehnician, Stéphane. Să nu mai pomenească de echipament, care pare tot mai complex cu fiecare an, cele trei aparate de fotografiat Canon şi Hasselblad, obiectivele, trepiedul, laptopul, cablurile necesare pentru aparate, materialele de rezervă, bliţurile şi dispozitivele de iluminat, suporturile pentru lumini, umbrelele reflectorizante, prelungitoarele, adaptoarele pentru prize, cleme de diferite dimensiuni, benzile cu arici, suportul pentru fundal, fundalul pliabil, cardurile de memorie, bateriile pentru aparate şi blitz şi încărcătorul. Duse sunt vremurile în care putea călători cu puţine bagaje, doar cu un aparat de fotografiat şi role de film. Rachel Yellan nu era prima lui agentă; înaintea ei fusese Béatrice Mazet, prima care alesese fotografiile lui Linden în 2005, la doi ani după ce a absolvit la Gobelins, când lucra ca asistent al unui fotograf francez, Marc Clerget. Béatrice îi făcea rost de proiecte lipsite de ambiguităţi, necomplicate, care îi plăceau, dar nu-l entuziasmau. Nu era încântat de lucrul în studio, de sesiunile fotografice standard, în scopuri publicitare, şi le accepta doar pentru că trebuia să-şi câştige existenţa. Prima recunoaştere a primit-o doi ani mai târziu, în 2007, când ultimele lui fotografii au fost expuse la o galerie din Saint Germain-des-Prés. Ca de obicei, nu mizase pe iluminatul artificial, care nu-i plăcea, ci se concentrase pe reflexii, suprapunând chipuri şi siluete, recurgând la textură şi lumina naturală. Rezultatul era impresionant, aparte şi sensibil, fără nicio legătură cu imaginile prelucrate în Photoshop care apăreau aşa de des în mass-media. Rachel Yellan, o celebră agentă

americană, văzuse din întâmplare portretele pe site-ul galeriei. I-a studiat opera online, inclusiv celebra *Omul cu copacii plânge la Versailles*, fotografia realizată în 1999, a luat legătura cu Linden şi, când a avut drum prin Paris, s-au întâlnit. În primele momente a fost intimidat de energia ei, dar apoi a decis să aibă încredere în ea. Când a început să primească proiecte, majoritatea erau în America. Linden a înţeles că trebuia să se mute la New York, lucru pe care l-a făcut în 2009, la vârsta de douăzeci şi opt de ani. Faptul că avea paşaport american i-a uşurat considerabil situaţia. Era ca şi când s-ar fi întors acasă, atât că nu era chiar aşa de familiarizat cu Statele Unite. Rachel i-a găsit o locuinţă temporară în SoHo, pe Spring Street, într-o clădire renovată de deasupra unui magazin alimentar, unde trebuia să împartă apartamentul cu un pictor şi încă un fotograf. Fusese de multe ori la Boston să-şi viziteze bunicii din partea mamei, şi din când în când la New York cu mama, dar a durat ceva timp până să se obişnuiască, să se simtă în largul lui în Manhattan. În mod surprinzător, se simţise foarte francez la sosire; era chiar convins că i se observa accentul când vorbea în engleză. Însă traiul la New York era cu totul altă poveste. Niciodată în viaţa lui nu mai avusese parte de atâta zgomot. I se părea asurzitor: huruitul constant al circulaţiei, tunetul lucrărilor de construcţii, urletul sirenelor, claxonatul nesfârşit şi vacarmul petrecerilor. Magazinul era deschis toată noaptea, şi camera lui era aşezată chiar deasupra. Clienţii sporovăiau pe trotuar la trei dimineaţa, de parcă ar fi fost ziua în amiaza mare. Ceilalţi chiriaşi nu erau deranjaţi: ei erau născuţi şi crescuţi în New York. După un timp s-a obişnuit, la fel cum s-a obişnuit şi cu volubilitatea vecinilor, diferiţi de cei parizieni, cu care abia dacă schimbase două vorbe, şi se minuna cât de sociabili erau pe stradă sau în magazine nişte oameni pe care nu-i cunoştea absolut deloc, care intrau în vorbă, interesaţi şi curioşi să afle că era parizian. Peste şase luni s-a mutat în Upper West Side, pe Eightieth Street, între Amsterdam şi Columbus, într-o căsuţă cu

patru rânduri de scări abrupte care nu l-au descurajat. Eightieth Street era mai liniştită decât altele, pentru că se termina cu parcul drăguţ din spatele Muzeului de Istorie Naturală. Îi plăcea să stea pe terasa de pe acoperiş, unde vedea răsăritul soarelui deasupra Central Park şi apusul înspre fluviul Hudson şi New Jersey. Vecina de jos, Emilie, era pariziană. Era bucătăreasă-şefă şi o admiratoare a lui Edward Hopper. Îi plăcea să stea de vorbă cu ea în franceză, lucru pe care nu-l mai făcea aşa de des în ultimul timp. Ea l-a dus la cumpărături la Zabar's, unde a urmat-o, fascinat de ameţitoarea etalare de alimente, şi la celebra Cafe Lalo, între Broadway şi Amsterdam, unde îi plăcea să surprindă interacţiunile dintre newyorkezi şi turişti. Puţin câte puţin, Linden a început să se integreze, dar niciodată în totalitate. A avut iubiţi, a descoperit grupuri noi de oameni şi a constatat că se simţea bine. I se părea că, deşi restaurantele erau ticsite, exista întotdeauna un loc nou şi palpitant gata să fie explorat. New Yorkul era prietenos, primitor, dar îşi dădea seama că, pentru a aprecia pe deplin oraşul, trebuia să te fi născut aici. Noul cartier în care locuia îi amintea de Parisul în care crescuse, de arondismentul al XV-lea şi de combinaţia aceea aparte de construcţii urâte şi frumoase, populaţia amestecată, familiile, simplitatea. Rachel îi dădea aşa de mult de lucru, încât abia avea timp să-i fie dor de casă. La început, proiectele nu erau captivante: o mulţime de portofolii pentru manechine şi reclame care erau bine plătite. Accepta fiecare propunere cu entuziasmul obişnuit, iar rezultatele erau excelente, spre satisfacţia lui Rachel. Peste câţiva ani, Linden Malegarde a devenit tânărul fotograf franco-american cu care voia să lucreze fiecare revistă sau marcă. Portretele lui erau diferite, aveau prospeţime şi le recunoşteai imediat. Era o chestiune de lumină şi umbră, granulaţie şi cromatică, modul în care evidenţia trăsăturile subiecţilor, cum îi făcea să pozeze. Nu voia întotdeauna zâmbete, pe care le considera artificiale sau fără sare şi piper, prefera să caute emoţii, pe cele

ascunse. Pentru el, când fotografia un om sau un loc, era ca şi când ar fi trasat contururi nevăzute, scotea din întuneric zone imperceptibile, le dădea o nouă dimensiune, un nou suflu. Nu era un fotograf vorbăreţ, dar învăţase cum să-şi facă subiecţii să se relaxeze. Îşi dădea seama că majoritatea aveau nevoie de îndrumare. Cel mai mult îi plăcea să fotografieze o celebritate care se simţea în largul ei în faţa aparatului foto, care ştia cum să pozeze, cum să prindă lumina. Uşor, îi făcea pe aceştia să lase garda jos, să-i ofere ceva personal, un aspect al lor pe care nu-l dezvăluiseră niciodată, o vulnerabilitate tainică, simţul umorului, un strop de originalitate.

Astă-seară, la spitalul Pompidou, Linden simte o detaşare ciudată de munca sa. Nu s-a mai simţit niciodată aşa. Totuşi, îşi ia foarte în serios munca; este entuziast, punctual şi politicos, chiar şi cu vedetele de cinema şi divele temperamentale, chiar şi cu magnaţii din mass-media care încearcă să-l manipuleze, să-l seducă sau să-l păcălească. Nimic altceva nu mai contează în acest moment, nimic în afară de tatăl lui. Este singur în sala de aşteptare lungă, cu ochii ţintă la uşile duble din faţă. A încetat să mai răspundă la mesajele necontenite ale surorii lui. I-a spus clar că o să sune imediat ce are veşti. O grijă în plus este Lauren, care are febră şi dureri de cap. Răceala pare să se fi înrăutăţit. Tilia a dus-o la culcare pe mama lor; a adormit în cele din urmă, dar a durat până s-o liniştească, pentru că amândouă erau îngrijorate din cauza lui Paul. Din când în când, Linden se ridică şi se plimbă cu paşi mari pe coridorul trist. Într-un final se aşază, însă groaza nu-i dă pace. De ce durează aşa de mult? Ce are tatăl lui? De ce nu vin să-i spună? O să înnebunească dacă o mai ţine mult aşa. Un televizor cu sonorul tăiat licăreşte în colţ, arată aceleaşi imagini cu Sena revărsată. Ignorând ecranul, se întreabă dacă n-ar trebui să meargă să caute pe cineva, să ceară informaţii.

La două dimineaţa, în timp ce Linden moţăie pe un scaun incomod, un medic cu halat alb intră şi-l întreabă dacă a venit pentru Paul Malegarde. Se ridică în picioare, este ameţit. Femeia e mică, blondă, de vârsta lui. Seamănă, în mod straniu, cu Jodie Foster. Pe ecuson scrie *„docteur* Hélène Yvon", îl conduce într-un birou mic şi îi spune să ia loc. Linden este aşa de încordat, încât nu poate să vorbească. Nu poate decât să se holbeze la ea, pregătindu-se pentru ceea ce urmează să audă. Ea probabil i-a simţit tensiunea, pentru că întinde spre el o mână mică şi subţire şi i-o pune pe încheietură.

— Tatăl dumneavoastră trăieşte.

Chiar şi forma gurii este exact ca a lui Jodie Foster, până la poziţia dinţilor. Linden este supărat pe sine că observă acest lucru în timp ce ea îi dă veşti atât de importante şi de îmbucurătoare. Femeia continuă, îi spune că Paul a avut un atac cerebral grav. Rezultatul este o leziune cerebrală, îi explică ea, şi asta poate cauza probleme de comunicare dacă a fost afectată partea creierului responsabilă cu limbajul. Unii supravieţuitori ai unui atac cerebral nu mai pot vorbi pentru că le-au fost afectaţi muşchii buzelor, limbii sau gurii. Dar încă nu ştiu acest lucru despre Paul; este prea devreme. Vor trebui să facă mai multe investigaţii ca să dea un prognostic. Va dura un timp. S-ar putea să fie necesară o operaţie pentru înlăturarea unui cheag de sânge. Linden trebuie să ştie că Paul va sta aici o vreme. Nu ştie cât. Linden ascultă şi dă din cap. Şi-ar dori să fie Tilia cu el; ea ar şti exact ce să întrebe, ce să spună. El se simte incapabil. Cuvintele i s-au împotmolit în gură.

Ochii inteligenţi ai doctoriţei înţeleg toate acestea. Se ridică, îi toarnă o sticlă cu apă într-un pahar de carton şi i-l dă. Linden bea cu sete. Apoi întreabă dacă poate să-şi vadă tatăl. Ea îi răspunde că mai târziu, în cursul zilei. Poate să revină la spital la începutul după-amiezii. Deocamdată, cel mai bine este să se ducă să se culce. Se vor vedea când se întoarce. Este de acord? Linden încuviinţează, apoi îi

strânge mâna şi pleacă. Este prea târziu să-i trimită un SMS surorii lui. O să-i povestească atunci când ajunge la hotel, dacă ea îl aşteaptă. Pe treptele spitalului, aerul sumbru, rece este o binecuvântare după cel apăsător dinăuntru. Ploaia cade uşor, fără zgomot, dar Linden simte că-i umezeşte ceafa. Străzile sunt pustii. Este o zonă rezidenţială; mulţi parizieni locuiesc aici, dar se distrează în alte părţi. Nu vine nimeni aici pentru viaţa de noapte. Linden trece pe lângă place Balard, până la rue Lecourbe, care este la fel de pustie, şi traversează spre mai aglomerata rue Vaugirard pe rue de la Convention. N-a mai fost de mult în această zonă a Parisului. Nu poate să nu simtă simpatie faţă de ea. Era Parisul adolescenţei lui, nepretenţiosul arondisment al XV-lea, unul care niciodată nu poate fi considerat atrăgător, din cauza dizgraţioaselor clădiri din Front-de-Seine, un proiect urbanistic din anii '70, douăzeci de zgârie-nori care strică frumuseţea clasică a oraşului. Mai demult spunea că locuieşte în *„Moche* Grenelle", urâta Grenelle, în glumă, deşi ştie că Beaugrenelle a trecut de curând printr-o renovare şi o metamorfoză de proporţii, devenind un mall de succes. Linden cunoaşte foarte bine zona asta: străzile liniştite, domestice şi clădirile moderne stau umăr la umăr cu cele mai vechi din vremea lui Haussmann. În 1997, când a sosit la Paris, nu cunoştea subtilităţile cartierelor. În curând şi-a dat seama că distracţia nocturnă avea loc în Montparnasse, Cartierul Latin, Bastilia, Marais. Dar nu-l deranja să pornească din nou spre străzile apatice din zona în care locuia Candice şi să lase în urmă viaţa zgomotoasă de noapte. Întotdeauna mergea pe jos acasă la orele târzii, bucurându-se de tihnita comuniune cu oraşul. Astă-seară, în timp ce se îndreaptă spre rue Delambre, Linden se vede la vârsta de şaptesprezece ani, întorcându-se de la o petrecere, înălţimea lui şi umerii laţi îi descurajau pe posibilii atacatori. Uneori un trecător beat îi cerea o ţigară. Niciodată nu avusese vreo problemă. Candice

nu-i impunea să se întoarcă la o anumită oră. Avea încredere în el. Avea note bune, nu excelente, dar peste medie.

Cum ar putea uita vreodată acea noapte de decembrie din 1998, când s-a întors după ora patru dimineaţa? N-o avertizase pe Candy, nu se gândise să-i telefoneze, iar când se gândise era deja atât de târziu, încât ar fi trezit-o. Îşi amintea răcoarea aerului, cam ca astă-seară, felul în care îi alunecau pantofii pe trotuarele acoperite cu gheaţă. Când a răsucit cheia în încuietoare şi s-a strecurat în apartament, şi-a dat seama cu uimire că lumina era încă aprinsă şi ea îl aştepta în camera de zi. Stătea în halatul ei roz, cu ceaşca cu ceai de plante în căuşul mâinilor.

— Am fost aşa de îngrijorată, i-a spus ea. Credeam că ţi s-a întâmplat ceva.

Linden şi-a ferit privirea, ruşinat. A mormăit că ar fi trebuit să sune, că-i părea rău şi şi-a scos geaca. Apoi s-a dus să se aşeze vizavi de ea. Brioşă a clipit curioasă la el din ochii galbeni, apoi s-a ghemuit iar să doarmă pe canapea. Au trecut douăzeci de ani de atunci, dar Linden îşi aminteşte fiecare moment, fiecare secundă. Candy nu punea niciodată întrebări. Nu-şi băga nasul. Nu întreba cu cine a fost, unde, dacă s-a distrat. Şi totuşi Linden simţea că trebuie să vorbească. Simţea că se umflă în el un fel de bulă uriaşă. S-a uitat la mâinile ei care ţineau ceaşca. Erau mai lungi şi mai albe decât ale mamei lui. I-a spus că nu a fost la petrecere. A fost cu un prieten. Privirea ei a rămas neclintită, compătimitoare, nu şi-a ferit-o nicio clipă de el, dar nici nu era deranjantă. Liniştea s-a adâncit între ei, însă lui nu i s-a părut dezagreabilă. Căuta doar cuvintele potrivite. Iar ea i-a lăsat timp. În cele din urmă i-a spus că numele prietenului era Philippe. Erau colegi de clasă la liceu. Petrecuseră seara împreună şi nu observase cum trece timpul. Cuvintele s-au oprit acolo. Nu reuşea să-şi facă curaj să meargă mai departe. L-a cuprins un fel de teamă, groaza că o să-l judece, că ar putea fi

dezgustată sau furioasă. Apoi ea i-a zis (şi îşi amintea acele cuvinte cu exactitate; nu le uitase niciodată):

— Linden, nu te teme. Spune ce ai de spus.

A văzut tandreţe în ochii ei, nimic mai mult. Linden s-a ridicat, a privit pe fereastră, înspre pustia rue Saint-Charles, decorată de Crăciun cu ornamente strălucitoare. Presupunea că ar fi fost mai simplu dacă nu se uita direct la ea. Se simţea gol, expus, mai vulnerabil decât fusese în toţi cei şaptesprezece ani ai lui. Preţ de o clipă s-a gândit că poate era mai bine să ţină pentru el, să nu spună nimănui niciodată. Dar bula din el dădea deja năvală, tânjea să iasă. I-a spus uşor că Philippe era cel la care se gândea zi şi noapte. Philippe era frumos, deosebit, şi se simţea în largul lui cu el, se simţea el însuşi. Putea vorbi cu el, îi putea dezvălui lucruri pe care nu le spusese niciodată nimănui. Bula s-a înălţat, s-a împins în gât şi apoi în gură până n-a mai putut-o reţine. I-a spus că întotdeauna s-a simţit diferit. Începuse demult, la Sévral. Copiii de la şcoală simţiseră asta. Nu ştia cum de-şi dăduseră seama, pentru că el credea că nu se vede, dar bănuiseră şi-i făcuseră viaţa un infern. Când au început să aibă prietene, la treisprezece-paisprezece ani, să fie obsedaţi de fete, de corpurile, picioarele, sânii fetelor, s-a simţit exclus, pentru că el nu era obsedat de ele. Şi, în loc să-l lase în pace, îl batjocoreau fără încetare: unde era prietena lui? Americanul nu avea niciuna? Atinsese vreodată o fată aşa, aşa? Sărutase măcar vreuna vreodată? Era poponar de-a dreptul, o *fiotte, o pédale?* Se delectau cu şirul de insulte pe care i le aruncau la pauză, iar el nu putea face decât să se pregătească să le încaseze. O fată îi şoptise odată că ceilalţi băieţi erau invidioşi pe el pentru că era frumos. De ce nu avea prietenă? îl întrebase. Putea să aibă orice fată voia, începând cu ea. El nu i-a răspuns. Când a ajuns la Paris, cu un an în urmă, s-a simţit uşurat. Nimeni din clasa lui nu pomenise vreodată că era diferit. Nimănui nu-i păsa dacă avea prietenă sau nu. Era plăcut de toţi. Şi apoi, într-o zi, apăruse Philippe. Philippe, cu părul

cârlionţat, cu ochii veseli. Philippe se simţea bine în pielea lui, mulţumit de ce era. Nu trebuia să se prefacă a fi altcineva. Philippe îl dusese pe Linden în dormitorul lui într-o zi după ultima oră. Cum de putea fi aşa de simplu? Dar fusese. Erau singuri în apartament, şi Philippe îl sărutase. Aşa a început. De curând, trei colegi de clasă îi opriseră pe el şi pe Philippe pe scări. Vocile s-au înălţat în jurul lor, batjocoritoare, răutăcioase; au venit invectivele, aceleaşi cuvinte groaznice, şi Linden s-a făcut mic de groază, dintr-odată readus la Sévral, la tachinarea şi dispreţul de acolo. În clipa următoare a auzit vocea lui Philippe, calmă, amuzantă (cum putea rămâne Philippe aşa de calm? s-a întrebat el); avea un ton netulburat, plin de curaj, iar Linden a deschis ochii şi l-a văzut pe Philippe cu haina lungă şi neagră, superb, cu bărbia ridicată, cu un zâmbet pe buze. Homosexual? Da, era homosexual. Care era problema? Îl aresta cineva? Îl ataca? Îl lega, îl linşa şi-l arunca la lei? Ar trebui să se ducă acasă plângând la mămica? Ar trebui să se urască pentru că este homosexual? Asta voiau să zică? Ei bine, le spunea el un secret. Avea şaptesprezece ani şi nu-i era frică. Nu, nu-i era frică. Nu-i era frică pentru că era homosexual. Nu-i era ruşine. Mai voiau să adauge ceva? Ceva precum *„sale PD”*[3], poate? Se lăsase liniştea. Cei trei elevi plecaseră târşâind picioarele. Philippe îl apucase pe Linden de mână şi-l ţinuse strâns. Linden i-o simţise tremurând.

Linden s-a oprit iar, mult timp. Răsuflarea lui a desenat un norişor alb, pufos pe geamul rece. Candice aştepta. În cele din urmă, bula a ieşit din el. Atunci a spus:

— Poate n-o să-ţi placă ce-o să auzi. Încă o pauză. Apoi a adăugat: Sunt homosexual. Eşti dezamăgită?

A simţit teamă, nefericire, singurătate şi apoi, în mod ciudat, uşurare. S-a întors şi şi-a privit fără teamă mătuşa. Îi zâmbea, şi

3 „Poponar nenorocit” (în limba franceză în original)

zâmbetul ei nu se deosebea prin nimic de cele din fiecare zi. S-a ridicat, s-a dus spre el şi l-a cuprins cu braţele. Apoi a spus:

— Nu sunt dezamăgită. Te iubesc la fel.

Cât de dragi îi fuseseră cuvintele acelea. „Nu sunt dezamăgită. Te iubesc la fel." I-au rămas prezente în minte în lunga perioadă în care i s-a părut că nu era pregătit să spună altcuiva. I-au rămas prezente şi când se gândea la anii petrecuţi la Sévral, la insulte, la singurătate. I-au fost prezente în minte şi când s-a gândit să se destăinuie tatălui, mamei, surorii lui. A aşteptat. Cuvintele preţioase ale lui Candy l-au ocrotit, deocamdată, de toate fricile care-l încercau.

Linden o ia la stânga pe boulevard du Montparnasse. Circulaţia este mai intensă, chiar şi la ora aceasta. La intersecţia cu rue de Rennes, trotuarele sunt pline de oameni, în ciuda frigului. Linden îşi dă seama ce dor îi este să meargă pe jos. Munca nu-i permite să facă destul lucrul acesta. Când este acasă, la San Francisco, se plimbă peste o oră pe zi, se delectează cu străzile abrupte.

Multe baruri şi cafenele de pe bulevard încă sunt deschise, iar clienţii se revarsă pe trotuar să fumeze. Când ajunge la hotel, are un bilet pe uşă de la sora lui. Să se ducă la ea indiferent de oră. Tilia are faţa palidă şi ochii roşii. Linden îi spune tot ce ştie. Îl tot întreabă imploratoare dacă o să se facă bine tatăl lor. La un moment dat, uşor exasperat, Linden îi spune să meargă cu el înapoi la spital, să vorbească personal cu medicul.

— Frăţioare, nu pot să merg cu tine la spital.

Linden o priveşte. Ce Dumnezeului vrea să spună? Tilia îşi pleacă fruntea, ruşinată. Linden aşteaptă. Ea îşi drege glasul după un scurt moment de tăcere şi-i explică poticnit că n-a mai fost în stare să intre într-un spital după accidentul din 2004. Vrea să înceteze s-o mai privească aşa? Pur şi simplu nu poate. Nu poate. Da, ştie că a trecut mult de atunci; avea numai douăzeci şi cinci de ani, dar îi este imposibil. A încercat. O ia cu leşin ori de câte ori

pune piciorul într-un spital. Îi revine în memorie toată grozăvia. Linden spune că nu vorbeşte niciodată despre acest lucru. De unde ar putea să ştie cineva de grozăvia aceea? Tilia îşi încrucişează braţele şi afişează aerul acela încăpăţânat pe care Linden i-l cunoaşte aşa de bine. Nu poate să meargă şi gata. O să aibă grijă de mama lor, care nu se simte bine. Lauren încă are febră mare. Nu poate să meargă, Linden va trebui să se descurce.

Sunt atâtea lucruri pe care nu le ştie despre Tilia, îşi dă el seama în timp ce se îndreaptă epuizat spre camera lui. Este ciudat când se gândeşte că a trăit aproape şaisprezece ani alături de ea, era convins că o cunoaşte foarte bine, dar nu este aşa. Încă rămân zone întunecoase. Nu ştie ce s-a întâmplat în noaptea accidentului, doar că a fost singura care nu a murit. Da, sunt apropiaţi, dar cât de apropiaţi? Cât de mult te poţi apropia de o soră? se întreabă el. Ce înseamnă apropiat? Să-i cunoşti secretele celuilalt? Trecutul şi chiar prezentul? Probabil că sora nu ştie cum e viaţa lui de când a devenit un fotograf celebru. Fără îndoială, crede că e totul minunat. Nu ştie nimic despre tensiune, rivalitate, ambiţia de care e nevoie. Parcă o şi aude spunând: „Ah, da, Linden Malegarde e frăţiorul meu", cu expresia aceea pe jumătate sarcastică, pe jumătate zâmbitoare. Oare este invidioasă? Nu s-a gândit niciodată până acum. Dar poate că este. Invidioasă pe succesul lui, invidioasă pe frumuseţea pe care ea nu a moştenit-o? E momentul să-l sune pe Sacha în California. Sacha va şti ce să spună, cum să-l aline.

Mai târziu, Linden nu poate să doarmă. Rămâne pe spate, cu ochii deschişi în întuneric. Când se ridică să se uite pe fereastră, surprins de liniştea bruscă, vede că ploaia s-a transformat în ninsoare. Fulgii de zăpadă plutesc în jurul stâlpilor de iluminat ca un roi de insecte ce caută lumina. Se aşază iar pe pat după ce dă căldura puţin mai tare. Nu, nu vrea să pornească televizorul. Ideea că se umflă Sena îl îngrijorează prea mult. Vrea să se concentreze pe tatăl lui, o problemă încă şi mai alarmantă. Trebuie să fie tare

pentru tatăl lui, pentru mama, pentru sora lui. Cumva, îşi dă seama că el va trebui să se ocupe de toate, că a fost ales să poarte bătălia. Este pregătit? Trebuie. Nu prea are de ales. Până acum, mereu a crezut că Tilia, fiind sora mai mare şi mai autoritară, va lua frâiele. Dincolo de aroganţă şi de limbajul dur se află însă altcineva, un om mult mai fragil decât îşi imagina. Sacha s-a mirat să afle că Tilia nu vrea să se apropie de spital. L-a întrebat pe Linden dacă e dezamăgit. Din loialitate faţă de Tilia, a spus că nu. Dar, în adâncul lui, dezamăgirea e imensă.

Se gândeşte la Paul, aflat la terapie intensivă. Oare şi-a recăpătat cunoştinţa? Oare ştie ce i s-a întâmplat? Are dureri? Aceste gânduri îl sperie şi ţin somnul departe. Îşi aminteşte că odată a cunoscut în avion o femeie cu care a purtat o conversaţie foarte interesantă; ea i-a spus că, ori de câte ori e speriat sau stresat, e de ajuns să se gândească la o imagine pozitivă, descrierea unui lucru, loc sau persoană care îl linişteşte. Nu a încercat niciodată. Închide ochii şi-i vine în minte tatăl lui, tatăl lui la Vénozan, poartă pălăria tocită de pai şi salopeta; tatăl lui se apleacă să se uite la tufe şi flori. Când era mic, Linden se ţinea după Paul pe proprietate. Tatăl lui nu vorbea mult, dar Linden se obişnuise cu asta. Încă se simţea apropiat de Paul în acele momente de linişte; se învăţase să nu se simtă jignit sau deranjat de ele. Îngenunchea alături de Paul, mânuia grebla şi cazmaua de jucărie şi observa. Mâinile tatălui ţâşneau ici-colo, smulgeau buruienile şi îndreptau lujerii. Una din primele lui amintiri este de atunci când îi spunea tatălui său diferitele culori. *„Bleu”,* exclama el mândru în franceză. Avea atâtea nuanţe de albastru din care să aleagă! Şi ce plante magice! Fascinat, pipăia nişte globuleţe înmănuncheate de culoare indigo care i se păreau ca un frunziş lânos, de parcă l-ar fi ţesut nişte păianjeni magici. *„Echinops ritro*”, răspundea tatăl lui morocănos. Linden mai arăta un albastru: nişte flori tubulare complexe, cocoţate pe nişte baghete suple, argintii. „Salvie rusească”, venea răspunsul. Se plimba prin

jurul unor tufe dese de fire ca nişte ace, dar nu îndrăznea să atingă ţepii de un albastru aprins. *„Festuca”,* îi explica tatăl. Şi pâlcurile dese de flori albastre în formă de stea care atrăgeau albinele înfometate? „Limba-mielului”. Îi plăcea la nebunie să joace jocul culorilor cu tatăl lui. Întotdeauna în franceză. *„Jaune!”* striga Linden entuziasmat, alegând toate plantele galbene. Orzul sălbatic strălucea puternic ca untul topit; la fel şi biluţele de culoarea lămâii de pe o plantă pe care tatăl lui o numea santolina, care semăna cu numele unei fete, se gândea el. Uneori Paul schimba regula jocului şi-i cerea lui să spună numele florilor. Denumirile latineşti îi scăpau, dar Linden reuşea să-şi amintească întotdeauna numele gazaniilor, nişte margarete mari cu petalele cu dungi portocali şi aurii. *„Gazania splendens!”* spunea el peltic şi triumfător, agitându-şi lopăţica. Paul îl mângâia pe cap cu palma murdară. Vandeleur, grădinarul preferat al tatălui său, aplauda emoţionat. Linden îl plăcea pe Vandeleur, bărbatul roşcovan cu pistrui. Se ardea cumplit de la soare, dar nu părea să-i pese. Chipurile, Vandeleur avea sânge englezesc, însă nu ştia o boabă de engleză, iar uneori Lauren îl tachina din cauza asta. Grădina lui Paul era o minune în fiecare anotimp, chiar şi în zilele mai scurte de iarnă. Ştia ce flori înfloresc toamna, care sunt veşnic verzi, care miros minunat de Crăciun, precum înmiresmatul cimişir-dulce. Când era furtună şi cădea electricitatea, după ce norii negri se risipeau, lăsând o ceaţă perlată în urmă, Linden abia aştepta să iasă iar, pentru că atunci mireasma grădinii era cea mai puternică. Ploaia accentua aromele îmbătătoare, şi el le adulmeca cu poftă.

Linden simte că-l învăluie o linişte delicată. Acele arome proaspete îi umplu nările, iar în faţa ochilor minţii îi apare arboretumul. Îşi vede tatăl stând lângă teiul cel mai înalt şi mai bătrân. Tatăl lui seamănă cu căpitanul unei corăbii, navighează pe o mare de frunze. La picioarele lui Linden este nişte vinariţă, cu spirale de frunze verde-aprins şi cu bobocii ascuţiţi, deschişi la

culoare. Vede tufe de urechelniţă, florile bogate, roz cu margini zimţate, care îl fascinau în copilărie şi-i aminteau de anghinare. Se apleacă să mângâie iarba-grasă suculentă, roşu-închis. Fluturii zboară pe deasupra florilor de aster de culoare mov şi unul i se opreşte pe palma întinsă, exact ca în copilărie, mişcând uşor din aripile delicate. Femeia din avion avea dreptate; are efect. Vede foarte clar fluturele, capul micuţ, acoperit cu perişori, ochii rotunzi, antenele fine; distinge textura aripilor iridescente. Observă că palma nu este de adult. Este copil, în grădina tatălui său. Se simte în siguranţă, calm. Dacă merge înapoi spre casă, o poate observa pe mama făcând plajă pe terasă, aproape de leandri şi nalbe. O aude pe doamna Leclerc, menajera, cum spală oalele şi cratiţele în bucătărie. Tilia face roata pe peluză, la nesfârşit, parcă în reluare. E ultimul lucru pe care-l vede înainte să adoarmă în sfârşit.

TREI

„Ne-am făcut obiceiul să petrecem seara sub un tei uriaş aflat la câţiva paşi de casă.”

Stendhal, *Roşu şi Negru*

Locul meu preferat era lângă copaci. Vara, era domeniul meu. Şi fetei îi plăcea să meargă acolo. Citea o carte la umbra unui arbore, în timp ce eu construiam o căsuţă din crengi şi crenguţe. Uneori mă ajuta şi ea. Tata nu venea niciodată. Curând am înţeles că prefera să stea în oraş. Cât despre mama, pe ea o epuiza sarcina. Nu voia să vină până aici. Se pare că eu eram singurul căruia îi plăcea să stea în preajma copacilor. Prietenii mei preferau păşunile sau peluza, unde puteau să se joace cu mingea sau să se bată. Sora mea încă nu se născuse. Nu că m-aş fi jucat prea mult cu ea când s-a născut.

Căsuţa mea din copac se mişca în bătaia vântului şi scârţâia ca o corabie. Fata trimitea sus coşul din nuiele împletite de răchită cu cei mi trebuia. Eu trăgeam de sfoară şi îl ridicam. Mereu mă încuraja. Mă simţeam puternic, bărbat, chiar dacă eram un băieţel.

Fata întindea o faţă de masă în pătrăţele pe care să stăm. În coş, pusese cu grijă smochine, piersici, fragi, toate din grădină, pătrăţele de ciocolată neagră (pe care trebuia s-o mâncăm repede când se făcea foarte cald) şi bucăţi de baghetă.

Mă jucam cu copacii. Pentru mine erau fiinţe vii, la fel de vii ca oamenii. Păreau să şoptească secrete. Poate că eu eram singurul care-i auzea. Copacii erau miezul tuturor lucrurilor. Aveam numai patru ani, dar deja simţeam acest lucru.

Cât de bine îmi amintesc acele după-amiezi leneşe, însorite. Totul în jurul meu părea să fie în pace. Dintre crengi, priveam mai multe feluri de insecte urcând şi coborând pe trunchi: gândăcei, fluturi, furnici, omizi şi licurici, preferaţii mei. Erau inofensivi şi-mi urcau pe deget. Se adunau laolaltă, formând un petic roşu. Priveam albinele care strângeau polen, fascinat să văd cum săculeţele galbene li se făceau tot mai mari. Niciodată nu m-au înţepat, nici chiar când copacul atrăgea nori întregi de albine în iulie.

Era drăguţă. Avea cea mai albă piele pe care o văzusem vreodată. Era ca laptele. Trebuia să se ferească de soare, îmi spunea. În

picioare purta espadrile. Le arunca atunci când stăteam pe faţa de masă. Până şi degetele de la picioare le avea albe şi cremoase. Ea a fost prima fată de care m-am îndrăgostit. În după-amiezile pe care le petrecea cu mine, o aşteptam la fereastra de la etajul întâi, nerăbdător s-o văd venind spre casă. O aducea tatăl ei cu furgoneta albastră. Întotdeauna purta rochie. În zilele în care bătea mistralul, rochia i se ridica deasupra coapselor. Se numea Suzanne. Ori de câte ori îi aud numele, ceva din adâncul meu se frânge.

Duminică dimineaţa, un SMS de la Oriel îl trezeşte pe Linden la ora opt. „Mai eşti în Paris? Nivelul Senei creşte mult prea repede. N-a mai crescut de mult atât.” Linden se freacă adormit la ochi şi dă drumul la televizor. Ştirea este pe toate canalele. Peste noapte, Sena a crescut cu un metru, ajungând la coapsele zuavului. Un post după celălalt arată aceleaşi imagini: apa maro care urcă tot mai mult. Linden află că a început să inunde tot mai multe subsoluri şi parcări, încet dar sigur, urcând în interiorul clădirilor. Nu-şi dăduse seama că inundaţia vine din subsol, curge din solul îmbibat, nu de pe malurile fluviului. Afară încă ninge, pe rue Delambre se aşterne un strat de zloată, dar se pare că în curând se va transforma iar în ploaie.

Sena îl îngrijorează, dar nu la fel de tare ca starea tatălui său. N-a mai primit nicio informaţie de la spital. Doctoriţa ar fi sunat dacă ar fi fost ceva grav. Sau aşa îşi imaginează Linden. Are un alt motiv de îngrijorare: trebuie să anuleze toate zborurile membrilor familiei din după-amiaza aceasta şi să afle dacă hotelul le poate prelungi cazarea. Face duş şi se îmbracă în grabă. La recepţie, Agathe nu se zăreşte pe nicăieri; în schimb, este un tânăr relaxat care nu pare să înţeleagă că Linden trebuie să ia legătura cu directoarea hotelului, *madame* Fanrouk, cât mai repede posibil. I se spune că *madame* Fanrouk nu vine duminica. Ascunzându-şi iritarea cât mai bine posibil, Linden întreabă dacă pot să-şi păstreze camerele încă vreo câteva zile. Nu e nicio problemă pentru camera părinţilor lui, dar, din păcate, numai camera surorii lui este disponibilă în seara aceasta şi mâine. Linden le rezervă pe amândouă. Va trebui să doarmă cu Tilia. Oare cum va reacţiona ea la acest lucru?

Bate la uşa mamei, uşor, apoi puţin mai tare, pentru că nu răspunde nimeni. Deschide Tilia, cu faţa un dezastru şi părul în neorânduială. Linden îşi dă seama că nu a dormit prea mult. Tilia îl întreabă dacă are veşti de la spital. Linden clatină din cap.

— Mama are febră mare, şopteşte ea cu glas scăzut. Şi are o tuse seacă teribilă!

Când o vede, Linden îşi dă seama că nu e o simplă răceală. Este aprinsă la faţă şi are ochii înfundaţi în orbite. Trebuie să cheme imediat un doctor. Tilia este de acord şi sună la recepţie. I se spune că va veni un medic într-o oră. Tilia remarcă în glumă că reuniunea de familie s-a transformat într-un coşmar. Linden zâmbeşte fără tragere de inimă. Apoi îi sugerează surorii lui să se ducă să facă duş şi să se odihnească puţin. Pare epuizată; are nevoie de o pauză. Are el grijă acum de mama lor, o s-o anunţe pe Tilia ce spune doctorul când ajunge. Sora lui pleacă din cameră, recunoscătoare şi obosită.

Linden se aşază pe o canapea mică. Mama lui are ochii închişi, dar tuşeşte din când în când şi strânge din ochi când face acest lucru. O întreabă delicat dacă vrea apă, însă ea clatină din cap. Îi zâmbeşte vlăguită. Îi zâmbeşte şi el. Linden se uită prin cameră. Ar face orice, orice să-şi aducă tatăl înapoi aici. Ori de câte ori se gândeşte la spital, i se strânge stomacul. Nu-i va spune nimic mamei lui. O să ţină în el toate grijile. Pe noptieră, observă ochelarii de citit ai tatălui şi o carte. *Omul care planta copaci* de Jean Giono. Este uimit. Din câte ştie el, tatăl citeşte foarte rar. E un exemplar micuţ, are numai patruzeci de pagini, a fost publicat de Gallimard, celebra editură franceză. Pe forzaţ descoperă un scris necunoscut: „Lui Paul Malegarde, acest Elzéard Bouffier al zilelor noastre, cu cea mai mare admiraţie".

Linden nu înţelege numele mâzgălit în josul paginii. Cartea e probabil un cadou de la unul din numeroşii admiratori ai tatălui său, cei care-i urmăresc îndeaproape misiunile de salvare a copacilor. În timp ce o răsfoieşte, înţelege că Elzéard Bouffier este eroul poveştii, un cioban liniştit din Provence care a plantat singur o întreagă pădure în decurs de patruzeci de ani, revigorând ecosistemul sărăcit al unei văi sterpe. Şi pe tatăl lui îl consideră mulţi un erou, oameni pentru care copacii înseamnă la fel de mult,

dacă nu mai mult decât oamenii. Văzuse mulţimi strângându-se la Vénozan numai să-l asculte pe Paul. Îi lua peste picior cu Tilia, le lua în râs patima şi veneraţia, dar, în adâncul său, era uluit de influenţa pe care părea s-o aibă tatăl lui asupra lor. O sumedenie de specialişti şi oameni de ştiinţă veneau de departe să-l vadă pe Domnul cu copacii, şi în curând Linden s-a obişnuit să găsească maşini parcate pe alee când ajungea acasă de la şcoală; de fiecare dată, Lauren îi spunea că tatăl lui era ocupat. Îl uimea să-l vadă pe Paul, de obicei aşa de necomunicativ, vorbind neîntrerupt în faţa unor necunoscuţi care-i sorbeau fiecare cuvânt de parcă ar fi fost Dumnezeu. Linden se furişa cu gustarea în mână ca să-şi asculte tatăl, ascuns în spatele unei tufe, al unui scaun, al unui copac, neobservat. Toţi jurnaliştii voiau să afle cum începuse pasiunea lui pentru copaci; puneau la infinit această întrebare, însă Paul nu-şi pierdea niciodată răbdarea cu ei. Explica, prietenos, că părinţii lui nu fuseseră niciodată prea interesaţi de natură. Niciunul din ei nu stătea în grădină. Pentru el, era cu totul altă poveste. De foarte mic a învăţat să studieze copacii, să observe cum cresc, cât de diferiţi sunt, de ce au nevoie, de ce se tem. Aici, la Vénozan, în arboretumul plantat de mult, s-a obişnuit el treptat cu lumea naturii. Tatăl lui îi dăduse voie să cultive un petic de grădină unde petrecea ore în şir singur cu cazmaua şi cu grebla, sădind diverse specii şi plivind buruienile. Deşi era prea mic ca să aibă idee despre numele plantelor şi florilor pe care le iubea, era fericit să le vadă crescând. A învăţat că toate procesele ce au legătură cu grădina, cu copacii sunt lente. Nimic nu se petrece peste noapte, mai puţin distrugerea lăsată în urmă de o furtună violentă. Mai târziu, în tinereţe, când, cu dragoste şi migală, a reuşit să dea un nou aspect grădinii de la Vénozan, pe care tatăl lui o lăsase în paragină, a ştiut că tot restul vieţii avea să îngrijească de copaci, nu ca grădinar, primul său loc de muncă, ci ca arboricultor. Paul le vorbea întotdeauna jurnaliştilor şi admiratorilor despre primul copac pe care l-a salvat, când avea

numai cincisprezece ani. Linden cunoştea bine povestea, dar îi plăcea s-o audă. Paul lucra la un tufăriş din satul fortificat Le Poët-Laval, în apropiere de Dieulefit. Un om de afaceri bogat de la Paris cumpărase un conac vechi cu o grădină împrejmuită de ziduri. Era hotărât să refacă întregul domeniu, poate nu cu prea mult gust, şi-l convinsese pe primar să taie un platan vechi de trei sute de ani de la marginea proprietăţii, pentru că arunca prea multă umbră asupra piscinei. Avea cel puţin cincisprezece metri şi era o frumuseţe de copac, cu frunzele groase, ca pielea, cu scoarţa oliv-cenuşiu care se decojea în petice, dezvelind suprafaţa netedă, albă ca laptele de dedesubt. Paul a fost revoltat când a auzit ce intenţii avea *monsieur* Morel. Nimeni nu părea şocat de ce se întâmpla. Părea să nu-i pese nimănui. Primarul avea alte lucruri mai importante decât să-şi facă griji din cauza unui copac bătrân. Nu l-a ascultat nimeni pe băiat, care se înfuria tot mai tare. Într-o seară de primăvară, după apus, Paul a bătut la fiecare uşă din sat, s-a prezentat şi a explicat situaţia. Le-a spus că nu puteau privi cu mâinile în sân cum era doborât platanul. Acesta era o parte din sat, la fel ca ei. Cu siguranţă era unul din cei mai bătrâni copaci din zonă. Trebuia salvat. Trebuia protejat. *Monsieur* Morel nu avea decât să-şi pună pofta în cui. Încet, încet, locuitorii au început să-l asculte pe Paul. Era tânăr, era convingător şi de-al lor. Avea acelaşi accent ca ei şi era din Sévral, din vecinătate. Nu ca parizianul dispreţuitor, care abia dacă le arunca o privire când venea în oraş. A început să circule o petiţie pe care au semnat-o tot mai mulţi oameni. Paul s-a dus în fiecare sat din zonă pe bicicletă, cu petiţia în buzunar. Era mototolită, pătată de ploaie, cafea şi vin rosé, dar până la urmă au semnat-o peste patru sute de săteni. Cu toate acestea, primarul nu a acceptat-o. Desigur, el era de partea domnului Morel, se ploconea la el într-un fel care lui Paul i se părea dezgustător. Mai putea face un singur lucru, le-a spus Paul jurnaliştilor, care îi sorbeau cuvintele. Să se lege cu lanţuri de copac. I s-au mai alăturat doi cetăţeni în

provocatoarea misiune: Violette Sediron, o bătrână ştirbă de optzeci şi opt de ani, şi Roger Durând, de vârsta lui, şi el un iubitor de natură. Gestul lor a stârnit agitaţie. Când au apărut cu drujbele şi camioanele, tăietorii au găsit trei oameni legaţi de copac. Au chemat poliţia, moment în care lui Paul, lui Violette şi lui Roger li s-au alăturat şi alţi săteni. Aşa că o sută de oameni păzeau cu înverşunare copacul. Au sosit ziarişti de la ziarul local şi au făcut fotografii. Alţi săteni le-au adus mâncare şi de băut protestatarilor. Toţi scandau: „Salvaţi-ne copacul! Salvaţi-ne copacul!" Fusese un moment magic, minunat, îşi amintea Paul luminându-se la faţă, moment care culminase cu decizia lui *monsieur* Morel de a nu tăia platanul, limitându-se la toaletarea coroanei.

Pe noptieră, telefonul lui Lauren începe să bâzâie, făcându-l să tresară pe Linden. Lauren nu face niciun gest. După un timp, vibrează iar. Linden se întinde să-l ia. Poate are legătură cu Paul. Numele de pe ecran îi este puţin familiar: Jeff VDH. Atunci îşi aduce aminte. Logodnicul mamei de dinainte de Paul. Jeff a venit la Vénozan într-o vară, cu mulţi ani în urmă, cu soţia şi fiicele. Un zâmbet vesel, dentiţie perfectă, părul aranjat frumos, cu cărare. Plicticos, dar simpatic. În timp ce Linden se gândeşte dacă să răspundă, se aude o bătaie în uşă. Doctorul. Lasă telefonul şi se ridică să deschidă uşa.

După consultaţie, medicul anunţă pe un ton categoric că Lauren are o gripă cumplită. Ar putea dura o săptămână. Nu are ce face, doar să ia medicamente pentru a ţine febra sub control şi să se odihnească. Când pleacă doctorul, Linden o sună pe Tilia. Unul din ei va trebui să meargă să cumpere medicamente pentru Lauren. Tilia spune că vine imediat; tocmai a ieşit de la duş. Între timp, Linden anulează telefonic biletele de tren şi avion de astăzi. Durează puţin. Când termină, se întreabă dacă ar trebui s-o sune pe Marie, singura soră a lui Paul, de care acesta nu este foarte apropiat. Decide să aştepte până discută cu dr. Yvon. Se uită la ceas, aşteaptă

momentul în care poate să se ducă la spital. Ceva îl îndeamnă să plece chiar acum, dar ştie că nu-l va putea vedea pe Paul; trebuie să aibă răbdare. O lasă pe Lauren în grija Tiliei. Se va ocupa ea să ia medicamentele de pe reţetă. Când se întoarce în camera lui, îi trimite un e-mail lui Rachel Yellan, în care îi explică situaţia pe cât de scurt posibil. Îşi aminteşte că are un proiect important pentru marţea aceasta, portretul unei politiciene, o senatoare care a fost în sfârşit de acord să fie fotografiată în locuinţa sa din Massachusetts, împreună cu familia. Va trebui amânat, dacă nu, Rachel poate să apeleze la un alt fotograf. Lui Linden nu-i pasă câtuşi de puţin. Ce ciudat! Înainte munca însemna totul pentru el; ocupa locul întâi de fiecare dată. Dar nu mai este aşa.

Trebuie să iasă din hotel. Nici nu poate fi vorba să stea în faţa televizorului, să privească Sena cum se umflă tot mai mult din oră în oră, cât aşteaptă să poată merge la spital. Îşi ia haina şi pleacă. Frigul îi muşcă din piele imediat ce iese. Zăpada s-a transformat în zloată; ploaia cade din nou constant, de parcă n-ar avea de gând să se oprească niciodată. Nu are umbrelă, nici căciulă. Curând are părul ud. Merge pe bulevardul Edgar-Quinet, apoi pe Raspail până la Denfert-Rochereau, observă că zona din jurul statuii uriaşe a leului pare ciudat de pustie, dar apoi îşi aminteşte că este duminică dimineaţă. Alege cafeneaua de la intersecţia cu rue Daguerre, se aşază şi comandă o ciocolată caldă. Locul nu este prea aglomerat; lui Linden îi face bine liniştea. Îi cere chelnerului parola pentru Wi-Fi şi îşi pune telefonul la încărcat în priza din perete. Caută „atac cerebral" pe Google, însă peste o clipă îşi regretă gestul. Cu cât citeşte mai mult, cu atât devine mai neliniştit. Cum se va reface vreodată tatăl lui? Mulţi oameni, citeşte el, suferă consecinţele fizice şi psihice ale unui atac cerebral şi rămân cu dizabilităţi permanente. Nu suportă acest gând. În ce stare va fi tatăl lui astăzi? Îşi dă seama că-i este teamă să intre în rezerva de spital. Va fi singur, fără sora şi mama lui drept sprijin. Fără Sacha. Va trebui să înfrunte singur

situaţia. Va trebui să-şi ascundă teama în faţa tatălui său. Aşa fac părinţii, nu? Îşi protejează copiii; nu-i lasă să vadă că le este frică. Acum va trebui să facă şi el la fel. Linden îşi aminteşte cum a omorât tatăl lui o viperă cu cazmaua pe terasa de la Vénozan, chiar când se pregătea să se strecoare în casă. Paul părea calm şi stăpân pe el, dar Linden vedea că-i tremurau mâinile. Mai târziu a aflat că tatăl ura şerpii şi-i era frică de ei. Dar nu a arătat-o niciodată. Aşa trebuie să se poarte şi el azi, la căpătâiul său. Calm şi stăpân pe sine.

Citeşte ştirile pe Twitter. Arondismentul al XII-lea pare până acum zona cea mai inundată. Acolo intră Sena în oraş din est. Alimentarea cu electricitate a căzut pe unele străzi din apropiere de Bercy. Şi alte staţii de metrou de lângă fluviu sunt închise, se ridică ziduri de beton în jurul lor. Jardin des Plantes, grădină botanică şi sediul unicei grădini zoologice din Paris, este evacuată. Fără îndoială că guvernul va lansa Planul Neptune luni, cum se întâmplă în cazuri de urgenţă extremă. Linden descoperă că Parisul ţine prima pagină a ziarelor din toată lumea. Oare Sena va creşte şi mai mult? Toată lumea îşi pune întrebarea aceasta.

Dar acum pentru Linden contează o singură întrebare. Tatăl lui. Tatăl lui şi nimic altceva.

Când ajunge la spitalul Pompidou la începutul după-amiezii, întreabă de doctoriţa Yvon la biroului personalului medical din secţia de terapie intensivă. O asistentă care pare ocupată îi spune că doamna doctor Yvon se mai întoarce abia marţi dimineaţă. Linden se simte dezamăgit, dezorientat. Desigur, medicii au nevoie de zile libere, dar era sigur că o va găsi aici. Când o întreabă pe asistentă dacă îşi poate vedea tatăl, pe Paul Malegarde, ea ridică din umeri. Da, desigur, este în rezerva 24. Femeia pare aşa de indiferentă, de neinteresată, încât Linden ia acest lucru drept un semn bun, un semn că tatăl lui şi-a revenit, că este bine, că vor putea pleca de aici mai devreme decât se gândea.

Merge pe culoarul acoperit cu linoleum, încercând să nu se uite în saloanele pline cu pacienţi. Trec pe lângă el mai multe asistente şi medici. Linden nu e foarte familiarizat cu spitalele. Nu a fost niciodată bolnav, nu şi-a rupt niciodată vreo mână sau vreun picior. Ultima oară a fost la o clinică în 2004, să-şi vadă sora după accident. La vremea aceea lucra ca asistent al unui fotograf din domeniul modei. Accidentul se petrecuse la începutul lui august, iar Linden îşi aminteşte de căldura dogoritoare din spitalul din Bayonne, de durerea părinţilor lui, de şocul provocat de corpul bandajat al Tiliei, de faţa vânătă, umflată.

Uşa rezervei 24 este închisă. Linden o deschide uşor. Primul lucru pe care-l vede este o femeie necunoscută de peste treizeci şi cinci de ani, iar dincolo de umărul ei, un necunoscut măsliniu şi păros, cu un picior dolofan prins într-un suport. E un miros acru în cameră, un amestec de vânturi şi transpiraţie.

— Mă scuzaţi, mormăie Linden. Presupun că am greşit rezerva.

— Nu, răspunde femeia.

Se dă la o parte ca să-i arate perdeaua ce maschează un al doilea pat în spatele rezervei. Când o dă la o parte, Linden îşi vede tatăl întins pe saltea, cu tuburi în antebraţ şi nas. Are ochii închişi. Faţa îi e schimonosită de o expresie insuportabilă, grotescă, de parcă ar face cu ochiul sau ar rânji la o glumă deşucheată. În spatele lui, nişte aparate îi monitorizează cu bipuri bătăile inimii. Paul pare ciudat de micuţ, de parcă i s-ar fi topit muşchii. Unde este corpul puternic, solid cu care este el obişnuit? Linden simte că i se taie răsuflarea, este şocat. Nu ştie ce să-i spună tatălui său; nu ştie ce înţelege sau ce aude. Vine mai aproape, precaut, şi-l atinge pe picior. Paul rămâne cu ochii închişi.

— Tată, sunt eu, spune Linden în franceză. Sunt aici.

Se aşază pe scaunul de lângă pat. Oare tatăl lui e în comă? Doctoriţa nu pomenise nimic de asta. Pacientul de dincolo de perdea începe să geamă. Scâncetele lui nu mai încetează. Linden ar

da orice să tacă odată. Femeia spune ceva printre dinţi, iar bărbatul se linişteşte în sfârşit. Mirosul neplăcut stăpâneşte tot locul.

Linden se apropie mai mult de urechea tatălui. Îi şopteşte că Lauren are gripă şi că Tilia are grijă de ea. Dar ce vrea să ştie de fapt e cum se simte el. Paul nu scoate niciun sunet. Pleoapele i se zbat. Oare asta înseamnă că nu va mai vorbi niciodată? Linden îl întreabă uşor dacă îl aude, dacă poate deschide ochii. Niciun răspuns. Între timp, bărbatul păros începe să scâncească din nou ca un copil speriat.

Se deschide uşa şi intră un medic şi o asistentă. Întâi se ocupă de celălalt pacient. Linden nu poate să nu audă. Numele bărbatului gras şi păros este Pascal Beaumont. A avut un atac cerebral acum vreo două zile. Doctorul încearcă să-i explice doamnei Beaumont că soţul ei va fi operat, dar nu poate răzbi prin potopul de întrebări cu care-l copleşeşte doamna Beaumont, aproape isterică: când o să-şi revină soţul ei? De ce nu a fost operat până acum? De ce nu poate sta singur în cameră? Are o voce stridentă, enervantă, care îţi sparge timpanele. De-ar tăcea odată! Când medicul îşi îndreaptă, în sfârşit, atenţia spre Paul, Linden îşi dă seama că omul mai are foarte puţină răbdare. Şi el îşi doreşte să-l bombardeze pe medic cu întrebări, dar se abţine. Medicul e cam de vârsta lui, are faţa prelungă, slabă şi expresivă şi ochi pătrunzători de culoarea cafelei. Linden nu se poate abţine să nu privească un om sau un loc cu ochii fotografului, nici măcar într-o situaţie de criză ca aceasta. Doctorul Frédéric Brunel ar fi un subiect foarte interesant, cu pleoapele lăsate, cu paloarea parcă sidefie şi cu mănunchiul de riduri fine din jurul gurii căzute.

— Malegarde... spune medicul. Sunteţi fotograful?

Linden aprobă din cap. I se întâmplă din când în când. Dar nu se aştepta la asta aici, acum. Pare nelalocul lui, deplasat. Doctorul Brunel studiază foaia de observaţii a lui Paul de la capătul patului, îi cere asistentei să-i ia tensiunea şi temperatura. Faţa doamnei

Beaumont apare pe după perdea, observă toată scena. Doctorul continuă prin a-i spune lui Linden cât de mult îi admiră munca. Linden devine tot mai stânjenit. Nu vrea să audă ce crede doctorul despre munca lui; nu-i pasă câtuşi de puţin. Vrea să ştie care e starea lui Paul, dacă o să supravieţuiască, dacă atacul va avea consecinţe în viitor. Într-un târziu, medicul se apleacă şi-i deschide pleoapele lui Paul. Îi aprinde o lanternă mică în ochi. Paul clipeşte. Doctorul pare mulţumit. Scrie ceva pe foaia de observaţii. Apoi se întoarce spre Linden. Paul trebuie monitorizat îndeaproape. Va trebui să mai stea o săptămână în secţia aceasta, încă e prea devreme să ştie exact cum i-a fost afectat creierul, dar starea lui e stabilă, nu mai proastă. Şi totuşi, acesta se pare că e un lucru bun. Încă nu sunt lămuriţi dacă trebuie operat. Le va fi clar cam într-o săptămână. Linden vrea să ştie ce vede tatăl lui, ce aude, ce înţelege. Este în comă? Îşi dă seama că are un ton insistent, exigent; speră că nu este la fel de pisălog ca doamna Beaumont, dar vrea să ştie. Trebuie să afle, acum. Doctorul se duce spre fereastră, departe de urechile indiscrete ale doamnei Beaumont. Se uită afară la acoperişurile ude, la cerul cenuşiu, înnorat. Nu pare iritat de întrebările lui Linden. Dimpotrivă, se pare că vrea să-i răspundă pe îndelete. Din nou, Linden remarcă profilul bărbatului, nasul cu puntea proeminentă, bărbia fină ieşită în afară. Tatăl lui se află într-un no man's land posttraumatic, o situaţie deloc confortabilă, îi explică doctorul Brunel. Nu poate vorbi, nu se poate mişca, dar categoric vede şi aude. Nu este în comă. Este ca un copil mic, dependent, care nu mai poate face nimic singur. Va trebui să înveţe din nou totul. Cel mai bun lucru pe care poate să-l facă Linden este să-i vorbească şi, mai presus de toate, să fie răbdător.

Când pleacă doctorul şi asistenta, Linden decide să încerce. Se aşază iar, şoptindu-i lui Paul că totul o să fie bine, că nu trebuie să-şi facă griji. Trebuie să se relaxeze. Nu-i aşa că e cea mai ciudată zi de naştere pe care a avut-o vreodată? Tonul lui pare nesincer, ciudat,

îşi dă seama. E stânjenitor, mai ales că în spatele paravanului aceluia subţire se află doi necunoscuţi care-i ascultă fiecare cuvânt. Cum o să se descurce? E destul de dificil să vorbească cu tatăl lui în vremuri normale. Tace, cu mâna pe braţul lui Paul. Linden se apleacă şi-l sărută pe creştetul pleşuv. Pielea lui pare uscată şi fierbinte. Când Linden pleacă din rezervă, doamna Beaumont îi spune şovăielnic: „La revedere". El răspunde politicos. În definitiv, sunt în aceeaşi situaţie, se confruntă cu problemele celor dragi şi încearcă să-şi domolească frica, să o ducă pe un teritoriu pe care-l pot controla.

Când Linden ajunge din nou în ploaia de afară, în drum spre hotel, îi sună telefonul mobil. Este un număr francez cu prefixul 04 care, ştie, este din zona Drôme. Când răspunde, o recunoaşte pe mătuşa lui, Marie, sora mai mică a lui Paul. Sigur Tilia i-a dat numărul. Nu a mai văzut-o şi nu a mai vorbit cu ea de mulţi ani. Marie este o văduvă slabă ca un ţâr, cu un chip sever, de vreo şaizeci de ani. Soţul ei, Marcel, a murit în 2009 într-un accident la vânătoare de mistreţi lângă Taulignan. Fiica lor, Florence, în vârstă de treizeci de ani, este coafeză şi locuieşte la Sévral cu copiii şi cu soţul ei. După ce a murit Marcel, Marie s-a mutat la fiica ei. Vrea să ştie cum se simte Paul. Era îngrijorată pentru că nu i-a răspuns la telefon de ziua lui şi în cele din urmă a sunat-o pe Tilia, care i-a dat vestea. Linden îi spune ce ştie. În timp ce vorbeşte cu ea, şi-o imaginează stând în camera de zi aglomerată, unde transperantele sunt trase mereu, chiar şi iarna. Marie şi Florence locuiesc în centrul oraşului Sévral, nu foarte departe de fosta lui şcoală, aproape de bulevardele late, sinuoase, mărginite de platani care înconjoară micul oraş. În timp ce-i răspunde la întrebare, îşi dă seama că ultima oară a fost la Vénozan şi la Sévral în urmă cu peste patru ani. Atunci şi-a văzut ultima oară mătuşa şi verişoara. Au luat prânzul la bistroul din apropierea vechii gări, care acum nu mai era funcţională. După prânz, Linden a mers singur prin oraş, cu

aparatul de fotografiat în mână. În adolescenţă i se păruse o localitate plină de viaţă şi de forfotă. Ştia că în vremea străbunicului său, Maurice, Sévral fusese un oraş prosper, datorită epocii de aur a cutiilor de carton. În anii '80 ritmul a scăzut, deoarece ambalajele se puteau produce mai ieftin în China. Perioada înfloritoare s-a încheiat în anii '90, iar în deceniul următor oraşul n-a mai reuşit să-şi revină. Chiar şi în toiul verii, străduţele înguste şi şerpuite ale vechiului cartier erau pustii.

Sévral era un oraş-fantomă. Nu mai venea nimeni să-i viziteze capela din secolul al XV-lea; pe uşă era prins un anunţ scris de mână cu mesajul: „Deschis numai marţea dimineaţa". Nu mai rezerva nimeni camere la Grand Hotel, care acum părea părăsit. Singurul loc în care mai vedeai multă lume era hipermarketul uriaş de la periferie. Era mereu plin de oameni care se plimbau pe culoare cu coşuri pline cu alimente. Din cauza hipermarketului, toate magazinele mici se încinseseră. Vechile case cochete aveau obloanele trase. Părea să nu mai locuiască nimeni aici; nimeni nu-şi permitea. Singura librărie era goală şi de vânzare. Cinematograful şi teatrul intraseră în faliment. Îşi amintea de bătrânii gălăgioşi care jucau pétanque în faţa primăriei şi beau pastis în cafenelele din apropiere. Nu se mai juca niciun copil. Zona părea straniu de pustie, cu excepţia pisicilor vagaboande, care zburdau pe trotuarele prăfoase, şi a femeilor cu hijab care traversau iute străzile. Fiecare fereastră din clădirile rezidenţiale avea o antenă de satelit. Nimănui nu-i păsa de Sévral. Nimeni nu-şi mai amintea de el. Se scufunda în uitare.

La prânz, Linden a remarcat ce şters părea restaurantul odinioară somptuos. Şi acesta fusese un local renumit, care-şi primea vizitatorii de rang înalt şi clienţii permanenţi într-un decor Belle Époque cu draperii şi ghirlande de catifea roşie, veioze aurite, o pardoseală de cărămidă placată cu ceramică şi o cupolă mare de sticlă. Acum ceramica era ciobită, cupola era spartă şi ghirlandele

păreau acoperite cu un strat întărit de praf. Chelnerii treceau târşâindu-şi picioarele de parcă ar fi lucrat la o casă funerară. Cei câţiva clienţi vorbeau în şoaptă pe deasupra farfuriilor. Şi pe vremuri era un loc aşa de vesel! Lui Linden nu-i venea să creadă. Îşi amintea că aici sărbătoriseră ziua lui Lauren când împlinise treizeci de ani, în 1987. El avea numai şase ani, dar imaginile îi rămăseseră în memorie. Restaurantul era plin cu trandafiri albi, preferaţii ei, iar muzica disco, de asemenea preferata ei, bubuia în boxe. El purta sacou şi pantaloni de adult. Candice, la fel de drăguţă ca sora ei mai mică, purta o rochie neagră, elegantă. Tilia avea nouă ani, era roşie la faţă şi încântată, dansa cu Paul. Iar mama lui, regina serii, era radioasă, într-un costum alb. Conversaţiile cu mătuşa şi verişoara lui erau mereu artificiale. Nimic nu curgea de la sine; nimeni nu râdea. Acel ultim prânz din 2014 nu făcuse excepţie. Marie şi Florence avuseseră grijă să nu facă referire la viaţa lui personală. Întrebaseră politicoase despre Tilia, Mistral şi Colin, dar nu întrebaseră niciodată dacă Linden avea pe cineva, dacă avea o parteneră de viaţă. Uneori se întreba cum ar fi reacţionat dacă ar fi început deodată să vorbească despre Sacha; dacă ar fi rostit cuvintele „iubitul meu". Era mai uşor, mai sigur să întrebe despre munca lui, nu că ar fi ştiut vreuna dintre ele sau ar fi dorit să afle ceva despre fotografie.

Marie nu s-a schimbat. Încă are vocea aceea dură. Linden îi promite c-o să o sune dacă are veşti şi-şi ia rămas-bun. Cât de diferită este de fratele ei! Pentru ea, natura şi copacii nu înseamnă nimic. Ea niciodată nu a vrut să păstreze şi să refacă domeniul de la Vénozan. Pentru ea nu contează prea mult că este o Malegarde; a renunţat la nume când s-a măritat cu Marcel. Însă Linden ştie cât de mult îşi iubeşte fratele, chiar dacă nu sunt apropiaţi. Îl respectă; îl admiră. Şi îşi dă seama, dincolo de rigiditatea tonului ei, cât de îngrijorată este.

Se pare că ploaia a devenit parte din viaţa lui. Dacă cerul va rămâne veşnic umed şi cenuşiu? Dacă nu va mai apărea niciodată soarele? Poate că aceasta este noua lui lume. Ploaie. Trebuie să înveţe să trăiască cu umezeala, cu ropotul ei. Se îndreaptă spre hotel cu un pas hotărât şi rapid. Trecătorii se dau în lături când se apropie. Senzaţia trupului care lucrează, a picioarelor care se lansează înainte, a braţelor care se ridică şi coboară îi face bine. În urmă, răsuflarea lui lasă norişori albi, denşi. A ignorat apelurile agentei lui, Rachel. Vrea să ştie cum se simte tatăl lui, dar vrea să ştie şi când se întoarce la serviciu. Linden nu are acest răspuns. Prioritatea este tatăl lui. Şi dacă Rachel nu înţelege acest lucru, poate să se ducă la naiba. Se va întoarce mâine la spital. De data asta, o să ia cartea lui Giono cu el. O să-i citească tare lui Paul, în speranţa că ar putea ajuta.

Mai devreme, l-a sunat pe Sacha şi au vorbit mult timp. Se simte mai vesel acum că i-a auzit vocea. Sacha l-a întrebat dacă vrea să vină, ar putea să ia primul avion şi ar ajunge în mai puţin de o zi. Nu, nu e nevoie să vină, în orice caz nu deocamdată, deşi îi este aşa de dor de Sacha, încât chiar e dureros. Se simte de parcă ar fi prins într-o distorsiune temporală pe un tărâm străin, unde se confruntă cu temeri şi emoţii care-l strivesc. Nu se poate uita înainte, viitorul îl sperie prea tare. În schimb, se ocupă de momentul prezent. Stă întins în pat şi se uită în tavan. Când s-a întors la hotel, a avut loc o scenă neplăcută cu Tilia. Exact genul de care se temea. Ea i-a spus direct că nu-şi poate permite să plătească în plus pentru cazare. Ea nu câştigă cât el şi, de fapt, în momentul de faţă nu câştigă nicio para chioară. El ştie asta? Indignat, Linden a spus precaut că nu contează, că sigur că va plăti el pentru nopţile în plus, nu e nicio problemă; problema e tatăl lor, nu povestea aceasta cu banii. La care Tilia s-a înfuriat. S-a înveţit la faţă. Cine dracu se crede? Îşi închipuie că, dacă a fotografiat granguri şi trăieşte în lux, poate să facă o asemenea afirmaţie, poate să compare starea tatălui lor cu ce

are în portofel? Linden s-a străduit să o calmeze, dar o cunoaşte destul de bine ca să ştie că a intrat într-o criză din acelea de-ale ei, aşa că tot ce putea face era să iasă, să închidă uşa şi să fugă în camera lui. A găsit un bilet băgat pe sub uşă de la Myriam Fanrouk; directoarea hotelului îşi exprima părerea de rău pentru starea de sănătate a părinţilor lui şi-l ruga să-i dea de ştire dacă avea nevoie de ceva.

Linden încă stă în pat, meditând la evenimentele zilei, când bate cineva la uşă. Trebuie să fie camerista, amintindu-i că trebuie să se mute în camera surorii lui. În schimb, o fată se aruncă la pieptul lui cu un vârtej de cârlionţi lungi şi negri. Nepoata lui. Mistral.

Întotdeauna a existat o legătură specială între ei, încă de la naşterea fetei. A fost singurul copil pe care a ştiut instinctiv cum să-l ţină în braţe, cum să-l dezmierde. Acum este mai înaltă de fiecare dată când o vede, mai înaltă decât mama ei plinuţă, cu părul blond, ca un opilion graţios. Singurul lucru pe care l-a moştenit de la tatăl ei basc, voinic, este pielea măslinie. În rest este leită Lauren, la înălţime şi alură. Rafinamentul ei îi aminteşte deseori de Candy. Astăzi poartă un pardesiu Burberry legat strâns în jurul taliei mici, o eşarfă Hermès *vintage,* blugi negri şi ghete.

— Mama era groaznic de supărată pe tine, îi spune ea pe un ton indiferent, apoi îl informează că a reuşit s-o potolească pe Tilia.

Mistral, care are numai optsprezece ani, se poartă ca o adevărată mamă cu mama ei, şi se pare că aşa a fost dintotdeauna. Acum că a calmat-o pe Tilia, vrea să ştie totul despre *„papy”.* Ea este singura nepoată, în fond. De aceea a venit, pentru *papy.* Nu-l vede prea des şi e îngrijorată. Vrea să meargă la spital; vrea să fie alături de el. Vrea să ajute. Îi este ruşine că mama ei nu poate să meargă la spital. Credea că Tilia a trecut peste accident, dar se pare că nu. Poate că mama ei are nevoie de mai mult timp. Ca de obicei, Linden este impresionat de sângele-rece al fetei. El nu era aşa de matur la vârsta ei. Când se gândeşte la acea perioadă, îşi aduce aminte numai de

chinuri, de durerea eforturilor de a se integra, de frica de a fi diferit. Este uluit să vadă cât de raţional şi de volubil se exprimă Mistral despre mama şi taţii ei, cel vitreg şi cel natural. Lucrurile par să-i fie foarte clare în minte. Peste doi ani va termina studiile în domeniul modei pe care i le plăteşte tatăl ei, la Central Saint Martins, apoi vrea să lucreze la New York la o firmă mare de modă; dacă el are vreun sfat, Mistral o să i-l urmeze, dar nu vrea să fie o povară, pentru că ştie cât de ocupat e. Totuşi, trebuie să spună că unchiul ei este Linden Malegarde; asta ar putea-o ajuta la un interviu, nu-i aşa? Un zâmbet triumfător îi luminează chipul plin de şarm. Linden se grăbeşte s-o asigure că va face orice s-o ajute. Mulţumindu-i, ea continuă cu mărturisirea că trebuie să plece din casa de pe Clarendon Road, că viaţa alături de Colin e insuportabilă; alcoolismul lui a devenit un coşmar. Îl imită, se clatină de la uşă la fereastră cu un mers împiedicat elegant, cu ochii mijiţi, cu gura lăsată, cu un pahar imaginar înclinat în mână. Desigur, problema banilor nu face decât să agraveze situaţia, Tilia nu câştigă mai nimic din tablourile ei, iar Colin poate fi cumplit de zgârcit. Mistral are un iubit, un tip britanic pe nume Sam, şi roşeşte când îi pronunţă numele, lucru care-l înduioşează pe Linden. Petrece mult timp cu el în Hackney, aproape de London Fields. E destul de departe de Tilia şi de Colin să aibă ceva libertate. Mistral pune capăt sporovăielii. Nu e bine, numai ea vorbeşte, ce prostie! Vrea să ştie ce face el, ce face Sacha. Când mai vine Sacha la Londra? Vrea s-o mai ducă la operă. Vrea să ştie care e cea mai bună punere în scenă cu *La Traviata,* şi numai Sacha poate s-o ajute. Vrea să ştie ce celebrităţi a mai fotografiat Linden de curând. De acum o să-şi ţină gura, promite! Linden se întinde s-o mângâie afectuos pe părul creţ.

— Ai totul clar în minte, nu-i aşa? Fată deşteaptă.

Mistral ridică din umeri. E destul de sigură că şi el avea totul clar în minte la vârsta ei, nu? Nu, nici vorbă, îi spune el. Mistral ridică surprinsă din sprâncenele negre. Deloc, insistă Linden. Trebuie să

şi-l imagineze ca pe un adolescent foarte singur, care la început a locuit cu Candice, care aştepta tot timpul telefonul exasperantului J.G. La nouăsprezece ani, îşi afirmase sexualitatea de doi ani, dar numai în faţa lui Candice. Familia nu ştia nimic despre viaţa lui personală. Nu vorbea niciodată despre el. Avea îndoieli în toate aspectele vieţii. Era nesigur în privinţa viitorului profesional, îngrijorat de modul în care putea să-şi capete independenţa, atent să nu-şi trădeze adevărata natură faţă de cunoscuţi. La un moment dat, deşi îi făcea plăcere compania lui Candy, s-a mutat, voise să-şi câştige singur existenţa, să-şi ia zborul. Dar nu fusese în totalitate pregătit. S-a obişnuit greu cu viaţa pe cont propriu, explică el. Mai târziu, lucra la un laborator fotografic, câştiga un salariu mic şi avea aventuri de care nu ştia nimeni. Candice ştia de Philippe, prima lui iubire. Când au apărut alţi băieţi în viaţa lui, nu i-a mai spus mătuşii sale; îi era ruşine. Nu era iubire în relaţiile acelea. Erau simple aventuri. Erau băieţi pe care-i cunoscuse în baruri. Poveşti scurte pe care le lăsa deoparte şi care-l făceau să se simtă singur. Apoi a apărut Hadrien, cea mai tristă şi mai dulce poveste de dragoste din viaţa lui, când avea vârsta ei. Hadrien şi rue Surcouf. Era un secret prea complicat, prea dureros. Se terminase aşa de urât. Linden se simţise mai singur ca oricând.

Îi povesteşte cum mama lui îl întreba mereu dacă are o iubită. Mistral dă ochii peste cap. Chiar a făcut aşa ceva? Da, asta până să prindă el curaj să-i spună că e homosexual. Avea douăzeci şi patru de ani în momentul acela şi lucra la un fotograf. Locuia singur, pe rue Broca, nu foarte departe de Montparnasse. A fost greu să-i spună lui Lauren? A fost şi uşor, şi greu. Uşor pentru că scăpase în sfârşit de povară. Şi greu pentru că ea păruse aşa de descurajată. Linden încearcă să-şi amintească exact cuvintele pe care le-a rostit ea atunci. N-a reacţionat la fel ca sora ei, oricum. Are imagini foarte vii din acea zi de primăvară din 2005. Mama stătea în faţa lui, în micul living. Lauren purta o bluză de culoarea jadului, o fustă de

blugi şi sandale. Aşadar, când aveau să-i cunoască ea şi tatăl lui iubita? Îşi aminteşte de zâmbetul ei crispat, de nerăbdarea din ochii ei. Îşi ţinea ceaşca de cafea aşa de strâns, încât Linden se temea să nu o spargă. Pentru o secundă, simţise goliciunea de care se temea aşa de mult, senzaţia că era atât de vulnerabil, încât nimic nu-l putea proteja. Ştia că mama lui nu va uita niciodată discuţia aceasta. Gândul acesta îl îngrozea. Şi s-a lansat, cu capul înainte. Gata cu ezitările. Gata cu tremurul. A spus ceva de genul: „Nu există nicio iubită". Şi pentru că ea nu a părut să înţeleagă, deloc, a adăugat: „Dar există un iubit". Şi apoi, stângaci, a simţit nevoia să precizeze: „Sau iubiţi". Lauren a amuţit, apoi a urmat un slab: „Ah". Şi faţa i s-a golit de expresie. Mistral geme şi-şi acoperă ochii. Nu poate să creadă că bunica ei a scos doar un „Ah". Şi apoi ce s-a întâmplat? Lauren s-a ridicat şi a început să se plimbe prin cameră. Mai ştia cineva? Îi mai spusese cuiva Linden? I-a spus că ştia Candy. S-a răsucit. Candy? Propria ei soră? De când? Îi spusese lui Candy în 1998, când avea şaptesprezece ani. Lauren părea lovită de trăsnet. Îi spusese lui Candy în urmă cu aproape şapte ani? Şuierase „şapte", şi Linden încă îşi aminteşte cum i s-au retras buzele, dezvelindu-i dinţii. Candice mai spusese cuiva? Pe Linden l-a nedumerit întrebarea aceea. Nu, nu credea că o făcuse. Conta? Şi apoi mama lui a pronunţat sentinţa care-l durea şi azi. „Nu ştiu cum o să reacţioneze taică-tău." Ar fi vrut să fugă, să se ascundă, să dispară. Unei părţi din el îi venea să plângă; altă parte era în culmea furiei. Voia să spună că tatăl lui va fi dezamăgit? Păi sigur, i-a răspuns ea, era şocant; sigur îşi dădea seama, nu? La ce se aştepta, să-l bată pe spate şi să-l felicite? Cuvintele ei tăioase l-au umplut de oroare. Cum de mama lui nu bănuise niciodată? Cum de nu văzuse? Dacă văzuseră copiii aceia de la şcoala din Sévral, când era doar adolescent, cum de nu observase propria lui mamă? Dintr-odată, răspunsul i-a fost clar. Era pentru că nu voise niciodată să vadă. Ridicându-se cât era de lung, Linden i-a declarat ritos mamei lui:

„Sora ta mi-a spus că nu e dezamăgită şi că mă iubeşte la fel”. S-a lăsat liniştea, apoi faţa lui Lauren s-a boţit. Hohotea în palme, iar Linden a lăsat-o, n-a făcut niciun gest. A privit-o până şi-a venit în fire. Şi-a şters lacrimile, întinzându-şi rimelul. „Îmi pare rău.” O spusese foarte încet, dar el o auzise. Şi niciodată n-a aflat de ce îi părea rău. Nu a întrebat-o niciodată. La plecare, l-a îmbrăţişat. I-a spus fără ocolişuri, chiar când el închidea uşa cu degete tremurânde, că n-o să deschidă subiectul cu Paul. Lăsa totul în seama lui.

Mistral îl prinde de mână. Are vocea ascuţită.

— Şi i-ai spus vreodată lui *papy*?

— Ce să-i spun?

— Că eşti homosexual.

Linden lasă capul în jos. Tace o vreme îndelungată. Apoi o priveşte în ochi.

— Nu. Niciodată. Şi nu ştiu ce ştie.

Mai târziu, când Linden se întoarce de la cină cu Tilia şi Mistral, are un mesaj de la *madame* Fanrouk la recepţie. Pe directoarea hotelului o nemulţumeşte faptul că domnul Malegarde trebuie să împartă camera cu sora sa, mai ales că, din câte a aflat, tocmai a sosit şi nepoata lui, care va dormi tot acolo. Hotelul este ocupat complet, însă este o cameră la mansardă pe care poate s-o ocupe cât doreşte, gratis. Este încălzită, dar nu are baie. Îl deranjează dacă o foloseşte pe a surorii lui? Linden îşi ia valijoara şi urmează un angajat al hotelului până la ultimul etaj. Pe uşă nu e niciun număr. Camera de la mansardă este lungă şi îngustă, cu un pat de o persoană împins într-un colţ. Abia poate să stea în picioare fără să dea cu capul de grinzi. Ropotul ploii se aude prin acoperiş. Camera este călduroasă şi curată, dar nu are televizor, nici internet. Asta e, se va mulţumi cu atât.

Înainte de cină, sora lui mormăise ruşinată nişte scuze. Linden le acceptase înclinând din cap. Era cazul să treacă peste acel episod şi să-l dea uitării. Au mers toţi trei la o pizzerie de pe rue Vavin, chiar dincolo de intersecţie. Ploaia deasă lăsase locul unei burniţe fine. A observat că Tilia a dat repede de duşcă paharul de Valpolicella. La un moment dat, Mistral a pus discret mâna pe paharul mamei. Tilia n-a avut nicio reacţie, a observat el, dar după aceea a băut numai apă. Când sunase la spital, medicul de gardă îl informase că Paul era în aceeaşi stare. Nici mai bine, nici mai rău. Linden răspunsese că va veni a doua zi, în timpul programului de vizită, cu nepoata lui. Cât despre Lauren, s-au dus cu toţii s-o vadă la sfârşitul zilei. Părea sleită, palidă şi trasă la faţă pe fundalul pernelor. Nu se simţea mai rău, dar nici mult mai bine.

Linden urmărise ştirile în camera surorii lui. Ce văzuse îl alarmase. Cartierul Bercy era acum inundat. Centralele electrice se umpluseră cu apă, alimentarea se întrerupsese, apartamentele şi magazinele nu mai erau încălzite şi iluminate. Mai multe linii de metrou fuseseră inundate aproape complet. Nu ajutase nici scoaterea apei cu pompele. Magistrala feroviară RER C, construită de-a lungul fluviului, era plină de apă şi trebuise închisă. Palais Omnisports din Bercy era închis. Toate evenimentele care trebuiau să se ţină acolo fuseseră anulate. Ministerul Economiei şi Finanţelor din apropiere urma să fie evacuat. Aspectul cel mai îngrijorător al inundaţiei era acumularea lentă, dar sigură din sistemul de canalizare. Problema venea în mare măsură din adânc, prin pivniţele, subsolurile şi parcările pariziene, din cauza saturării pânzei freatice şi a ploii persistente. Nivelul apei creştea lent, dar cu o constanţă extraordinară. Un site intitulat Vigicrues, oferind informaţii în timp real despre inundaţie, fusese accesat de mii de ori de parizieni. Aici era actualizată din minut în minut uluitoarea creştere a apelor fluviului. Linden a deschis site-ul pe telefon şi a descoperit că Sena avea deja peste opt metri la pont d'Austerlitz.

Prognoza pentru următoarele două zile era sumbră. Măsurile guvernului erau acum în plină desfăşurare. Nimeni nu trata cu superficialitate ce se întâmpla.

Oriel avusese dreptate. Inundaţia nu avea să bată în retragere. Linden oprise televizorul, cuprins de o uşoară greaţă. Umflarea Senei îl supăra, dar starea părinţilor lui îl îngrijora şi mai mult. Îl uluia cât de prost îşi aleseseră momentul vizitei la Paris. Cum de se transformase weekendul în familie într-un asemenea chin? În timp ce se gândea la tatăl lui aflat în spital, la mama lui care zăcea în camera aceea îmbâcsită, la fluviul care creştea, anxietatea i s-a accentuat.

Totuşi, la cină a încercat să-şi ascundă îngrijorarea faţă de sora şi nepoata lui. A încercat să le înveselească povestindu-le despre cea mai neplăcută sesiune foto de care avusese parte, cea în care totul mersese prost. Le-a desfătat cu poveşti, de la cea cu fotomodelul agresiv care se opunea fiecărei sugestii, până la cea cu directorul artistic arogant care practic i-a smuls aparatul foto din mână. Cel mai înspăimântător episod avusese loc când o cădere de electricitate de proporţii care afectase jumătate din oraşul New York a cufundat în beznă studioul ultimul răcnet de la subsol în care se ţinea sesiunea foto. Toată echipa, asistenţii lui, fotomodelele, stilistul, echipa de coafeze şi machiori, cei care furnizaseră mâncarea şi omul de serviciu rămaseseră închişi acolo peste noapte. Una dintre coafeze avusese un atac de panică. Şi apoi fusese şi momentul dezastruos în care un asistent năuc i-a lăsat mare parte din echipament într-un taxi când se pregăteau să se îmbarce spre Australia. De fapt, le-a spus el Tiliei şi lui Mistral, sesiunea foto perfectă e aproape un miracol. Când s-au întors la hotel, au mers în camera lui Lauren. Febra îi scăzuse, dar încă tuşea. Singurul cuvânt pe care-l putea pronunţa gâjâit era numele soţului ei, cu lacrimi în ochi. Suferinţa ei îi întrista; nu ştiau cum s-o liniştească. Au stat toţi

trei neajutoraţi în jurul patului ei. În final Mistral a găsit cuvintele potrivite, a reuşit să-şi liniştească bunica.

Acum că Linden s-a retras în dormitorul lui de la mansardă, după ce şi-a lăsat sora şi nepoata cu Lauren, se simte epuizat. Îl doare iar spatele, la fel şi capul. E de la Valpolicella, fără îndoială. Patul e prea mic. Zgomotul ploii pe acoperiş pare nefiresc de puternic la început. După un timp, Linden se obişnuieşte. Durează mult până îl ia un somn tulburat, intermitent. Se trezeşte brusc, cu gâtul uscat şi se apleacă să se uite la telefon. E ora unu noaptea. Încă îl doare capul. Îşi aminteşte că nu are apă curentă în cameră. Cineva i-a pus grijuliu o sticlă de apă minerală lângă pat. Bea cu sete, apoi se întinde la loc pe pernă. Ploaia loveşte liniştitor deasupra, închide ochii şi se afundă din nou în beznă.

Fotomodelul are un profil splendid, pielea ca de porţelan, genele date din belşug cu rimel, ascuţite ca nişte steluţe. Se uită în jos, cu picioarele încrucişate, cu braţele în jurul trunchiului suplu. Linden îi spune să pozeze, însă ea nu vrea, aşa că lasă aparatul foto şi se apropie s-o convingă. Fata tot nu vrea să se uite la el. Acum vede lacrimile prelingându-i-se pe obraji, stricându-i machiajul. Buzele ei tremurătoare sunt roşii ca sângele, strălucitoare. O întreabă cu blândeţe ce-a păţit, iar ea clatină din cap. Machiajul perfect i s-a stricat, dar tânăra este încă superbă, de parcă ar fi fost distrusă şi aruncată, ca o floare strivită şi lăsată deoparte. Se gândeşte că ar trebui să o fotografieze oricum. Clientul n-o să fie mulţumit, dar poate o scoate cumva la capăt. Rochia neagră şi scurtă îi stă mulată pe corp, lăsându-i la vedere mare parte din picioarele lungi şi suple. Ia aparatul foto şi începe să facă fotografii. Fata plânge uşor, disperată. Întoarce faţa spre el şi îl lasă să ia cadru cu cadru. Ştie cum să se mişte. Nu este nici pe departe o amatoare, şi totuşi nu se dăruieşte total, ca de obicei. Linden este în acelaşi timp surprins şi incitat. Tânăra a lăsat deoparte toată strălucirea posturii şi îi mai oferă doar durerea, în toată frumuseţea ei necosmetizată. Linden

verifică imaginile pe ecran şi constată încântat că sunt uimitoare, complet diferite de ceea ce intenţiona să facă. Se sperie când fata cade pe podea. Se repede lângă ea, o prinde de mână. O ajută să se ridice, o conduce într-o cameră din apropiere, unde este un pat. Se uită la el şi respiră de câteva ori. Apoi spune: „Tata. Tatăl meu a murit". Ţipă cât o ţine gura: „A murit tata! A murit!" Izbucneşte iar în plâns, şi Linden descoperă că nu o poate ajuta, la fel cum nu poate nici să-i vindece durerea, suferinţa. O aşază pe saltea, o acoperă cu o pătură şi stinge veioza. Nici măcar nu ştie cum o cheamă. Fata plânge şi, după o clipă, adoarme. Linden este cuprins de moleşeală. Surprinde sunete slabe în întuneric: un scârţâit, o răsuflare. Nu sunt singuri. Fotomodelul nu s-a mişcat. Are faţa cadaveric de albă. E cineva în cameră cu ei; cineva stă în capătul celălalt, aproape de uşă. Treptat, ochii i se obişnuiesc cu întunericul şi observă două siluete ghemuite lângă intrare, lângă echipamentul lui fotografic. Cine sunt? Ce vor? Când face o mişcare uşoară, siluetele înmărmuresc. Una dintre ele începe apoi să se târască fără zgomot, ţinând telefonul mobil ca pe lanternă. Simte lumina slabă pe faţă. Se preface că doarme. Cei doi continuă să-i scotocească prin lucruri, vorbesc în şoaptă. Panica se stinge când îi vede umblând cu Leica. E singurul obiect de care-i pasă. Se iscă în el o furie care-şi măreşte în fiecare clipă intensitatea. De ce să-i lase pe oamenii aceştia să plece cu unul din obiectele lui cele mai de preţ? O să stea cu mâinile în sân? Cei doi au înfăşurat aparatul Leica într-un pulover. Linden distinge un bărbat şi o femeie. Discută în contradictoriu ce să facă acum; bărbatul vrea să plece, dar femeia tot arată spre smartphone-ul de lângă patul în care doarme fotomodelul. Bărbatul se retrage, însă femeia insistă. Vine după telefon târându-se ca un şarpe pe podea. Când întinde mâna, Linden împinge picioarele dinspre scaun şi i le înfige pe amândouă în şale, strivind-o cu toată puterea, ignorându-i ţipetele de durere, apoi se năpusteşte asupra bărbatului şi-l apucă de păr înainte să

aibă timp să se strecoare din cameră. Furia îi dă forţă, o vigoare surprinzătoare. Apucă Leica cu o mână şi-l pocneşte pe bărbat în faţă cu pumnul de la mâna cealaltă, făcându-l să geamă şi să cadă în genunchi.

Linden se trezeşte speriat. Inima îi bate tare; are gura şi mai uscată. De o forţă cumplită, visul şi-a lăsat amprenta asupra lui. Tremurând, bea ce a mai rămas în sticlă, apoi se întinde pe spate, cu răsuflarea tăiată, pe patul mic. După un timp se simte mai calm. Se dă jos să se asigure că Leica încă e la locul lui. Ce vis ciudat, odios! Trage pe el o pereche de blugi şi o bluză de trening, ia iPad-ul şi coboară scările. E aproape ora patru dimineaţa. Hotelul e pustiu. Nu e nimeni pe hol, dar lumina încă e aprinsă, străluceşte puternic. Oare este vreun manager noaptea? strigă. Nu răspunde nimeni. Se uită afară; pe rue Delambre, inundată de ploaie, nu trece nimeni la această oră târzie. Se întinde pe canapea şi îi trimite un mesaj lui Sacha, îl întreabă dacă poate să-l sune acum. Sacha încă este la firmă, e într-o şedinţă. Nu, nu poate să vorbească. Poate mai târziu? Apoi îl întreabă pe Linden: „De ce eşti treaz la ora asta??" Linden îi trimite un mesaj lung în care îi povesteşte visul lui groaznic. Scena pe care i-a făcut-o Tilia. Bieţii lui părinţi. Fluviul care se umflă. Ploaia. Îi e dor de Sacha. Îi e dor de California. E trist. Observă un e-mail de la Tilia pe care nu putuse să-l citească din cauză că nu e internet în camera de la mansardă. Îi spune din nou ce rău îi pare. Trebuie să înveţe să-şi ţină în frâu temperamentul. Se simte uşurată că fiica ei e aici, superbă, neînfricată. Mistral. Mistral o să meargă cu el la spital a doua zi; se va simţi mai puţin singur, nu-i aşa? „Încă o dată, scuză-mă că am fost o soră îngrozitoare", scria ea. Apoi, la finalul e-mailului, adăugase:

„PS:

M-am dus iar să văd ce mai face mama, să mă asigur că e totul în regulă. Dormea dusă şi avea fruntea mai rece, mi s-a părut mie. M-

am uitat la telefonul ei şi avea zeci de apeluri ratate şi SMS-uri de la «JeffVDH».

Frăţioare, ăsta nu a fost logodnicul mamei înaintea tatei??”

PATRU

„Sena, cu băltoacele ei mari, verzi şi galbene, mai schimbătoare decât pielea de şarpe.”

Victor Hugo, *Notre-Dame de Paris*

În ziua în care s-a întâmplat, Suzanne purta o rochie albastru-deschis şi-şi strânsese părul, aşa că-i vedeam ceafa. Am mers la picnic la căsuţa din copac, am cântat cântece şi ne-am ţinut de mână. Avea mereu palma răcoroasă. Fusese furtună în timpul nopţii. A doua zi a revenit arşiţa, dar pământul încă era umed. Pământul de sub copaci era jilav.

În aceeaşi vară a murit bunicul. Avea şaptezeci şi nouă de ani; mie mi se părea bătrân. Nu m-au lăsat să-l văd, gândindu-se că eram prea mic. Nu mi-a spus nimeni ce s-a întâmplat. Nu mi-a explicat nimeni. Credeau că n-o să înţeleg. Dar i-am văzut scoţând sicriul din cameră şi coborându-l pe scări. Părea greu; îl cărau patru bărbaţi care gemeau şi asudau. Am văzut-o pe bunica plângând, îmbrăcată într-o rochie neagră. Tata părea ofilit şi epuizat. Pielea din jurul ochilor i se încreţise. Veniseră nişte necunoscuţi pe la noi, care vorbeau în şoaptă. Unul dintre ei mi-a dat nuga şi mi s-a lipit de dinţi. Toată lumea mă atingea pe cap spunându-mi că eram un băieţel tare drăguţ.

Bunicul era un om gălăgios şi vesel. Se pare că tot satul s-a dus la înmormântarea lui. După ce s-a prăpădit, casa a rămas împietrită şi cufundată în linişte. Nu-mi plăcea. Mi-era dor de paşii lui tunători, de hohotul lui.

Nu mă băga prea mult în seamă, dar asta nu mă deranja. Nu cred că-i plăceau copiii. Îi plăcea să stea pe terasă la umbră şi să bea Clairette de Die cu prietenii lui. Avea o burtă mare şi mustăţi arcuite care mă înţepau când mă săruta pe obraji.

Nu înţelegeam moartea. Nu ştiam ce e. Puteam s-o cântăresc doar prin absenţa hohotului de râs al bunicului.

Dar nu ştiam cât de curând urma să văd moartea. Cât de aproape avea să fie de mine.

Deşi au trecut atât de mulţi ani, tot mai caut semne. Nimeni şi nimic nu m-a avertizat în legătură cu oroarea ce mă păştea. Era o zi frumoasă de vară. Nu erau semne. Nici unul.

— *Monsieur* Malegarde!... Mă scuzaţi... *Monsieur* Malegarde!

Linden deschide cu greu ochii. Agathe, recepţionera, îl bate uşor pe umăr. Îl întreabă dacă e totul în regulă. Năuc, o priveşte şi el. Atunci înţelege, ruşinat; a adormit pe canapea şi s-a făcut dimineaţă. Se ridică, mormăie o scuză. E aproape ora nouă. Probabil a căzut secerat.

Are un mesaj pe telefon de la Mistral, care-i spune că poate să vină la baie dacă vrea, s-au trezit amândouă. Când îşi vede fratele, Tilia îl întreabă ce părere are despre mesajele de la Jeffrey van der Haagen. El îi răspunde că nu are nici cea mai mică idee, absolut niciuna. Tipul a sunat de zeci de ori, continuă sora lui, sotto voce, să nu audă Mistral, care e la duş. Ştie cumva Linden dacă mama lor avea de gând să se vadă cu Jeff la Paris? Linden neagă. De ce îşi bate sora lui capul cu asta? E important? S-a dus la Lauren în dimineaţa aceasta? Da, iar mama lor nu se simte bine, încă tuşeşte şi are febră. Ar trebui să cheme iar doctorul. Tilia promite c-o să-l sune ea.

După micul dejun, Linden îşi citeşte e-mailurile. Rachel Yellan vrea să ştie dacă are aparatul foto cu el. Ar putea să muncească? E la curent cu situaţia tatălui său, dar Sena ţine prima pagină a tuturor ziarelor din lume. Vrea să facă nişte fotografii? Nu e obligatoriu, desigur, adaugă ea, dar n-ar fi bine să încerce? Fotografiile fluviului din presă arată înspăimântător. El ce părere are? Linden înţelege că deja se întâmplă. A venit viitura. Cam în momentul în care el avea coşmarul, Sena a trecut peste maluri la Alfortville şi Charenton, în estul Parisului. Toţi afluenţii fluviului, umflaţi şi ei de ploaie, năvălesc acum necruţători spre capitală. Albia nu mai rezistă de la atâta ploaie, citeşte Linden. Treizeci de staţii de metrou au fost închise şi au loc noi evacuări în arondismentele al VII-lea şi al XV-lea. Locuitorilor li se cere să plece, dar descoperă că nimeni nu vrea.

Oamenii se tem de jefuitori; vor să stea acasă să-şi protejeze bunurile, chiar dacă nu mai au apă curentă, electricitate şi încălzire.

Pe Instagram apar tot mai multe fotografii ale inundaţiilor. De la Bercy la Javel, fiecare imagine arată un fluviu anormal de lat şi murdar, cu barjele legate plutind aproape de nivelul străzii, cu malurile înghiţite de apa maronie, cu copacii şi stâlpii de iluminat ieşiţi ca nişte flori acvatice, aproape comic. Fotografiile cele mai impresionante sunt redistribuite de canalele de ştiri, iar hashtag-urile #parisfloods şi #zouave sunt extrem de populare. În ciuda frigului şi a ploii, turiştii se bucură de fenomen. Linden a şi pierdut şirul selfie-urilor cu Sena pe fundal. Trebuie să se ducă să vadă cu ochii lui. Are timp, pentru că vizitatorii nu au acces în secţia de terapie intensivă înainte de trei. Când dă buzna pe uşă cu Leica în mână, îndesând role de film în buzunar, îl strigă o voce.

— Aşteaptă-mă şi pe mine!

Mistral e pe urmele lui. Vrea să vadă şi ea fluviul; vrea să-l vadă cu el. Neaşteptata tovărăşie îl bucură. E aşa de obişnuit cu ploaia, încât abia dacă o mai simte. Dar frigul e cel care-l afectează, îi pătrunde prin haină şi fular. Merg în grabă pe boulevard du Montparnasse şi fac la dreapta pe rue de Rennes. Traficul este congestionat, iar şoferii claxonează nerăbdători. Aerul este umed şi înviorător. Ajung la fluviu pe îngusta rue Bonaparte. Deja sunt mulţi pietoni care merg în aceeaşi direcţie. Barierele puse de poliţie împiedică maşinile să intre pe rue Jacob şi rue de l'Université. Linden se întreabă care e motivul, dar când se uită într-acolo vede întinderi de apă, ca nişte stranii lacuri de munte, răspândindu-se pe trotuar. Pont des Arts este închis, aşa că oamenii merg spre următoarele poduri, Carrousel şi Royal. Linden nu a mai văzut niciodată o asemenea mulţime de-a lungul cheiurilor. Spiţele umbrelelor îi împung din toate unghiurile. Podurile sunt înţesate cu şiruri de curioşi care se uită cu gura căscată la nivelul fluviului. Mistral şi Linden trebuie să stea la coadă să ajungă în faţa

balustradei şi să zărească Sena. Mirosul caustic al apei urcă până la ei.

Ultima oară când Linden a fost la Paris cu Sacha, în septembrie 2016, au mers pe malul drept de la Luvru până la Île Saint-Louis. Linden avea de realizat o şedinţă foto, iar Sacha venise pentru câteva zile de la Berlin, unde se întâlnea cu investitori pentru firma lui. Sacha luase bilete la *Tosca* la Opéra Bastille. Din motive ecologice, dar într-un gest controversat, primarul Parisului închisese circulaţia automobilelor pe malul Senei între Luvru şi pont de Sully. Era o dimineaţă frumoasă de toamnă. Deşi se considera parizian şi minunile oraşului nu-l mai impresionau, frumuseţea lui din acele clipe îl uluise pe Linden. Dintotdeauna fusese pasionat de plimbări. Străbătuse la pas fiecare cartier din Paris, iar zona aceasta era una din cele mai aglomerate şi mai zgomotoase, îmbâcsită de maşini şi poluare. Era extraordinar să străbaţi pe jos o arteră până de curând ocupată de şiruri nesfârşite de vehicule. Uimit de liniştea din jurul lor, parcă nu-i venea să creadă că se aflau în inima oraşului. Sacha era încântat. Nu vizitase prea des Parisul. Linden a arătat spre Île de la Cité, în dreapta. „Acolo s-a născut Parisul", i-a explicat lui Sacha, care-l asculta fermecat; „parisii, un trib celt, se stabiliseră aici, pe malul fluviului." Desigur, Sacha trebuia să-şi imagineze cum arătau malurile în anul 52 î.Hr. Trebuia să şteargă triunghiul verde al grădinii Vert-Galant, impresionantele ziduri haussmanniene ale Palatului de Justiţie, precum şi Sainte-Chapelle, a cărei delicată spiră neagră se zărea pe deasupra acoperişurilor. Chiar lângă ea, continuase Linden, era medievala şi posomorâta Conciergerie, unde Maria Antoaneta a fost închisă până în ziua execuţiei. Sena trecea leneşă pe lângă ei. Linden observase ce transparentă era apa liniştită, verde-albăstruie care lovea alene în chei. Reuşise să se uite drept în ea şi să vadă pietrele rotunde, cenuşii din albie. Cât de blând şi supus păruse cursul apei

în ziua aceea, ca o imagine idilică dintr-o ilustrată, cu raţe şi lebede care pluteau pe suprafaţa netedă!

Astăzi nu este nici urmă de supuşenie. Fluviul s-a transformat într-un monstru noroios, lacom. A înghiţit malurile, a înfulecat toţi stabilopozii. Scaune de plastic, tomberoane, trunchiuri de copaci ţopăie pe lângă ei şi se lovesc de fundaţia podului cu izbituri surde. Pont Royal pare deformat, aproape la nivelul curentului care vuieşte, numai vârfurile triunghiulare ale arcelor de piatră se mai văd din vâltoare. Noua imagine îl şochează pe Linden, în acelaşi timp fascinându-l. Fluviul se târăşte ca o reptilă duşmănoasă pe sub cerul plumburiu şi ploaia neîntreruptă. Mulţimea din jurul lor se împinge, îşi face loc şi aclamă ori de câte ori o mobilă sau o scândură se loveşte de pod. Linden începe să fotografieze, proptindu-se bine pe picioare ca să nu-l ia pe sus cei din jur. Oamenii râd, fac glume răutăcioase şi ţin ridicate telefoanele mobile. Observă că nimeni nu pare speriat. Pentru ei este o glumă, un spectacol. Totuşi, torentul urât care se revarsă dedesubt nu are nimic nostim. Şi nici vuietul lui de rău augur, în timp ce curge învolburat ca un robot în maratonul lui furios spre vest, spre Canal.

Mistral şi Linden îşi croiesc drum înapoi spre trotuar, se îndreaptă spre Concorde şi Alma. Pavajul este presărat cu care de televiziune care filmează fluviul şi furgonete cu antene de satelit înălţate, parcate unele lângă altele. Mulţimi de fotografi îşi îndreaptă aparatele spre apă. Linden trebuie să se lupte ca să-şi găsească şi el un loc. Le ia mai mult decât de obicei să ajungă la pont de l'Alma şi la celebrul zuav, care stă în apa învolburată cu demnitate, insensibil la circul din jurul lui. Toată lumea vrea un suvenir cu zuavul cu apa până la brâu. Poliţişti ineficienţi încearcă să-i îndepărteze pe curioşi, dar mulţimea e prea densă. Parizienii se amestecă cu turiştii, zâmbesc, fac cu mâna, strigă, privesc cu uluială în jos la neobişnuitul spectacol. Linden vede un bărbat foarte bătrân cu pălărie, pufăie din pipă sprijinit de un copac. Ochii lui calmi,

umezi privesc tot acest spectacol. Linden îl întreabă politicos pe bătrân dacă poate să-l fotografieze, iar domnul în vârstă este de acord. E o figură impresionantă, aşa cum priveşte liniştit peste spectatorii încântaţi.

— Nu ştiu ce găsesc de râs, îi spune ursuz lui Linden. N-o să mai fie aşa de amuzaţi la noapte, când o să le intre Sena în pat.

Linden îl întreabă dacă crede cu adevărat că aşa se va întâmpla. Bătrânul râde batjocoritor. Sigur că da! Fluviul o să se umfle şi mai mult decât în 1910. Parisul se va transforma într-o mocirlă. Mistral ascultă atentă, cu o faţă serioasă. Şi atunci ce ar trebui să facă, întreabă ea, să plece? Bătrânul râde iar pe înfundate. Nu are dinţi, dar ştie să zâmbească. Da, ar trebui să plece! Ce mai aşteaptă? Ar trebui să plece imediat. Să se ducă la ei acasă, oriunde o fi. Să plece acum, înainte de sfârşitul lumii. Linden o trage uşor de mânecă pe nepoata sa şi amândoi îşi iau rămas-bun în şoaptă. Mistral nu spune nimic un timp. Când ajung la École Militaire, îşi întreabă unchiul dacă bătrânul era nebun sau dacă e posibil să aibă dreptate. Linden nu vrea s-o sperie, dar, în definitiv, nu mai e o copilă. A văzut ştirile la televizor, nu? Situaţia e clară. Prioritatea lor acum este Paul. Trebuie să se concentreze asupra lui; de restul se vor ocupa la momentul oportun. Mistral aprobă din cap. Deodată pare aşa de mică, cu faţa palidă sub glugă.

În drum spre hotel, Linden se opreşte la poştă să-i trimită rolele de film agentei lui la New York, ca pe vremuri. I-a explicat lui Rachel într-un e-mail că nu poate face mai mult, dat fiind că nu are echipamentul digital la el. Funcţionara indiferentă care îi ia pachetul şopteşte că speră să ajungă în America la timp, deoarece serviciile poştale încep să resimtă efectele inundaţiei. Puţin mai departe, Linden se opreşte la un chioşc de presă. Toate ziarele îl înfăţişează pe prima pagină pe zuavul înghiţit de ape. Înainte să ajungă la hotel, consultă Vigicrues pe telefon. Fluviul creşte cu un centimetru pe oră şi a atins 6,5 metri la pont d'Austerlitz, depăşind

nivelul din iunie 2016 şi pe cel de anul trecut din noiembrie. Încă e departe de cei 8,62 metri de la inundaţia din 1910, se gândeşte, dar e destul de îngrijorător.

Expresia Tiliei îi alarmează când bat la uşa lui Lauren. Iese din cameră şi închide uşa în urma ei.

— A venit doctorul, şopteşte ea. Fiţi atenţi aici! Mama are pneumonie.

— Pneumonie? repetă Mistral. Aşa ceva nu întâlneşti numai în romanele lui Dickens?

Nu e chiar aşa de grav, dar e contagios. Lauren nu trebuie spitalizată, slavă Domnului, însă are nevoie de medicamente şi repaus la pat. După începerea tratamentului, în curând se va simţi mai bine, a asigurat-o medicul. Tilia a fost să vorbească cu directoarea hotelului, care s-a arătat receptivă şi a înţeles foarte bine situaţia. O asistentă va veni zilnic să se ocupe de mama lor. Mai târziu, când Linden şi Mistral pornesc spre spitalul Pompidou să-l vadă pe Paul, Linden se întreabă ce altă nenorocire îi va mai lovi. Nu-i pomeneşte fetei despre asta, dar se simte că tăcerea lui îi stârneşte empatia, pentru că Mistral se întinde să-l prindă de mână. E imposibil să găsească un taxi liber. Multe linii de metrou şi de autobuz sunt închise din cauza potopului, aşa că decid să meargă pe jos până la spital, protejaţi de umbrela albastru-aprins a hotelului, de pe rue Vaugirard şi până la bulevardul Victor. Linden are în buzunar exemplarul din cartea lui Giono, *Omul care planta copaci.*

Mistral nu spune nimic; Linden tace şi el, dar se delectează cu apropierea dintre ei. Căldura mâinii fetei îi dă curaj. Dintotdeauna au vorbit între ei în franceză, de când era mică. Le ieşea spontan. Când se zăreşte clădirea mare de sticlă a spitalului, Mistral îl întreabă dacă merge vreodată aşa de mână cu Sacha. El spune că o fac pe câteva străzi din San Francisco, dar cam atât. S-au obişnuit să nu se atingă atunci când sunt afară sau în locuri publice. E un lucru

pe care l-a învăţat de mic, la Paris, cu primii lui iubiţi. Mistral crede că e trist, cumplit de trist, că nu-şi pot arăta iubirea. Se tot gândeşte la ziua în care Linden i-a spus mamei sale, în 2005, la cât de groaznică a fost reacţia ei. Niciodată nu-şi imaginase că bunica ei va reacţiona aşa. Ea a ştiut dintotdeauna că unchiul ei e homosexual. Tilia i-a explicat acest lucru fără ocolişuri. Tilia a fost prima persoană din familie care şi-a dat seama că Linden e homosexual, probabil de dinainte să-şi dea chiar el seama, cu mult timp înainte de a i se destăinui lui Candice. I-a fost un mare sprijin; ştia că îl intimidează copiii la şcoală. În plus, i-a convins pe părinţii lor să-l lase să se mute la Paris. Da, sora lui a fost nepreţuită.

Mistral vrea să ştie dacă situaţia e mai bună acum cu Lauren. I-a luat ceva mamei lui, recunoaşte Linden. Mult timp, ani de-a rândul, Lauren nu a vorbit niciodată despre homosexualitatea lui, de parcă nici nu i-ar fi spus. Pur şi simplu era o chestiune pe care a şters-o cu buretele. Uneori se întreba ce le spunea prietenilor de familie când întrebau de el. Era simplu să spună că Tilia era căsătorită şi că avea un copil. Tilia respecta tiparul. Dar cum umplea Lauren spaţiile goale? Oare inventa iubite ca să se simtă mai bine în privinţa fiului ei? Mistral se înfioară; Linden îi simte tremurul mâinii. Când s-a îndrăgostit de Sacha, în 2013, lucrurile au devenit mai simple, spune el. Totul se datora personalităţii luminoase a lui Sacha. Lauren a fost cucerită, ca toată lumea, când l-a cunoscut. Mistral îl strânge de mână şi chicoteşte. Da, toată lumea e cucerită de Sacha. Cum poate încăpea atâta farmec într-un singur om? În timp ce vorbeşte entuziast despre partenerul lui, Linden simte că-l încearcă dorul. De-ar fi Sacha aici, lângă el, acum... Linden se uită înainte şi scoate pieptul în faţă, se pregăteşte pentru ceea ce-i aşteaptă acolo. Observă poliţişti şi baricade ridicate în jurul spitalului, blocând intrarea pe rue Saint-Charles şi rue Balard.

Spitalul are un aer neliniştitor. Linden îl sesizează imediat. Pare ciudat de pustiu. Câteva asistente trec repede pe lângă ei. Luminile

licăresc slab pe coridoarele lungi. Un miros neplăcut de stricat invadează locul. Sunt numeroase postere pe pereţii din zona de primire. Linden şi Mistral se apropie să le citească. Din cauza inundaţiei, incinta va fi evacuată mâine-dimineaţă, marţi, la prima oră. Pacienţii sunt transferaţi la spitalele Necker sau Cochin. Rudele trebuie să meargă la informaţii ca să afle mai multe detalii. Se reped la biroul de informaţii, care este închis. Nu e nimeni în jur. Linden nu înţelege de ce nu a fost avertizat. Cum transferă pacienţii? Cu ambulanţa? Şi cei care nu pot fi deplasaţi, precum tatăl lui? Mistral încearcă să-l calmeze; vor afla mai multe imediat ce vor găsi un medic.

Secţia de terapie intensivă este goală şi foarte slab luminată. Nu sunt asistente, nici chirurgi. Dr. Brunel nu se zăreşte nici el pe nicăieri. Linden este furios. Ce naiba se întâmplă? Cum poate să fugă aşa personalul? Câţiva pacienţi dorm în continuare, indiferenţi, lăsaţi în părăsire. Acum Paul este singur în rezervă. Nu se mai zăreşte pacientul de dinainte, Pascal Beaumont, nici soţia lui. Paul stă întins dincolo de perdea, cu ochii închişi. Monitoarele de deasupra lui piuie în mod regulat. Linden o lasă pe Mistral cu bunicul ei şi pleacă să caute pe cineva cu care să stea de vorbă. Parcurge furios toată lungimea holului pustiu până când, în sfârşit aude şoapte. Găseşte un birou al personalului, unde toate luminile sunt aprinse. Se uită printr-un perete despărţitor de sticlă şi îl vede pe doctorul Brunel aplecat în faţa unui computer. Lângă el se află copia lui Jodie Foster, doctoriţa Yvon. Par amândoi gata să se prăbuşească. Linden aşteaptă puţin înainte să ridice mâna să bată la uşă. Par să studieze liste şi să bifeze nume. Două asistente stau prin apropiere, iau notiţe. I se face milă de ei; probabil e cumplit să evacueze un asemenea spital mare. Când îl aud, ridică speriaţi capul. Vede că încearcă să-şi aducă aminte cine este. Probabil întâlnesc atâtea familii în fiecare zi, atâtea tragedii, aşa de multe

pierderi. De ce şi-ar aminti de el mai mult decât de oricine altcineva?

— Fotograful. Fiul lui Paul Malegarde, îi şopteşte doctorul Brunel colegei lui, apoi se ridică şi adaugă: Din rezerva 24.

Deci l-au ţinut minte. Nu poate să nu-i admire pentru asta. Stau în faţa lui, emanând o tensiune incredibilă. Furia i se domoleşte. De ce să le facă zile fripte? Deja trebuie să le fie destul de greu. Doctorul Brunel îşi cere scuze pentru lipsa comunicării. Le-a fost dificil să ia legătura cu toată lumea. Da, spitalul trebuie evacuat. Sena a inundat deja subsolul. Sălile de operaţii nu mai sunt funcţionale, iar apa continuă să urce. Mulţi pacienţi au plecat azi, însă este mai greu cu cei care trebuie monitorizaţi permanent, care pot fi deplasaţi cu dificultate, cum e cazul tatălui său. Se vor ocupa de acest lucru mâine-dimineaţă devreme. Poate Linden să fie aici la şapte? Linden răspunde că desigur şi întreabă dacă transferurile se fac cu ambulanţa. Doctorul Brunel îşi încrucişează mâinile şi se uită la colega sa. Speră că da. Ei cu siguranţă aşa speră. Linden îi priveşte. De ce au expresia aceasta evazivă? Spune că nu înţelege. Doctorul Brunel oftează. Ochii lui de culoarea cafelei îi întâlnesc în sfârşit pe ai lui Linden. Îi spune să vină o clipă la fereastra pătată de picăturile de ploaie şi-i arată în jos. De aici, Linden vede că rue Leblanc şi place Albert-Cohen au fost înghiţite de apă. Acum Sena a ajuns chiar la temelia clădirii. Portul Javel a dispărut sub un lac de un calm înşelător. Muncitorii instalează batardouri şi pompe de-a lungul pereţilor spitalului. Linden îşi aminteşte că fluviul creşte cu un centimetru pe oră. Tatăl lui va fi în siguranţă aici peste noapte? Nu poate fi transferat în această după-amiază? Ambii medici îl liniştesc. Tatăl lui este în siguranţă. Transferul se va face cel mai probabil cu barca de dimineaţă. Cu barca? Linden este uimit. De ce cu barca? El a venit pe jos de la Montparnasse; nu a avut nevoie de barcă să ajungă aici. Spitalul Cochin este în arondismentul al XIV-lea, nu e inundaţie acolo, de ce ar fi nevoie de bărci? Doctorul ezită

din nou. Până mâine va fi nevoie de bărci, pentru că apa creşte aşa de repede. Cartierul Javel este afectat cel mai mult de inundaţie. Mulţi localnici au plecat deja, ajutaţi de armată. Linden îşi aminteşte de barierele ridicate în jurul spitalului. Majoritatea străzilor din jur sunt inundate, fără îndoială. Ce barcă va fi? întreabă el. Cine o va conduce? Tatăl lui nu riscă nimic? Dar cu frigul şi cu ploaia cum rămâne? Cum se va întâmpla? Şi de ce nu se efectuează transferul astăzi, înainte să aibă nevoie de bărci? Îşi dă seama că doctorii fac tot ce pot să-l îmbuneze, dar nu reuşesc. Doctorul Brunel spune că transferul nu poate avea loc astăzi din cauza unor probleme cu asigurarea. Lui Linden nu-i vine să creadă. Probleme cu asigurarea?! Probabil glumesc, nu? Linişte. Par aşa de stânjeniţi, încât aproape le e milă de ei. Le citeşte anxietatea în ochi. Se întreabă dacă s-au mai confruntat cu aşa ceva în cariera lor. Îşi dă seama că nu. Reprimându-şi dezamăgirea, spune că are o întrebare importantă. De ce Dumnezeu s-a construit un spital aşa de modern, acum nici douăzeci de ani, tocmai în locul ăsta? Arhitecţii care l-au proiectat trebuie să fi ştiut că se află într-o zonă inundabilă. Cum de au obţinut autorizaţii? Cum de i-a lăsat primăria să construiască aici? Amândoi ridică din umeri şi scutură din cap. Şi-au pus şi ei aceleaşi întrebări. Pare absurd, sunt de acord. Linden schimbă subiectul, trece la sănătatea tatălui său. Pot să-i spună mai multe? Starea lui Paul e aceeaşi; nu există date noi. Odată ce ajunge la spitalul Cochin, chirurgii de acolo vor decide dacă să-l opereze sau nu. Va ajunge în grija respectatului profesor. Gilles Magerant. Astăzi îi transferă dosarul lui Paul.

Linden le mulţumeşte şi pleacă, străbate iar culoarul slab luminat până la rezerva tatălui. Nu s-a mai simţit de mult aşa de deprimat, de trist şi de înfricoşat.

În rezerva 24, Mistral stă lângă pat şi discută absolut normal cu bunicul ei. El încă are ochii închişi. Fata îl ţine de mână şi are o voce veselă şi blândă. Îi descrie fluviul şi-i vorbeşte despre bătrânul de

lângă pont de l'Alma care le-a spus că situaţia o să se înrăutăţească. Îi spune să nu-şi facă griji. O să stea cu el; o să fie bine. Când Linden intră în rezervă, îi şopteşte că bunicul nu-i răspunde, dar că ea e convinsă că o aude. Cât e de curajoasă şi de drăguţă! Linden îi strecoară braţul pe după umeri şi o sărută pe cap. Apoi scoate cartea de Giono din buzunar şi începe să citească cu un glas limpede şi blând, în timp ce stă lângă pat. Mistral ascultă. Este destul de prinsă de povestea lui Elzéard Bouffier, păstorul care a plantat mii de copaci. Faţa lui Paul nu se mişcă. Pieptul i se umflă la intervale regulate. Peste jumătate de oră, când Linden ajunge la sfârşitul poveştii, Mistral se ridică, hotărând că a venit momentul să-i lase singuri pe cei doi. Se vede mai târziu cu Linden la hotel. Le trimite o bezea, apoi iese din încăpere.

Din nou, Linden se simte neputincios. Nu-i vine nicio idee. Niciun cuvânt. Nu poate decât să stea, cu palmele pe genunchi. Ploaia loveşte în geamuri. Se gândeşte la fluviul de jos, cum urcă prin spitalul părăsit. Clădirea este ca o corabie mare care se scufundă. Oare poate să-şi ia tatăl din spital chiar acum? Patul e cu rotile; l-ar putea împinge în lift, dar apoi? Cum l-ar putea muta la Cochin? Nu ar reuşi să găsească un taxi. Dar o ambulanţă? Aproape că-i vine să râdă de el însuşi. E nebun, trebuie să renunţe la idee. Tatăl lui este conectat la perfuzie şi are o mască cu oxigen pe faţă, pentru numele lui Dumnezeu! Îşi trage scaunul mai aproape de pat. Paul miroase a antiseptic. L-a curăţat o asistentă de dimineaţă. Se întinde să-i atingă mâna. Are pielea caldă, uscată. Mâinile acelea care ştiu tot ce se poate şti despre copaci. Îi întoarce mâna şi-i studiază palma. Este palidă şi aspră, surprinzător de curată. Pielea de obicei acoperită cu praf, murdară, pare acum gălbuie prin comparaţie cu degetele lui bronzate.

— *Papa...* Mă auzi? Sunt eu. Sunt Linden. Sunt aici.

Nu răspunde. Păstrându-i mâna în a lui, Linden îşi drege glasul. Pare o prostie să vorbeşti cu cineva care poate nu aude nimic, dar el

continuă cu hotărâre. Îi spune lui Paul că l-a găsit pe doctor. Spitalul este pradă confuziei din cauza evacuării iminente, dar Paul nu trebuie să-şi facă griji; Linden va supraveghea totul. Ar vrea ca tatăl lui să vadă fluviul cum se umflă, o imagine înfiorătoare, dar frumoasă; ar fi uluit de eveniment. Încearcă să descrie noile şi ciudatele unghiuri ale podurilor, nuanţa torentului tulbure, mulţimea adunată de-a lungul cheiurilor. Descrie ploaia, care nu s-a mai oprit de la sosirea lor; senzaţia că hoinăreşti printr-un oraş cenuşiu, umed, acvatic, care seamănă foarte puţin cu ce e de obicei; cum şi-a pierdut Parisul scânteierea, limpezimea, cum contururile i s-au estompat, reducându-se la o incertitudine alunecoasă fascinantă pentru ochiul omenesc şi pentru un fotograf.

Linden se opreşte şi-i dă drumul la mână. Dintr-odată îi vine o idee. Îşi scoate telefonul, intră în fişierele cu muzică şi caută numele lui David Bowie. El nu este un admirator la fel de mare al lui Bowie ca tatăl lui, dar are zece piese. Prima care apare este „Sorrow". Dă volumul mai mare şi pune difuzorul aproape de urechea lui Paul. În clipa următoare, vocea inconfundabilă răsună din pereţii goi de culoare verde. Linden îşi aminteşte că tatăl lui asculta Bowie în camionetă. Deşi el era mic atunci, înţelegea cât de important era Bowie pentru Paul. Tatăl lui nu cânta niciodată, însă bătea ritmul cu degetul pe volan, şi Linden îşi imaginează arătătorul gros mişcându-se pe muzică. Ce n-ar da să-l mai vadă iar zvâcnind! Următoarea piesă e „Lazarus", una din ultimele compuse de Bowie, care apare pe tulburătorul album *Blackstar,* lansat cu câteva zile înainte să moară. Cu tristeţe şi un glas tremurat, Bowie spune că este în rai, că rănile nu i se văd, că nu mai are nimic de pierdut. Linden era acasă în acea duminică seara, pe 10 ianuarie 2016, când s-a anunţat decesul lui Bowie. El şi Sacha terminaseră cina şi strângeau masa. Sacha glumea că una din pisici voia să lingă ultima lingură de mousse de ciocolată. (Sacha era foarte strict cu pisicile, nu le dădea niciodată gustări sau bunătăţi; Linden era mai

îngăduitor.) Uitându-se la telefon, unde apăruse un mesaj nou, Sacha a spus în şoaptă, uluit, că Bowie murise. Linden l-a pus să repete şi a deschis televizorul. Tocmai fusese confirmat decesul. Era ora şapte dimineaţa la Vénozan, prea devreme să-l sune pe tatăl lui. Paul rareori asculta ştirile sau citea ziarul. Lauren se informa, dar ea dormea mai mult decât soţul ei. Tatăl lui avea să fie şocat să afle de moartea lui Bowie. El şi acesta erau practic gemeni, născuţi la numai un an distanţă – Bowie pe 4 ianuarie 1947, Paul, pe 20 ianuarie 1948. Sacha îl întrebase de ce-l iubea Paul aşa de mult pe Bowie, însă lui Linden îi fusese greu să-i explice. Era adevărat că la prima vedere un artist britanic emblematic care se reinventa mereu şi un arhitect peisagist modest şi retras din Drôme, care lupta să salveze copaci, nu aveau prea multe în comun. Totul începuse cu albumul *Ziggy Stardust,* i-a spus Linden, în anul 1972. Paul avea douăzeci şi patru de ani, muncea astfel încât să redea domeniului Vénozan splendoarea de odinioară. În drum spre Nyons, de unde urma să aducă nişte puieţi, la radio s-a difuzat o melodie care i-a ridicat până la ultimul fir de păr de pe braţe. Îl fascinau sunetul îndrăzneţ al chitarei şi vocea aceea aparte, în acelaşi timp ascuţită şi gravă, pe alocuri delicată, pe alocuri răguşită – un stil pe care nu-l mai auzise niciodată. Lui Paul îi plăcea muzica, asculta Pink Floyd, Rolling Stones, Beatles, dar cântăreţul acesta era altfel, avea un stil aşa de ciudat, de fermecător, încât melodia l-a pătruns până în adâncul sufletului. Nu înţelegea o boabă de engleză, nu prinsese nici numele interpretului, numai melodia, „Starman". După ce a cumpărat măslinii, s-a dus direct la magazinul de muzică din Sévral. Albumul pe care l-a găsit avea un titlu lung şi bizar: *The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars.* Artistul se numea David Bowie. Paul nu ştia cum să pronunţe numele şi nici n-a încercat. Pe copertă apărea un tânăr blond cu o salopetă strâmtă albastră, pozând noaptea în faţa unor clădiri sub o firmă din neon. Avea o chitară prinsă în jurul gâtului şi ghete cu platformă, una

odihnindu-se nepăsătoare pe un coş de gunoi. Aşa începuse, i-a explicat Linden lui Sacha. Paul nu l-a văzut niciodată pe Bowie în concert, nici nu-şi pusese problema; simţea doar nevoia să asculte. Paul cumpăra fiecare nou album, în fiecare an, se delecta cu unicitatea, cu îndrăzneala lui. S-a obişnuit cu faţa vlăguită, palidă a idolului său, cu ochii asimetrici, din cauza unei pupile dilatate permanent, cu dinţii strâmbi şi zâmbetul de băieţel. Şi care era cântecul preferat al lui Paul? Linden a spus că nu era sigur. Şi nici azi, la spital, nu e sigur. Acum a mai pus încă două melodii, „The Jean Genie", cu acea frază muzicală explozivă, care te prinde imediat, şi „Ashes to Ashes" (preferata lui), cu sunetul sintetic de vioară şi cu basul puternic. Trăsăturile distorsionate ale tatălui nu au tresărit nicio clipă. Linden se simte abătut. Oare merită să continue? Încă o melodie, „Heroes". Pune telefonul lângă pernă şi îşi prinde tatăl de mână. Bowie o cântă aşa de convingător pe aceasta; cuvintele lui par senzuale şi disperate, o combinaţie cutremurătoare care-i inspiră melancolie lui Linden. Cântecul acesta îl face să-şi amintească mai mult ca oricând de tatăl lui, cum stătea lângă casă fără să spună un cuvânt, cu braţele încrucişate, privind la norii ce se adunau în vale pentru o rafală de ploaie crepusculară. Degetele prinse de ale lui par să se înfioare sau e numai o iluzie? Se uită la ele în timp ce ascultă sunetele pulsatile ale chitarei tânguioase. Exact când vocea lui Bowie strigă cu o furie tandră că pot fi eroi, numai pentru o zi, mâna tatălui îl prinde ca într-o menghină, smulgându-i un strigăt de uimire. Paul are ochii deschişi, larg deschişi, mari şi rotunzi, şi ochii aceia îl privesc, lucind pe faţa împietrită. Bâlbâindu-se de emoţie, Linden îl întreabă dacă-l aude, dacă poate răspunde, dacă îi poate da un semn cât de mic că înţelege. Îl strânge iar de mână pe Linden şi ochii uriaşi clipesc ritmic, de parcă ar transmite un mesaj în alfabetul Morse. Linden se ridică în picioare şi dă fuga pe culoar. Trebuie să găsească o asistentă, un medic; trebuie să le spună că tatăl lui reacţionează.

Cu siguranţă că sunt veşti foarte bune. Două rezerve mai încolo, găseşte o asistentă (nu-i vine să creadă ce noroc are; aproape că se aştepta să meargă degeaba prin spitalul pustiu), şi aceasta îl întâmpină cu un zâmbet plăcut. Vine imediat. Linden aleargă înapoi în rezerva tatălui, uşurat să vadă că ochii albaştri încă sunt deschişi şi plini de viaţă. Uitase că sunt atât de albaştri. De culoarea cerului de la Vénozan vara, de un azuriu pur cum n-a mai văzut nicăieri în lume. Sunt albaştri şi clipesc, ca şi când sentimentele lui Paul s-ar revărsa prin irisuri şi ar încerca să stabilească o legătură cu fiul său. O să fie bine, a venit aici să aibă grijă de el. Paul a avut un atac cerebral, asta s-a întâmplat. Îşi aminteşte ceva? Îşi aduce aminte de restaurant? Ei bine, acolo s-a întâmplat, dar, din fericire, a fost dus repede la spital. Asistenta dă buzna înăuntru, împinge un cărucior. Poate să iasă Linden cât se ocupă de pacient? Linden pleacă din încăpere, încă nebun de fericire. Bowie a declanşat totul; e sigur. Bowie. Lui Bowie i se datorează. Îşi aduce aminte că l-a sunat în ziua morţii lui Bowie. Paul a fost distrus; abia putea vorbi la telefon. Mai târziu, Lauren i-a spus că Paul stătuse toată dimineaţa şi-şi ascultase colecţia de discuri de vinil. Nu a îndrăznit nimeni să-l deranjeze. Nu a vorbit niciodată despre asta şi după prânz s-a întors la lucru, cu neliniştea zugrăvită pe faţă, cu ochii umezi. Linden le trimite SMS-uri surorii şi nepoatei lui, le dă vestea cea bună. Nu poate să nu se simtă invadat de fericire după scena la care tocmai a fost martor. Când se întoarce în rezervă, îl cuprinde dezamăgirea. Paul are din nou ochii închişi. Asistenta îl atinge pe mână pe Linden, încurajatoare, îi spune câteva cuvinte de mângâiere. Apoi iese. O vreme, Linden stă în linişte şi priveşte chipul tatălui. Momentul magic s-a spulberat. Îl invadează tristeţea, ştergând bucuria de dinainte.

Porneşte televizorul de pe peretele de vizavi de pat. Sena este subiectul principal pe fiecare canal, chiar şi pe cele străine. Un alt grup de specialişti reia prognoza sumbră: ar putea dura până la o

lună, iar valoarea maximă încă nu a fost atinsă. Acum fluviul a ajuns la şapte metri la Austerlitz, peste nivelul din iunie 2016. Apa urcă uşor şi se revarsă din sistemele de aerisire, grilaje şi gurile de canal, se întinde peste tot, profitând de fiecare crăpătură, de fiecare ventilator, de fiecare gaură din şosea. Nu i te poţi împotrivi. Prefectura i-a evacuat pe locuitori cu ajutorul armatei şi al Crucii Roşii. Pacienţii sunt transferaţi la alte spitale, la fel şi pensionarii din centrele pentru bătrâni. Parizienii sunt adăpostiţi în săli de sport şi şcoli în cartierele situate mai sus, care nu au fost niciodată inundate, precum Montparnasse şi Montmartre. Zgârie-norii din Beaugrenelle sunt evacuaţi şi încuiaţi – un efort îndelungat şi dificil, pentru că unii oameni refuză să-şi părăsească locuinţele. Guvernul promite să asigure paza turnurilor, pentru a împiedica jafurile, dar nu-i poate linişti pe ocupanţi. Electricitatea a căzut în toate zonele inundate, unde acum internetul merge tot mai prost. Parisul nu este singurul care suferă; majoritatea suburbiilor situate de-a lungul fluviului au fost şi ele inundate. Primarii îşi exprimă nemulţumirea, deoarece se pare că guvernul îşi concentrează eforturile în capitală şi ignoră strigătele de ajutor ale comunelor mai sărace. Accesul şi evacuarea din Paris sunt problematice, întrucât şoselele sunt pline de apă. Jumătate din reţeaua de metrou este inaccesibilă. Trenurile nu mai pot ajunge în staţii precum Lyon şi Austerlitz. Lui Linden nu-i vine să creadă. Poate fi şi mai rău de atât? Se pare că da. Deocamdată fluviul a pătruns în cartierele Javel, Bercy şi Invalides. Dar este numai începutul, repetă femeia roşcată cu ochelari pe care a văzut-o deja la televizor. De data asta nimeni nu o contrazice. Este numai începutul şi va fi mult mai rău. Acum la televizor apare chipul palid al preşedintelui. Este filmat în palatul prezidenţial, iar Linden nu l-a văzut niciodată aşa de obosit. Are cearcăne în jurul ochilor albaştri. Pare şi mai tânăr, aproape pierdut. O clipă nu spune nimic. Apoi vocea îi răsună cu vigoarea obişnuită. Da, dragi compatrioţi, este un moment critic. Parisul şi suburbiile lui trebuie să se unească şi să se

ajute în clipele grele care urmează. Da, fluviul creşte în continuare şi se anticipează că va creşte mai mult decât în 1910. Preşedintele tratează situaţia cu maximă preocupare. La ordinul preşedintelui, Ministerul Apărării a lansat Planul Neptune, creat special pentru inundaţii, presupunând desfăşurarea a o sută de mii de soldaţi. Această forţă specială, care lucrează împreună cu poliţia, pompierii şi jandarmeria, va participa la operaţiuni de salvare, la distribuirea de provizii şi evacuare. Populaţia franceză trebuie să respecte orice ordin primeşte de la autorităţi. Aceste directive vor fi difuzate la radio şi în presă. Turiştilor li se cere să plece, iar celor care intenţionează să vină li se spune să-şi amâne călătoria. Prefectul Parisului se adresează acum naţiunii. Trecătorii trebuie să fie extrem de precauţi când se apropie de fluviu, deoarece curentul este puternic. Este posibil ca mâine să fie întreruptă alimentarea cu electricitate, gaz şi apă în jumătate din Paris. A fost înfiinţat un număr special de urgenţă. Oamenii sunt încurajaţi să-l folosească. Linden stinge televizorul, cu inima grea. Se apleacă să-şi sărute tatăl pe frunte. Când se spală pe mâini în baia alăturată, observă că apa are o culoare urâtă, roşiatică, şi miroase a acru. Afară îl întâmpină ploaia şi un zgomot ascuţit, metalic. Nişte pasarele metalice, asemenea celor pe-care le-a văzut folosite la Veneţia în caz de *aqua alta*, sunt montate în jurul spitalului într-o succesiune precară. În spatele clădirii, nivelul apei a crescut şi mai mult, timp în care muncitori înconjuraţi de maşini nu contenesc să scoată apa din subsol.

Linden întoarce spatele Senei şi merge spre Montparnasse. Nu se poate gândi decât la ochii tatălui, e tot ce vede.

Tilia îl asaltează cu întrebări. Poate să-i mai spună o dată cum s-a întâmplat? Când şi cum a reacţionat Paul, mai exact? Ce spun medicii? Şi acum ce-o să se întâmple? Răbdător, Linden îi aminteşte că spitalul este evacuat; personalul are foarte mult de lucru. Trebuie

să meargă acolo a doua zi la şapte pentru transfer. Nu ştie ce cred doctorii. Tilia se plimbă prin cameră şchiopătând, iritată. N-ar trebui să afle? Ce naiba face? Mistral încearcă s-o liniştească, dar ea îşi trimite fiica la plimbare. După expresia Tiliei, Linden ştie că se îndreaptă spre un conflict. Atunci de ce nu se duce Tilia la spital să discute cu echipa de medici? Ştiind foarte bine că propoziţia aceasta o va înfuria, se pregăteşte de reacţia ei răzbunătoare. În mod ciudat, aceasta nu vine. În schimb, Tilia se lasă pe marginea patului. Şi tratamentul lui Paul? Ce-i dau medicii? Linden ştie măcar lucrul ăsta? Îi ignoră tonul caustic. De la accident, medicaţia a fost un subiect pe care l-a evitat în discuţiile cu sora lui. Are o neîncredere profundă în recomandările medicilor. Fusese destul de greu s-o convingă să accepte tratamentul pe care îl primea Lauren pentru pneumonie. Tilia crede cu tărie în remediile naturiste la toate problemele de sănătate. Consideră nocivă orice pastilă sau capsulă şi face cumva să le evite. Linden o pune la punct cu fermitate. Nu-şi dă seama că părinţii lor sunt într-o situaţie în care nu mai pot fi vindecaţi de medicina alternativă şi de plante? Nu mai e timp pentru aşa ceva. Paul a avut un atac cerebral, iar Lauren se luptă cu pneumonia. Tilia chiar crede că nişte întăritoare din ierburi şi bomboanele cu miere o să rezolve problema? Doar nu vorbeşte serios! Dacă nu poate să calce în spital din motive personale, atunci trebuie să lase totul în seama lui. O să se ocupe el. Vocea lui Linden răsună puternic, mai dur decât se aştepta. Chipul ei se cutremură; se pregăteşte pentru criză. Spre surprinderea lui, Tilia nu ripostează cu un şir de cuvinte duşmănoase. În schimb, pare să se facă mică, lasă capul jos şi izbucneşte în plâns, cu faţa strivită în palme. Sora lui, sora lui cea impetuoasă, cu gura mare, încăpăţânată, sinceră (şi uneori de-a dreptul lipsită de tact), plânge în hohote. Uluit, Linden nu poate decât s-o privească. Când a văzut-o ultima oară plângând? Nu-şi mai aminteşte. El era plângăciosul în copilărie. Ea îl alina când cădea cu bicicleta, când avea un coşmar. Tilia nu plângea

niciodată. Ea era cea dură. O priveşte pe Mistral cum îşi cuprinde mama cu braţele subţiri. Linden nu ştie ce să spună, aşa că tace, împărţit între remuşcări şi furie. Tilia se uită la el cu faţa roşie şi umflată, udă de lacrimi.

— Tu n-o să înţelegi niciodată. Nimeni nu înţelege. Nu poate nimeni înţelege niciodată.

Linden schimbă o privire cu Mistral. Se întreabă ce vrea să spună sora lui. Ce anume nu înţelege nimeni? De ce plânge? Are legătură cu părinţii lor? Sau cu altceva? Sora lui e un mare mister. Ascunde totul în spatele atitudinii ofensive, al limbajului dur şi al jocurilor de cuvinte obscene. Face oamenii să râdă în hohote, e sufletul petrecerilor, şi totuşi uneori poate fi lipsită de inimă, cât timp cineva râde la glumele ei. Mistral oare ştie care e problema? Îşi întreabă nepoata pe muteşte, ridicând din sprâncene. Fata clatină din cap. Linden se aşază direct pe podea, chiar sub sora lui, care stă cocoţată pe pat, şi-i pune mâna pe genunchi.

— Ce-ar fi să ne explici? De ce nu se spui tu?

Tilia geme că nu poate. E aşa de greu de descris; în plus, nu ar şti cu ce să înceapă. Mistral o face să se întindă pe pat şi-i ia capul în poală. Are o voce liniştitoare, aşa de matură, încât Linden nu poate să nu fie impresionat. Tilia respiră acum mai liniştit, timp în care Mistral îi şterge delicat ultimele lacrimi. În cameră se lasă liniştea. Linden aşteaptă, cu picioarele încrucişate. Mintea îi zboară la rezerva 24, la uşurarea pe care a simţit-o când a deschis Paul ochii. Speranţa a înlocuit frica. Oare s-o lase? Nu ar fi mai bine să se protejeze de veştile proaste, de posibilitatea ca tatăl lui să nu-şi revină niciodată? Are nevoie disperată de o speranţă de care să se agaţe ca să reziste. Altfel, nu va reuşi să facă faţă zilei de mâine, trăsăturilor schimonosite ale tatălui, tuburilor din nas şi din braţ. Trebuie să-şi păstreze forţa şi curajul. Cât timp poate face acest lucru? Cât timp se poate preface că e puternic? Şi mai e şi mama lui. Deocamdată este slăbită de boală, dar ce se va întâmpla când se va

pune pe picioare? Cum va primi vestea despre starea soţului ei? Oare se va prăbuşi? Oare va fi curajoasă? Nu poate spune. Tilia îl readuce la realitate. Vocea ei este inexpresivă, îmblânzită. Se uită în tavan, cu degetele întrepătrunse pe piept, iar Mistral o mângâie pe cap. Linden se apleacă înainte ca să audă mai bine. Tilia n-a mai spus nimănui ce-o să spună acum. Nici măcar nu e sigură că va putea alege cele mai potrivite cuvinte; vor trebui să aibă răbdare. Face o pauză, inspiră adânc şi apoi continuă. Erau cinci prietene foarte bune. Cinci fete la începutul vieţii. Aveau douăzeci şi cinci de ani. Era fiecare dintre ele aşa de promiţătoare: Laurence, Valentine, Sylvie, Sonia şi ea. Valentine se mărita în vara aceea. Era drăguţă şi blondă, cu părul creţ şi ochi albaştri. Îi organizaseră petrecerea burlăciţelor cu puţin timp înaintea nunţii. Logodnicul ei era Pierre, un băiat frumos din Saint-Jean-de-Luz. Pierre lucra la o agenţie imobiliară, iar Valentine era asistentă medicală. Sylvie era nebuna grupului, cea mai imprevizibilă. Ea lucra la un magazin din Biarritz. Nu era tocmai drăguţă, dar bărbaţii o plăceau – mult. Era fascinant să-i asculţi aventurile amoroase. Sonia era brunetă, tăcută, cu pielea albă. Ea era intelectuala. Nu mergea niciodată la plajă, nu stătea niciodată la soare. Citea o carte pe zi. Se pregătea să se mute la Paris; tocmai primise un post la o revistă bine-cunoscută. Avea şi ea iubit, pe Diego, care era din San Sebastián. Şi mai era Laurence, care locuia la Bordeaux şi care provenea dintr-o prestigioasă familie de negustori de vinuri. Laurence era înaltă, frumoasă şi sufletistă. Ştia să asculte. Ştia cum să te ţină de mână dacă erai deprimat. Tilia le-a cunoscut pe toate patru în prima vară pe care a petrecut-o la Biarritz, în 1998, când s-a mutat acolo ca să fie cu Eric. Ea era singura din grup care era măritată, ba avea şi o fiică de patru ani şi jumătate, dar asta nu o făcea să se simtă diferită de celelalte. Erau prietenele ei şi ştiau totul despre ea. Îi cunoşteau dragostea de pictură, de artă. Ştiau că se hotărâse să ducă o viaţă nouă în Ţara Bascilor la nouăsprezece ani, departe de locul în care crescuse; ştiau

că rămăsese însărcinată şi că o adusese pe lume pe fiica ei la douăzeci de ani; ştiau de căsătoria ei cu Eric, de faptul că păruse atât de simplu la început. La început totul pare simplu, nu-i aşa? Eric s-a concentrat asupra restaurantului şi a obţinut rezultate, cu tot mai mulţi clienţi şi tot mai multă faimă de la an la an. Însă căsnicia lor nu mergea, prietenele ei ştiau acest lucru. Au alinat-o, au ajutat-o. Nu era numai vina lui Eric. Era şi vina ei. Era aşa de tânără atunci. Nu înţelegea multe lucruri. Tilia face o pauză lungă. Când ia din nou cuvântul, vocea ei a prins mai multă putere. Nu are de gând să le vorbească fratelui şi fiicei ei despre prima ei căsnicie. Să n-o înţeleagă greşit. Vrea să vorbească despre fete. Despre noaptea aceea. Despre noaptea aceea înfiorătoare. Este prima oară în ultimii cincisprezece ani când vorbeşte despre ea. Şi dacă reuşeşte să facă acest lucru, să scoată toate cuvintele şi să nu se prăbuşească, atunci poate că vor înţelege. Nu mai ţine minte cine a ales restaurantul din Arcangues. La început aleseseră barul de *tapas* din Hondarribia, un loc în care mai fuseseră, toate cinci, şi le plăcuse. Dar era un eveniment special, o ocazie festivă, aşa că le trebuia un decor memorabil. Vocea Tiliei ezită. Purtaseră crinoline şi diademe cu pietre false pentru ocazia aceea. Nu mai poate să se uite la fotografiile acelea, cele apărute în presă după accident. Fetele arătau superb, dragile ei prietene, cu gătelile lor, cu părul aranjat, cu machiajul strălucitor. Erau nişte prinţese. Erau regine. Băuseră mult vin, un vin extraordinar; se ocupase Laurence de asta. Băuseră fără reţineri, deoarece ştiau că au şofer, un profesionist pe care-l angajaseră să le ducă înapoi în oraş cu un microbuz. Nimeni nu-şi făcuse griji din cauza băuturii, nici măcar Sylvie, care se cherchelea de fiecare dată. Erau în siguranţă. Se simţeau în siguranţă. Se simţeau extraordinar. Cei de la restaurant le lăsaseră să stea până târziu, puseseră muzica lor preferată: Usher, Black Eyed Peas, Alicia Keys. Era o seară toridă, plăcută, Tilia îşi aminteşte foarte bine. 1 august 2004. Era ridicol, să danseze cu crinolină! Zburdalnica de

Sylvie şi-o scosese până la urmă şi se unduise pe muzica lui Beyonce în lenjerie intimă de dantelă şi pantofi cu toc cui, spre încântarea personalului şi a celorlalţi clienţi. Cât râseseră! Râseseră în hohote, se îmbrăţişaseră şi juraseră, ridicând încă un pahar, că nu vor pierde niciodată legătura, că nu vor uita niciodată de prietenia lor, că se vor întâlni şi când vor fi bătrâne, nişte bunicuţe cu părul alb. Dar momentul acela era aşa de departe, într-o altă galaxie! Aveau toată viaţa înainte.

Tilia se opreşte. Îşi pune mâinile tremurătoare pe faţă ca pe o mască. Linden şi Mistral nu se mişcă. Singurele sunete sunt şuvoaiele de ploaie care se lovesc de geam şi vocile de afară, de pe coridor. Brusc, sună telefonul de lângă pat şi tresar cu toţii. Răspunde Mistral. Dă din cap, şopteşte câteva cuvinte, apoi închide. Linden o întreabă cine era. Fata şopteşte că nu e nimic important. Când Tilia vorbeşte iar, are răsuflarea tăiată. S-a întâmplat chiar înainte ca microbuzul să facă stânga pe ultima porţiune de drum care ducea spre Biarritz. Radioul era dat la maximum; cântau. Cântau cât le ţineau plămânii o melodie pe care nu mai poate acum s-o asculte. „Dancing Queen" a formaţiei Abba. Genul de prostie pe care o ascultau mamele lor, dar în noaptea aceea, în momentul acela, era perfectă şi vorbea despre ele; ele erau reginele care dansau şi debordau de poftă de viaţă. Parcă le vede şi acum, în spatele maşinii, cu crinolinele strânse pe genunchi, cu ferestrele deschise, lăsând aerul plăcut al nopţii să se reverse înăuntru. Era târziu, dar cui îi păsa? Aveau să doarmă cât pofteau a doua zi. Încă îl aude; n-a dispărut. Zgomotul. Zgomotul insuportabil, teribil: scrâşnetul metalului, sunetul sticlei zdrobite care-ţi spărgea urechile. Cu inima în gât, cu stomacul zguduindu-i-se de parcă s-ar fi dat în montagne russe, în timp ce maşina era proiectată în aer şi se despica uşor, aşa cum taie un cuţit un fruct copt. Câteva secunde, atât a durat, apoi s-a lăsat liniştea. Până şi Abba fusese redusă la tăcere. Tilia nu şi-a pierdut imediat cunoştinţa. Oare era cu capul în

jos? Oare ce vedea ea era cerut? Carul Mare? Nu-şi găsea reperele în peisajul deconcertant din jurul ei. În urechi îi zumzăia o larmă înăbuşită, ca un vaiet. Îşi simţea pielea lipicioasă, murdară. Nu vedea decât păr, vârtejuri nesfârşite de păr brunet, blond, păr creţ, şuviţe de păr care-i blocau imaginea. De ce era aşa de mult? Ce-şi făcuseră fetele la păr? A devenit conştientă de duhoare: voma ei, care i se prelingea pe bărbie şi decolteu, şi îi lăsa un gust acru în gură, apoi încă un miros, mult mai înspăimântător, un miros ca de cositor, de carne, care părea să pătrundă în ea. La început nu a înţeles ce este, dar părea ciudat de familiar. Apoi şi-a dat seama. Era miros de sânge proaspăt. Gemând de durere, a întors capul şi a văzut faţa lui Valentine, chiar lângă ea, lipită de umărul ei, se odihnea acolo, de parcă ar fi dormit. Cât de cenuşie părea pielea prietenei sale, cât de supţi îi erau obrajii! Tilia şi-a mişcat braţul scrâşnind din dinţi şi şi-a dus mâna tremurătoare să o mângâie pe Valentine pe piele, într-un gest de încurajare. O să scape cu bine, nu? O să scape cu bine. Cu bine. Toate.

Vocea Tiliei e aproape un ţipăt acum, un vaier gâtuit. Lui Linden îi este tot mai greu să asculte. O parte din el îl îndeamnă să iasă din cameră imediat, dar nu poate face aşa ceva. Nu-şi poate dezamăgi sora. Tilia spune că a apăsat cu mâna obrazul lui Valentine şi, brusc, Valentine a părut să se prăbuşească înainte pe genunchii ei, cu o învolburare de cârlionţi încurcaţi. Dezgustătorul adevăr a lovit-o pe Tilia ca un pumn. În poala ei zăcea capul lui Valentine. Numai capul. Desprins cu totul de corp. Cât a stat acolo şi a ţipat după ajutor, în amestecul de păr şi sânge? A părut o veşnicie. Ceva negru se târa pe ea, o forţă întunecată şi monstruoasă, îi urca pe picioare, pe talie, pe piept. Glacială şi furişă, i se târa în jurul gâtului, îi ţinea gura ca într-o menghină, astfel încât abia putea să respire. A încercat să i se împotrivească, dar îi închidea pleoapele, trăgând-o într-o mare de întuneric, cufundând-o în apă. S-a lăsat în seama ei; a lăsat apa să-i acopere capul. Credea că este moartea. Când Tilia şi-a

recăpătat cunoştinţa, era la spital, în Bayonne, unde avea să petreacă următoarele şase luni. La început medicii nu i-au spus. Nu i-au spus că toate fetele au murit, la fel şi şoferul lor, şi bărbatul beat care intrase în ei. Nu i-au spus că fetele au fost înmormântate la câteva zile după accident. Nu ştia cât timp trecuse, că era acolo de câteva luni. Nu şi-a recunoscut soţul, fetiţa, părinţii, fratele. Nu ştia că medicii trebuiseră să-i refacă mare parte din piciorul stâng şi şoldul; nu ştia că nu va mai merge niciodată cum trebuie. I-au dat analgezice puternice, care o lăsau lată. Dormea zi şi noapte. Era ţinută într-o penumbră năucă care o închidea ca într-o temniţă. Când mintea a început să i se comporte iar normal, i-au spus. A înţeles ce se întâmplase, iar şocul a făcut-o aproape să-şi piardă minţile. De ce ea? De ce ele şi nu ea? De ce muriseră toate prietenele ei? De ce rămăsese ea? Doar ea? A cuprins-o mânia. Nu mai fusese niciodată aşa de furioasă. A ţipat aşa de mult, încât au trebuit s-o ţină şi să-i mai dea medicamente. A scuipat pastilele, i-a scuipat pe ei, până au legat-o şi i-au administrat medicamentele intravenos. Când a plecat din spital la un centru medical din Bidart să facă fizioterapie, încă era furioasă. Era ţintuită în scaunul cu rotile, nu putea să meargă nicăieri cu maşina. Singura ei bucurie era micuţa Mistral care, la aproape cinci ani, părea să înţeleagă mai mult decât oricine altcineva prin ce trecea. Acum, Tilia se întinde tandru să-i mângâie faţa. „Magica Mistral", aceasta era porecla ei atunci, mai ţine Linden minte? Datorită lui Mistral a reuşit, puţin câte puţin, să-şi repare trupul şi mintea. După un an, când a fost în stare să meargă şchiopătând în cârje şi să conducă iar, s-a dus în vizită la familiile fetelor, la iubiţii lor. Au fost cu toţii amabili cu ea, dar s-a simţit şi mai prost. Cum o puteau privi? Era singura care supravieţuise, care încă trăia, în timp ce fiicele lor adorabile nu mai erau. S-a dus la cele patru morminte singură, încărcată de flori. S-a dus la locul în care se petrecuse accidentul. Pe şosea era o pată mare, neagră, care i-a dat frisoane. Apoi a făcut o prostie. A căutat

ştiri despre accident pe internet. Atunci a avut un alt şoc. Decapitarea lui Valentine era menţionată în fiecare articol, de parcă lumea nu se mai sătura. A văzut imagini sumbre cu microbuzul, un morman de fiare contorsionate, cu un break roşu încă înfipt respingător în el. A aflat numele şoferului beat, a aflat că se întorcea de la un club de noapte. Treizeci şi şase de ani, divorţat, cu doi copii. Şoferul lor avea cincizeci şi doi de ani, era căsătorit, avea trei copii şi cinci nepoţi. Cel mai dureros lucru erau fotografiile fiecărei fete, din copilărie, din anii adolescenţei: vesela Sylvie pe plaja Côte des Basques cu placa de surf; fotografia de la şcoală a Soniei, un şoarece de bibliotecă adorabil, cu ochelari; Laurence, muncind în podgorie; Valentine şi Pierre, gata să se căsătorească, ţinându-se în braţe pe plaja Miramar; şi imaginile de la final din seara aceea. De unde le găsise presa? De la familii, a presupus. Familiile dăduseră fotografii presei. A recunoscut şi mai multe de pe Facebook. S-a uitat la acele fotografii cu toată concentrarea, până au durut-o ochii, capul. Fiecare dintre ele avea un teribil aer de sfârşit de viaţă, conţineau o inevitabilă numărătoare inversă pe care nu o bănuise niciuna dintre ele niciodată, pe care nu o simţise niciuna. Detesta titlurile lugubre: „Frumuseţi tragice"; „Moartea unor tinere regine dansatoare"; „Carnagiu pe şoseaua spre Arcangues"; „Patru fete ucise de un şofer beat". Apoi cele despre ea: „Tilia, supravieţuitoarea"; „O tânără mamă scapă cu viaţă dintr-un accident groaznic". La doi ani după accident, şi-a dat seama că într-adevăr era o supravieţuitoare, dar rămăsese cu nişte cicatrice teribile, atât fizice, cât şi psihice. Nu a spus niciodată nimănui; a preferat să ţină totul secret, ascuns în adâncul ei. Şi-a văzut de viaţă. În 2008 a divorţat de Eric şi s-a mutat la Londra cu fiica ei Mistral, de opt ani, să înceapă o nouă viaţă. A început să dea lecţii de pictură la o şcoală franco-britanică. Toată lumea credea că depăşise chinul acela, dar nu era aşa. Avea coşmaruri cumplite, în care îi cădea capul lui Valentine în poală. Refuza să ia medicamentele pe

care i le dăduseră medicii. Când s-a măritat cu Colin în 2010, a crezut că în sfârşit putea să dea totul uitării. Credea că se poate baza pe un bărbat puternic şi mai în vârstă, care avea s-o protejeze. Cât de tare se înşelase. Ştiu cu toţii ce presupune viaţa alături de Colin. Şi iat-o acum, are aproape patruzeci de ani, este distrusă emoţional, o artistă ratată, soţia nefericită a unui beţiv, incapabilă să se ducă la spital să-şi vadă tatăl bolnav din cauza barierelor ei psihologice.

Tilia începe să râdă, are un râs aspru, sardonic care se înalţă în cameră, speriindu-i. Se clatină înainte şi înapoi pe pat, cu capul pe spate, şi după un timp Linden nu-şi dă seama dacă râde sau plânge. Îl apasă povara dezvăluirilor ei. Nu mai aude. Râsul îi sparge urechile. Se ridică în picioare, îşi îmbrăţişează călduros sora şi nepoata, şopteşte că da, înţelege, că îi pare rău pentru Tilia, este o poveste groaznică, şi pleacă. Gândul că trebuie să se ducă în cămăruţa lui de la mansardă, având drept tovarăş răpăitul ploii, îl face să se răzgândească. O vreme se sprijină de peretele de pe hol, cu mintea lucrându-i în viteză. Imaginile evocate de sora lui îl chinuie. Nu şi le poate scoate din minte. Când se duce la mama lui puţin mai târziu, vede că de ea are grijă o asistentă amabilă, care îl informează că *madame* Malegarde se simte mai bine, dar că trebuie să se mai odihnească. La recepţie, Linden este uimit când constată ce târziu este, aproape cinci, şi cât de repede se risipeşte lumina, lăsând locul unui amurg cenuşiu.

Pe hol, o siluetă elegantă cu o pălărie de fetru cu borul umed de la ploaie se ridică şi-l întâmpină cu o mână întinsă.

— Dragul meu. Mi s-au lungit urechile de când aştept! Le-am spus să sune la Tilia în cameră, dar nu reuşeau să prindă legătura.

Neîndoielnicul şi înviorătorul accent britanic. Colin Favell, cumnatul lui.

Colin sugerează să meargă la barul Rosebud, în apropiere de hotel, pe rue Delambre. Pare decorul unui film din anii '30, cu chelnerii cu sacou alb, muzică jazz veche şi lumină discretă. Clienţii

stau aplecaţi deasupra paharelor de Daiquiri şi vorbesc în şoaptă între ei. Colin se aşază la tejgheaua acoperită cu o placă de zinc şi-şi pune grijuliu pălăria pe scaunul gol de lângă el. Este proaspăt ras, poartă un costum bleumarin perfect croit, o cămaşă albă, o cravată bordo şi pantofi lustruiţi. Se plânge că Tilia nu i-a răspuns la telefon. Foarte enervant. Ultima oară când au vorbit, ieri, puţin, i-a spus enervată să nu vină la Paris. Extrem de nepoliticoasă, nu-i aşa? În fond, Paul e socrul lui, pentru numele lui Dumnezeu. De ce să nu vină şi el la Paris? De ce să nu fie şi el aici cu restul familiei? Linden îşi aminteşte cu neplăcere mai vechea duşmănie pe care le-o poartă Colin părinţilor lui, care nu primiseră cu prea mult entuziasm căsătoria Tiliei cu el cu opt ani în urmă – mai ales Lauren, care părea să fi anticipat dificultăţile de mai târziu. Relaţia lor fusese complicată de la început, iar problemele cu alcoolul ale lui Colin au sporit tensiunea. La început, Linden nu se alarmase prea tare din cauza înclinaţiei lui Colin spre alcool. Cumnatul lui părea genul de om liniştit, îşi dădea paharul peste cap discret, dar cu o viteză furioasă la reuniunile de familie, iar alcoolismul i-a fost detectat numai când Colin s-a transformat în bufonul moale, cu bale la gură care trebuia cărat acasă de o Tilia în culmea furiei. La vremea aceea, Linden şi părinţii lui aleseseră să nu bage în seamă, să nu-i spună nimic Tiliei. Era un subiect tabu, cu atât mai mult când, la a şaizecea aniversare a lui Lauren, serbată la un restaurant din West End din Londra, Colin apăruse îmbrăcat elegant şi beat criţă. Odată ce se aşezase la masă, devenise deranjant de vorbăreţ, trâncănea numai despre sine, despre intimitatea cuplului lor, de câte ori făceau sex pe lună, în ce poziţie, ce-i plăcea Tiliei, ce nu-i plăcea. După douăzeci de minute în care Tilia stătuse cu o faţă împietrită, iar Paul, Lauren şi Mistral se priviseră tăcuţi şi îndureraţi, Linden se ridicase cu un zâmbet larg şi fals pe faţă şi-i spusese cordial lui Colin că era o idee bună ca ei doi să plece o clipă de la masă şi să meargă până afară. Era aşa de cald acolo, nu? Colin era stacojiu la

faţă. În mod surprinzător, s-a lăsat condus de Linden, lăbărţat pe umărul lui, de parcă ar fi fost cei mai buni prieteni. Odată ajunşi pe trotuar, Linden a oprit un taxi care să-i ducă pe Clarendon Road, l-a tras pe Colin lângă el, i-a găsit cheia în buzunar, i-a cerut taximetristului să aştepte, l-a cărat până sus, l-a întins pe pat, unde acesta a început să sforăie, apoi s-a întors la restaurant. Toată tărăşenia a durat o jumătate de oră. Oare Colin îşi aduce aminte de episodul ăsta? se întreabă Linden.

— Prietene, ce să fie?

Colin face un gest spre barmani. Linden ridică binedispus din umeri şi spune că o coca-cola. Colin ridică şi el din umeri şi comandă un cocktail French 75. Aici îl fac bun; nimeresc mereu la fix cantitatea de gin şi şampanie. Linden e sigur că nu vrea şi el unul? Linden clatină din cap şi-i spune răspicat că, din câte ştia el, Colin se lăsase de băut. Nu mai vorbise niciodată direct cu cumnatul lui despre alcoolism, nici măcar după ziua lui Lauren. Întotdeauna se abţinuse, din politeţe, ruşine sau poate din lipsă de curaj. Colin îşi dă peste cap ochii albastru-deschis şi-l măsoară cu privirea. Rânjeşte, lăsând la vedere dinţii ca de lup. Aha, carevasăzică l-a ponegrit draga lui soţioară? Asta înseamnă că e supărată pe el, de-aia nu i-a răspuns la telefon, s-a înfuriat tare, nu? Ce fată prostuţă. Linden nu răspunde, îl fixează cu privirea. Colin dă cocktailul de duşcă, plescăie din buze şi mai comandă unul cu un gest rapid. Îi aruncă o ocheadă arogantă lui Linden şi-l bate pe umăr. Ar trebui să nu mai fie aşa de nervos. El poate să se lase când vrea, ştie Linden treaba asta? Poate să se lase uite-aşa; plesneşte din degete în faţa lui Linden. Tilia îi face zile fripte; e o pacoste. Nu e alcoolic, doar un om normal căruia îi place să se facă pulbere din când în când. Îl ajută să uite, să se relaxeze ca să suporte adunătura de nătângi cu care lucrează, pe toţi labagiii ăia pe care nu-i înghite. Oameni precum părinţii lui Linden, de exemplu, care-l urăsc din tot sufletul. Când bea, nu-i pasă dacă trebuie să facă temenele, nu mai

simte nimic; îşi vede de treabă. Linden îşi dă seama cum e să lucrezi în domeniul artei? Fraudele, comploturile, constrângerile? Poate că pare palpitant să evaluezi prăfuita bijuterie de familie a unui lord decrepit şi să descoperi că valorează mii de lire, dar asta nu se întâmplă prea des. În mare măsură trebuie să evalueze porcării care sunt bune de aruncat şi să le comunice politicos rezultatul clienţilor – clienţi care cât ai bate din palme devin din afabili recalcitranţi şi-l dau afară pe uşă. Nu e de mirare că până la urmă se face pulbere la cel mai apropiat pub. Dar nu în fiecare seară. Toată lumea bea. Toată lumea mai bea câte un păhărel din când în când. Care e problema? Nu face rău nimănui, nu? Nu-şi bate soţia. Nu se îmbată aşa de des. Se descurcă onorabil – să se uite puţin la el! Mereu e îngrijit, elegant. Are grijă să nu-i miroasă respiraţia. Mereu se rezolvă cu puţin spray cu mentă. Tilia zugrăveşte totul în tonuri sumbre. La fel şi Paul şi Lauren, care, e evident, îl consideră soi rău. Prima lui soţie era categoric mai puţin plictisitoare. În orice caz, nu a venit aici să se confeseze în legătură cu eşecul căsniciei lui, nu? A venit pentru Paul. Indiferent ce crede Paul cu adevărat despre el. Duminică, imediat ce a primit SMS-ul cu veştile proaste de la Tilia, a vrut să vină. A trebuit să-şi sune soţia de cinci ori până să răspundă la telefon, în mama mă-sii. A luat primul Eurostar. Nici măcar n-a avertizat-o pe Tilia. În fond, ea îi spusese să nu vină. Ce tupeu să-i spună aşa ceva! Aşa că a descins din tren la Gare du Nord, a aşteptat câteva ore un taxi pe ploaia aia afurisită şi a venit direct la hotel. A stat în hol, plictisit de moarte, aşteptând să coboare soţia lui. Dar ea n-a coborât. Se pare că i-a spus recepţionerei că se odihneşte. Se odihneşte, pe naiba! Mai degrabă e bosumflată. A fost greu să facă rost de bilete; a trebuit să demonstreze că nu e turist, că nu stă la hotel, ci că vine la rude. I-au oferit găzduire peste noapte nişte prieteni care, din fericire, locuiesc în cartierul Ternes, neafectat de inundaţie. Ce face Paul? Care e situaţia? Poate să-i spună Linden?

Melodia de jazz, dată puţin cam tare, zumzăie în jurul lor. Linden îi dă lui Colin informaţiile pe care le are despre tatăl lui. Nu menţionează transferul de dimineaţă la alt spital. Probabil pentru că ultimul lucru pe care şi-l doreşte este să dea nas în nas cu Colin mâine la prima oră. Acesta ascultă, se strâmbă când aude de pneumonia lui Lauren şi comandă o sticlă de Chablis, apoi înghite un pahar după celălalt, de parcă ar fi apă minerală. Are mâinile mai puţin sigure, iar dicţia, deşi încă şi-o stăpâneşte, uneori este neclară. Cu cât bea mai mult, cu atât vorbeşte mai mult. Nu-l poţi opri. Neputincios, Linden îndură monologul. Ca de obicei, Colin trăncăneşte despre situaţia lui conjugală. Linden are impresia că este prizonier în dormitorul lor din Clarendon Road. Aproape că vede tapetul Albemarle cu auriu şi verde, covorul alb ca neaua şi cuvertura de pat înflorată. Nu-l scuteşte de niciun detaliu. Din câte spune Colin, Tilia are libidoul unui pârş în hibernare, se face ghem imediat ce se întunecă şi sforăie de dărâmă pereţii. Nu face nici cel mai mic efort; pur şi simplu nu vrea să înţeleagă că soţul ei are nevoi. Şi cu siguranţă are nevoi, ca orice bărbat. Poate că are aproape şaizeci de ani, dar nu se pune problema să folosească Viagra. Are erecţie de fiecare dată. Nu are nevoie de Viagra, în mama mă-sii. Colin ridică braţul cu pumnul strâns, să sugereze o masculinitate marmoreeană. Intră două tinere cu pardesiurile lucitoare de la ploaie. Prăvălit pe bar, Colin le studiază cu un zâmbet larg şi lasciv. Ah, o pariziană pe sufletul lui. Cea brunetă e exact ce trebuie, nu? E o nebunie fata aia. Îl prinde pe Linden de umăr, făcându-l să tresară, şi râde în hohote. Doamne, era să uite. Lui Linden nu-i pasă, nu? Lui nu-i plac fetele. Îl lasă rece, nu-i aşa? Linden îl priveşte impasibil. Colin, cu obrajii roşu-aprins, se face că-şi şterge nişte lacrimi imaginare de la ochi. Să fie bine înţeles, nu are nimic împotriva lui Linden sau oricărui alt găozar, la drept vorbind, dar nu poate să înţeleagă cum de un bărbat nu e atras de o femeie. Îl uimeşte sincer. Cum de-l lasă rece pe Linden o pereche de sâni? E

de neînţeles. Pentru că dorinţa faţă de femei îl face pe un bărbat să se simtă viril, nu? Colin vorbeşte destul de tare încât să audă fiecare persoană de la bar. Oare cât mai poate Linden să lase impresia că nu-l enervează? Cât poate să stea cu zâmbetul acela larg şi înţepenit pe buze? Colin continuă, neobosit. Probabil că e aşa de ciudat să fii poponar. Nu i-ar fi plăcut să fie şi el aşa. Slavă Domnului că nu e poponar niciunul din fiii lui! Mai bine un fiu în scaun cu rotile decât homosexual. Serios, glumeşte şi el! Era o glumă! Zău aşa, Linden ar trebui să nu mai facă faţa aceea şi să aprecieze şi el o glumă, pentru numele lui Dumnezeu.

— Ţine-ţi dracului gura!

Colin îl priveşte cu gura căscată, cu ochii roşii pe margini, gata să cadă de pe scaun. Ah, deci nu e chiar aşa. Ce uşurare! Îşi pierde şi el, în sfârşit, cumpătul, Linden, domnul acesta drăguţ şi stăpân pe sine, care niciodată nu pare să aibă răsuflarea tăiată, niciodată un fir de păr nelalocul lui, care colindă toată lumea să fotografieze vedete de cinema şi politicieni. Aşadar, se pare că e mai mult de atât! Ce bine că Linden nu e un fătălău mieros la vorbă. Ce-ar fi să bea pentru asta? Linden deja s-a săturat, se pregăteşte să plece şi aruncă vreo câteva bancnote pe bar. Se simte uşurat odată ce iese, departe de Colin şi de conversaţie. Nu-l deranjează ploaia, dimpotrivă, îşi oferă obrajii încinşi împunsăturii ei de gheaţă.

Coteşte la dreapta pe rue Delambre înspre bulevard, pe care-l traversează în faţă la Rotonde. Puţin mai departe, se opreşte la Le Select. Nu a mai fost la braseria aceasta de mulţi ani. Găseşte un loc, cere un pahar de bordeaux şi un sendviş club. Apoi îi trimite un SMS surorii lui, îi spune că soţul ei e în Paris, la barul Rosebud de alături. Nu-l lasă inima să menţioneze starea deplorabilă a lui Colin. Tilia îi răspunde. Da, ştie. A anunţat-o recepţionera că a întrebat soţul ei de ea. Nu vrea să-l vadă deocamdată. Mâine-dimineaţă. Ea şi Mistral o să ia cina cu Lauren în camera ei. Vrea să vină şi el? Nu, o să stea puţin prin Montparnasse, o să mănânce ceva, o să

răspundă la câteva e-mailuri şi o să se relaxeze. Trebuie să se trezească devreme să asiste la transferul la celălalt spital. Nu se întoarce târziu.

Linden îşi plimbă privirea prin sala aglomerată, cu mulurile şi stucul gălbui, cu mesele pătrate cu tăblii de lemn zgâriate după atâţia ani de întrebuinţare. Clienţii fideli stau la bar, cu faţa spre mulţimea scânteietoare de sticle de pe rafturile cu oglindă. Pe vremuri se întâlnea aici cu Candice, când locuia pe rue Broca. Îşi aduce aminte cum dădea năvală înăuntru, blondă şi elegantă în mantoul de gabardină neagră, şi cum se lumina la faţă când îl vedea. Ea bea un kir, el, un pahar de Saint Emilion. Are foarte puţine fotografii cu Candy. Nu-i plăcea să fie fotografiată. După moartea ei, şi-a scotocit frenetic prin arhive, scoţând fiecare imagine cu ea. Le strângea pătimaş, chiar dacă era un chin să-i vadă trăsăturile graţioase. Preferata lui era cea cu ea în bucătărie, lumina dimineţii se revărsa pe fereastră, făcându-i părul să semene cu o vâlvătaie şi marcând conturul aburului care ieşea din ceaşca ei de ceai. Purta un chimono roşu, iar în mână ţinea delicat o carte deschisă. Linden venise pe furiş şi o fotografiase chiar când ridica surprinsă ochii din pagină la scârţâitul scândurilor duşumelei. Moartea ei încă îl apasă, ştie că povara durerii şi a vinii nu va deveni mai uşoară. Faptul că a venit aici astă-seară o readuce la viaţă, odată cu fericita perioadă în care au locuit împreună. Probabil că, alături de Sacha, ea a fost cea care l-a cunoscut cel mai bine. Mereu îl cuprinde tristeţea când se gândeşte că Sacha şi Candice n-au apucat să se întâlnească.

Îi vibrează telefonul, semn că are un mesaj nou. E Oriel, îl întreabă ce face. Linden îşi dă seama că nu i-a răspuns la SMS-ul pe care i l-a trimis ieri-dimineaţă. O sună, şi ea răspunde imediat. Da, încă este aici. Tatăl lui a avut un atac cerebral sâmbătă seara, în timpul cinei aniversare, şi este la spitalul Pompidou, care va fi evacuat mâine-dimineaţă din cauza inundaţiilor. Încă nu ştiu sigur

care e starea lui. Oriel pare uimită. Plină de empatie şi sensibilitate, îi spune că speră ca tatăl lui s-o scoată la capăt. Ce ghinion cu evacuarea! I-a trimis SMS-ul pentru că are o propunere interesantă pentru el. Mâine după-amiază îl însoţeşte pe prietenul ei Matthieu de la primărie într-o deplasare cu barca prin cartierul Javel din arondismentul al XV-lea. A reuşit să-i facă rost lui Linden de un permis şi o legitimaţie, aşa că are şi el loc în barcă şi poate să facă fotografii. Locul de întâlnire este Cambronne, la ora două. Poate să ajungă? Da, vrea să vadă. În funcţie de starea tatălui lui, va veni cu plăcere. Îi mulţumeşte. Îşi dă seama că unele străzi sunt deja complet inundate? A văzut la televizor, dar îşi imaginează că probabil este cu totul altfel în realitate. Exact, spune ea. Aşa e. Şi adaugă că este şocant.

Mai vorbesc puţin, în timp ce el savurează vinul. Cu coada ochiului, observă un tânăr care stă pe bancheta de vizavi de el, pe partea cealaltă a încăperii. Are peste douăzeci şi cinci de ani, faţa albă, părul scurt şi brunet şi ochelari mari cu rame din corn. Ochii negri ai tânărului nu s-au desprins o clipă de pe faţa lui Linden. Simte presiunea privirii lui ca o căldură ce i se aşterne pe chip. Când termină convorbirea cu Oriel, ochii negri încă sunt aţintiţi asupra lui, iar acum pe buzele bine conturate pluteşte un zâmbet discret. Linden îşi fereşte privirea, se uită la telefon. E un joc al seducţiei. L-a mai jucat, dar nu de când a intrat Sacha în viaţa lui. Linden nu este amator de aventuri de-o noapte, rămăşiţe dureroase din adolescenţă. Oricât ar fi de tentant, nu se mai uită în colţul îndepărtat. După un timp, tânărul se ridică, ia o haină pe el, fără să-i arunce vreo privire. Când trece pe lângă Linden, cu o indiferenţă studiată, lasă o bucată de hârtie pe masă, apoi ţâşneşte pe uşile turnante. Pe bilet, Linden descoperă un număr de telefon mobil şi un nume. Îl mototoleşte zâmbind şi-i trimite un SMS lui Sacha: „Tocmai am fost agăţat într-un bar din Montparnasse de un tip drăguţ”.

Răspunsul lui Sacha este instantaneu: „Şi??”

„Nimic. Mi-e dor de tine. Te iubesc. Vreau să fiu în braţele tale. Nu suport să trec prin toate astea fără tine. Nu suport Parisul inundat, ploios, toate necazurile de familie fără să te am alături.”

Sacha îl sună imediat, şi simplul fapt că-i aude vocea îl umple pe Linden de uşurare şi bucurie.

CINCI

Sous le pont Mirabeau coule la Seine
Et nos amours
Faut-il qu'il m'en souvienne
La joie venait toujours après la peine.[4]
Guillaume Apollinaire, „Le Pont Mirabeau"

4 „Sub podul Mirabeau se duc la vale/ Şi dragostea şi Sena mai apare/ Plăcerea se naşte din supărare." Guillaume Apollinaire, „Podul Mirabeau", traducere de Octavian Soviany, *op. cit.,* p. 29

Sunt multe lucruri din ziua aceea pe care le-am uitat. Dar altele le văd limpede, aşa de limpede! Am mâncat, şi ea mi-a şters firimiturile de la gură cu un şerveţel. Mi-a spus că am ochi frumoşi. A spus că femeile se vor îndrăgosti de mine când o să mă fac mare, pentru că am nişte ochi aşa de albaştri. M-a făcut să roşesc, dar în acelaşi timp m-a făcut şi foarte fericit. Simţeam pentru ea toată dragostea de care era capabil un copil de patru ani, şi ultimul lucru pe care mi-l doream era să mă fac mare.

Acele după-amiezi aurii erau atracţia principală a verii pentru mine. Am uitat de moartea bunicului. Nu mă preocupa că mama mai făcea un copil. Singurul lucru care conta era Suzanne. După-amiezile mele cu Suzanne.

Ne jucam de-a v-aţi ascunselea. Nu mergeam mai departe de ultimii copaci, ei erau limita noastră. Dar copacii erau plantaţi aproape unii de alţii şi aveau un frunziş aşa de bogat, încât spaţiul de sub ei era un labirint înverzit în care te puteai pierde cu uşurinţă. În spatele cărui copac se ascundea Suzanne? Nu-mi dădeam niciodată seama. Era jocul meu preferat. Mă pricepeam de minune să mă strecor de la un trunchi la altul cât mă striga ea. Eram încântat când nu mă găsea şi devenea neliniştită. Îmi ţineam respiraţia şi aşteptam, fiori de încântare mi se plimbau pe spate când ea mă striga pe nume.

Aşteptam până în ultimul moment, până când vocea ei devenea disperată, până când îmi dădeam seama că începe cu adevărat să se neliniştească şi atunci săream ca dracul-din-cutie şi ţipam cât mă ţinea gura. Ea striga de uşurare şi venea în fugă la mine.

Cel mai frumos era când mă strângea în braţe cu toată puterea şi mă dojenea, atunci îi simţeam pielea lipită de a mea şi mângâierea părului.

În ziua în care s-a întâmplat, mă ascundeam eu.

Am ales cel mai mare copac, cel bătrân din mijloc, cu trunchiul foarte gros. Îmi amintesc că am închis ochii şi am auzit-o numărând până la douăzeci.

Şi apoi s-a lăsat liniştea.

Marţi dimineaţa, Linden ia micul dejun devreme la una din cafenelele din place Edgar-Quinet înainte să se ducă la spital. Încă e întuneric afară, iar ploaia cade abundent, neîndurătoare. Se uită la ştiri la televizorul mare de deasupra barului. Jumătate din oraş este inundat. Mii de parizieni au rămas fără electricitate, căldură şi telefonie fixă. Familiile cu copii mici şi vârstnicii sunt adăpostiţi în biserici, teatre, săli de concerte, pentru că nu mai este loc în săli de sport şi şcoli. Crucea Roşie cere ajutor şi donaţii; armata trimite mai mulţi soldaţi. Guvernul este criticat, însă niciun partid nu pare să aibă o soluţie mai bună, în ciuda cârcotelilor şi atacurilor constante. Temperatura scăzută nu ajută nici ea. Benzina este raţionalizată; colectarea deşeurilor menajere pe străzile inundate devine o problemă tot mai mare. Fabricile de prelucrare a deşeurilor au fost şi ele inundate. Vehiculele ameninţate să fie luate de ape sunt strânse de reprezentanţii prefecturii şi duse în parcările pentru maşini ridicate de poliţie din zonele ferite ale oraşului. Circulaţia este oprită în majoritatea arondismentelor; şcolile primare şi generale sunt închise. Universitatea Jussieu, din apropierea fluviului, a fost inundată. Heliportul din Issy-les-Moulineaux, de la marginea Parisului, este cufundat un metru în apă. Pe cheiul François-Mauriac, Biblioteca Naţională, unde se află tot ce s-a publicat în Franţa, se luptă cu Sena, fără prea mari sorţi de izbândă. Fluviul creşte în continuare, lacom. Dacă o ţine tot aşa parizienii trebuie să se aştepte la tot ce e mai rău. Peste un milion vor fi direct afectaţi. Mii de pivniţe, beciuri, firme şi locuinţe vor fi inundate. Linden şi ceilalţi clienţi ascultă într-o linişte posomorâtă. Pe ecran, un istoric de aproape cincizeci de ani spune că în 1910 oamenii trăiau altfel. Nu depindeau aşa de mult de comunicaţii şi transport. Caii şi căruţele puteau face faţă inundaţiilor, spre deosebire de maşini, ale căror motoare se blochează cu uşurinţă. Pe vremea aceea, mulţi parizieni încă foloseau lămpi cu petrol şi alcool, şi

făceau focul în sobe să se încălzească. Asta a ajutat în timpul marii inundaţii. Astăzi, într-o lume guvernată de electricitate, situaţia este foarte diferită. Acum un secol, oamenii erau mai buni unii cu alţii, explică istoricul. Le păsa de vecinii lor; aveau grijă ca toată lumea să fie în siguranţă. Solidaritatea prevala, dar acest lucru, din păcate, nu mai este valabil în lumea noastră modernă şi egoistă, subliniază el.

Când Linden ajunge la place Balard, este uimit de cantitatea de apă de pe străzi, în comparaţie cu ziua anterioară. O lagună lată şi neagră înconjoară clădirea. Felinarele nu mai merg. Proiectoarele de pe furgonetele armatei din apropiere luminează zona cu fascicule tăioase, orbitoare. Pete de lumină fac vizibilă unduirea apei tot mai înalte. Faţada de sticlă a spitalului pare fantomatică, luminată din interior de luminile de urgenţă slabe, albăstrii. Zeci de militari încercuiesc zona, adăugând şi mai multe tensiune scenei. Este clar că Planul Neptune este în plină desfăşurare. Poţi intra doar traversând pasarelele metalice înălţate. Linden se aşază la coadă, în ploaie. Este un proces îndelungat, anevoios. Unii oameni sunt opriţi de patrulă şi trebuie să se întoarcă şi să traverseze pasarela nesigură. Abia dacă este loc pentru două persoane să stea alături pe şipcile metalice. O femeie e gata să cadă în apă şi este prinsă în ultimul moment de un soldat care poartă un costum de scafandru din cauciuc. Lui Linden i se cere să arate hârtia care dovedeşte transferul tatălui. Spune că nu a primit aşa ceva. Ofiţerul îi răspunde că atunci nu va putea intra în spital. Nu are hârtia, nu intră. De obicei, în acest tip de situaţie, Linden îşi păstrează calmul. Are mereu un ton politicos; nu ridică niciodată glasul. Nu el este cel irascibil din familia Malegarde. Dar în dimineaţa aceasta, pus în faţa atitudinii neplăcute, necioplite a bărbatului, se declanşează ceva în interiorul lui. Nu-şi mai stăpâneşte sentimentele; acestea izbucnesc ca un foc hămesit. Linden ţipă la bărbat cât îl ţine gura. Cine naiba se crede? Tatăl lui a avut un atac cerebral, ar putea să moară, trebuie transferat la alt spital şi, pentru că nu i-a trimis nimeni

hârtia, nu are voie să intre? Aude bine? Aşa este? Linden se foloseşte rar de înălţimea lui ca de o armă; deseori se ruşinează că este aşa de înalt, mai înalt decât ceilalţi. În dimineaţa asta, statura impunătoare şi vocea furioasă rezolvă problema: paznicul bate în retragere şi îl lasă să treacă. Izbucnirea îi trezeşte o senzaţie nouă, sfâşietoare lui Linden, de parcă l-ar fi străpuns ceva.

Imaginea care-l întâmpină în marele hol de la intrarea în spital îl surprinde. Podeaua este plină de apă maronie; gunoaie – sticle de plastic, ziare, pungi – plutesc pe suprafaţa ei în continuă mişcare. Într-un colţ sunt aşezate suporturi de lemn şi scânduri, creând o platformă vastă, improvizată, pe care Linden găseşte un locşor. Soldaţi cu lanterne prinse pe cap merg prin apa murdară care ajunge până în talie şi manevrează bărci pneumatice. Zgomotul valurilor mici care se lovesc de pereţi este întrerupt de voci care strigă nume. Mirosul de stricat, de putred este mai puternic decât ieri; i se adaugă duhoarea copleşitoare a canalizării care dă pe afară. În timp ce tot mai mulţi oameni îşi ocupă locurile pe pasarela care se clatină, Linden simte cum îl cuprinde şi mai tare neliniştea. Aşteptarea este tot mai greu de suportat. Începe să se crape de ziuă şi se insinuează o lumină timidă, cenuşie. Doi bărbaţi înjură şi se împing cu coatele, în vreme ce o femeie îi imploră să se ţină cu firea. Îi spun să tacă. O alta plânge şi nimeni nu o consolează. Un soldat îl avertizează pe paznicul de la intrare să nu mai trimită oameni înăuntru, altfel o să cedeze toată structura. Mai departe, de pe un rând de scări aflat departe de apă, echipele medicale transferă bolnavi de pe tărgi în bărci, o procedură lungă şi complexă. Unii sunt în scaune cu rotile, în aceste cazuri pare mai uşor. O tânără de lângă Linden icneşte la fiecare manevră şi-şi ascunde faţa cu mâinile. Linden ar da orice să înceteze; atitudinea ei este exasperantă. Şi pe el îl nelinişteşte periculozitatea operaţiunilor; o mişcare greşită, şi pacientul ar putea cădea în apa murdară.

Prin toată zarva, Linden reuşeşte să audă numele Paul Malegarde şi ridică mâna. Un medic îi face şi el semn, Linden îl recunoaşte pe Brunel. Cum o să-l coboare pe Paul pe scările astea ca să-l urce în barcă? Şi cum rămâne cu ploaia de afară? Linden vede cum patru bărbaţi coboară cu dificultate targa pe scări. Apoi observă că tatăl lui, cu ochii închişi, cu perfuzia şi masca de oxigen pe faţă, este aşezat într-o cutie ingenioasă de mărimea unui om care seamănă cu un sarcofag de sticlă. Probabil este foarte grea. Neliniştit, priveşte cum sicriul este înclinat cu grijă, puţin câte puţin, şi aşezat în barcă cu ajutorul a trei soldaţi care se căznesc să meargă prin apă. Toată operaţiunea durează douăzeci de minute. Treaba este dusă la bun sfârşit, în cele din urmă, iar Linden răsuflă uşurat. I se spune să urce într-o barcă mare cu vâsle, care îl va urma pe tatăl lui. În spatele lui, pe platformă, alţi oameni se plâng. Şi cu ei cum rămâne? De ce nu se ocupă nimeni de bolnavii lor? De ce el şi nu ei? Aşteaptă de mult aici, şi acum tipul ăsta primeşte toată atenţia. Nu e corect! Linden apucă mâna înmănuşată întinsă spre el şi urcă în barcă.

— Ignoraţi-i, şopteşte doctorul Brunel, care este şi el în barcă. Transferul tatălui dumneavoastră este prioritatea noastră din dimineaţa asta. Ne vom ocupa de toată lumea. Îşi fac griji degeaba. Acum, sunteţi pregătit de ploaie? Şi pentru presă? adaugă el sarcastic.

Un soldat scoate barca din clădire vâslind energic. Afară, sub ploaia biciuitoare, o mulţime de aparate fotografiază şi filmează evenimentul de pe pasarelele metalice înălţate, în timp ce poliţia îi ţine pe jurnalişti din scurt. Unii dintre ei, când observă un medic cu halat alb aşezat în barcă, strigă, încearcă să-i reţină atenţia. Mulţi oameni cred că spitalul a fost evacuat prea târziu, spune doctorul Brunel. Ploaia îi turteşte părul fin. Mai spune că nimeni nu bănuia că Sena se va umfla aşa de repede. Ştie Linden că în momentul de faţă creşte cu doi centimetri pe oră? Assistance publique, care

administrează toate spitalele publice, este aspru criticată. Linden observă barca tatălui în faţă, este manevrată de nişte soldaţi care o duc spre zona uscată de dincolo de bulevardul Victor. Vede oameni care privesc de pe balcoane şi de la ferestre ciudata procesiune. O parte din el îl îndeamnă să facă fotografii, dar şi-a lăsat aparatul la hotel.

Chiar înainte să ajungă la place de la Porte-de-Versailles, apa e mai mică şi pot să coboare pe trotuar. Ambulanţele aşteaptă aliniate, iar grupuri de doctori şi asistente stau sub umbrele. Linden îl urmează pe doctorul Brunel, trece iute şi sprinten prin mulţime. Şase pompieri ridică sarcofagul de sticlă al lui Paul direct spre o ambulanţă deschisă. Paul încă are ochii închişi; pielea lui pare palidă în lumina dimineţii. Doctorul Brunel îi salută pe medicii şi pe asistenţii de serviciu, spune câteva propoziţii, iar ceilalţi dau din cap. Da, sunt cu toţii din echipa profesorului Magerant. Sunt gata de transferul la spitalul Cochin. Doctorul Brunel se întoarce spre Linden, îl prezintă. Linden va merge cu tatăl lui la spital. Apoi întinde mâna cu un zâmbet, spune că a fost o onoare să se ocupe de Paul Malegarde şi-i urează noroc tatălui. Paul va fi pe mâini bune; Linden poate să fie sigur de asta. Când furgoneta pleacă cu tatăl şi fiul, doctorul Brunel se estompează, cu braţul ridicat într-un gest de rămas-bun. Ambulanţa o ia pe rue Raymond-Losserand, apoi traversează spre avenue Denfert-Rochereau pe rue Froidevaux. Arondismentul al XIV-lea este unul din cele norocoase; e prea sus ca să se inunde. Oamenii stau la coadă în faţa cafenelelor; Linden îşi dă seama că aşteaptă să-şi încarce telefoanele mobile. Încă nu a văzut cu ochii lui cât de puternic a afectat inundaţia jumătate din Paris, în afară de imaginile de la televizor cu familiile acelea năpăstuite care-şi arătau apartamentele inundate de noroi. Deocamdată, el este la adăpost.

Intrarea în spital este pe rue Saint-Jacques, un cartier pe care Linden îl cunoaşte. A locuit în apropiere, pe rue Broca, timp de

patru ani înainte să se mute la New York în 2009. Cochin este un spital mai vechi şi mai sărăcăcios, dar pare sigur pentru că nu se va inunda niciodată. Spitalul este împărţit în mai multe clădiri. Sunt conduşi într-o aripă la etajul cinci, unde lui Linden i se spune să stea. Trebuie să aştepte din nou. A aşteptat mult în ultimele zile. Totuşi, în meseria lui trebuie să aştepte momentul potrivit. Despre asta este vorba în domeniul fotografiei – farmecul unui moment, modul în care magia acestuia ajunge în cadru. Este obişnuit cu aşteptarea; a învăţat să fie răbdător, dar aşteptarea aceasta este altfel. Tensiunea îl macină şi nu ştie cum să-i pună capăt; se plimbă pe coridor şi pantofii îi scârţâie pe linoleum. E alt spital, dar se simte acelaşi miros neplăcut. Speră că tatăl lui va avea o rezervă numai pentru el. În jurul lui aşteaptă şi alte persoane; unii moţăie pe scaune. Par cu toţii învăluiţi în aceeaşi suferinţă şi tristeţe. Probabil că aşa arată şi el; cum ar putea fi altfel, după toate prin câte a trecut? Nelinişstea îi dă o stare de irascibilitate; nu poate să stea pe scaun. Alţii îl privesc plini de resentimente în timp ce se plimbă prin încăpere cu ochii în telefon. Le trimite acelaşi SMS surorii, mamei şi nepoatei lui: „Suntem în spitalul celălalt. E totul bine. Aştept să discut cu medicul cel nou".

S-au adunat şi mai multe e-mailuri de ieri; noi contracte, noi călătorii. Încă nu a răspuns la niciunul. Se întreabă cum se descurcă Marlowe, Deb şi Stéphane. Ziua de azi, marţi, trebuia să fie aglomerată pentru el şi echipa lui. Trebuiau să fotografieze o tânără senatoare de perspectivă în locuinţa ei din apropiere de Boston pentru revista *Time.* Nu acceptase niciodată să fie fotografiată cu familia, acasă, dar când auzise că fotograful era Linden Malegarde, acceptase. Pregătise evenimentul cu echipa; Marlowe mersese la locuinţa senatoarei să verifice casa. Aveau de gând s-o fotografieze în bucătăria mare, veselă, alături de copii şi soţ. A fost anulată şedinţa? Nu se gândise să-şi întrebe agenta. Rachel probabil că a luat un alt fotograf în ultimul moment. Linden se întreabă ce părere

a avut senatoarea despre acest lucru. Ar fi trebuit să-i scrie, să-i explice situaţia tatălui său. De sâmbătă seara, din momentul atacului cerebral, a ignorat aspecte ale vieţii lui care par mai puţin importante, le lasă să se topească în elemente de care se va ocupa mai târziu. Singurele voci interioare pe care le ascultă sunt frica, durerea şi dragostea faţă de tată.

Conexiunea la internet este lentă, apare şi dispare ca o rază pâlpâitoare de soare. Este din cauza inundaţiei. Linden a auzit despre această posibilitate de dimineaţă la ştiri. Puţin câte puţin, Parisul paralizează. Nu se întâmplă dintr-odată, ca la distrugerile acelea bruşte şi spectaculoase din sudul Franţei sau ca la uraganul Sandy din New York din octombrie 2012, când o furtună de proporţii a pus pe butuci sistemul de alimentare cu apă al metropolei, eveniment de care Linden îşi aminteşte bine, deşi nu a fost direct afectat de el, pentru că el locuia în Upper West Side. Ce se întâmplă acum este un eveniment discret, lipsit de dramatism în desfăşurarea sa, nu sunt vieţi omeneşti în joc. Inamicul este apa stagnantă, care distruge tot ce inundă, pe îndelete. Poate că piatra rezistă, dar metalul ruginește, tencuiala se dezintegrează, în timp ce hârtia şi lemnul putrezesc. Linden ştie acum, asemenea majorităţii parizienilor, că apa nu se va duce cu una, cu două. Când se va retrage, după un nivel maxim pe care încă nu l-a atins, o va face fără nicio grabă. Consecinţele vor fi de durată şi dureroase. Va dura săptămâni, luni până să se revină la normal. Îşi aminteşte de specialistul care afirma că Parisul va fi îngenuncheat.

Linden stă lângă fereastră şi se uită într-o curte interioară mohorâtă şi udă. Primeşte un mesaj de la Mistral, care-l anunţă că este pe drum. Linden îi spune numele clădirii şi etajul. Dintr-un motiv sau altul, conexiunea la internet este mai puternică lângă geam. De ce a căutat numele tatălui său pe Google? Acum priveşte toate imaginile şi linkurile propuse de motorul de căutare. Sunt materiale pe care le-a văzut deja – conferinţe, forumuri şi convenţii

la care acesta a participat în trecut –, dar şi materiale noi pe care nu le cunoştea. Spre amuzamentul lui, citeşte că la Berkeley, în California, acum vreo doi ani, nişte protestatari s-au dezbrăcat ca să salveze nişte eucalipţi care urmau să fie doborâţi pentru reducerea riscului de incendii. Paul nu s-a implicat în acel eveniment, dar grupul a pretins că o face în numele şi sub influenţa lui. Copacii au fost salvaţi. Fotografiile cu protestatarii goi, burtoşi îmbrăţişând copaci l-au făcut pe Linden să zâmbească. Dă click pe un videoclip recent de zece minute intitulat *Paul Malegarde la Vénozan* şi îşi pune căştile. Cineva care îl urmează pe Paul pe domeniu a filmat cu un smartphone. Rezultatul este tremurat şi neprofesionist, conexiunea proastă face ca din când în când înregistrarea să se oprească, dar este extraordinar să-şi audă iar tatăl. În palma lui Linden stau cuibărite imaginile evocatoare ale casei familiei. Sunt toate prezente: lumina tomnatică, ciripitul păsărelelor, casa mare şi vocea tatălui său, groasă, inconfundabilă. „Ce-mi spun mie copacii? Totul. Aşa a fost dintotdeauna. De când eram mic. Le-am auzit şoapta de dinainte să aud glasurile părinţilor mei. Nu mi-am propus, s-a întâmplat de la sine.” Paul zâmbeşte, e zâmbetul acela rar, plin de substanţă pe care Linden îl adoră. „Ei m-au găsit pe mine. Mi-au vorbit, încă este aşa. Ei îmi spun ce se ascunde sub rădăcinile lor, în grosimea frunzelor lor. De aceea avem nevoie de copaci ca să înţelegem lumea. Copacii sunt enciclopedii vii. Ei ne învaţă cum să procedăm.” Apoi Paul este filmat în arboretum. Are faţa bronzată, strălucitoare, opusul celei de acum. „În momentul de faţă, insecticidele sunt principala mea grijă. Deja sunt un dezastru pentru albine, după cum ştie toată lumea, dar şi pentru copaci, un lucru mai puţin cunoscut. Amenajarea pădurilor, chimicalele, pesticidele şi maşinile grele au degradat teribil copacii. Dacă nu facem ceva acum, nu mai este cale de întoarcere. Tragedia e că oamenii şi-au pierdut interesul faţă de copaci. Îi tratează cu uşurinţă. Oamenii nu mai respectă copacii ca pe vremuri. Îi tratează ca pe nişte obiecte

care ne dau automat oxigen şi lemn. Uită că oamenii de ştiinţă au făcut descoperiri incredibile. Copacii au memorie. Ştiu să-şi facă planuri de viitor. Ştiu să absoarbă informaţii. Ştiu să le trimită semnale de alarmă altor copaci. Ştim de ceva timp că o pădure este o reţea complexă care face schimb de informaţii, un loc în care copacii ţin unii la alţii, au grijă unii de alţii. Ştim că există comunicare între ei. Fac acest lucru prin intermediul rădăcinilor şi al frunzelor. Oamenii de ştiinţă au făcut aceste descoperiri importante acum ceva timp. Problema este că semenii noştri nu dau importanţă vieţii secrete a copacilor, faptului că ne pot ajuta, că ne pot îmbunătăţi mediul, ecosistemele, dar ne şi pot arăta cum să ne înfruntăm viitorul. Trebuie să învăţăm de la ei. Trebuie să-i protejăm, pentru că şi ei ne protejează pe noi. În această lume nouă, a vitezei, unde totul se petrece instantaneu, nu mai suntem obişnuiţi să aşteptăm. Am uitam să mai fim răbdători. La copaci totul se petrece lent, creşterea, dezvoltarea lor. Nimeni nu înţelege prea bine cât de încet cresc copacii şi cât de bătrâni ajung. Unii copaci au mii de ani. De fapt, copacul este exact opusul vremurilor nebune şi rapide în care trăim."

Linden dă înregistrarea de la început. Nu se mai satură de vocea tatălui său; vrea s-o audă la nesfârşit. Brusc, simte o bătaie pe umăr şi se întoarce. Vede un bărbat de vreo şaizeci de ani; are ochi albaştri vicleni, un nas proeminent şi un păr des, castaniu. Se prezintă drept profesorul Gilles Magerant. Linden este poftit într-un birou mare, luminat puternic, care dă spre aceeaşi curte întunecată. Profesorul Magerant trece direct la subiect. Transferul s-a petrecut bine, dar tatăl lui este încă sub supraveghere. Va fi o procedură migăloasă, şi profesorul îşi dă seama ce chin este pentru familie. După cum Linden ştie cu siguranţă, atacul ischemic al tatălui său a fost trombotic, cauzat de un cheag de sânge dintr-o arteră a creierului. Întrucât cheagul a blocat circulaţia sângelui, prioritatea tratamentului este s-o restabilească într-un timp cât mai

scurt. Se numeşte revascularizare. Totuşi, cheagul nu a fost eliminat definitiv, e posibil să fie necesară înlăturarea lui prin operaţie. Linden aprobă din cap; a citit despre toate astea pe internet. Ştie că principalul pericol pentru un om care a avut un atac cerebral este să aibă încă unul, şi mai mare, fatal, la o săptămână de la atacul iniţial. Profesorul Magerant îi spune că tocmai din acest motiv a primit tatăl lui tratament medical, ca să prevină un al doilea atac; îi sunt administrate anticoagulante şi antitrombotice. Linden întreabă dacă i-a fost afectat creierul şi, în cazul acesta, dacă e vorba de consecinţe permanente. La ce se poate aştepta familia? Ce-i poate spune profesorul? Tatăl lui a fost tratat corespunzător la spitalul Pompidou, vine răspunsul. Tratamentul în primele momente şi măsurile profilactice sunt cruciale, iar tatăl lui a avut parte de amândouă. Este prea devreme acum să se dea un prognostic pe termen lung – dacă va putea să vorbească bine, să-şi mişte ambele părţi ale corpului, să vadă normal. Vocea profesorului este liniştitoare, plăcută, dar, pe când ascultă, Linden se întreabă de câte ori a rostit aceste cuvinte în faţa familiilor îngrijorate. Priveşte mâinile doctorului – pătrate şi capabile, mâini care deblochează artere, care salvează vieţi. În timp ce profesorul continuă să vorbească, Linden se gândeşte la pacienţii din acest spital, la cei aflaţi în aceeaşi situaţie ca tatăl lui. Câţi dintre ei o să scape? Dar tatăl lui? Poate să spere la un deznodământ fericit? Îl cuprinde o tristeţe cumplită când pleacă din biroul profesorului, mulţumindu-i călduros, după care o ia spre rezerva 17, unde i se spune că se află tatăl lui acum.

Imediat ce deschide uşa, Linden este întâmpinat de explozia ochilor deschişi ai tatălui său. Linden râde, plânge şi strigă: „Tată! Tată", strângându-l de încheietură. E tot ce poate spune, e ca un copil iraţional de doi ani, îşi şterge lacrimile. Ştie că tatăl îl aude. Simte acest lucru în mâna lui care-l strânge; citeşte în irisurile care îl privesc. Din fericire, sunt singuri; nu mai e nici un alt pat, nici un alt

pacient. Linden se apleacă să-l mângâie pe frunte şi îşi dă seama că nu a mai făcut niciodată acest gest. Este o noutate, dar nu se simte incomod, nici ruşinat, şi când începe să-i vorbească descoperă că nu i se mai pare un efort; cuvintele îi vin de la sine. Paul este în alt spital, cu altă echipă. Transferul s-a derulat bine, deşi n-a fost simplu să plece din spitalul modern, plin de mâl care mirosea a canal. Descrie sarcofagul de sticlă, bărcile, oamenii care se uitau la ei de sus. Îşi aminteşte ceva Paul? Paul mişcă puţin capul. Oare a aprobat? Tatăl lui îl strânge iar de degete. Deci a văzut ceva? Ei doi vor trebui să înveţe să comunice. Poate ar trebui să înceapă aşa: o apăsare înseamnă „da", două apăsări, „nu". Ce zice de asta? Paul strânge o dată. Minunat! Acum pot comunica. Au găsit o cale. Linden îi descrie inundaţia, uimitoarele imagini pe care le-a văzut la televizor, precum scena cu miniştrii duşi cu bărcile prin golfuleţul ce înconjura Assemblée Naţionale pentru a putea intra în clădire. În după-amiaza aceasta va merge şi el cu o fostă colegă în zona cea mai afectată de inundaţii din Paris, Javel, unde locuia Candy. Este nerăbdător, dar îi e şi teamă, nu ştie la ce să se aştepte, cum se va simţi. Parisul a devenit un teritoriu necunoscut şi va deveni şi mai necunoscut, subliniază el, la apus, când felinarele de pe stradă nu se vor aprinde în aproape jumătate din capitală. Se vorbeşte că parizienii se ascund în apartamentele lor, refuză să plece, vor să rămână pe loc până se retrag apele, fără să-şi dea seama că sunt prizonierii inundaţiei, că vor îndura condiţii extreme. Pompierii sunt în alertă maximă, se confruntă cu riscuri de incendii din cauza conductelor de gaz sparte şi a multitudinii de lumânări aprinse. Linden îi spune lui Paul despre alarma generală privitoare la creşterea spectaculoasă a preţului la alimentele proaspete, cât de greu este ca unele zone din oraş să funcţioneze normal. Costul catastrofei va fi uriaş. Un specialist a spus la televizor că pagubele se vor ridica la peste douăzeci de miliarde de euro. Un alt lucru pe care l-a aflat Linden este că inundaţia din 1910 a afectat mai puţine

persoane, deoarece Parisul era mult mai mic pe vremea aceea, avea numai două milioane de locuitori. Pe atunci, suburbiile erau mult mai puţin dezvoltate. În prezent, în aglomerarea pariziană locuiesc zece milioane de persoane. Nu numai Parisul are de suferit, adaugă el; suburbiile sunt şi ele lovite, precum Issy-les-Moulineaux şi Vanves, de la sud-vest de Paris, invadate de valuri nesfârşite de mâl înspumat. Linden nu a auzit încă de nicio victimă, din fericire, dar mii de cetăţeni suferă şi vor fi şi mai mulţi odată cu creşterea nivelului apei. Investitorii din domeniul imobiliar sunt acum criticaţi pentru că au construit locuinţe de-a lungul fluviului din 1970 încoace, deşi cunoşteau riscurile. S-au prezentat la televizor broşurile cu „linişte pe malurile Senei", ceea ce a stârnit zarvă în rândul miilor de oameni ale căror locuinţe erau acoperite de mâl. Linden îi povesteşte lui Paul despre un bărbat furios pe care l-a văzut la ştiri: acesta fusese forţat să-şi părăsească noua proprietate, construită în urmă cu doi ani, acum inundată complet. Dacă ar fi ştiut că este o zonă periculoasă, dacă îl informa cineva, nu şi-ar fi cheltuit toţi banii pe casa aceasta. Omul era îngrozit de perfidia şi lăcomia primarilor şi a altor oameni din conducere care nu au nicio urmă de respect faţă de locuitori şi pe care-i interesează doar banii şi să-şi atingă scopurile personale şi politice. Toate astea din cauza ploii, explică Linden arătând spre fereastră, unde picături mici se acumulează pe suprafaţa murdară cu o regularitate impresionantă. Ploaia nu s-a oprit de vinerea trecută, când au sosit ei aici, şi, din câte a auzit, nici n-o să se oprească. Îşi aminteşte cum aştepta Paul ploaia la Vénozan. Paul îşi dădea exact seama când o să plouă, cum se schimbau vântul, temperatura. Îi spunea mereu fiului său cât de importante sunt precipitaţiile, nu numai pentru copaci, ci şi pentru celelalte plante, pentru natură. Când Linden se pregăteşte să-l întrebe ce părere are despre necruţătoarea Sena, se aude o bătaie în uşă şi apare Mistral, cu haina udă pe braţ. Se luminează la faţă când vede că bunicul ei are ochii larg deschişi. Ce surpriză plăcută! Şi are

şi ea una minunată: Lauren e în refacere. Doctorul e mulţumit de evoluţia ei. Ar trebui să se simtă mult mai bine până la sfârşitul săptămânii. Mistral îi dă lui Linden un plic din partea lui *madame* Fanrouk, directoarea hotelului. Cum turiştii părăsesc oraşul, are camere libere. I-a pregătit una nouă şi mai confortabilă.

Linden bagă plicul în buzunar şi priveşte interacţiunea dintre bunic şi nepoată. Este o imagine emoţionantă. Într-un fel, s-a obişnuit cu gura strâmbă a lui Paul, dar cel mai dor îi este de sunetul glasului său. O nuanţă de ironie, căci nu vocea tatălui era cea care domina. Vocea mamei stăpânea întotdeauna, când striga pe scări sau în grădină. Pe Lauren o auzea când se întorcea de la şcoală, la telefon cu sora ei, cu părinţii sau o prietenă. Întotdeauna Lauren şi Tilia chicoteau cel mai mult, glumeau, cântau cântece siropoase de dragoste.

Lui Linden i-a fost dor toată viaţa de vocea tatălui său.

Place Cambronne marchează graniţa dintre uscatul din arondismentul al XV-lea şi inundaţii. Linia de metrou suprateranã, numărul 6, nu mai funcţionează. Elicopterele survolează zona. Când ajunge pe jos din Montparnasse, Linden vede blocaje ale poliţiei, care împiedică pietonii şi maşinile să intre pe rue Cambronne, rue Fremicourt şi rue de la Croix-Nivert. Au voie să treacă de bariere numai cei care pot dovedi că locuiesc în zonele inundate. Este abia două, dar cerul plumburiu, umezit de ploaie îţi dă senzaţia că s-a lăsat noaptea. Linden se uită în jur după Oriel. Stă lângă un poliţist cu un bărbat de vreo treizeci de ani. Poartă amândoi banderole roşii pe braţul drept. Linden îi este prezentat lui Matthieu, care lucrează la primărie. Face parte din echipa de criză.

— În mod normal nu lăsăm pe nimeni aici, îi spune el lui Linden, dându-i o banderolă roşie şi o insignă; totuşi, Oriel mi-a spus cine eşti. Nu mă pricep la fotografie, dar trebuie să vezi ce e aici. E incredibil.

Merg pe rue Fremicourt, care încă este uscată şi practic pustie. Matthieu spune că barca îi aşteaptă pe avenue Émile-Zola, la zece minute distanţă. Echipele primăriei patrulează zonele părăsite din oră în oră, cu ajutorul armatei, ca să se asigure că nu e vreo persoană în vârstă sau bolnavă care are nevoie de ajutor. Matthieu vorbeşte cu respiraţia tăiată şi face gesturi ample. E o experienţă chinuitoare, şi sfârşitul ei este departe. Nu s-a mai simţit niciodată aşa de obosit, dar ce simte el nu se compară cu ceea ce îndură bieţii locuitori. Bărbatul are o faţă ascuţită, ca de elf, ochii verde-deschis şi un păr şaten ciufulit. La întrebarea lui Oriel, Linden îi povesteşte cum a decurs transferul la spitalul Cochin. Matthieu ridică din sprâncene şi spune că probabil a fost o imagine cutremurătoare. Ştie că exista multă nelinişte în privinţa relocării şi se bucură că a mers bine în cazul tatălui lui Linden. Apoi adaugă în şoaptă, deşi nu e nimeni în jurul lor să audă, că e un adevărat dezastru de când fluviul a ieşit din matcă în primele ore ale zilei de duminică. Nu-şi pot imagina urletele dintre primar, prefect şi preşedinte. N-ar trebui s-o spună, dar îi face bine să se elibereze de povară. S-ar zice că nimeni nu a anticipat amploarea catastrofei, de parcă nimeni nu voia să recunoască. Chiar şi la locul lui de muncă, la primărie, majoritatea colegilor erau convinşi că Sena este sub control, că nu e niciun pericol, că se poate acţiona la timp datorită tehnologiei moderne. Până în ultimul moment, au refuzat să accepte crunta realitate. Iar acum, spune el, tot în şoaptă, mulţi dintre ei se simt vinovaţi, aşa cum alţii sunt convinşi că administraţia nu ia deciziile corecte, ca în cazul spitalului Pompidou, de exemplu, evacuat mult prea târziu. Mai rău de atât, până şi birourile lor, situate la primul nivel de la hotelul de Ville, vor fi evacuate azi din cauza nivelului apei. Nimeni nu se aştepta la aşa ceva, şi, ca să evite certurile, el preferă să fie aici, în acţiune, în ploaie, încercând să ajute.

Ajung la intersecţia dintre rue de Lourmel şi avenue Émile-Zola, unde limbi lungi de apă lovesc pavajul şi nişte bărci aşteaptă în

burniţă. Pasarelele de lemn şi scândurile se ridică deasupra apei pe rue de Lourmel pe ambele părţi. În barcă, Linden face cunoştinţă cu încă doi oameni din celula de criză de la primărie, Monique şi Franck. Îşi ia Leica din geanta discretă, de pânză, ca de curier, care conţine un compartiment căptuşit pentru aparatul foto. O clipă i se face dor de aparatul Canon, cu obiectivele lui; se simte vulnerabil fără ele, dar apoi îşi aminteşte că este o situaţie neaşteptată şi că Leica nu l-a lăsat niciodată la greu. Acesta nu este un proiect ca toate celelalte. Va trebui să redevină fotograful tânăr, anonim, cel care voia să transmită emoţie, care nu se preocupa de lipsa luminii sau de unghiurile decisive. Ce descoperă, în timp ce barca se deplasează, diferă de fotografiile vechi, de la inundaţia din 1910, în care parizienii purtau haine lungi, elegante, redingote, jobene şi bonete. Acele fotografii alb-negru sugerau un dramatism estetic, pe când priveliştea de azi nu are nimic frumos. Apa tulbure este presărată cu gunoaie, iar şirurile de oameni care merg pe scânduri, împovăraţi cu valize, genţi şi piese de mobilier, par disperaţi şi nicidecum eleganţi. Sena a urcat până la jumătatea fiecărei intrări, le ajunge până la brâu soldaţilor îmbrăcaţi cu costume de scafandru. Pentru Linden e cu atât mai şocant cu cât acesta este Parisul adolescenţei sale, îl cunoaşte ca pe buzunarul lui. Toate firmele sunt închise, obloanele de fier sunt trase până în apă, pe faţade se caţără scări; vede cum sunt distribuite sticle de apă îmbuteliată, în timp ce feţe îmbufnate se uită de la etajele superioare. Oare câţi sunt prizonieri acolo, în apartamente? Voluntarii de la Crucea Roşie, încărcaţi cu coşuri cu alimente, calcă cu paşi mari, îndrăzneţi pe platforme improvizate şi-i strigă pe oamenii rămaşi izolaţi în locuinţe. Angajaţi de la salubritate, în uniforme verzi, strâng mormane de gunoaie în nişte canoe lungi. Un alt lucru pe care fotografiile respectabile, alb-negru nu-l surprind este duhoarea de putreziciune. Glazurat cu gunoaie şi resturi de la conductele sparte, lichidul murdar miroase îngrozitor. Linden se protejează legându-şi

fularul în jurul gurii şi al nasului. Face fiecare fotografie pe îndelete: o fată care urcă pe o scară cu un rucsac plin de alimente, în timp ce părinţii ei privesc în jos, cu mâinile întinse; o bătrână pe o scândură la adăpostul unei umbrele fragile, cu un căţel îngrozit la subraţ. Cafeneaua veselă de la intersecţia dintre rue de Lourmel şi rue de Javel, pe care şi-o aminteşte bine, nu s-a predat; proprietarii au făcut un ponton mare din scânduri şi butoaie şi au instalat, primitori, o mulţime de mese, scaune şi umbrele de soare. Linden fotografiază vreo doi clienţi bine înfofoliţi care se bucură de un pahar de vin şi fac cu mâna când trece barca.

Ce-l uimeşte e liniştea: nu se mai aud motoarele maşinilor, huruitul autobuzelor, zgomotul claxoanelor, ci numai răpăitul delicat al ploii amestecat cu murmurul vocilor. Din când în când, barca se opreşte pentru ca membrii echipei de salvare să poată discuta cu alţi colegi sau cu locuitori care au nevoie de ajutor sau informaţii. O barcă plină cu jurnalişti şi fotografi trece foşnind pe lângă ei. Linden are un schimb de priviri cu o tânără cu un aparat de fotografiat în jurul gâtului, căreia îi pică falca atunci când îl recunoaşte. Îi face repede o poză, îi zâmbeşte larg şi ridică degetul mare. Monique încearcă să consoleze o femeie între două vârste care-i priveşte de la etajul al doilea al unei clădiri. Femeia spune că nu poate să doarmă, că nu a mai dormit de duminică, de când a venit apa mare. Soţul ei bolnav are reumatism acut, dar nu vrea să iasă din apartament, şi situaţia s-a înrăutăţit de când cu şobolanii. Da, şobolanii au invadat toată clădirea, fugind din pivniţele inundate. E un adevărat infern, mormăie ea, un infern. Monique şi Franck încearcă s-o convingă să meargă împreună cu soţul ei la un adăpost temporar, unde va fi cald şi uscat, fără şobolani, dar femeia nici nu vrea să audă. Nu vrea să i se fure lucrurile; amândoi preferă să stea şi să suporte disconfortul. În timp ce se îndepărtează, după ce i-au dat femeii apă, pâine, baterii şi alte lucruri, Franck spune că exact cu asta se confruntă: cu oameni care nu vor să cedeze, oameni

care pur şi simplu nu înţeleg că inundaţia nu s-a sfârşit, nici pe departe. Oamenii ăştia nu mai au televizor, internet, doar radioul, însă nu bagă în seamă nici măcar frecventele avertismente transmise acolo. Singurul lucru pe care îl poate face echipa municipalităţii este să le aducă provizii în fiecare zi.

Când barca virează la dreapta pe rue Saint-Charles de pe rue de Javel, Linden vede clădirea înaltă din cărămidă roşie în care a locuit timp de trei ani, colţ cu rue de L'Eglise. Nu a mai fost aici de la moartea lui Candice, de acum aproape şase ani. Cât de tulburător e să vezi toate magazinele închise, baricadate împotriva intemperiilor: supermarketul, curăţătoria, atelierul de optică, restaurantul japonez, în timp ce altele, precum florăria şi toneta cu mâncare grecească, au fost de-a dreptul distruse de inundaţii sau jefuite. Îşi aminteşte ce plină era strada asta în zilele de târg, ce provocare era să treci pe trotuare din cauza mulţimii de clienţi. Azi nu sunt trotuare, nici mulţimi: numai ruină, linişte şi clipocitul apei. Este ca şi când imaginile din trecut şi prezent ale aceluiaşi loc au devenit ireconciliabile. Fostul lui cartier este de nerecunoscut şi totuşi dureros de familiar. Linden se uită la balconul de la etajul şase, cu inima bubuindu-i în piept. Privirea vrea să i se ferească, dar face un efort s-o menţină într-acolo. Aici a căzut de la balcon mătuşa lui, în ziua de miercuri, 6 iunie 2012, la amiază. Tilia i-a povestit că o vânzătoare de la magazinul de haine de vizavi o văzuse pe Candice stând acolo mult timp, până când s-a căţărat peste balustradă şi s-a aruncat, cu capul înainte, cu braţele întinse, ca un înger, spunea femeia: un înger frumos şi tragic. Vânzătoarea a mărturisit că nu va uita niciodată zgomotul pe care l-a scos trupul lui Candy căzând pe rue de L'Eglise în faţa brutăriei, de unde Linden cumpăra *pains au chocolat* şi croasanţi pentru micul dejun. Nu era zi de târg şi strada nu era chiar aşa de plină. Ambulanţa a venit repede, dar era prea târziu. Candy murise pe loc. Barca trece peste locul în care probabil a căzut ea. Monique şi Franck discută cu

proprietarul brutăriei, de care Linden nu-şi aduce aminte, poate că este mai nou. Omul vrea să ştie când îşi primeşte banii de la asigurări. Au avut cu toţii răbdare, dar dacă ploaia o ţine tot aşa şi râul continuă să se umfle, ce-o să se aleagă de ei în cartierul ăsta mizer?

— Linden, s-a întâmplat ceva? întreabă Oriel deodată, punându-i o mână pe umăr.

Ploaia care îi cade pe faţă lui Linden i se amestecă cu lacrimile. Într-un alt moment, în alte vremuri, i-ar fi dat mâna la o parte; i-ar fi spus că e bine, foarte bine; ar fi continuat să facă fotografii. Dar astăzi descoperă că are nervii întinşi: nu mai poate ţine durerea pentru el. Când se uită la balcon, e ca şi când ar vedea-o pe Candice acolo. Se străduieşte să găsească cele mai nimerite cuvinte. „Aici s-a sinucis mătuşa mea." Par aşa de groaznice, încât abia îşi face curaj să le pronunţe; nu poate decât să plângă în tăcere şi să strângă Leica la piept. Niciodată nu-şi imaginase că va fi aşa de greu să se întoarcă aici; dar apoi îşi dă seama că nu a vorbit cu nimeni despre moartea lui Candy, nici măcar cu Sacha. Încă este şocat, după atâţia ani. Reuşeşte să-i dea o scurtă explicaţie lui Oriel: aici a locuit cu mătuşa lui americancă. Când mâna mică a lui Oriel o prinde pe a sa, ştie că înţelege şi că probabil a bănuit motivul durerii lui. Barca pluteşte spre place Charles-Michels şi Beaugrenelle, acum complet inundate. Mallul uriaş pare abandonat, păzit de o patrulă de poliţie dintr-o barcă. Zgârie-norii lăsaţi în părăsire din Front de Seine se avântă spre norii grei şi cenuşii.

Oriel coboară glasul pentru a-i spune că iubitul ei a murit în atentatele din noiembrie 2015. Lua cina cu nişte prieteni într-o cafenea de pe rue Alibert, în arondismentul al X-lea, iar în atacul acela terorişti au ucis paisprezece oameni. Erau împreună de numai şase luni, dar erau îndrăgostiţi şi fericiţi. În noaptea aceea, care a abătut o oroare de nedescris asupra Franţei, Oriel era cu mama ei, care avea hernie de disc şi nu se putea mişca. Plănuise să

ia cina cu mama ei şi mai târziu să se vadă cu iubitul. Exact când se pregătea să se ducă la el, la zece şi jumătate, emisiunea TV la care se uita mama ei a fost întreruptă de ştirile despre teribilele incidente din tot oraşul. În confuzia şi panica ce se stârniseră, Oriel a descoperit că nu putea ajunge în capătul celălalt al capitalei. Parisul era paralizat; sirenele neîntrerupte sfâşiau liniştea nopţii şi cetăţenilor li se cerea să stea acasă. Iubitul ei nu răspundea la mobil. L-a tot sunat până în zori. Atunci a început o aşteptare lungă şi agitată. Două zile mai târziu, părinţii iubitului ei, pe care îi întâlnise numai de două ori, au sunat-o să-i spună că identificaseră cadavrul fiului lor. În timp ce o ascultă şi priveşte starea deplorabilă a fostului său cartier, durerea lui Linden pare să mai cedeze. Reuşeşte să se adune şi să-i spună lui Oriel cât de rău îi pare să audă aceste lucruri; trebuie să fi fost cumplit. Ea spune că nu a fost niciodată pe rue Alibert şi că nu va merge niciodată. Nu a dus flori şi lumânări acolo, ca mii de alţi parizieni. La împlinirea unui an de la tragedie a dus trandafiri la sala de concerte Bataclan de pe bulevardul Voltaire, unde în aceeaşi noapte sângeroasă de 13 noiembrie au fost ucişi peste optzeci de oameni. În felul acesta le aducea un omagiu tuturor victimelor, inclusiv iubitului ei.

Mai târziu, după ce traversează place Cambronne prin ploaie, Linden şi Oriel se opresc la o cafenea de pe avenue de la Motte-Picquet. Ce uşurare să te afli într-un loc uscat şi cald, departe de nenorocirea din Javel! Comandă ciocolată caldă şi ceai, apoi Oriel spune pur şi simplu:

— Vorbeşte-mi despre ea. Mătuşa ta Candice.

Candice îl înţelegea instinctiv, încă din copilărie. Se simţea mai apropiat de ea decât de mama lui; aşa fusese dintotdeauna. Tocmai de aceea, percepea o umbră de resentiment din partea lui Lauren faţă de sora ei. Nu era niciodată exprimat, dar pândea tot timpul prin apropiere, şi a părut să se intensifice când Linden i-a mărturisit că este homosexual lui Candy, nu mamei sale. În ziua în care s-a

sinucis Candy, el era la Tokyo. Încercase din greu să termine ca să ajungă la timp la incinerare, dar nu reuşise. Încă suferea din cauza asta. În scrisoarea pe care o lăsase pe masa din bucătărie, Candy nu dădea nicio lămurire: spunea numai că voia să fie incinerată, fără slujbă religioasă. Nu-şi explica în niciun fel gestul. Dar el ştia, ştia ce o împinsese la asta. Bărbatul acela, J.G., era de vină, o făcuse să aştepte ani de zile, o amăgise cu promisiuni pe care nu şi le respectase niciodată şi, în cele din urmă, se însurase cu o tânără. Candy continuase să se întâlnească cu el şi după căsătorie. Recunoscuse în faţa lui Linden că nu se putea abţine, că-l iubea pe J.G., că avea nevoie de el. Se vedeau la prânz într-un hotel sau altul, era o situaţie sordidă. Linden simţise ură faţă de acest bărbat despre care nici măcar nu ştia cum arată. Îşi amintea că J.G. suna noaptea târziu şi vorbeau ore în şir. Candy era la cheremul lui. Oare prin ce era aşa deosebit tipul ăsta? Ce vedea Candy la el? Ea avea o personalitate plăcută; merita mai mult decât pe nenorocitul ăla de J.G. Îi explică lui Oriel ciudata rivalitate dintre Candice şi Lauren. Ştia că erau apropiate, că ţineau una la alta, dar rivalitatea aceea se dovedise mai puternică decât dragostea de soră. Linden credea că era mai degrabă vina mamei lui, dar nu putea spune exact de ce; poate îşi avea originea în tradiţia pe care o impuseseră părinţii lor când erau mici şi trăiau în Brookline. Lauren nu avea atitudinea calmă a lui Candy, tactul ei; era mai directă, mai puţin melancolică. Candy era etichetată drept intelectuala familiei, lucru care surorii sale îi trezea resentimente. Fizic erau amândouă frumoase, însă Candy avea un farmec mai discret, mai elegant, pe când Lauren emana senzualitate prin toţi porii. Îi e dor de mătuşa lui. Mereu îi e dor de ea, din acea zi de iunie şi până acum. Iar mai devreme, când au trecut pe rue de L'Église, suferinţa a renăscut, s-a reaprins. Când a văzut balconul de la care s-a aruncat, l-a cuprins greaţa. Cum şi de ce hotărâse să-şi curme zilele? Îi reveneau în minte tot felul de detalii care nu-i dădeau pace. Şi-o imagina îmbrăcându-se de

dimineaţă, alegându-şi hainele. I se spusese că purta o rochie roz-pal. De ce tocmai aceea? Oare avea o poveste? Oare o purtase pentru J.G.? Oare ştiuse, în timp ce şi-o punea, că avea să moară în ea? Miercuri, 6 iunie 2012. Ce însemnase data aceea? Avea vreo implicaţie pentru ea, pentru J.G.? Întorsese chestiunea pe toate părţile. Era aniversarea Debarcării din Normandia, după cum observaseră şi el, şi mama, şi bunicii lui, dar sigur nu avea nimic de-a face cu asta. Fitzgerald şi Martha Winter, părinţii ei, nu aveau nicio legătură cu al Doilea Război Mondial. Lauren spusese că probabil data era întâmplătoare; pur şi simplu, Candy se ridicase, se dusese la fereastră şi sărise. Vara, el şi Candy stăteau pe balcon, pe două scaune pliabile de la Ikea, bând un pahar de Chardonnay şi privind cerul care se îmbujora la lăsarea serii. Scotea rufele la uscat când soarele arunca ocheade, chiar dacă proprietarul nu era de acord. Şi Mademoiselle, pisica pe care şi-o luase de curând? Linden era şi el pasionat de pisici, la fel ca mătuşa lui; o adorase pe Brioşă, care trăise până la venerabila vârstă de cincisprezece ani. Candy nu-i văzuse niciodată cele două pisici, pe Moka şi Leporello; murise înainte să le adopte el şi Sacha. În iunie 2012, Mademoiselle avea numai şase luni; era o neastâmpărată, o obrăznicătură cu blana în alb şi negru şi cu ochi verzi. Când vorbea pe Skype cu mătuşa lui, era o plăcere s-o vezi pe Mademoiselle mergând fudulă prin cameră şi pe Candy râzând în hohote la poznele ei. Probabil Candice ieşise pe balcon fără Mademoiselle. Oare o încuiase într-o altă cameră? Candy era aşa de protectoare cu pisicile ei; le vorbea de parcă ar fi fost oameni. Ce-i spusese lui Mademoiselle în acea ultimă zi? Nu a aflat niciodată unde a ajuns pisicuţa. Când Linden plecase din apartamentul lui Candy în 2000, la optsprezece ani, să stea într-o cămăruţă de la mansardă de pe rue Saint-Antoine, îi simţise lipsa. Locuinţa minusculă – o *chambre de bonne,* după cum se numea, odaia menajerei – fusese prima martoră a noii sale vieţi pe cont propriu. Prima iarnă acolo fusese grea: camera era foarte rece, prost încălzită,

dar înăbuşitoare vara, după cum avea să descopere. Lucra la un laborator fotografic pe partea cealaltă a Pieţei Bastiliei, unde câştiga un salariu mic, cât să-şi achite chiria. Mai târziu s-a înscris la Gobelins, École de l'Image, iar părinţii lui şi Candy l-au ajutat să-şi plătească studiile. O dată la două săptămâni se ducea pe rue Saint-Charles la cină. Candy avea obiceiul să invite un grup interesant de oameni ori de câte ori venea el. Era o bucătăreasă excelentă, un alt lucru de care-i era dor în noua lui locuinţă. Avea mulţi prieteni, era apreciată, dar în sufletul ei, Linden o ştia, era singură. Visa să aibă o familie, un soţ, copii, un cămin – tot ce sora ei avea şi ea, nu. Singurătatea o ucisese, Linden era convins de asta. Singură în toate acele nopţi pe care le-ar fi putut împărţi cu un om pe care-l iubea şi care o iubea şi el la rândul lui. Bunicii lui nu trecuseră niciodată peste moartea ei; îmbătrâniseră peste noapte şi zâmbetul nu le mai revenise pe chip. Fitzgerald a murit în 2013, iar Martha i-a urmat un an mai târziu. Când Linden a sosit la Paris în iunie 2012, mama şi sora lui l-au întâmpinat distruse, secătuite de ultimele câteva zile. Căutaseră prin lucrurile lui Candy şi găsiseră fotografii, cărţi şi scrisori care aveau legătură cu el; i le-au dat pe toate. Selectaseră mobila ce trebuia vândută sau trimisă la Vénozan; vorbiseră cu personalul şi cu elevii de la universitatea şi şcoala unde Candy preda engleza; se ocupaseră ele de toate. La New York, lui Linden îi luase ceva timp, poate o lună sau două, până să-şi facă curaj să deschidă plicul mare. Scrisul lui Candice semăna cu al mamei lui – neregulat, înclinat spre stânga –, dar el le putea deosebi. Într-o scrisoare care data din septembrie 2005, Candice pomenea că se duce în weekend în Valea Loarei cu J.G. şi îi scrisese numele întreg, nu numai iniţialele, Jean-Grégoire. Brusc, Linden şi-a amintit numele de familie al bărbatului, de Fleursac-Ratigny (pe vremuri râsese că era lung şi complicat), şi atunci a fost simplu să-l caute pe internet. A găsit ce-l interesa după câteva clickuri: J.G. locuia la periferia Parisului şi avea patru copii, între zece şi şaisprezece ani.

J.G. trebuie să fi fost foarte arătos acum douăzeci de ani, când l-a cunoscut Candice: suplu, spilcuit şi brunet. Cum şi unde se cunoscuseră? Linden nu-şi amintea; la o petrecere, parcă. Acum J.G., care administrase tipografia familiei, era la pensie. A fost la fel de simplu să-i găsească numărul de telefon şi adresa. Aproape prea simplu, îşi aminteşte.

Cafeneaua în care stau el şi Oriel este acum ticsită de oameni care vor să-şi încarce telefoanele şi să se ferească de frig şi ploaie. Este un loc vesel, decorat în nuanţe de roşu şi maro; chelnerii trec grăbiţi pe lângă ei ţinând cu pricepere pe umeri tăvi grele, încărcate. S-a lăsat întunericul. Oriel comandă sauvignon pentru amândoi. Poate să-i spună şi restul poveştii? Chiar vrea să ştie ce s-a mai întâmplat. L-a sunat până la urmă pe bărbatul acela groaznic? Linden zâmbeşte.

— Nu mai zâmbi aşa, îl ceartă Oriel. Eşti prea sexy.

Linden e tentat să-i spună ce plăcere îi face compania ei, cât de bine se simte să împartă cu ea acest moment. Vorbeşte de douăzeci de minute şi i s-a ridicat o piatră de pe inimă, în ciuda tristeţii zilei şi a durerii pe care a simţit-o amintindu-şi de sinuciderea lui Candy. Scoate Leica din geantă şi îndreaptă obiectivul spre ea. Aşa procedează ori de câte ori simte că e nevoie de cuvinte, dar nu şi le găseşte: aparatul foto este ca un scut. Oriel ridică palma, deopotrivă exasperată şi flatată, apoi se relaxează şi se uită la el. Linden face câteva instantanee, surprinzând strălucirea pătimaşă din ochii ei cenuşii. Când lasă aparatul deoparte, Oriel îl prinde de mână, îi mângâie palma cu degetul arătător şi se uită direct la el. Nu există nicio urmă de ambiguitate în expresia sau gestul ei. O lasă să se joace cu mâna lui, nu şi-o retrage. După un timp, îl întreabă dacă este îndrăgostit de cineva. Răspunde că da, este; e îndrăgostit de Sacha. Oriel ridică din sprâncene, repetă numele, uşor. E bărbat Sacha? Îi spune că da, Sacha e bărbat, l-a cunoscut acum cinci ani şi locuieşte cu el în San Francisco. Aşteaptă şi alte întrebări şi e gata să răspundă dacă vin. Dar nu este cazul. Oriel soarbe din pahar, şi

mâna i s-a desprins de a lui. Nu spune nimic un timp; liniştea dintre ei nu este apăsătoare. Apoi murmură: „Povesteşte-mi chestia cu Jean-Grégoire".

Linden l-a sunat pe J.G. acasă la două luni după sinuciderea lui Candy. Era după-amiază la New York şi sfârşitul zilei în Franţa. Linden s-a prezentat drept nepotul lui Candice Winter. J.G. a fost descumpănit, dar nu s-a purtat cu răceală; l-a întrebat precaut ce voia. Ce voia Linden? Ei bine, voia să ştie dacă domnul de Fleursac-Ratigny („Numele ăsta îţi umple gura", comentează el, făcând-o pe Oriel să chicotească) a aflat de moartea lui Candice Winter. Linişte la capătul celălalt al firului, bărbatul a tuşit şi a mormăit, apoi şi-a dres glasul. Da, aflase. Foarte trist. Lui Linden nu i-a plăcut vocea lui J.G., ascuţită şi discordantă. S-a întrebat dacă doamna de Fleursac-Ratigny era prin preajmă, dacă asculta, dacă avea vreo bănuială că soţul ei avusese o aventură cu o americancă adorabilă pe nume Candice în ultimii douăzeci de ani. Cu aceeaşi voce reţinută, J.G. l-a întrebat dacă putea să-l sune el mai târziu. Linden i-a dat numărul lui de mobil; nu se aştepta să-l mai audă, dar, spre surprinderea lui, bărbatul chiar a sunat, trei ore mai târziu. Părea mâhnit. A recunoscut că fusese profund şocat de vestea morţii lui Candice. Cum aflase? J.G. şi-a dres iar glasul. Ei bine, îi scrisese Candice, îl anunţase că voia să se sinucidă. A primit scrisoarea la o zi după ce ea îşi dusese intenţiile până la capăt. Fusese un mare şoc, însă nu-şi putuse arăta suferinţa din cauza... Din cauza soţiei lui. Soţia lui nu a aflat niciodată. Se simţea cumplit. Se simţea vinovat. Ştia că va purta cu sine durerea şi vina tot restul vieţii. Asta era crucea pe care trebuia s-o poarte. Mai era un lucru. Lui J.G. nu-i păsa ce credea Linden despre el. Linden putea să creadă ce voia. Nu conta; dar trebuia să ştie că o iubise pe Candice. O iubise mult; o iubise mai mult decât iubise orice altă femeie. J.G. a închis fără să mai spună ceva.

Linden tace. Lasă zgomotul cafenelei să-i invadeze liniştea. Oriel îl priveşte cu ochi trişti.

Linden stă mult timp sub duş, se delectează cu căldura apei. Nu poate să nu se gândească la oamenii pe care i-a văzut în după-amiaza aceasta, prizonieri în apartamentele lor reci şi umede. Vizita la Paris pare să-l fi sfâşiat, i-a pus sare pe răni mai vechi şi i-a deschis şi altele noi. Îl cuprind sfârşeala şi melancolia. Încearcă să-şi vină în fire cât se îmbracă, dar unele imagini îi reapar în memorie, tulburându-l: tatăl lui în spital, povestea insuportabilă a Tiliei, etajul al şaselea de la care s-a aruncat Candice. Oare din cauză că este fotograf vede imaginile acestea aşa de clar cu ochii minţii? Cum le poate şterge? Se concentrează pe casa lui, se gândeşte la pereţii ei bleu, la mirosul de ambră; amintirile înmiresmate din timpul unei vizite în souk-urile din Marrakech; Leporello tolănită la soare, Moka ţâşnind să-l întâmpine asemenea unui câine. Îi face bine să se gândească la pisici, îşi imaginează blana lor flocoasă, torsul lor, modul în care se fugăresc pe scara abruptă. Îl vede pe Sacha în bucătărie, îmbrăcat cu şort şi un tricou peste care poartă şorţul zdrenţăros cumpărat odinioară de la Napoli (şi pe care refuză să-l arunce), absorbit de o reţetă apetisantă, cu părul prins în coadă la spate, în timp ce în cameră răsună o operă *(Lucia di Lammermoor* sau *Turandot*). Iniţial fusese casa lui Sacha. Locuia acolo de ceva timp până să se cunoască ei; Linden s-a mutat cu el acum patru ani. Linden cunoştea San Francisco înainte să se stabilească acolo, dar acum îşi dă seama că nu ar putea locui nicăieri în altă parte. Îi plăcuse de la început. După Paris şi New York, băiatul de la ţară, cum era în inima lui, simţea că-şi găsise în sfârşit locul. Sentimentul se datora oceanului, apusurilor rozalii, sălbăticiei din apropiere, grădinilor botanice. Aici, în mod neaşteptat, natura este stăpâna, exact ca acasă. Vântul rece, zgomotos îl duce cu gândul la mistralul care vuieşte prin valea de la Vénozan. Nu-l deranjează ceaţa, ploaia

neaşteptată, răcoarea umedă. Huruitul tramvaielor cu tracţiune prin cablu îi face plăcere. Niciodată nu se plictiseşte de priveliştea podului Golden Gate şi nici de vertijul aleilor abrupte de pe Russian Hill. Niciunul din lucrurile pentru care oamenii critică îndeobşte oraşul – lipsa locurilor de parcare, mirosul de urină din Bay Area, ocuparea de către clasa de mijloc a cartierelor muncitoreşti, afectând spiritul independent al metropolei – nu îl deranja. Dar cel mai mult îi place faptul că locuieşte acolo cu Sacha. Îi place să şi-l imagineze pe iubitul lui în copilărie, un puşti brunet care rătăceşte chiar pe dealurile acestea. Sacha a crescut în cartier, aproape, pe Liberty Street, unde încă locuiesc părinţii lui, Svetlana şi Dennis. Linden a ajuns să-i cunoască pe vecinii lui Sacha: pe bătrâna şi cocheta doamnă Lester, care insista să-i spună pe numele mic, Zelda, şi soţii Leine, originari din Uppsala, care îi invitau în fiecare an în iunie la petrecerea de *midsommar,* o tradiţie suedeză care sărbătorea solstiţiul de vară cu dansuri şi distracţie. Împărţit între veselie şi poftă trupească, Linden îl privea pe Sacha dansând cu pricepere în jurul stâlpului de arminden, un stâlp înalt împodobit cu flori. Linden nu mai locuise niciodată cu un iubit, nu-şi mai dorise niciodată acest lucru; îşi preţuia independenţa. Dar totul se schimbase când Sacha îi propusese să se mute cu el. Casa albastră îngustă din Noe Valley a devenit refugiul lor. Realizată în stil eduardian, era o construcţie strâmbă cu două etaje din 1903, cu o lucarnă în stil Mission, cu un tavan în două ape în dormitorul principal, pereţi din stuc şi şemineuri de epocă. Dădea spre sud şi spre vest, aşa că prin bovindouri intra tot timpul soarele.

În sfârşit, posomoreala pariziană i-a dispărut din minte; acum Linden vede Dolores Park într-o zi de duminică, pe Sacha jucând frisbee cu nişte copii. Când ieşea soarele, Dolores Park era locul ideal; putea să-l ţină de mână pe Sacha, ba chiar să-l sărute, nu-i păsa nimănui. Erau multe de văzut: oameni care stăteau la soare sau trăgeau un pui de somn pe prosoape întinse pe ierburile de pe

deal, alţii care jucau fotbal sau tenis, dansatori care repetau ori îşi roteau cercuri în jurul şoldurilor. Linden nu se sătura niciodată de picnicurile nesfârşite, de muzica variată şi asurzitoare, de câinii care făceau giumbuşlucuri şi de mirosul amestecat de marijuana şi hot dog care plutea printre palmieri. Niciodată nu i-a mai fost aşa de dor de casă, de Sacha. De-ar exista un buton magic, genul la care visa când era mic, care te trimite altundeva, unde vrei să fii, într-o clipită! Totuşi, ştie că nu poate să scape; nu poate să fugă de aici, de rolul pe care trebuie să-l joace. El se ocupă de toate. El e cel care ţine familia unită, împreună cu nepoata lui, dar nimeni şi nimic nu-l poate împiedica să-şi imagineze că este în altă parte, pe Elizabeth Street.

Dintr-odată, telefonul îl smulge din reverie. E un SMS de la Sacha: „Nici nu-mi imaginez prin ce trebuie să treci. Poza aia cu tine de pe Twitter e incredibilă! Ce face tatăl tău? Te iubesc".

Uimit, Linden îşi verifică contul de Twitter, lucru pe care nu l-a mai făcut de ceva timp. Iată-l în barca primăriei, înconjurat de apă, cu fularul tras pe faţă ca să scape de duhoare, cu părul ud, cu Leica în mână. Pare un fotograf de război, transmite disperare şi tragedie. Tânăra din barca presei i-a făcut poza, care a fost redistribuită de sute de ori: „Fotograf franco-american #lindenmalegarde surprinde dezastru #inundaţie #Paris #Javel".

Înainte să apuce să-i răspundă lui Sacha, se aude o bătaie în uşă. Când deschide, o vede pe mama pe hol. E palidă şi trasă la faţă, mai ridată decât de obicei, dar îi zâmbeşte, cu un şal în jurul umerilor. Vrea să ştie totul despre Paul, acum că a început să-i funcţioneze normal creierul. Linden trebuie să-i spună tot ce ştie, să nu-i ascundă nimic. Merg în dormitorul lui, unde ea se aşază pe un scaun, iar el, pe pat. Pe un ton blând, fără să-i spună ce tulburătoare este faţa tatălui său, îi vorbeşte despre incandescenţa triumfătoare a ochilor lui Paul, de comunicarea prin strângeri de mână. Îi descrie transferul la celălalt spital, dar în acel moment îşi dă seama că

mama lui nu ştie mai nimic despre evenimentele în desfăşurare, întrucât este ţintuită la pat de duminică. Îl ascultă împietrită în timp ce-i descrie străzile inundate. Face tot ce poate s-o liniştească, îi spune că profesorul Magerant este de încredere şi insistă pe faptul că situaţia lui Paul e neschimbată, însă trebuie să aştepte ca să afle mai multe. Lauren pune întrebări; vocea i-a revenit aproape la normal, dar e mai domolită. Nu mai zâmbeşte. Se uită la el cu braţele încrucişate. Călătoria aceasta a fost ideea ei, şi uite ce s-a întâmplat. Clatină îndurerată din cap; simte că e vina ei. Spunându-i cu hotărâre că nici vorbă de aşa ceva, Linden o atinge uşor pe braţ. Mama lui pare umbra femeii de dinainte. Şi-ar dori să fie şi Mistral, şi Tilia aici, ca s-o înveselească. Cum se simte? o întreabă. A venit asistenta la ea? Cât timp trebuie să mai ia medicamentele? Lauren, sesizându-i tactica diversionistă, dă ironic din cap. Da, se simte mult mai bine. Pare gata să-i mai spună ceva, dar apoi ezită, de parcă s-ar fi răzgândit. Îşi pune mâinile pe obraji şi oftează. Când face aşa, îi aminteşte de Candy. Linden nu vrea să-i spună despre ziua de azi, despre vizita la clădirea în care a locuit Candy, despre modul în care au ieşit la suprafaţă amintirile dureroase. Într-o zi, i-ar plăcea să poată aduce vorba despre Candy, să vorbească fără oprelişti, fără ca expresia mamei lui să se întunece. Lauren se ridică, îi trece o mână prin păr, cum făcea când era mic. Ah, şi apropo, e o problemă. Colin e jos. Cu un gest rapid, Linden sugerează beţia. Tilia nu vrea să stea de vorbă cu el.

Când Linden ajunge în hol, Colin stă singur, tolănit pe o canapea, roşu ca racul la faţă. Are bărbia ieşită în afară, ca un Neanderthal; are costumul şifonat şi pătat, părul în dezordine. Văzându-l pe Linden, ridică o mână tremurătoare. Linden simte mirosul de alcool deşi stă la câţiva metri de el. Vocea lui Colin bubuie în încăpere. Linden ştie că neghioaba de soră-sa nici măcar nu vrea să coboare? Nu vrea să ia cina cu soţul ei; nu-i aşa că e absurd? Stă bosumflată în camera ei cu fiică-sa, nişte vaci proaste. De-aia nu mai poate el. S-

a săturat de ele. Colin ridică şi mai mult tonul. Oricum, e sătul până peste cap de familia Malegarde. Sătul de atitudinea, de dispreţul lor, de superioritatea lor insuportabilă. Au impresia că nu se ridică la nivelul lor, nu-i aşa? Aşa a fost de la început, de când s-a însurat cu Tilia, pentru numele lui Dumnezeu. Întotdeauna au fost reci cu el, mereu l-au făcut să se simtă ca ultimul om. Jenată, recepţionera, Agathe, se uită la ei. Mai sunt câţiva oaspeţi ai hotelului puţin mai departe, asistă la scenă. Linden nu prea mai are răbdare. Simte în stomac un clocot care nu prevesteşte nimic bun. Îi spune răspicat lui Colin că ar fi bine să plece. Să plece odată! Tilia nu vrea să-l vadă în starea asta, nici Lauren. Ar trebui să se ducă acasă la prietenii lui şi să se trezească din beţie. Sunt taxiuri afară; o să găsească şi el unul. Să plece! Colin îl fulgeră cu privirea, cu buza de jos ieşită în afară. Să plece? Linden să-şi ţină gura şi să nu se mai uite aşa la el. De ce să facă el ce-i spune Linden? De ce să plece? O să facă ce pofteşte; o să aştepte aici cât vrea el, până când proasta şi umflata de nevastă-sa o să coboare în sfârşit, apoi o să-i spună el vreo două. O să-i spună exact ce crede despre insuportabila familie Malegarde. Pentru numele lui Dumnezeu, a venit până aici tocmai de la Londra pentru ea, pentru tatăl ei, pentru ei, şi ce primeşte în schimb? Aşa ceva? Să se ducă la dracu cu toţii. Nu-i e frică de Linden. Ha! De ce-i fie frică de un poponar? Nimeni nu se teme de poponari.

Fără un cuvânt, Linden se duce spre Colin cu paşi mari şi-l apucă de gulerul hainei; îl trage fără milă, obligându-l să se ridice în picioare. Colin pufneşte încântat. Aha, deci Linden face pe bărbatul, nu? Aşa face şi cu iubitul lui? Trec la treburi dure? Chicoteşte. Probabil că e un spectacol pe cinste. Dar nu e stilul lui. E Linden aşa de amabil să-şi ia labele murdare de pe el? Linden îl târăşte până la uşă, lucru deloc simplu, deoarece Colin e aproape la fel de înalt ca el şi probabil mai greu, dar îl mână furia.

— Ce naiba faci? îi bubuie vocea Tiliei în ureche.

Nu e evident ce face? Îi dă soţul afară pe uşă, asta face, îl aruncă înapoi în şanţ, unde-i e locul, în ploaie. Asta ar trebui să-i limpezească mintea şi să rezolve situaţia. Simte degetele ineficiente ale Tiliei pe braţ în timp ce-l împinge pe Colin afară, în întunericul ud, unde stropii de ploaie explodează peste tot primprejur. Colin mormăie ceva neinteligibil, iar Linden îi strigă să-şi ţină gura. Tilia priveşte uimită; nu şi-a mai văzut niciodată fratele aşa de furios. Faţa lui Linden se transformă, s-a ascuţit, privirea i s-a întunecat de furie. Îl izbeşte pe Colin de zid şi-i dă capul pe spate, astfel încât să-l poată vedea printre stropii grei de ploaie. Îl apucă de bărbie. Linden vorbeşte rar şi limpede, ca şi când Colin ar fi un copil prost de cinci ani. E simplu, treaba stă cam aşa: Colin să se ducă înapoi la prietenii lui la Ternes acum, să stea acolo şi să nu se mai întoarcă. Dacă se întoarce şi dacă se mai îmbată, o să-i pară rău. Un taxi liber vine încet pe rue Delambre, o privelişte miraculoasă şi neaşteptată. Linden fluieră să-l oprească. În timp ce deschide portiera şi încearcă să-şi împingă cumnatul în maşină, Colin alunecă pe trotuarul ud şi cade în fund, cu picioarele în sus, comic, ca un cascador dintr-un film cu Charlie Chaplin. Durează cinci minute să-l ridice în picioare şi să-l împingă pe bancheta din spate cu ajutorul Tiliei, în timp ce amândoi ignoră claxoanele maşinilor care nu pot trece. Şoferul de taxi spune că nu-l duce nicăieri pe tip în halul ăsta. Exasperată, Tilia bagă mâna după bani în buzunarul de la spate, îi dă cincizeci de euro, mult peste tariful normal. Bărbatul ia bancnota şi tace. Colin nu-şi aminteşte adresa prietenilor lui, aşa că Tilia îi spune şoferului să-l ducă la staţia Ternes Métro, sperând că soţul ei o să se orienteze la faţa locului. Când maşina dispare în burniţă, se privesc unul pe altul, uzi, iar Linden încă răsuflă greu de furie. Este clar, Colin a turnat în el alcool toată ziua, îi explică Tilia. Nu voise să-l vadă pe Colin, nici vorbă. Iar el n-a reacţionat bine. Da, a fost dură cu el, dar ce era să facă? Chiar se aştepta să nu bage în seamă ori de câte ori se face zob? Cum îndrăzneşte să vină în halul ăsta? Slavă Domnului că

nu l-a văzut mama lor. Şi ce căzătură! E un adevărat miracol că n-a păţit nimic. Îl imită, se dă înapoi clătinându-se. Linden o prinde de mânecă.

Şi atunci începe. Râsul pune stăpânire pe tot, ca atunci când erau copii: un râs nestăpânit, încântător, incontrolabil. Se agaţă unul de altul, cu gurile căscate, se îndoaie de la jumătate, până îi doare burta, fără să le pese de ploaie, de frig. Bietul Colin, de unde era să ştie? Ce căzătură! A fost spectaculoasă! Ar fi trebuit filmat. Hohotesc aşa de tare, încât li se alătură şi trecătorii, chicotesc şi ei. Râsul le alungă apăsarea. Pe Linden îl cuprinde o stare de bine, îşi dă seama că nu s-a mai simţit aşa de senin de câteva zile. Fratele şi sora se iau în braţe şi se strâng tare.

— Te iubesc, frăţioare, şopteşte Tilia lipindu-se de pieptul lui.

— Şi eu te iubesc, păpuşă.

Este prima oară când îşi spun aceste cuvinte.

ŞASE

Quand je suis parmi vous, arbres de ces grands bois,
Dans tout ce qui m'entoure et me cache à la fois,
Dans votre solitude où j'entre en moi-même,
Je sens quelqu'un de grand qui m'écoute et qui m'aime![5]

Victor Hugo, „Aux arbres"

5 „Când mă primiţi în sânul vostru, voi, codri seculari,/ În tot ce mă cuprinde şi simultan fereşte,/ Când mă scufund în mine printre esenţe tari,/ Simt că ceva măreţ m-aude, mă iubeşte!"

Iată-mă, mă ascundeam în spatele copacului celui mai mare. Credeam că Suzanne o să mă găsească imediat. Dar nu m-a găsit. Părea să nu se grăbească.

Am început să-mi pierd răbdarea. Nu-i mai auzeam vocea. Nu mă striga, aşa cum ar fi trebuit să facă. Uşor, m-am uitat discret pe după trunchi, cu grijă, să nu mă zărească. Nu înţelegeam ce văd. Nu avea nicio noimă. Suzanne era întinsă pe jos. Nu-i vedeam decât părul, răsfirat pe iarbă, şi picioarele albe, goale.

Era ceva peste ea. Semăna cu un sac uriaş. Închis la culoare, granulat şi murdar, îi acoperea partea de sus. Dar sacul se mişca şi, în timp ce mă uitam, am înţeles că-i făcea rău. Îi auzeam răsuflarea grea, era de parcă ar fi ars-o sau ar fi bătut-o. Sacul avea nişte mâini uriaşe, roşii, care o ţineau de gât.

Nu mi-a mai fost niciodată aşa de frică. Eram sigur că era un monstru, cum îţi apare în coşmaruri. Genul acela de care se sperie toţi copii. Dar ăsta nu era un coşmar, ci realitatea. Era ziua în amiaza mare, nu noapte. Ea se împotrivea; vedeam clar. Se împotrivea cu toată forţa ei. Se răsucea şi se zbătea, dar sacul era mult mai puternic şi mai mare decât ea.

Îmi venea să fug, însă nu mă puteam mişca. Mă paralizase frica. Monstrul se împingea peste ea, din ce în ce mai repede, cu o frenezie bolnăvicioasă. Ea dădea semne că se îneacă, în timp ce monstrul grohăia oribil.

Am crezut c-o să mă topesc de frică. Mi-am udat pantalonii. Am început să plâng. Îmi venea să strig. Nu ştiam cum să chem ajutoare, unde şi la cine să fug. Casa era prea departe. În plus, dacă mă mişcăm, mă vedea monstrul. Şi venea după mine.

„De ce te-ai făcut fotograf?” era o întrebare care-i era adresată des lui Linden. Niciodată nu se sătura de întrebarea aceasta, aşa cum tatăl lui nu se sătura să povestească despre primul copac pe care-l salvase. Lui Linden îi plăcea să spună că a lucrat la bătrânul domn Lonsauvage, care i-a oferit primul lui aparat foto, Praktica, şi cum a intrat Leica în viaţa lui. Însă erau anumite aspecte ale meseriei sale pe care nu le putea exprima. Cum putea descrie precis faptul că, pentru el, fotografia era precum acumularea de experienţă? Nu voia să pară pedant. Nu avea nicio lecţie de dat. Nu voia să dăscălească pe nimeni prin munca lui, aşa cum nu-i plăcea ca subiecţii lui să pozeze crispaţi. Era o convingere prea intimă şi-i venea greu s-o împărtăşească cu glas tare. Odată încercase să-i explice unei jurnaliste franceze care scria un articol despre el pentru o revistă că fotografia foloseşte un limbaj înţeles peste tot în lume şi că pare înşelător de simplă într-o asemenea descriere. Femeia zâmbise la aceste cuvinte. Cum o putea convinge că nu e deloc simplă, că fiecare fotograf are propria variantă a acestui limbaj? Era mai uşor să spună că, deşi nu avea aparatul de fotografiat în mână, tot fotografia în minte ceea ce vedea; că de fiecare dată când văzuse frumuseţe sau o tragedie, voise s-o imortalizeze, în felul lui, în viziunea lui.

În această dimineaţă de miercuri, la spital, îl fotografiază pe tatăl lui şi cu telefonul, şi cu Leica. Nu e prea multă lumină în rezerva mică. Paul este treaz şi se uită la el cu ochii larg deschişi. Încă are canula de oxigen în nas. Din cauza gurii strâmbe, Linden nu-şi dă seama dacă zâmbeşte, dar îi place să creadă că tatăl lui este mulţumit. Ca de obicei, ori de câte ori ţine aparatul de fotografiat în mână, nu trebuie să vorbească. Îşi îndreaptă obiectivul spre mâinile tatălui, noduroase şi ciudat de palide pe fundalul păturii galbene. Nu a venit încă niciun doctor. Poate că vizita a avut loc mai devreme? Asistentele se ocupă de tatăl lui cu gesturi exersate. Unele

sunt mai prietenoase decât altele. Deasupra patului se află o mulţime de monitoare complicate, cu dungi roşii, verzi şi galbene şi cu numere care le traversează ritmic. Linden studiază corpul tatălui, împuţinat şi ofilit pe sub halatul albastru de spital. Mama lui şi Tilia vor fi şocate, ştie acest lucru. În numai patru zile, Paul a îmbătrânit, pare mult mai vârstnic faţă de cei şaptezeci de ani ai săi.

O femeie intră în linişte în rezervă. Este între două vârste, dolofană, poartă o fustă de tweed şi un cardigan maro şi are părul scurt şi cenuşiu. Îl salută pe Linden. El nu ştie cine e şi înclină din cap nedumerit. Femeia se prezintă drept Dominique. Are o voce blândă şi plăcută. Linden se întreabă dacă nu a greşit rezerva, dar ea întreabă cum se simte tatăl lui în dimineaţa aceasta. Oare este o prietenă necunoscută a lui Paul? O iubitoare de copaci? Anticipându-i parcă întrebările, femeia îi spune că este voluntară la spital. Lucrează de mult în secţia profesorului Magerant. De obicei vine numai marţea, dar, din cauza inundaţiei şi întrucât au fost transferaţi şi alţi pacienţi aici, este la dispoziţie toată săptămâna. Spitalul are nevoie de cât mai mult ajutor posibil. La început Linden nu se simte prea comod în prezenţa ei. Acum Dominique se aşază vizavi de el şi îşi pune geanta pe podea, părând hotărâtă să rămână. Îl cuprinde iritarea. Cum poate să-i ceară să plece?

N-ar fi prea politicos; pare o doamnă de treabă. Femeia îşi scoate lucrul de mână din geantă şi începe să tricoteze, iar andrelele păcănesc ritmic. Linden priveşte firul lung şi albastru de lână. Un fular? O mânecă? Nu-şi dă seama. A văzut Linden ştirile azi-dimineaţă? Impresionant, nu? Din fericire, ea locuieşte în arondismentul al XIV-lea, nu foarte departe de spital. Se pare că Sena a atins opt metri şi o să crească şi mai mult. Mai are puţin până atinge maximul istoric din 1910! A văzut Linden imaginile extraordinare cu Turnul Eiffel? Fluviul a inundat tot Champ de Mars. Turnul pare înfipt în mijlocul unui lac uriaş. Nu-i aşa că este incredibil ce se întâmplă? A auzit că cel mai bine te poţi deplasa

acum prin Paris, în afară de barcă, cu calul. A văzut la ştiri; mulţimea incredibilă de cai ai poliţiei cu apa până la piept, mergând pe avenue Bosquet. Şi, desigur, nu trebuie să uite de suburbii, unde oamenii suferă la fel de mult, însă nu le acordă nimeni atâta atenţie. Suburbiile au fost mereu o zonă sensibilă, iar inundaţiile nu ajută prea mult; e tot mai multă agitaţie acolo. Dominique a auzit că au avut loc jafuri noaptea în unele din cartierele inundate – se pare că sunt bande de tineri din suburbiile din nord –, iar poliţia şi armata nu reuşesc întotdeauna să protejeze clădirile părăsite. Preşedintele vine astăzi, mai târziu, să viziteze Javel cu barca. Linden e la curent? Preşedintele a fost criticat de mulţi că n-a făcut lucrul ăsta mai devreme. Ea speră că va veni şi în suburbii; oamenii de acolo se simt neglijaţi. Are o verişoară în Alfortville, a cărei locuinţă a fost inundată. Femeia are un ton liniştitor, plăcut. După un timp, Linden descoperă că îi face bine s-o asculte. Femeia continuă să vorbească, liniştită, iar mâinile i se mişcă rapid. Este tentat să o fotografieze. Are o aură interesantă în jurul părului argintiu. Dominique a citit în ziar (oare în *Le Parisien* sau în *Le Figaro*? nu-şi mai aminteşte) că ploaia neîntreruptă este rezultatul direct al încălzirii globale. Vremea e rea în toată Franţa şi în alte ţări europene. Nu-i aşa că e îngrijorător? Oare asta nu înseamnă că va ploua şi mai mult în viitor şi vor fi şi mai multe inundaţii? Linden aprobă din cap, îi dă dreptate. Articolul pe care l-a citit menţiona că despădurirea din nordul Parisului, care s-a produs în ritm constant în ultimul deceniu, a contribuit şi ea la creşterea rapidă a nivelului apei. Niciodată nu e o idee prea bună să tai copacii, nu-i aşa? Linden observă că tatăl lui absoarbe fiecare cuvânt. Ochii strălucitori ai lui Paul ţâşnesc de la Dominique la el, de parcă ar asista la un meci de tenis.

— Noi credem că tatăl dumneavoastră aude şi înţelege tot ce spunem, zice Dominique surprinzându-i privirea. Am avut o discuţie în bună regulă cu domnul Malegarde aseară. Când Linden

se încruntă uimit, femeia continuă: Desigur, domnul Malegarde nu poate să vorbească bine încă, dar poate, cu siguranţă, să comunice.

Aşa face în fiecare săptămână; stabileşte o conexiune cu pacienţii care au avut atacuri cerebrale, apoi îi ajută şi-i învaţă şi pe apropiaţii acestora să procedeze la fel. Linden se întreabă ce ştie şi ce află despre fiecare familie căreia îi oferă consolare. Probabil că este o slujbă dificilă, pentru care nici măcar nu este plătită. Cum a ajuns să facă aşa ceva? Ce a determinat-o? Cum e viaţa lui Dominique? Are la cine se întoarce acasă, sau mersul la spital e principala preocupare a zilei? Ochii tatălui său sunt aţintiţi asupra feţei rotunde a lui Dominique, apoi coboară la lucrul de mână. Poate că şi lui Paul îi aduce mângâiere prezenţa ei. Ce a reuşit să-i comunice ieri Paul? Linden e curios să afle. Dominique se ridică discret şi-şi împătureşte lucrul. I-a făcut mare plăcere să vorbească cu ei. Mai vine mâine. Când pleacă şi închide uşa în urma ei, se creează un gol. Linden se străduieşte să-şi croiască drum prin liniştea bruscă. Ar trebui să pălăvrăgească şi el pur şi simplu ca Dominique? Să vorbească, să lase cuvintele să curgă? În ochii tatălui său vede nerăbdare. Se apropie de pat şi-l ia pe Paul de mână. „Tatăl dumneavoastră aude şi înţelege tot ce spunem." Îi simte pulsul slab la încheietură, i se zbate sub degetul mare. Se minunează de complexitatea corpului omenesc, de toate lucrurile nevăzute care se petrec sub piele. Se gândeşte la cheagul care-i blochează artera, la eforturile pe care le face corpul lui ca să se menţină în viaţă. Vrea să poată spera, să poată crede că tatăl lui va scăpa cu bine. La cum îl ţine de mână aşa, în momentul ăsta de linişte, posibila moarte a lui Paul i se pare o adevărată erezie. Şi totuşi, în mintea lui este o imagine vie, pe care nu o poate şterge. Are senzaţia că viaţa se scurge uşor din tatăl lui în acelaşi ritm imperceptibil cu care creşte Sena, de parcă cele două lucruri ar fi împletite şi prestabilite. Complexele încâlceli de nervi, celule şi organe care formează corpul tatălui său seamănă cu reţeaua

pariziană de străzi care sunt invadate treptat de apă, unde cade electricitatea şi este blocată transmiterea de date computerizate. Privind pe geamul stropit de ploaie, Linden se gândeşte că a devenit o santinelă care-şi veghează tatăl, care veghează ploaia, întreg oraşul.

Începe prin a-i spune că Lauren se simte mai bine. Speră că în curând va putea să vină să-l vadă. Pare frântă, dar a trecut peste hop. O să fie bine. Faţa tatălui tresare puţin; clipeşte, scoate un geamăt ciudat. Linden nu înţelege ce vrea. Se apleacă mai mult. O şoaptă. Distinge „tu". Cuvântul „tu". Linden arată spre sine. Paul lasă bărbia în jos şi geme iar. Ce vrea să spună? Ah! A înţeles! Se referă la el. La el, la Linden. Cum se simte Linden? Paul mormăie şi dă iar din cap. Linden zâmbeşte, în culmea fericirii că poate desluşi acest nou limbaj. E bine. E bine, puţin obosit, dar bine. Începe să-i vorbească despre Sena, convins că aşa o să-i reţină atenţia, ca mai devreme, când Dominique îi dădea ultimele veşti. Descrie cum inundaţia se întinde treptat spre arondismentul al VIII-lea, exact ca în 1910, în ciuda barierelor şi a pompelor instalate de municipalitate. Se mai formează o lagună în faţa gării Saint-Lazare, apa se strecoară pe rue de l'Arcade, unde au fost puse blocaje. Autorităţile au închis zona, nu numai pentru că gara a fost ridicată pe un teren nesigur, unde s-a săpat pentru canale, pasaje subterane, parcări şi pentru metrou, dar şi pentru că acum câteva secole pe acolo trecea un fost braţ al Senei, pe o cale nordică între Ménilmontant şi Chaillot, şi inundaţia l-a trezit la viaţă, atrăgând apa în vecinătate. Parterului muzeului Orsay este complet inundat; obiectele de artă au fost puse la adăpost, însă daunele suferite de muzeu sunt uriaşe. Maison de la Radio, clădirea circulară, modernă de pe avenue du Président-Kennedy, foarte aproape de fluviu, care de obicei difuzează mai multe posturi naţionale, a trebuit închisă şi evacuată. În jurul clădirii au fost aşezaţi colaci de salvare uriaşi, dar apa tot a trecut. Acum emit din nişte birouri temporare, neafectate

de inundaţii, din apropiere de Montmartre. La Défense, importanta zonă corporatistă din vestul Parisului, unde-şi au sediile mii de firme, a fost ruptă de capitală şi inundată de fluviul umflat, furios în zona podului Neuilly. Acum specialiştii spun că oraşul va fi paralizat peste cincisprezece zile. Nivelul maxim ar trebui să fie atins mâine sau poimâine, aşa a auzit Linden, îşi dă seama că s-ar putea să-şi nelinişteasscă tatăl, aşa că se abţine să-i menţioneze cifrele pe care le-a auzit la ştiri, că peste cinci milioane de oameni vor rămâne fără apă curentă şi fără electricitate. Impactul acestei inundaţii va fi de zece ori mai mare decât în 1910; nu-i spune nici acest lucru. În schimb, îi spune că agenta lui i-a trimis un e-mail să-l anunţe că mai multe fotografii alb-negru făcute de el în Javel cu vechiul Leica au fost publicate în presa internaţională. În timp ce vorbeşte, Linden îşi dă seama că tatăl lui, mai mult decât oricine altcineva, înţelege supremaţia naturii. Paul ascultă cu atenţie; Linden îşi dă seama după intensitatea privirii. O parte din el îi strigă să vorbească despre altceva, să discute despre lucruri mai personale. Însă ei doi n-au mai făcut asta niciodată, cum să înceapă? Poate ar trebui s-o întrebe pe Dominique; poate ea ar şti cum să-l ajute. Gândurile îi sunt întrerupte de sosirea lui Mistral. Se simte în acelaşi timp uşurat s-o vadă şi înfrânt, pentru că nu a reuşit să-i împărtăşească tatălui preocupări mai intime. Mistral radiază de fericire; are o surpriză pentru ei. Pot să ghicească? Îmbujorată, sare de pe un picior pe altul. Se uită amândoi la ea, uimiţi. Uşa se deschide încet, şi iat-o pe Tilia, palidă şi nemişcată. În momentul în care-şi vede tatăl izbucneşte în lacrimi. Mistral o trage delicat în rezervă şi o duce spre pat. Plângând încă, Tilia îşi ia tatăl de mână şi i-o sărută. Nu poate să vorbească; nu poate decât să-i sărute întruna mâna lui Paul. Nu a fost simplu s-o aducă aici, îi şopteşte Mistral lui Linden. A fost ideea Tiliei; ea a vrut să vină, dar când au ajuns la intrarea spitalului i s-a făcut frică. S-a albit la faţă, a trebuit să se aşeze; apoi a spus că trebuie să se întoarcă la hotel, că nu poate

merge până la capăt. Aşa că au stat acolo mult timp, iar Mistral a vorbit cu ea până a convins-o să vină. Ca întotdeauna când se uită la sora lui, Linden este împărţit între amuzament şi emoţie. Este un pachet de nervi, incontrolabilă, imprevizibilă. Faţa tatălui lor pare mai puţin strâmbă (sau poate s-a obişnuit Linden cu ea?) şi Paul scoate gemete care sunt deopotrivă emoţionante şi jenante. Linden are scuza perfectă să folosească Leica, să se ascundă în spatele aparatului, să se protejeze.

Mai târziu, când pleacă, lăsându-le pe Tilia şi pe Mistral cu Paul, se întâlneşte cu Dominique în faţa liftului. Ezită numai câteva secunde, apoi o întreabă cum să vorbească cu tatăl lui. Se bâlbâie, se simte ridicol. Să vorbească cu adevărat, nu numai să bălmăjească despre fluviu şi vreme. Dominique îi ia în serios întrebarea. Coboară împreună cu liftul şi merg spre ieşirea de pe rue Saint-Jacques. Dominique îi spune că uneori familiile sunt descurajate de expresiile şi zgomotele ciudate pe care le scot supravieţuitorii atacurilor cerebrale. Aşa că, dacă îl deranjează, să se uite pe fereastră şi să încerce să vorbească aşa la început. Apoi se va obişnui. Linden nu îndrăzneşte să-i spună că nu-l stinghereşte aspectul tatălui său, ci gândul de a i se destăinui. Îi mulţumeşte şi pleacă.

Ploaia îl întâmpină ca o veche prietenă în timp ce merge cu paşi mari pe boulevard de Port-Royal spre Montparnasse şi spre hotel. Sunt mulţi oameni în cafenele, observă el, iau masa de prânz, beau, se veselesc, în timp ce jumătate din oraş este scufundat sub ape. I se pare tulburător cum tragedia pândeşte numai în anumite zone, nu şi în altele. Oare nu va fi afectat tot Parisul? Nu cu asta trebuie să înveţe să se confrunte? În liniştea camerei, urmăreşte în direct imaginile cu preşedintele care vizitează cartierul Javel cu barca, însoţit de primar şi de prim-ministru. Au un aer solemn şi lugubru; în spatele lor vine încă o barcă, plină de jurnalişti înarmaţi cu aparate de filmat. Oamenii îi strigă preşedintelui de la ferestre: unii

îl insultă, câţiva îl imploră să-i ajute, mulţi îi strigă mulţumiri. Preşedintele le răspunde tuturor cu răbdare, se întinde să strângă mâini, se arată compătimitor, răspunde chiar şi la cele câteva invective. Da, ar fi trebuit să vină mai devreme. Da, îi pare rău pentru situaţia lor. Da, a venit să ajute. În timp ce Linden priveşte imaginile, pe ecranul telefonului îi apare un SMS de la Oriel: „Sper că tatăl tău este bine. Hai să ne întâlnim diseară la 10 la intersecţia dintre rue de Grenelle şi Bourgogne. Mergem cu barca de patrulă. Nu lua aparatul foto. Nu e voie cu bliţ. O."

După-amiază, Linden bate la uşa mamei. Nu răspunde. Aude zgomotul unui uscător de păr şi bănuieşte că nu-l aude. Mai aşteaptă cinci minute şi încearcă iar când se face linişte. De data asta, Lauren deschide, poartă un halat, are părul umed încă şi uscătorul în mână. Spune că n-a terminat, aşa că-l roagă s-o aştepte în dormitor. Închide apoi uşa de la baie, şi vuietul începe iar. Linden se aşază, gândindu-se că poate e momentul să discute cu mama lui despre următoarele două săptămâni. Dacă starea lui Paul nu se schimbă, vor trebui să decidă ce să facă. Nu mai pot sta prea mult în acest hotel. Dacă Lauren trebuie să rămână la Paris, atunci trebuie să se ocupe de acest lucru. Au prieteni în Paris la care ar putea sta? Nu-i vin prea mulţi în minte şi, în plus, inundaţia complică şi mai mult situaţia. Dar prietenii de care a pomenit Colin? Nu e o idee prea bună. E mai bine să nu-l amestece pe Colin. Telefonul mamei vibrează lângă el pe noptieră. JeffVDH. Iar e tipul ăla. Jeff van der Haagen, fostul ei iubit. Linden îi strigă lui Lauren: „Îţi sună telefonul!", dar nici de data aceasta nu-l aude. După câteva clipe, apare un SMS pe ecran. N-ar trebui să se uite, dar nu se poate abţine.

„Iubita mea, mă bucur aşa de mult că te simţi mai bine. Sună-mă când poţi. Mă gândesc la tine zi şi noapte. Te sărut pe tot corpul. J."

Linden se ridică, e tentat să plece înainte ca mama lui să iasă din baie. Nu ştie ce e mai rău, jena de a descoperi că mama lui are un iubit sau faptul că trebuie s-o informeze că este la curent cu situaţia. Peste câteva minute va ieşi din baie şi el va trebui să se poarte normal, de parcă n-ar fi văzut nimic, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Nu se simte în stare. Se întreabă ce va spune sora lui; apoi îşi dă seama că probabil Tilia ştie deja sau a bănuit. Nu vrea să se amestece; nu vrea să-şi judece mama, nici să-i dea impresia că o judecă. E viaţa ei şi nu are nicio legătură cu el. Stă lângă fereastră, jenat. Căsnicia părinţilor nu e treaba lui. El a plecat de acasă la cincisprezece ani. Relaţia lor este un mister la care refuză să mediteze. De ce ar face-o? Totuşi, SMS-ul l-a atras în acel mister, l-a forţat să intre în intimitatea lor. Nu poate să nu se gândească la tatăl lui. Ce ştie Paul? De când se întâmplă? Linden îşi aminteşte de vara în care Jeff şi familia lui au venit la Vénozan, e o amintire ceţoasă. Oare aventura este recentă? Sau e una din acelea care durează în taină de mult, ca aceea dintre Candice şi J.G.? Îi vin în minte şi alte întrebări. Sunt fericiţi părinţii lui? Au fost mereu fericiţi? I-a fost simplu lui Lauren să renunţe la ţara, la viaţa ei în favoarea uneia noi, a unei limbi pe care abia dacă o ştia şi pe care încă o vorbeşte prost? Avea numai nouăsprezece ani când l-a cunoscut pe Paul. Oare s-a simţit părăsită când amândoi copiii ei au plecat de acasă? Avea patruzeci de ani atunci. Poate că aceasta era fragilitatea ei ascunsă: perspectiva de a fi singură în casa aceea mare, cu un soţ care asculta numai copacii. Uscătorul de păr se opreşte în sfârşit. Când apare Lauren, îmbrăcată cu un pulover şi pantaloni închişi la culoare, Linden tace. Nu poate să se poarte normal. Mâinile îi atârnă ţepene pe lângă corp. Aşteaptă să descopere mama lui SMS-ul, să facă legătura. Lauren îşi pune ochelarii de citit pe nas, ia telefonul în mână. Linden îşi fereşte privirea. Minutele se scurg. Poate că n-o să spună nimic. Poate că o să ascundă tot, ca atunci

când nu a putut accepta faptul că este homosexual, ca atunci când le-a spus prietenelor ei că fiul ei are iubite.

— Probabil eşti dezamăgit de mine.

Mama vorbeşte pe un ton scăzut, dar el o aude foarte bine. Linden clatină din cap, ridică mâna: nu trebuie să audă toate astea, nu trebuie să ştie. Vocea lui pare puţin mai stridentă decât se aştepta. Lauren oftează. Ştia ea; e supărat, şi are toate motivele. Cum îi poate explica Linden că ar prefera ca mama lui să nu i se destăinuiască, că nu trebuie să afle toate detaliile. Viaţa privată a părinţilor lui nu-l interesează, se miră că ea nu înţelege acest lucru. Lauren vorbeşte mai departe, cu greu, şi pentru a suta oară Linden se gândeşte cât de diferită e de sora ei, care avea intuiţie, era discretă. Totuşi, îşi iubeşte mama, chiar dacă ştie că este egoistă, deloc subtilă şi uneori insensibilă. Are un simţ al umorului dezvoltat, care îi trezeşte afecţiune; deseori l-a făcut să râdă în hohote. Acum nici prin gând nu-i trece să râdă. Ridică iar mâna, o întrerupe, îi spune că nu e nicio problemă, că înţelege. Nu trebuie să continue. Este adult. De ce nu pot să încheie chiar acum discuţia? Faţa lui Lauren pare să se scurgă. Dusă e mama superbă care cucerea toată atenţia. Lauren loveşte cu pumnul în masă, cu forţă, făcându-l să tresară.

— Linden, ascultă-mă!

Are un ton încordat, încărcat de durere; ochii îi scânteiază de lacrimi. Linden se pregăteşte pentru ce urmează. A făcut multe, multe greşeli în viaţa ei. Partea bună a vârstei pe care o are e că-şi dă seama de aceste greşeli; îşi dă seama cum au apărut şi din ce cauză. Nu vrea să caute scuze, să-şi plângă de milă. Ştie exact ce a făcut. Jeffrey, fostul ei logodnic. Da, şi Jeff este căsătorit. Da, pare josnic şi ruşinos. Dar, Dumnezeule, nu este aşa! A început acum mulţi ani. Abia dacă se vede cu Jeff. Locuieşte în Boston cu familia lui. Se întâlnesc o dată pe an, poate şi mai rar. Acum că lui Lauren i-au murit părinţii, nu mai are nicio scuză să meargă la Boston. Îi

scrie lui Jeff în fiecare zi. Corespondează aşa, zilnic, de cincisprezece ani. El este confidentul, cel mai bun prieten al ei, sufletul ei pereche. Este mereu alături de ea, chiar dacă este la mii de kilometri depărtare, şi lui îi spune tot. Îi este şi ea alături. Şi-au scris o mulţime de pagini, scrisoare după scrisoare, e-mail după e-mail, SMS după SMS. Nu, Paul nu ştie. Cel puţin aşa crede. Şi dacă ar şti, i-ar păsa? Nu e sigură. Linden o întreabă ce vrea să spună. Lauren scoate un hohot scurt şi sec care lui Linden nu-i place. Linden nu înţelege, nu-i aşa? Nimeni nu înţelege. Nimeni nu vede. Nimeni nu-şi dă seama. Paul este blând, bun şi răbdător. Nu este agresiv; nu a ţipat niciodată la ea, nu a lovit-o niciodată. Dar Paul trăieşte în altă lume. El nu vede ce văd ei; el nu aude ce aud ei. El nu vede, nu e atent decât la copaci. Chiar trebuie să-i explice? Linden sigur ştie. Sigur a suferit şi el din cauza asta. Ştie că şi Tilia a suferit. Linden mormăie că ştie. Mama lui continuă, cu vocea tremurătoare încă. Paul este mulţumit de simpla ei prezenţă. E tot ce-i trebuie. Liniştea îl înnebuneşte. De-a lungul anilor, a încercat să i se confeseze soţului ei. A ascultat-o întotdeauna, dar niciodată nu au stat de vorbă cu adevărat; Paul a adoptat rezerva lui obişnuită. Recunoaşte că discută mai mult cu menajera, Nadine, sau chiar cu bătrânul Vandeleur, grădinarul. A organizat călătoria asta cu speranţa de a-l face să interacţioneze în sfârşit cu ea, cu familia lui. Ea credea că nu este prea târziu, că Paul va învăţa, cumva, să comunice, la şaptezeci de ani! Chiar aşa de tare se înşelase? Iar acum s-a întâmplat lucrul acesta tragic: soţul ei se luptă să supravieţuiască în spital. Oare va mai putea vorbi vreodată cu el? O va mai auzi? Va scăpa cu viaţă? Se simte aşa de vinovată. Lauren începe să plângă uşor. Linden se întreabă dacă mătuşa lui ştia de Jeff, de dificultăţile surorii ei. Probabil că da. Candy era apropiată de Lauren; ştia cum să păstreze secrete. Pentru prima oară, îi pare rău pentru mama lui, mama lui cea nonşalantă, rafinată care rareori părea tulburată de cursul evenimentelor. Rareori a văzut-o

plângând. Se întinde şi o bate încurajator pe umăr; spune că Paul o să scape cu bine, o să-l vadă în curând, nu trebuie să-şi facă griji. Linden se ridică, mormăie că trebuie să se întoarcă în camera lui, dar ea îl trage de mână.

— Vreau să vorbesc cu tine şi despre celelalte greşeli ale mele.

Acum pare hotărâtă, are un ton mai puţin plângăreţ. Are faţa udă de lacrimi întoarsă spre el. Spune că aştepta momentul potrivit să-i spună acest lucru, dar momentul acela nu a mai venit. Aşa că alege clipa aceasta, chiar dacă au avut parte de destule emoţii în ultima săptămână. Poartă această povară de prea mult timp; e prea dureros. Vrea să vorbească despre homosexualitatea lui. Linden nu se aştepta la asta. Se aşază iar, fără să spună nimic, iar inima îi bate puţin mai tare. Mama lui îşi împreunează mâinile. Ce vrea să spună, fără să reuşească prea bine, este că îi pare rău. Îi pare rău că a reacţionat aşa cum a reacţionat când el i-a spus, acum treisprezece ani. Îi pare rău că în toţi acei ani nu a adus vorba despre subiect, până să-l cunoască pe Sacha. L-a dezamăgit tare pe Linden. Nu s-a iertat niciodată pentru asta. Şi gelozia aia prostească atunci când i-a spus că sora ei ştia deja. Cum de a putut să fie aşa de proastă şi de insensibilă? Fusese copleşită de sentimente nepotrivite. Să fie sinceră (şi vrea să fie sinceră; vrea numai sinceritate între ei acum), bănuise că este homosexual când decisese să plece la Paris. Bănuia că este intimidat la şcoală. Şi totuşi, nu a făcut nimic, nu a spus nimic, încă o greşeală cumplită. Ştie de ce. Acum poate să spună, dar atunci nu a putut. Nu a spus nimic pentru că îi era teamă. Îi era teamă că fiul ei este homosexual. Era groaza de a fi diferit, de a ieşi în evidenţă. Teama de a avea un copil care nu era ca ceilalţi de la şcoală, mai ales în acel mic oraş intolerant de provincie, din cauza numelui pe care-l purta, numele acela, Malegarde: o familie aleasă, din care Linden era ultimul moştenitor. Ultimul care să ducă numele mai departe. Nu putea împărtăşi nimănui temerile ei. Nu putea vorbi cu nimeni. Nu avusese curajul necesar să spună tare:

„Cred că Linden e homosexual şi mi-e teamă". Aşa că a renunţat. L-a lăsat să plece la Paris; parcă îl vede şi acum, înalt, slab, nefericit, vine să-i spună la revedere în bucătărie, tatăl lui aşteaptă în maşină să-l ducă la Montelimar să ia trenul spre Paris. În adâncul sufletului, ştia că sora ei îi va oferi lui Linden toată tandreţea şi mângâierea de care avea nevoie, tot ce nu putea să-i dea ea acolo şi atunci. Se dispreţuia. Se considera o mamă groaznică. Când a plecat şi Tilia, şi apoi a rămas însărcinată, s-a simţit mai singură şi mai inutilă ca oricând. Nu ştia cum să-l abordeze pe Linden, iar el se apropia din ce în ce mai mult de Candy. A lăsat invidia să-i stea în cale. Ar fi putut să discute cu sora ei, dar nu a făcut-o. Încă o greşeală. Aşa de multe greşeli. Este regina greşelilor, nu-i aşa? Când Linden şi-a făcut curaj în acea zi de primăvară în apartamentul lui de pe rue Broca, ea s-a purtat dezastruos. Când se gândeşte la momentul acela, îi vine să urle. Cel mai rău a fost când i-a spus că nu ştie cum va reacţiona tatăl lui şi l-a lăsat pe el să discute cu Paul. Cum a putut să-i spună aşa ceva fiului ei? Câtă cruzime! Ce inimă împietrită! Acum îşi dă seama că tot frica a împins-o să spună lucrurile acelea, groaza de a avea un fiu homosexual. Frica de a le spune oamenilor: „Fiul meu e homosexual". Se ura pentru asta. Voia ca fiul ei să fie ca toţi ceilalţi fii ai oamenilor pe care-i cunoştea. Totuşi, nu fusese crescută de bigoţi! Oricât ar fi fost de demodaţi, părinţii ei erau deschişi la minte. Îşi învăţaseră fiicele să fie tolerante, generoase, imparţiale. Atunci, ce se întâmplase? Durase până să-şi dea seama. Câţiva ani, de fapt. A înţeles că trebuia să alunge imaginea fiului pe care credea că-l are, aşa-zisul fiu perfect, fiul care se integra; imaginea cu fiul ei care se căsătorea cu o femeie şi făcea un copil cu femeia aceea. A înţeles că trebuia să înceteze să-i mai mintă pe ceilalţi în legătură cu homosexualitatea fiului ei pentru simplul motiv că nu putea face faţă reacţiei lor. O doare când se gândeşte la toţi acei ani în care nu a îndrăznit să-l întrebe pe Linden despre viaţa lui personală, despre iubiţii lui, chiar şi după ce

şi-a afirmat homosexualitatea. Probabil i se păruse împietrită. A trecut timpul, şi cariera lui Linden a luat avânt. A devenit mai celebru decât tatăl lui, în alt domeniu. Era mândră de el, sincer, dar sentimentul acela sâcâitor nu-i dădea nicio clipă pace. Linden avea viaţa lui, iar ea nu ştia nimic despre aceasta, în afară de fotografii. Nu ştia cum să vorbească cu el, normal. A adus lucrul acesta în discuţie cu Tilia, care s-a pierdut cu firea şi a trimis-o la plimbare. Şi nu putea să discute nici cu Paul. Nu vorbise niciodată cu el. Nu îndrăznise. Ce prostie din partea ei! Viaţa personală a lui Linden era un subiect pe care nu îl discuta niciodată cu soţul ei. Reticenţa venea din partea lui Paul? Nu, nu credea. Venea numai din partea ei şi, cu fiecare an, se înstăpânea tot mai mult liniştea. Apoi, în 2014, Linden i l-a prezentat pe Sacha la New York. Nu-l cunoscuse niciodată pe vreunul din iubiţii fiului ei; nici măcar nu le auzise numele. Avusese emoţii în legătură cu cina aceea; îşi făcuse griji din cauza acestui tânăr, a acestui străin. Linden îi spusese senin, prin e-mail, că s-a îndrăgostit, că se muta la San Francisco în curând şi că voia să i-l prezinte pe Sacha. În aprilie 2014, Lauren era la Boston de o săptămână, venise la înmormântarea mamei sale, la care participase şi Linden. Fusese o perioadă tristă pentru Lauren: sinuciderea surorii ei cu doi ani mai devreme, moartea tatălui ei cu un an înainte, iar acum, a mamei. Fusese de acord să treacă prin New York, pe când Paul se întorsese în Franţa de la Boston ca să participe la o importantă convenţie dendrologică. În seara aceea, când Sacha şi Linden au intrat în restaurant, faţa fiului ei strălucea de fericire. La început atât a văzut, lumina incredibilă din ochii lui Linden. Şi apoi s-a uitat la bărbatul de lângă el. Aceeaşi lumină. Aceeaşi strălucire. Vedea doi oameni îndrăgostiţi. De ce se temuse? S-a simţit eliberată! Nu va mai minţi niciodată. Nu era nevoie. Când pomeneşte de Sacha, adaugă mereu: „Iubitul fiului meu”. Când vorbeşte cu Paul, spune pur şi simplu „Sacha”. Paul nu a întrebat niciodată de Sacha, dar ştie exact cine este. Ce crede despre faptul

că fiul lui trăieşte cu un bărbat? Nu ştie. Niciodată nu şi-a făcut destul curaj să-l întrebe. Linden spune că nici el, din aceleaşi motive.

— Poate că acum reuşeşti să stai de vorbă cu tatăl tău. În sfârşit, spune Lauren.

Se lasă o tăcere în care freamătă tot felul de posibilităţi. Lauren este prima care o rupe. Îşi aminteşte de prima cină cu Sacha? Sigur că da! Cum ar putea uita? Maialino, un restaurant care dă spre Gramercy Park, anghinare prăjită la felul întâi, cu un prosecco scânteietor în pahare. Apoi Lauren îi descrie cum Sacha, pe care abia îl cunoscuse, a făcut-o să râdă în primele zece minute. Nici măcar nu-şi mai amintea care era gluma; dar se vede înecându-se de râs cu un şerveţel la gură. Oare imitase pe cineva, cum face el? Sacha se pricepe de minune să imite celebrităţi.

Lauren vorbeşte cu mai multă uşurinţă acum. Are o expresie mai puţin chinuită. Mai vrea să spună un lucru. Uneori, oamenii au o reacţie puternică atunci când aud că are un fiu homosexual. De exemplu, vara trecută. Era la Grignan, la o petrecere elegantă într-un restaurant drăguţ de lângă vechea spălătorie. De obicei nu participa la asemenea evenimente, pentru că asta presupunea să se îmbrace la patru ace şi să facă conversaţie, dar o prietenă din vecini se ducea şi ea. Era o masă sub pergolă, decorată cu buchete de trandafiri, cu preparate delicioase. Stătea lângă o femeie slabă din Montbrison care purta perle, *madame* Moline. Lauren a aflat că *madame* Moline avea o casă splendidă pe dealuri, cu o grădină superbă, şi şi-a amintit că Paul mersese să evalueze copacii când s-a mutat familia Moline acolo cu vreo doi ani înainte. *Madame* Moline a fost încântată să audă că Lauren este soţia lui Paul. Îi păstra o amintire caldă; ştia aşa de multe despre copaci. Ce norocoasă era Lauren să fie măritată cu un asemenea om remarcabil! Paul şi Lauren aveau copii? Lauren a dat din cap că da, o fiică şi un fiu. În timp ce ciugulea fără poftă din mâncare, *madame* Moline părea

foarte interesată de familia Malegarde. Voia să ştie tot despre Tilia şi Linden. Ce nume neobişnuite! Tatăl lor le alesese numele, a spus Lauren. Aşadar Tilia era artistă la Londra şi Linden, fotograf în San Francisco? Nepoţi aveau? Da, pe Mistral, de şaptesprezece ani, elevă. Şi Linden? Era căsătorit? Lauren a zâmbit. Nu, dar avea de gând. *Madame* Moline şi-a lăbărţat buzele roşii într-un zâmbet. O logodnică tânără americană, asemenea mamei lui? „Un tânăr american", i-a spus Lauren. Buzele doamnei Moline au părut să se crispeze. S-a încruntat. „Un tânăr", a repetat ea. „Da", a spus Lauren veselă, „un tânăr." Şi, pentru că *madame* Moline părea nedumerită, a adăugat: „Fiul meu este logodit cu un tânăr". *Madame* Moline a clipit. A deschis gura, şi-a tamponat-o cu şerveţelul, dar tot nu ieşea niciun sunet. (Fără să vrea, Linden chicoteşte. Imitaţia mamei lui este foarte amuzantă.) Atunci Lauren a spus clar că fiul ei e homosexual şi este îndrăgostit de un bărbat. *Madame* Moline părea cutremurată; se tot uita la Lauren de parcă îi crescuse barbă sau s-ar fi albăstrit. În sfârşit, a reuşit să spună cât de curajos era Linden că alesese să fie homosexual, foarte curajos. Privind-o fix, Lauren i-a replicat cu fermitate că fiul ei nu a ales să devină homosexual; aşa s-a născut. Iar ea se mândrea cu el, se mândrea cu ce era el. *Madame* Moline a prins-o pe Lauren de mână. Avea pielea pergamentoasă şi degetele osoase. Lauren era aşa de curajoasă! O asemenea dragoste necondiţionată era admirabilă, era ca acele mame ai căror fii sunt în închisoare şi ele încă îi iubesc, chiar dacă sunt nişte criminali. Linden o întrerupe, spune că nu-i vine să creadă ce aude. Lauren zâmbeşte ironic. Este adevărat; e purul adevăr! Un alt prieten apropiat recunoscuse odată în faţa ei, când a aflat de Linden, că el ar fi detestat să aibă un fiu homosexual. Citise atâta milă şi antipatie în ochii lui, încât îi venise să-l plesnească. O altă prietenă spusese; „Biata de tine, ce ghinion!" Poate că cele mai urâte remarci erau cele neruşinate, care se voiau a fi amuzante. Ah, deci fiul ei era homosexual? Nu cumva avea legătură cu mama? Fusese excesiv de

protectoare cu el? În cele din urmă, nu era numai vina lui Lauren? Învăţase să se distanţeze de toate, chiar dacă uneori acele observaţii încă o dureau.

În timp ce o ia în braţe şi o strânge tare, Linden îşi dă seama că niciodată nu s-a gândit că mama lui ar putea fi criticată pentru homosexualitatea fiului ei. Pare neaşteptat şi nedrept să îndure şi ea intoleranţa şi respingerea. Cuvintele ei îi retrezesc pentru scurt timp chinul călătoriei spre acceptarea de sine, revolta împotriva ruşinii pe care ceilalţi se încăpăţânau să-l facă s-o simtă.

Lauren se desprinde de fiul ei şi-l mângâie pe faţă. Are din nou ochii umezi.

— Sunt aşa de mândră de tine, Linden. Îmi pare rău că mi-a luat atât de mult timp să ţi-o spun.

În această zonă a capitalei nu mai există iluminat public. Barca cu motor aşteaptă în întuneric. Lumina lanternelor le arată lui Linden şi lui Oriel calea pe pasarelele metalice înguste de pe pustia rue de Bourgogne. Trei poliţişti îi salută; comandantul de divizie, Bruno Bouissy, şi cei doi adjutanţi ai lui. Linden nu le distinge feţele, dar zăreşte armele pe care le au asupra lor. Pentru a doua noapte la rând, spune comandantul, s-a semnalat prezenţa bandelor de jefuitori. Arondismentul al VII-lea a fost dintotdeauna bogat; de aceea acţionează aici hoţii. De asemenea, au acţionat şi în arondismentul al VIII-lea, mai ales pe rue du Faubourg-Saint-Honore, cu numeroasele sale buticuri de lux. Caută bijuterii, produse de marochinărie, bani. Se pare că sunt foarte organizaţi; vin cu plute sau cu canoe, uneori improvizate, făcute din scânduri şi lăzi legate unele de altele, profitând de întunericul de pe străzi. Au cu ei scări de aluminiu şi ciocane de lemn. Cum operează? Foarte simplu. Doi dintre ei păzesc barca, în timp ce un altul urcă pe scară, sparge o fereastră care nu a fost spartă deja şi intră. Apoi obiectele de valoare sunt coborâte în pungi. Durează numai câteva

minute. Majoritatea apartamentelor de aici au fost evacuate, însă au mai rămas câţiva proprietari hotărâţi. Nu aude nimeni găştile şi, chiar dacă le aude cineva, celor mai mulţi le e frică. Telefonia fixă nu mai funcţionează, telefonia mobilă din zonă e căzută, aşa că nu se poate chema poliţia. Singurul mod în care pot lupta împotriva hoţilor şi să-i aresteze este dacă patrulează întruna pe străzi cu barca, dar nu au destule bărci pneumatice şi nici destui oameni. „Infracţionalitatea este în creştere, în acelaşi ritm cu nivelul apei", spune comandantul Bouissy. Oamenii sunt speriaţi, nu ştiu cum se vor descurca, cum vor fi despăgubiţi apoi. Mai multe magazine au fost jefuite şi e şi mai rău aproape de Nanterre şi Gennevilliers, la nord-vest de Paris. „Există puţină solidaritate", adaugă sumbru unul dintre căpitani. Oriel spune că urăşte lumea asta egoistă, în care selfie-ul este la putere, în care nimeni nu se deranjează să afle dacă vecinul este bine. Când urcă în barca cu motor a brigăzii fluviale, Linden observă că s-a oprit ploaia. Este prima oară când se domoleşte de când a ajuns el vineri. „Ah, o să plouă iar", spune adjutantul care conduce barca. „Asta e problema; o să plouă iar."

Aerul nopţii este îngheţat, încărcat de miros de putreziciune şi canal. Luna se iţeşte de dincolo de nori şi aruncă o lumină supranaturală, sidefie pe străzile inundate. Parisul seamănă cu o Veneţie enigmatică şi sinistră, o metropolă înecată care se scufundă treptat în uitare, incapabilă să riposteze, care se predă în faţa violenţei tacticoase şi letale a fluviului cuprins de nebunie. Comandantul le spune că nu a mai văzut niciodată aşa ceva în viaţa lui. Ultimele patru zile au fost de coşmar. Forţa distrugătoare a Senei este inimaginabilă, în dimineaţa aceasta a zburat cu elicopterul pe deasupra aglomerării pariziene, Île de France, şi ce a văzut era ireal. Fluviul a modificat peisajul, a înfulecat cheiuri, parcuri şi străzi, retrasând hărţi, făcând ce doreşte. Ravagiile din suburbii, de-a lungul cursului Senei spre amonte şi aval, de la Melun la Mantes-la-Jolie şi mai departe, sunt teribile. Chiar şi în

Paris, în ciuda tuturor eforturilor, unele cartiere nu primesc aceeaşi atenţie. Acum prioritatea este arondismentul al VIII-lea, unde apa ameninţă palatul prezidenţial, iar magazinele de lux de pe bulevardul Haussmann, Printemps şi Galeriile Lafayette, au fost închise în grabă. Nu pot ţine pasul cu panica generalizată şi cu infracţionalitatea, cu magazinele jefuite, cu suferinţa, recunoaşte trist comandantul. Nu sunt pregătiţi pentru aşa ceva. Au învăţat să facă faţă terorismului, dar în faţa freneziei dezlănţuite a naturii sunt neputincioşi. Adevărul este, adaugă el, că guvernul este copleşit, prins în certurile dintre prefectură, primărie şi primarii oraşelor din suburbii, în timp ce experţii dau vina pe schimbarea climatică, despădurirea excesivă, degradarea mediului, dar în final nimeni nu vine cu soluţii.

Motorul pufăie uşor, barca virează la stânga în capătul rue de Bourgogne pe rue de l'Université şi trece prin pustia place du Palais-Bourbon, unde statuia Legii este înconjurată de apă. Mai departe, în depărtare, în stânga, Linden observă structura greoaie a Domului Invalizilor, a cărui cupolă de aur scânteiază în lumina lunii. Sena a înghiţit esplanada şi toate străzile adiacente, creând un lac nemărginit. Vântul bate puternic şi apa se loveşte de barcă. Când ajung în partea cealaltă a rue de l'Université sunt feriţi de vânt. Liniştea e şi mai profundă aici, la fel şi întunericul. Clădirile înalte din jurul lor par abandonate, sepulcrale, de parcă n-ar fi locuit nimeni aici niciodată. Barca pluteşte în stânga pe rue Surcouf. „De ce aici?" se întreabă Linden. „De ce înapoi aici? De ce pe strada aceasta?" Ironia aproape că-l face să zâmbească. De ce îl duc aceste călătorii la poveşti nespuse despre durere şi regret? Întâi Candy, apoi Hadrien; întâi rue Saint-Charles, acum rue Surcouf. Din cauza întunericului, nu vede plăcuţele de deasupra uşilor, dar ştie că este numărul 20. Comandantul Bouissy spune că nivelul fluviului, în comparaţie cu cel de pe alte străzi, este foarte ridicat aici. Sectorul cuprins între boulevard de la Tour-Maubourg şi avenue Rapp este

mult mai jos decât restul, este situat într-un bazin. Aici inundaţia este cea mai mare din tot Parisul, iar situaţia este înrăutăţită de torentul care vine pe sub şinele de cale ferată ale RER de lângă fluviu. Parizienii care stau la parter au apa până la tavan. Nu se văd lumini prin ferestre, doar pâlpâirea unei lumânări ici-colo. Poliţiştii luminează faţadele cu lanternele, însă, deşi Linden urmăreşte cu privirea cercurile galbene care se plimbă pe piatră, nu le vede. Are din nou nouăsprezece ani. Etajul al treilea, uşa din dreapta. Pielea ca de mătase a lui Hadrien, fierbinţeala gurii lui. Au trecut optsprezece ani, dar parcă ar fi în prezent. Nu a uitat nimic. Într-o dimineaţă de primăvară, un tânăr a intrat în laboratorul foto de lângă Bastille unde lucra Linden. Tânărul, care era cam de-o vârstă cu el, avea cel mai frumos zâmbet din câte văzuse vreodată. Părea timid, incapabil să-l privească pe Linden în ochi la început. Venise să copieze mai multe fotografii alb-negru şi să le înrămeze. Linden abia dacă a observat fotografiile; a văzut doar mâinile tânărului, suple şi bronzate. După Philippe, nu mai avusese niciun iubit serios; doar aventuri, niciuna importantă. Deseori Linden se simţea singur în cămăruţa închiriată de pe rue Saint-Antoine; viaţa lui de zi cu zi părea mohorâtă. Străinul cu ochii albaştri şi cu zâmbetul timid îi dădea cumva speranţă. Mai târziu în ziua aceea, când Linden a plecat de la laborator, tânărul aştepta puţin mai departe, pe rue de la Roquette. Aşa a început. Linden l-a dus în cămăruţa de la mansardă. Hadrien l-a mângâiat pe faţă, l-a sărutat uşor şi pătimaş. În braţele lui Hadrien, Linden se simţea de parcă ar fi găsit un loc secret în care era în siguranţă. S-au întâlnit de mai multe ori, întotdeauna la Linden acasă. Trebuiau să aibă grijă; Hadrien stătea cu părinţii şi nu le spusese că era homosexual. Ba chiar inventase o prietenă ca să nu-i mai pună întrebări. Hadrien studia istoria la Sorbona. Era singur la părinţi. Era un tânăr bine-crescut, serios şi zelos. Linden îşi aminteşte de vocea lui, blândă şi melodioasă. Aventura lor de un an i-a dat lui Linden speranţă şi încredere: se

simţea mai puţin singur. Dragostea lui Hadrien îi umplea pustiul. Uneori vorbeau despre viitor. Hadrien se temea de reacţia părinţilor lui; nu era pregătit să le spună. Mai ales tatăl lui făcea deseori remarci homofobe, spunea că homosexualii ar trebui închişi sau spânzuraţi. Credea că mama lui putea înţelege mai bine, dar îi era prea teamă să-i spună. Nu avea cu cine vorbi, la cine apela. Nici măcar cu prietenii lui. Ce norocos era Linden că putuse să-i spună mătuşii lui aşa de uşor şi ce extraordinară fusese reacţia ei!

Reveria lui Linden este întreruptă de bolboroseala puternică a walkie-talkie-ului. Se pare că poliţia a prins o bandă asupra faptului pe rue Malar din apropiere – trei jefuitori şi captura lor. Bărbaţii au fost încătuşaţi şi sunt duşi la secţia de poliţie de pe avenue Maine. Linden dă din cap, se preface că e încântat, dar nu se gândeşte la arest. Vede uşa casei cu numărul 20 acum, în dreapta, lângă restaurant. Este o clădire nepretenţioasă, ştearsă la culoare, mai modestă decât clădirea impunătoare de lângă ea. Nu sunt lumânări la nicio fereastră. Oare mai locuiesc aici părinţii lui Hadrien? Îşi aminteşte bine apartamentul, chiar dacă a venit aici doar de două ori. Era puţin întunecos, soarele nu pătrundea niciodată. În dimineaţa în care s-a întâmplat, părinţii lui Hadrien erau în călătorie în Spania. Tatăl lui era profesor; el şi soţia lui plecau cu ocazia fiecărei vacanţe şcolare. Ei doi credeau că nu riscă nimic. Nu şi-ar fi putut imagina niciodată că părinţii lui se vor întoarce mai devreme decât era prevăzut. Hadrien îl implorase să petreacă noaptea cu el în casa familiei. Doar o noapte! Puteau dormi şi ei măcar o dată în patul cel mare. Avea să schimbe cearşafurile înainte să ajungă părinţii lui acasă. Avea să pregătească ceva bun! Linden nu putuse să-i spulbere entuziasmul. Nu a auzit niciunul cheia în uşă. Dormeau adânc, goi, îmbrăţişaţi. Primul lucru pe care l-a auzit Linden a fost un ţipăt înăbuşit. A deschis ochii şi a văzut un bărbat şi o femeie între două vârste. Păreau revoltaţi. Totul s-a petrecut extrem de repede. Vocile stridente; tatăl, în culmea furiei, roşu la

faţă, le spunea cât sunt de dezgustători, de josnici, de oribili; erau nişte poponari murdari, scârboşi. Ţinea mâinile aţintite spre ei ca pe nişte gheare. Linden şi Hadrien au coborât din pat, vulnerabili, mici sub valul de insulte. S-au îmbrăcat în grabă, neîndemânatici. Obrajii lui Hadrien erau brăzdaţi de lacrimi. Era imposibil să uite ce spusese tatăl lui, cuvintele pe care le scuipase: Hadrien nu avea ce mai căuta în casa părintească. El şi iubitul lui poponar trebuiau să dispară dracului şi să nu mai calce pe acolo. Auzise Hadrien? Era clar? Otrava din vocea aceea, ura. Hadrien nu mai era fiul lor. Se terminase! Un fiu homosexual? Niciodată. Era un ratat. Era ruşinea întregii familii. Ce ar fi zis bunicii lui? Mătuşile, unchii, verii? La asta se gândise? Şi se gândise la el, la propriul tată? La propria mamă? Tatăl lui Hadrien a spus că ar fi fost mai bine dacă soţia lui ar fi pierdut sarcina. De asemenea, Hadrien n-avea să mai vadă un sfanţ, nimic, nici măcar o centimă. Lui Hadrien ar fi trebuit să-i fie ruşine. Cei de teapa lui erau nişte perverşi. Nu erau normali. Locul lor era la închisoare. Existau tratamente medicale pentru cei de soiul lor. În alte ţări homosexualii erau executaţi, şi poate frica le băga minţile în cap! Nu vedeau că nu era loc pentru ei în lumea asta? Nu vedeau că nu-i dorea nimeni, că nu-i era nimănui milă de ei? Linden l-a tras pe Hadrien după el pe scări. S-au dus direct la Linden acasă cu metroul. Nu au îndrăznit să se ţină de mână, dar în lunga călătorie pe linia 8, Linden ar fi vrut să-l poată alina pe Hadrien. Deşi au trecut douăzeci de ani, Linden încă simte apăsarea acelui moment. Se bucură că, din cauza întunericului, Oriel nu-i vede faţa. Hadrien nu s-a plâns nicio clipă; niciodată n-a pomenit de episodul acesta. Era de parcă ceva se rupsese în el. A locuit cu Linden o vreme, şi-a continuat studiile, silitor. Apoi şi-a găsit o slujbă într-o librărie, s-a mutat şi nu au mai ţinut legătura. Fusese alegerea lui Hadrien. Câţiva ani mai târziu, Linden a văzut pe Facebook că Hadrien s-a căsătorit, că el şi soţia lui aveau un copil. Era o fotografie de familie, cu părinţii lui Hadrien în spate, cu

zâmbete mândre pe faţă. Linden nu-şi putea reveni din uimire. Le-a arătat-o prietenilor, dintre care unii îl cunoscuseră pe Hadrien când erau împreună. Unul dintre prietenii lui, Martin, a zis că Hadrien semăna cu un miel dus la tăiere. Când Linden s-a mutat la New York în 2009, plin de proiecte interesante de viitor, durerea pe care o simţea când se gândea la Hadrien mai trecuse puţin. A cunoscut alţi bărbaţi, a călătorit, a muncit din greu, dar ştia că nu avea să uite niciodată. Acum un an şi jumătate, chiar după călătoria la Paris cu Sacha, a primit un mesaj de la Martin. Hadrien murise. Martin nu avea detalii; citise în *Le Figaro,* în *„Carnet du jour".* Hadrien avea treizeci şi cinci de ani. Ce se întâmplase? Linden nu avea cum să afle. A căutat pe internet, dar nu a găsit nimic. Se întrebase întruna de ce şi cum murise Hadrien. Nu avea niciun răspuns, numai întrebări şi îndoieli. Simţea acelaşi chin sufocant ca la moartea lui Candy, aceleaşi valuri de tristeţe inconsolabilă care-şi lăsaseră amprenta.

Barca cu motor pluteşte uşor pe rue Saint-Dominique, pe lângă numeroase magazine încuiate, de parcă asta le-ar fi putut proteja de inundaţie. Toate stocurile şi subsolurile trebuie să fie sub apă. La fel ca rue Saint-Charles, şi aceasta era o stradă aglomerată, ticsită de maşini şi trecători. Acum este un pustiu trist şi năpădit de ape, şi nu se zăreşte ţipenie de om. Înainte, silueta turnului Eiffel se iveşte ca o fantomă cenuşie şi istovită. Apa neagră face valuri în jurul lor; pe suprafaţa ei pluteşte o lună palidă ca o faţă înecată ce priveşte în sus într-o linişte mormântală. Acum echipa merge să verifice passage Landrieu, o alee liniştită şi îngustă fără magazine între rue Saint-Dominique şi rue de l'Université, un loc în care mulţi turişti închiriază locuinţe pentru câteva zile sau o săptămână. Din câte ştiu ei, aici apartamentele sunt goale şi au nevoie de supraveghere. Noaptea trecută a avut loc o spargere la numărul 4, într-o mansardă luxoasă care se închiriază pentru petreceri şi evenimente. Jefuitorii au luat computere, sisteme audio şi hard diskuri. Linden priveşte

luna, încercând fără succes să uite de Hadrien. Strigătul lui Oriel îi sperie pe toţi.

— Auziţi! Plânge cineva!

Opresc motorul şi ciulesc cu toţii urechile. La început nu aud nimic, chiar şi Oriel se întreabă dacă nu cumva i s-a părut. Unul dintre adjutanţi spune că multe animale de companie au fost abandonate, o altă realitate tristă a acestei inundaţii. Noaptea trecută au luat miorlăitul unei pisici disperate, înfometate drept un geamăt de om. Acum aud cu toţii: un vaiet înăbuşit, din depărtare. E un copil. Le ia puţin timp să-l găsească, pe lângă blocurile moderne care se înalţă la fiecare deschidere a aleii. Bărbaţii îndreaptă lanternele spre ferestrele întunecate. Copilul continuă să plângă, scoate un plânset subţire, pătrunzător care-i duce la el. Poate că e prea mic ca să vină la fereastră. Vâslesc mai departe până în faţa numărului 10; de acolo vin plânsetele. La etajul al treilea, o fereastră este puţin întredeschisă. Strigă şi plimbă lumina de-a lungul geamului. Nu răspunde nimeni. Comandantul Bouissy urcă în fugă pe o scară ţinută de subalternii săi. Legănarea bărcii îi face greaţă lui Linden. Oriel îi şopteşte că are un sentiment neplăcut; este exact genul de situaţie de care se temuse. Acum comandantul a deschis fereastra şi urcă înăuntru. Când apare iar, câteva clipe mai târziu, are un bebeluş în braţe. Strigă jos la ei, cu vocea gâtuită. E o femeie moartă acolo. Trebuie să mai cheme ajutoare.

Mai târziu, Linden şi Oriel află că este prima victimă oficială direct legată de inundaţie. Era o femeie de douăzeci şi opt de ani din Polonia, care nu avea acte în regulă. Lucra ilegal ca menajeră, făcea curăţenie în camere ieftine de închiriat. Garsoniera de pe *passage* Landrieu în care a fost găsită era a unui prieten, care fusese de acord să o lase să stea acolo cu copilul câteva săptămâni. Portăreasa de la numărul 10, care fusese evacuată în urmă cu câteva zile şi acum stătea la un adăpost aproape de place de la République, a spus la poliţie că nu observase prezenţa femeii, nici a unui copil,

sau dacă o observase, nu-şi mai aducea aminte. Se perinda aşa de multă lume prin apartamentul acela, care era subînchiriat pe internet mai multor clienţi. Nimeni nu o verificase pe femeie. Poliţia a spus că probabil murise de gripă. Era moartă de duminică, de când crescuse nivelul apei. Oriel crede că mai degrabă lipsa îngrijirilor a ucis-o pe poloneză. Ce-o să se aleagă de bietul copil? A venit o altă barcă să ia cadavrul femeii, înfăşurat într-un cearşaf, şi pe bebeluşul care plângea, ghemuit în braţele unui poliţist. Mult timp, Linden şi Oriel nu spun nimic.

Este miezul nopţii. Căpitanul conduce barca spre pont de l'Alma. Echipa lor are mai multe ronduri de noapte de făcut în arondismentul al VII-lea, până în zori. Luna străluceşte pe cerul îngheţat negru-albăstriu, luminând apa umflată. Este un loc mai înălţat la capătul străzii Cognacq-Jay, chiar înainte de pod, şi într-acolo se îndreaptă. Când ies din barcă, apa rece ca gheaţa le ajunge până sub genunchi. Trec prin ea scrâşnind din dinţi. Locul este părăsit. Acum Sena a ajuns la umerii zuavului. Podul a fost închis cu bariere metalice şi pare să stea pe râu. Comandantul spune că pont de l'Alma a fost reconstruit în 1974, deoarece structura veche mai joasă era în pericol de prăbuşire. Noua arcadă de oţel este mai înaltă şi mai lată, dar, drept rezultat, statuia zuavului a fost aşezată cu optzeci de centimetri mai sus. Aşa că, de fapt, fluviul ar trebui să fie până la gâtul zuavului. Este un spectacol tragic, presărat cu argintiu; Linden îşi doreşte să fi avut aparatul foto la el. Discret, face o poză cu telefonul.

Urcă iar în barcă, şi aceasta o ia pe rue de l'Université, traversează l'Esplanade spre rue de Lille pe lângă muzeul Orsay, inundat şi baricadat. Parisul pare mormântal, scufundat în linişte şi întuneric. Oraşul luminilor a fost stins, văduvit de viaţă. Singurul sunet pe care-l aud este păcănitul motorului ricoşând din clădirile de piatră. Rue de Verneuil este cufundată în beznă; comandantul ţine un proiector puternic, să vadă căpitanul pe unde merge.

Clădirile înalte sunt construite aproape unele de altele pe strada aceasta mică, dând o senzaţie de sufocare. Linden se gândeşte la toate apartamentele goale, la toţi cei care au trebuit să plece în grabă, întrebându-se ce să lase şi ce să ia cu ei. Sunt multe galerii de artă pe rue Jacob, pe unde trec acum prin aceeaşi linişte densă. Câte au fost oare afectate? Comandantul spune că până şi în cartierele pariziene din nord, care nu s-au inundat, atmosfera este aceeaşi: par nelocuite, de o tăcere mormântală. S-a terminat cu viaţa de noapte. Restaurantele sunt tot mai pustii; teatrele şi cinematografele au din ce în ce mai puţin public. Parizienii fie părăsesc oraşul, fie stau acasă, aşteptând să scadă nivelul Senei. Capitala este blocată. Asta pentru a nu mai vorbi de teama mamelor care trebuie să nască, a celor bolnavi, a vârstnicilor. Electricitatea abia dacă merge în jumătate de oraş. Nu e de mirare că înnebuneşte toată lumea! Câţi oameni sunt înfriguraţi, uzi, înfometaţi şi furioşi? Sute! Mii! Speră să se oprească în curând. Situaţia este insuportabilă. Dumnezeu ştie ce se va întâmpla dacă va continua. Experţii sunt de părere că ar putea atinge mâine punctul maxim; spun că Sena ar putea depăşi nivelul din 1910, când a ajuns la 8,62 metri. Ar putea atinge cel mai ridicat nivel înregistrat vreodată, cel din 1658, de 8,96 de metri, ceea ce ar însemna şi mai multe pagube în arondismentele al XV-lea şi al VII-lea, unde apa ar putea ajunge până în zone în care nu a mai ajuns niciodată, până în al XVII-lea, Wagram, Batignolles, în arondismentul al III-lea, boulevard de Sébastopol şi rue Turbigo, precum şi în arondismentul al V-lea, pe rue Buffon şi avenue des Gobelins. Costurile vor fi uriaşe, adaugă comandantul cu amărăciune. Va dura luni, poate ani ca totul să revină la normal. Furia Senei nu a făcut decât să se adauge la sentimentul general de nemulţumire la adresa autorităţilor pentru că nu fac faţă, nu au anticipat criza şi nu ajută o ţară încă vulnerabilă, care îşi linge rănile după primele atacuri teroriste. Inundaţia va diviza şi mai mult Franţa.

Când Linden se întoarce la hotel, găseşte un bilet băgat de Lauren pe sub uşă.

Vreau să merg la tatăl tău mâine. Trebuie. Am vorbit cu doctorul. Spune că pot să vin. Te rog să mă iei şi pe mine.

Cu drag,

Mama

Imaginile cu Parisul inundat au reuşit să-l facă pe Linden să uite o vreme de părinţii lui. Stă întins pe pat, obosit, se uită la ceas. Două dimineaţa. Asta înseamnă cinci seara la San Francisco. Pentru Sacha, încă e miercuri. Îşi aminteşte că la ora aceea Sacha are şedinţa cotidiană cu personalul. Va trebui să-l sune mai târziu sau mâine. Îi trimite fotografia cu zuavul împresurat de ape în lumina lunii. Doarme cu întreruperi şi se trezeşte când aude o bătaie în uşă. Încă e întuneric afară, e puţin după ora opt şi ploaia a revenit, loveşte în geam, cum a spus poliţistul. Este Mistral, îi spune că ele sunt gata şi îl întreabă dacă poate să coboare. Agathe a reuşit să cheme un taxi, pentru că Lauren se simte prea slăbită ca să meargă pe jos până la spital. Se întâlnesc la micul dejun. Hotelul s-a golit, sunt doar ei în sală. Spre surprinderea lui Linden, e şi Colin aici, vesel, îmbrăcat şi bărbierit impecabil, şi miroase a aftershave Floris. Îl întâmpină entuziast pe Linden, îl bate pe spate, se poartă de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Linden l-a văzut de multe ori pe cumnatul lui în postura aceasta de Jekyll şi Hyde, trecând peste noapte de la bădăranul beat la gentlemanul distins. Tilia priveşte imperturbabilă, sorbind din cafea. Căsnicia lor este un mister. Cum suportă? Minciunile neîncetate ale lui Colin, felul în care-i convinge pe cei din jur că are sub control problema băuturii, fără să-şi dea măcar seama ce jalnic este. Linden se întreabă cât va dura căsnicia

lor. Colin face exces de zel, îi toarnă ceai lui Lauren, sare să-i aducă un croasant proaspăt lui Mistral, tot numai un zâmbet.

Linden îi lasă să-şi ia micul dejun şi se concentrează pe ştiri, ia ziarul de azi-dimineaţă. Sena va atinge maximul astăzi, miercuri, va ajunge la un înspăimântător nivel de 8,99 metri la pont d'Austerlitz. Oare va face faţă oraşul? Citeşte că fluviul a căpătat o nuanţă aprinsă, nesuferită de galben şi curge de zece ori mai repede decât este normal. Experţii îşi fac griji să nu se deverseze în apă reziduuri periculoase, din cauza cantităţii alarmante de deşeuri, a plantelor care se descompun, a materiei organice în putrefacţie. Contaminată de substanţe toxice, de metale, apa fetidă pune stăpânire pe oraş cu miasma ei persistentă şi nocivă. În toate ziarele vede aceleaşi titluri alarmante: „Dezastru naţional"; toate folosesc aceleaşi cuvinte: ruină, dezastru, şomaj, paralizie. Îngrozit, Linden citeşte mai departe şi descoperă că magazinul Apple de pe rue Halévy a fost jefuit în timpul nopţii. Cele două opere ale oraşului, Garnier şi Bastille, au fost inundate. (Sacha va fi foarte supărat când va auzi ştirea.) Celebra librărie cu cărţi în limba engleză, Shakespeare and Company, situată aproape de quai de Montebello, a fost şi ea inundată. Mai multe fotografii îi stârnesc lui Linden un soi de invidie profesională: Notre-Dame împuţinată şi schimbată, ghemuită la propriu pe fluviu, ca un animal rănit; Jardin des Tuileries împresurată de un lac, ramurile copacilor acoperiţi cu apă iţindu-se ca nişte braţe disperate. Din fântâna Saint-Michel iese mâl; École des Beaux-Arts, de pe rue Bonaparte, nu mai este ferită de apă. Întreruperi serioase în alimentarea cu electricitate încetinesc oraşul, pentru că multe transformatoare sunt sub apă. Noua clădire a Ministerului Justiţiei, o clădire impozantă din sticlă şi oţel, situată într-o zonă mai înălţată din Aubervilliers, este în siguranţă. Linden descoperă critici dure la adresa proiectului Hexagone Balard, botezat Pentagonul francez, care adăposteşte noul Minister al Apărării din arondismentul al XV-lea. Se pare că fusese construit pe

piloni să nu se inunde, dar structura a fost afectată, chiar dacă nimeni nu ştie în ce măsură. A început zarva: de ce a fost construit în zona inundabilă, exact ca spitalul Pompidou din apropiere, acum nefuncţional?

La spitalul Cochin, Linden aşteaptă pe hol până când familia lui îşi încheie vizita la Paul. Rezerva e prea neîncăpătoare pentru ei toţi. Tilia iese cu un aer preocupat. I se pare că tatăl lor arată mai rău în dimineaţa aceasta. Are pielea mai palidă, ochii mai înfundaţi în orbite. Recurgând la vocea de soră dominatoare, întreabă o asistentă dacă pot să stea de vorbă cu profesorul Magerant, dar i se spune că secţia nu are destul personal în dimineaţa aceasta; au fost probleme cu toţi noii pacienţi sosiţi de la spitalele inundate. Tilia se aşază lângă fratele ei. Nu-i place deloc aici; nu-i place să vorbească cu asistentele, să-i aştepte pe doctori, toate porcăriile astea. Văzând că Linden nu răspunde, se uită la el, îi spune că nu l-a văzut niciodată aşa de obosit. Oare îşi dă seama cât de sâcâitoare este? îi răspunde Linden cu un zâmbet crispat. Apoi Tilia spune un lucru care îl sperie: are convingerea că tatăl lor nu va scăpa. Îşi dă seama; ştie. Linden explodează. Ce naiba vorbeşte? Tilia scutură din cap. Tatăl lor e pe moarte şi în adâncul lor toţi o ştiu, însă nu pot s-o spună cu glas tare. Nu pot accepta perspectiva, dar nu vor avea încotro. Lui Linden îi vine să-i tragă o palmă. Cum îndrăzneşte? Cum îndrăzneşte să le spulbere orice speranţă? Ar strânge-o de gât. Când mama lor iese cu ochii în lacrimi, Tilia se controlează şi Linden îşi şterge furia de pe faţă. Se ridică amândoi s-o consoleze pe Lauren, iar când ochii lui Linden îi întâlnesc pe ai Tiliei peste capul mamei lor, în ei i se citeşte o hotărâre neclintită. Mesajul pentru sora lui este clar: „Spune-i mamei că o să fie bine. Spune-i că trebuie să credem cu toţii". Lauren şopteşte că e şocată; nu-i vine să creadă ce slab şi bătrân pare tatăl lor. Nu rezistă. Le ia mult timp s-o liniştească.

Linden va petrece toată dimineaţa cu tatăl lui. Pot să plece, le ţine el la curent. Le spune acest lucru pe un ton reconfortant. Le priveşte cum pleacă, deodată Lauren pare plăpândă lângă Mistral, care o ţine cu braţul pe după umeri. Când intră înapoi în rezervă, primul lucru care-l şochează este cât de bolnav pare tatăl lui astăzi. Oare avea dreptate Tilia? Trebuie să nu uite să-şi ascundă teama faţă de Paul. Stă lângă fereastră şi priveşte umezeala cenuşie; simte ochii tatălui său fixându-l. Este linişte în încăperea mică, neaerisită. Linden aude murmurul vocilor, sunetul paşilor de pe coridor. Momentul se prelungeşte, pare interminabil. Ploaia cade în continuare. Ascultă respiraţia tatălui o vreme. Ar putea sta aici în continuare să privească burniţa. Ar fi simplu. De asemenea, s-ar putea întoarce să-i vorbească fără ocolişuri pentru prima oară în viaţa lui. Are alegerea înainte, ca o răscruce. Nu ezită prea mult.

— Tată, vreau să-ţi vorbesc despre Sacha.

Imediat ce Linden rosteşte numele lui Sacha, simte de parcă s-ar desfereca nişte uşi, înainte i se deschide o potecă, o potecă plină de promisiuni şi posibilităţi, şi porneşte energic pe ea. Sacha stă lângă ei, umple încăperea cu prezenţa lui, aşa cum luminează soarele un perete. Sacha este bărbatul pe care-l iubeşte, spune el. Sacha e prescurtarea de la Alexander. Tatăl lui este din San Francisco şi mama lui, din Los Angeles. Sacha e de vârsta lui. E stângaci. Îi place să gătească şi se pricepe de minune. Oare nu pare banal? se întreabă Linden în timp ce vorbeşte. Oare aşa ar trebui să procedeze? Continuă în grabă, încordat. S-au cunoscut la Metropolitan Opera House în Upper West Side din Manhattan. Lui Sacha îi place opera aşa cum îi place Bowie lui Paul. Este o dragoste adânc înrădăcinată. În copilărie, Sacha a luat lecţii de vioară, nu a continuat după aceea, dar profesorul lui l-a dus să vadă *Flautul fermecat* când avea şapte ani. Papageno, vânătorul comic de păsări într-un costum cu pene, l-a fermecat cu cântecul lui. Sacha a venit acasă intonând aria din toţi rărunchii. Aşa a început. Apoi s-a îndrăgostit de *Don Giovanni,* mai

ales de Leporello, slujitorul arţăgos. În adolescenţă, voia să asculte numai operă în căşti. Alţi puşti ascultau Brandy, Madonna sau Dr. Dre; Sacha a rămas la operă. În noaptea aceea din 2013, pe Linden l-a dus agenta lui, Rachel Yellan, la Met. Avea bilete la *Traviata* şi insistase pe tonul acela imperios al ei ca Linden s-o însoţească la Lincoln Center. Linden stătea la New York de aproape patru ani şi ştia cât de mult îi datora agentei lui. Depusese mult efort să-i facă rost de primele proiecte care i-au lansat cariera. Nu putuse să refuze. Era premiera, şi Rachel îi spusese că trebuia să fie elegant. Fără blugi şi adidaşi, îl rugase. Se aştepta să se plictisească, dar, spre mirarea lui, i s-a părut distractivă reprezentaţia. A savurat nuanţele melodioase, sensibile, deşi nu se pricepea la muzică. Citise în program că *traviata* înseamnă „femeie decăzută". Tânăra soprană germană care o interpreta pe Violetta, nefericita curtezană orbită de iubire, l-a uluit cu vitalitatea ei. Îmbrăcată cu o rochie stacojie, mergea ţanţoş pe scenă, urca pe canapele, se arunca pe podea şi-şi punea toate trăirile în voce. Pentru Linden, cântăreţele de operă erau nişte doamne ţepene, între două vârste, cu bărbie dublă. Paul chicoteşte când aude. Linden o ia drept încurajare. La antract, Linden s-a dus la bar să ia şampanie pentru Rachel, care stătea de vorbă cu nişte prieteni. Întâi l-a văzut pe Sacha din spate. L-a observat pentru că era înalt, la fel de înalt ca el. Păr brunet, cu cărare pe mijloc, lung până la umeri. Când s-a întors, Linden i-a văzut sprâncenele lungi şi negre, nasul coroiat, ochii căprui. Nu era frumos în sensul clasic, dar era hipnotic. I-a auzit râsul. Îşi aminteşte că a gândit: „Ce râs încântător are!" Nu se putea abţine să nu-l studieze pe necunoscutul impresionant în timp ce aştepta şampania. L-a privit cum îşi asculta prietenii, dădea din cap şi râdea iar. Bărbatul purta costum, cu o cămaşă albă, fără cravată. Avea un colier la gât, dar Linden nu-şi dădea seama ce reprezenta ornamentul care i se sprijinea pe clavicule. Bărbatul a plecat cu prietenii, şi Linden l-a privit cum se îndepărtează. S-a întrebat cine

era, cum îl chema. Era sigur că nu avea să-l mai vadă niciodată şi într-un fel se simţea trist.

Linden se opreşte. De ce îi spune aceste lucruri tatălui său? Pentru că vrea ca Paul să ştie; vrea să ştie cine este Sacha şi să-l cunoască şi pe el. Spune totul tare. De acum nu mai ascunde nimic. Îşi face curaj, îşi drege glasul. Partea a doua a operei a fost la fel de încântătoare ca prima. Tânăra soprană a cântat cu pasiune în timp ce se apropia de inevitabilul sfârşit. Zăcând pe patul de moarte, interpreta o arie sfâşietoare, îşi lua rămas-bun de la visurile ei: „Addio del passato", îl implora pe Dumnezeu să aibă milă de ea. Era partea preferată a lui Sacha. Împletirea subtilă şi obsedantă a vocii ei şi a orchestrei l-a emoţionat pe Linden în mod neaşteptat. Deodată, nu o mai vedea pe scenă pe tânăra soprană, ci pe Candice, care se sinucisese cu un an înainte, incapabilă să facă faţă vieţii. Linden privea cu inima frântă; muzica îi pătrundea în inimă cu atâta putere, încât a trebuit să se şteargă la ochi. Atunci l-a remarcat pe bărbatul înalt, brunet, câteva rânduri mai departe, privindu-l stăruitor. I-a tăiat răsuflarea. Îi era imposibil să-şi ia ochii de la străin. Rachel le-a făcut cunoştinţă puţin mai târziu, în mulţime, în drum spre ieşire. Se părea că-l cunoştea bine. Sacha era un mare iubitor de operă. Ornamentul de la gâtul lui era o picătură de argint. Orice alt bărbat ar fi arătat ridicol cu ea, nu şi acesta. „Linden Malegarde, ţi-l prezint pe Sacha Lord. Cred că v-aţi înţelege bine." Încă o pauză. Este mai greu decât şi-a închipuit. Începe să se bâlbâie iar, lucru care îl tulbură. „Haide, că poţi", spune vocea lui Sacha în mintea lui. „Haide, Linden, haide. Fă-o de dragul meu. Fă-o de dragul nostru. Vorbeşte cu tatăl tău. Spune-i. Spune-i tot. Nu-ţi fie frică." Linden încearcă să-şi menţină tonul senin şi degajat, dar uneori îl cuprinde emoţia, şi acest lucru se simte. Poate că Paul se întreabă cu ce e deosebit Sacha. De ce Sacha? De ce el şi nu alt bărbat? Este simplu, lucrurile stau cam aşa: Sacha este genul de om care îi face pe alţii fericiţi. Ar putea fi considerat

un dar de la natură, presupune. Sacha transmite o energie aparte, contagioasă, într-un sens pozitiv. Poate că asta se datorează entuziasmului său, faptului că lui Sacha îi place să asculte oamenii, este interesat de ei. Aşa şi-a început firma, voia să le dea o şansă celor cu idei extraordinare. Îi place să adune oamenii laolaltă; îi place să creeze, să comunice, să planifice, să imagineze. Linden încearcă să explice cu ce se ocupă firma lui Sacha, cum funcţionează. Se teme că o descriere tehnică l-ar putea plictisi sau obosi pe tatăl lui. Ce ar spune Domnul cu copacii despre Silicon Valley? Linden încearcă să nu se gândească la răspunsurile tatălui. Dacă face aşa, mai bine se opreşte. Firma lui Sacha analizează influenţa tehnologiei digitale asupra vieţii de zi cu zi, caută noi aplicaţii, le testează, le finanţează. Linden se întreabă dacă Paul ştie ce este aceea o aplicaţie. Paul nici măcar nu are smartphone, darămite computer. Ar fi bine să-i explice. Aplicaţiile acoperă o gamă variată de domenii. Sacha este în căutarea inventivităţii digitale promiţătoare; de exemplu, un tip deştept a creat o aplicaţie care se folosea de telefoane mobile reciclate ca să protejeze pădurile tropicale. În ce fel? Telefoanele erau prinse de crengi şi, dacă sesizau sunet de drujbe, sunau automat paznicii. Există multe concepte şi unele par de-a dreptul ridicole, dar Sacha le ascultă pe fiecare în parte. Fiecare om care contactează Sparkden.com cu un proiect are parte de atenţia lui Sacha. Sacha priveşte mereu înainte. Trecutul nu-l interesează prea mult; pe el îl fascinează ce oferă viitorul, oricât de distopic ar putea părea el. Lista aplicaţiilor posibile din fiecare domeniu este nesfârşită: detectează dispoziţia, somnul, visele, îmbunătăţesc postura, controlează bugetul, cântăresc, monitorizează sănătatea, proiectează videoclipurile şi fotografiile preferate pe pereţi de pe telefon, transformă suprafeţele în tastaturi sau instrumente muzicale. Îl înţelege tatăl lui? Speră că da. Încă un lucru: Sacha e un şef de milioane. Niciodată nu are o atitudine superioară şi nici nu-şi intimidează angajaţii. Cei douăzeci de

oameni care lucrează la firma lui îl adoră. Ah, are şi el defecte, ca toată lumea. Paul nu trebuie să creadă că este perfect; nu este! Stă toată ziua lipit de telefon, lucru care-l înnebuneşte pe Linden. Uneori este enervant de nerăbdător şi încăpăţânat. Ia foc şi apoi dă vina pentru purtarea sa pe mama lui cea teatrală, Svetlana, care este pe sfert rusoaică. Este un şofer groaznic; îşi iese din fire când ajunge în ambuteiaje şi apoi visează la lumina verde a semaforului, indiferent la claxoanele din spatele lui. De asemenea, uneori îi place să joace feste, lucru care câteodată este enervant; face farse, îşi ia o altă voce la telefon (lucru la care se pricepe de minune). Uneori Linden crede că Sacha ar fi trebuit să se facă actor.

Linden simte că această cale nu-l duce unde doreşte, unde vrea să ajungă. Trebuie să abandoneze aspectul ăsta vesel, frivol şi să meargă într-o zonă mai serioasă. E mai bine, dar mai complicat. Se teme că va ezita din nou. Spune că poate nu este fiul pe care şi-l dorea Paul. Poate că Paul este dezamăgit. Când Linden era mic, tatăl lui spunea adesea că el era ultimul Malegarde. Ultimul moştenitor de sex masculin. Ultimul care mai poartă numele. Tatăl lui părea să considere că e un lucru important. Poate Paul e trist că fiul lui nu va avea niciodată un copil cu o femeie. Poate Paul nu vrea să audă toată vorbăria asta despre un bărbat. Despre bărbatul pe care-l iubeşte Linden. Linişte. Linden încă nu îndrăzneşte să-şi privească tatăl. Ce ar putea citi pe faţa lui? Repulsie? Resentimente? În schimb, se uită la ploaia care picură pe geam ca nişte lacrimi şi îl vede iar pe Sacha: e alături de el, îl îndeamnă să continue. Dă mai multă forţă vocii; iar i-a devenit slabă şi plângăreaţă. Linden se simţea altfel înainte să împlinească zece ani. Nu ştiuse cum să exprime acest lucru. Era o senzaţie aşa de neclară. La început, când copiii îl făceau în fel şi chip la şcoală, se simţise ruşinat; chiar voise să moară, să fugă, dar acum nu mai e aşa. Nu vorbeşte prea repede? Cuvintele se prăvălesc afară, aproape un talmeş-balmeş. N-ar trebui s-o ia mai încet? Inspiră adânc, reia. Ştie că Sacha este omul cu care

vrea să-şi petreacă restul vieţii, omul alături de care vrea să îmbătrânească. Nu se gândise niciodată la căsătorie până să-l cunoască pe Sacha. Nu se gândise la o familie până la Sacha. Acum nunta şi familia sunt în planurile lor de viitor. În 2013, anul în care l-a cunoscut pe Sacha, oamenii au ieşit pe stradă în Franţa să demonstreze împotriva căsătoriei între persoane de acelaşi sex. Paul probabil îşi aminteşte că au fost luaţi pe sus şi copii mici la aceste manifestaţii, îmbrăcaţi cu tricouri roz şi albastre pe care scria „Un tată, o mamă". Deşi au avut loc multe manifestaţii, majoritatea cetăţenilor aprobau legea, care a trecut, după cum Paul ştie fără îndoială. Lui Linden nu-i este ruşine că e aşa cum e; vrea ca Paul să ştie acest lucru. Are mulţi prieteni care încă nu pot recunoaşte în faţa familiilor că sunt homosexuali. Mint şi se prefac, pentru că le e teamă. Îşi inventează alte vieţi, alte iubiri. Este alegerea lor şi el o respectă, dar nu vrea să fie duplicitar. Poate că ar fi trebuit să-i explice încă de la început, dar nu i-a fost simplu să i se confeseze. Paul a simţit vreodată acest lucru? Linden încercase. Uneori, Paul era aşa de absorbit de copacii lui, încât se întreba dacă tatăl lui a vrut vreodată să vadă lumea reală. Sau, pur şi simplu, sunt copacii lumea reală pentru Paul? Dacă este aşa, înţelege, deoarece când faci fotografii e ca şi când ai lua pe tine o armură, pui un scut de protecţie între realitate şi viziunea ta asupra ei. Linden a ales să-i mărturisească lui Candice, deoarece a simţit că ea va înţelege. Şi a înţeles. După câţiva ani a vorbit cu Lauren, care nu a reacţionat aşa de bine ca sora ei. L-a rănit. Astăzi, Linden nu este sigur că tatăl lui înţelege sau acceptă ce este. Ştie doar că este împăcat cu sine. Dacă tatăl lui nu acceptă cine este, ce este el, atunci Linden va învăţa să trăiască cu acest lucru. Va accepta. Cu dragostea lui Sacha, va reuşi. Lucrul cel mai important pentru el este să nu-şi mintă tatăl. Nu se poate preface că este altcineva. Acum Paul ştie. Paul ştie tot ce e de ştiut despre fiul lui.

Linden încă stă cu faţa spre geam, iar respiraţia lui desenează norişori de abur pe sticlă. Se întoarce. De unde stă, nu vede ochii tatălui său. Vine mai aproape, pregătit să înfrunte ce va vedea acolo. Dacă va găsi respingere şi dezgust? Ce va face? Se va întoarce şi va pleca? Se iveşte în el groaza; nu poate să nu se gândească la aversiunea de pe faţa tatălui lui Hadrien, la cuvintele pe care le-a scuipat acesta: poponar murdar şi scârbos. Tremurând, se întinde după mâna tatălui său. Se aşază şi se uită direct la Paul. Ce descoperă îi taie răsuflarea. Ochii albaştri îl privesc strălucitori şi vede în ei atâta dragoste, încât îi dau lacrimile; dragoste puternică şi calmă, de parcă greutatea mâinii tatălui, cuprinzătoare şi uriaşă, i-ar apăsa pe umăr, de parcă braţele tatălui l-ar cuprinde sufocant, cum făcea când era mic. Paul încearcă să vorbească, dar ies doar cuvinte bolborosite, însă lui Linden nu-i pasă; îşi lasă lacrimile să curgă neîngrădite. Tatăl lui îl iubeşte. Forţa acelei iubiri e tot ce ştie. E tot ce vede.

Linden stă în faţa biroului profesorului Magerant, speră să-l vadă. Secretara lui îi spune că profesorul este încă în sala de operaţie şi mai durează. Asistentele au din nou grijă de Paul. Cât Linden aşteaptă afară, Dominique iese dintr-o altă rezervă, cu lucrul în mână. Îi spune că-l îngrijorează starea tatălui, iar ea dă din cap. A observat şi ea înrăutăţirea situaţiei. Se duce la Paul acum. Îl deranjează pe Linden? Linden spune că nu, desigur; el o să stea oricum aici mare parte din zi. Se aşază pe un scaun şi-i trimite un mesaj lui Sacha. Dominique apare din nou după câteva minute. Pare aprinsă la faţă.

— Tatăl dumitale vrea să-i aduci ceva.

Nedumerit, Linden o întreabă ce vrea să zică. Dominique îi spune că Paul vrea să-i aducă ceva de la casa din Drôme. Linden se uită la ea. Ce anume? Dominique spune că nu ştie. A scris ce i-a zis el pe o bucată de hârtie, pe care i-o dă. Nedumerit, Linden citeşte:

„Teiul cel mai înalt. Scorbura înfundată unde era creanga uscată, la jumătate, în stânga cum stai cu faţa spre vale. Să te ajute Vandeleur". Linden întreabă din nou la ce obiect se referă. Dominique clatină din cap. Paul n-a spus; a spus doar că fiul lui trebuie să caute în scorbură şi să-i aducă. Linden o priveşte atent. Paul nu poate să vorbească, aşa că de unde ştie ea toate astea? Răspunde calm că poate să vorbească; e greu să-l înţelegi, dar ea ştie cum s-o facă. Asta e meseria ei, să-i înţeleagă pe oamenii care au avut atacuri cerebrale. Îl întreabă pe Linden cine este Vandeleur. Grădinarul, îi spune el. Lucrează acolo de mulţi ani; se trăgea dintr-un fost ofiţer al armatei britanice. E un om în care are încredere tatăl lui. Aşteaptă până pleacă asistentele înainte să intre în rezervă. Când sunt singuri cu Paul, Dominique întreabă despre obiectul din copac. Faţa lui Paul pare să se boţească şi mai tare, din gură îi iese un sunet, dar Linden nu înţelege. Paul spune de mai multe ori, dar Linden tot nu înţelege. Dominique dă din cap. Spune că e o cutie. O cutie metalică în copac. Tatăl lui vrea să se ducă să-i aducă o cutie ascunsă într-un copac? întreabă el, încercând să nu se simtă îndoiala în glas; vrea să se ducă acum? Paul scoate şi alte bolboroseli ininteligibile. Dominique ascultă atentă. Îi traduce: Da, vrea să i-o aducă Linden. Cât de repede poate. Spune că e foarte important. Linden spune că se îndoieşte că va putea lua un tren; majoritatea nu mai circulă din cauza inundaţiei. Cum să ajungă la Vénozan? E la peste şase sute de kilometri. Dominique îi sugerează pe un ton delicat să meargă cu maşina. Linden se uită la tatăl lui. Pe faţa cenuşie, strâmbă, ochii albaştri strălucesc puternic. Nu poate să nu le cedeze, chiar dacă îi e teamă să-şi lase tatăl în starea aceasta, încuviinţează din cap, îi spune lui Paul că va lua cheile casei de la Lauren, va închiria o maşină şi va porni la drum. Buzele uscate se arcuiesc într-un simulacru de zâmbet. Linden se apleacă să-şi sărute tatăl pe obraz întrebându-se ce înseamnă asta, ce va găsi.

Spre surprinderea lui Linden, închiriază uşor o maşină de la gara Montparnasse. I se spune că e din cauză că au plecat toţi turiştii – dezastru pentru afaceri, pentru tot. Are rezervorul plin, lucru îmbucurător, deoarece ştie că-i va fi greu să găsească benzină în oraş. De asemenea, va dura ceva până să iasă din Paris. Ba chiar primeşte şi o maşină mai bună, un Mercedes elegant, negru, la acelaşi preţ cu un modest Peugeot. La hotel, Lauren îi dă cheile de la casă fiului ei. Nu ştie nimic de cutia din copac, nici ea, nici Tilia. Mistral vrea să meargă cu el, şi lui Linden îi surâde idea, deoarece călătoria îi va lua peste şase ore, dar Tilia spune ferm că are nevoie ca fiica ei să-i stea alături. E aproape ora prânzului. Dacă nu e circulaţie, poate ajunge la Vénozan până în ora şase. Va fi întuneric atunci şi va fi greu să găsească copacul, subliniază Tilia. Lauren spune că ar trebui să doarmă acolo şi să plece a doua zi de dimineaţă. I se pare o idee bună, este de acord. Lauren îi dă numărul lui Vandeleur şi pe cel al lui Nadine, doamna care se ocupă de casă, în caz că e vreo problemă. O s-o sune ea pe Nadine să-i spună să dea drumul la încălzire în camera lui, să-i pună lenjerii curate pe pat şi să-i lase cina în frigider. Linden ia telefonul, Leica, câteva role de film şi un rând de haine. Le face cu mâna în timp ce ele îl privesc cum se îndepărtează. I se pare ciudat să mai conducă o maşină cu cutie manuală; durează puţin până să treacă peste acest sentiment. E o plăcere să conducă robustul Mercedes. Se îndreaptă spre porte d'Orléans, în timp ce dârele de ploaie desenează fulgi din apă pe parbriz. Circulaţia este intensă pe A6, după cum anticipase. Linden dă drumul la radio; o voce provocatoare de femeie spune că inundaţia are efecte pozitive; parizienii sunt fascinaţi de eveniment şi pe poduri încep multe aventuri amoroase. Apoi vocea menţionează că mottoul latinesc al oraşului este *fluctuat nec mergitur,* care înseamnă „lovit de valuri, dar nu se scufundă". Oare nu trebuie să-şi amintească cu toţii de acest lucru? spune ea spirituală. Veselia ei îl enervează pe Linden, aşa că schimbă postul.

Un buletin de ştiri anunţă că arhiepiscopul Parisului se roagă la bazilica Sacré-Coeur pentru victimele inundaţiei cu prilejul unei liturghii speciale: tonul posac al arhiepiscopului îi îndeamnă pe ascultători să-şi iubească aproapele, să renunţe la egoism, în numele Domnului. Linden îl opreşte şi pe acesta. Şi apoi... Oare e o coincidenţă? Nu se poate! O chitară acustică cu un bâzâit diafan umple Mercedesul: inconfundabilul început al melodiei „Starman". Linden dă volumul la maximum şi fredonează şi el drăceştile „low-oh-oh" şi „radio-oh-oh" ale lui Bowie cu ardoare, urlă cât îl ţine gura că pe cer aşteaptă un om din stele, şi descoperă că omul din maşina de lângă el îl priveşte fără reţineri. Nu se poate abţine şi râde, doar puţin ruşinat, acum maşina prinde viteză, în sfârşit, şi lasă în urmă Parisul umed, cu miros fetid. În mulţimea de articole publicate după moartea lui Bowie în 2016, a citit că toată lumea avea o piesă preferată a lui Bowie. Se întreabă ce reprezintă cu adevărat cântăreţul pentru tatăl lui. Un om care iubeşte copacii ar fi putut să fie alinat de accentele fluide ale lui Charles Trenet sau Charles Aznavour sau de accentul aspru, din sud al lui Georges Brassens, nu foarte diferit de al lui, totuşi îl fascina un englez excentric – un tip slab, stângaci, cu părul portocaliu şi pielea de un alb ca de cretă, care îşi rădea sprâncenele şi se machia. Exact asta i se părea uluitor: veneraţia tatălui său faţă de un om aşa de diferit de el.

Brusc, îl cuprinde un sentiment de vină. Oare a făcut bine că a plecat aşa, fără să vorbească cu profesorul Magerant? Şi ce naiba e în cutia aceea? Ce caută cutia în copac? De cât timp e acolo? Autostrada de obicei aglomerată este tot mai pustie; se întreabă de ce. Aproape de Beaune, la trei ore de Paris, se opreşte să mănânce un sendviş şi să bea o cafea într-un bufet gol. După aceea, conectează telefonul la sistemul audio al maşinii ca să poată pune muzică şi să primească telefoane. Mai sunt o sută optzeci de minute până la Vénozan. Nu îndrăzneşte să sune la numărul de acasă. E

prea devreme la San Francisco; Sacha se trezeşte abia peste o oră. O să încerce mai târziu. O sună pe Tilia, îi spune să-l avertizeze pe Magerant că el a plecat să-i aducă ceva tatălui lor. Tilia spune că aşa va face şi că Mistral va petrece ziua cu bunicul ei, lucru care-l linişteşte. În timp ce se apropie de Lyon, circulaţia devine mai intensă şi ploaia se opreşte, aşa că vede şi el primul petic de cer albastru din ultimele şapte zile, de când a aterizat vinerea trecută. Îl umple de un fel de speranţă, îl îmboldeşte să meargă mai departe. După o trecere lentă prin Lyon, circulaţia redevine fluidă. Mai sunt două ore. Lumina se împuţinează treptat, cerul se colorează în roz de la soarele la apus. Linden se simte obosit; are o durere de gât şi spate, dar vrea să meargă mai departe. Când iese de pe autostradă la Montelimar, s-a făcut noapte. Este frig, deşi nu la fel de frig ca la Paris. Mistral îl sună să-i spună că Paul doarme şi că Tilia a vorbit cu profesorul: îi vor da lui Paul un medicament nou. Nu e nevoie de operaţie deocamdată, a spus doctorul. Şoseaua merge şerpuit printre dealuri spre Grignan, Sévral, Nyons şi, fără să vrea, Linden nu poate să nu simtă bucurie că se întoarce pe meleagurile în care a copilărit. N-a mai venit aici de patru ani. Când parchează aproape de casă, aerul răcoros al nopţii îl învăluie cu miros de muşchi, lemn şi pământ bogat, umed. Inspiră cu sete şi-şi întinde mădularele obosite. Luna plină îşi revarsă generoasă lumina asupra lui. Descuie uşa de la intrare; aceasta scoate un geamăt şi un clic cunoscut când o împinge, iar mânerul greu de fier al uşii îi lasă acelaşi desen rece în palmă.

Nu s-a schimbat nimic. Este întâmpinat de miros de levănţică şi trandafiri, cu o notă de ceară de albine. Ar putea păşi înapoi în timp într-o clipită. La intrare este cald, datorită lui Nadine, care i-a lăsat şi câteva lumini aprinse. În bucătărie, masa este pregătită pentru o persoană. Se uită în frigider: supă proaspătă, ratatouille, orez cu pui, o felie de *tarte aux pommes.* Pe masa din bucătărie are de la Nadine un bilet aşternut cu scrisul ei mic şi îngrijit: speră ca tatăl lui

să se întoarcă în curând acasă. Linden îşi aminteşte brusc (cum a putut uita?) că aici acoperirea la telefonia mobilă este groaznică. Ai o acoperire de Doamne-ajută dacă te duci pe dealul din spatele piscinei, sus de tot, cu mâna cu telefonul în sus, ca Statuia Libertăţii – lucru pe care nu prea are tragere de inimă să-l facă acum. I se pare răcoare în camera de zi, aşa că se duce în biroul tatălui său în timp ce i se încălzeşte mâncarea. Aici nu mai miroase a levănţică şi trandafiri, ci mai degrabă a tutun acriu. Aceasta este camera lui Paul, în care nu poate fi deranjat, unde vine în fiecare dimineaţă şi stă în spatele biroului de modă veche, răspunde la scrisori, dă telefoane, îşi scrie discursurile pentru conferinţe. Paul stă cu faţa spre vale, care acum nu se vede, pentru că sunt trase perdelele şi obloanele sunt lăsate. Pe pereţi sunt atârnate frunze înrămate, presate sub sticlă, de la toate felurile de copaci: ginkgo biloba, tisă, fag, cedru, sicomor. Singura fotografie vizibilă este cea pe care a făcut-o Linden în decembrie 1999 în timpul furtunii de la Versailles. Discurile cu Bowie ale lui Paul sunt puse cu grijă aici, lângă vechiul pick-up. Paul a refuzat întotdeauna să cedeze în faţa înregistrărilor digitale, spunea că formatul analogic are un sunet mai bogat, mai adevărat. Linden se uită la discuri, alege *Blackstar,* ultimul album al lui Bowie, cel pe care îl ştie cel mai puţin. Porneşte vechiul pick-up, scoate discul din husă, gest pe care nu l-a mai făcut de ceva timp, dar pe care l-a văzut aşa de des la tatăl lui. Simte cum i se ridică părul pe mâini de la electricitatea statică în timp ce umblă cu discul, atent să nu pună degetele pe faţa lui. Îl pune uşor pe platan, fixează braţul pe marginea exterioară, apoi se aşază la biroul tatălui său, cu mâinile întinse pe suprafaţa veche şi zgâriată. Muzica se înalţă, bogată şi intensă, făurită din armonii îndrăzneţe, uneori deconcertante, întrepătrunse cu explozii bruşte de efecte sonore ciudate, şuierul unui sintetizator şi o cântare aproape religioasă. După patru minute, în timp ce Linden încearcă să-şi alunge perplexitatea, o notă înaltă îşi face loc prin debandadă şi răsună

vocea lui Bowie, sinceră şi limpede, spunând ceva despre un înger care cade. În timp ce ascultă fermecat, mâinile lui ating lemnul tocit; ies la suprafaţă amintiri întâmplătoare, pe care refuză să le alunge. Paul îşi învaţă fiul să conducă; odată, s-a enervat pentru că Linden a intrat direct într-un gard şi a făcut o adâncitură în tabla maşinii. Câteva luni mai târziu, când Linden a obţinut carnetul de conducere şi şi-a dus tatăl până în Lyon, Paul a fost mândru. Linden îşi aminteşte de mândria aceea, cum dădea Paul din cap la toţi necunoscuţii pe lângă care treceau, spunându-le: „Conduce fiul meu. Uitaţi, e fiul meu la volan!" Paul, în genunchi în faţa căminului, îi arăta cum să facă focul cu buşteni. Mâinile lui dibace mototoleau un ziar, puneau lemnele încrucişate, apoi doi buşteni sparţi deasupra, în echilibru. Şi-l aminteşte pe Paul când l-a lăsat să aprindă focul cu un chibrit lung şi i-a spus: „Trebuie să laşi focul să respire. Nu pune prea multe lemne. Lasă-l să se răspândească". Paul, când l-a învăţat să înoate, cu degetele mari înfipte bine la subraţele lui. Nu-l lăsa să folosească înotătoare ca alţi copii. Spunea că trebuie să înveţe fără, cum a învăţat şi el. Primul lucru pe care l-a învăţat a fost să-şi ţină respiraţia sub apă şi apoi cum să înoate pe spate, fără să îi fie frică. Linden punea capul pe umărul lui Paul, care-i spunea: „Uită-te acolo sus, la cer. Vezi ce poţi vedea. Păsări, nori, poate un avion sau un fluture? Lasă capul mult pe spate; întinde mâinile. Aşa! Pluteşti, singur!" Când Linden avea aproape zece ani, tatăl lui l-a dus în excursie pe muntele Lance, care se înălţa arcuit în spatele domeniului Vénozan. Tatăl lui i-a spus că avea să dureze şase-şapte ore, că nu era mereu uşor, dar că era voinic şi avea să reziste. Tilia voia să meargă şi ea, însă Paul a insistat să meargă doar tatăl şi fiul. Cât de bine îşi aminteşte Linden cuvintele acelea: „doar tatăl şi fiul". Au plecat dimineaţa devreme, într-o zi înviorătoare de aprilie, cu mâncare şi apă în rucsac. Au străbătut câmpuri cu levănţică şi livezi de cireşi unde florile îşi răspândeau până la ei parfumul dulce, apoi au luat-o prin pădurile dese. Până la

primul defileu a fost destul de simplu. De acolo, a devenit mai dificil. Linden avea respiraţia tăiată, dar s-a străduit să ţină ritmul cu tatăl lui, călcând pe urmele paşilor acestuia. Paul urca constant şi repede, ştia exact unde merge. Uneori îi arăta ciotul unui stejar bătrân sau ruinele unei ferme părăsite. După un timp, odată ce au ieşit din pădure, au ajuns la un podiş de lângă vârful cel mai înalt al muntelui, au traversat al doilea defileu, apoi s-au oprit să mănânce de prânz. Erau singuri, doar ei doi, stăteau pe un bolovan plat. Paul a tăiat pâinea, şunca şi brânza cu cuţitul şi i-a dat câteva felii fiului său. Tatăl lui nu vorbea, dar Linden se simţea foarte fericit. Soarele îi ardea vârful nasului. Asculta vântul, care bătea tot mai tare pe măsură ce se apropiau de culme. Au pornit iar, urcând printre păşuni abrupte presărate cu pietre şi tufe. Iarba era scurtă şi îngălbenită, uscată pe alocuri. Brusc, pe Linden l-a cuprins oboseala: îl dureau picioarele şi era gata să-şi luxeze glezna într-o piatră desprinsă. Când era gata să cadă pe spate, să murmure că nu putea, că tatăl lui se înşelase, că era prea mic, că nu avea să ajungă până în vârf, mâna lui Paul s-a întins iute să-l prindă, ca atunci când avea doar câţiva ani, iar el s-a prins bine de ea şi a simţit cum era tras în sus, de parcă o nouă energie se scurgea din tatăl lui în el. Din vârful muntelui, priveliştea era superbă, era un fel de răsplată, şi Linden a râs de uluială. Acolo sus era înfiptă o cruce veche de piatră pe care s-a întins s-o atingă. Tatăl a spus că de acolo se vedea până la graniţa cu Italia, peste Alpi, iar Linden l-a crezut. Simţea de parcă s-ar fi aflat în vârful lumii: straturi nesfârşite de albastru şi verde ceţos se întindeau în faţa lui ca un covor lat presărat cu creste şi vârfuri, iar dacă întindea un deget, îşi imagina că le poate mângâia. Splendoarea imaginii i-a rămas întipărită în minte. În sfârşit, a vorbit şi tatăl lui. A spus că totul părea atât de calm, de liniştit, nu era aşa? Linden a dat din cap. Atunci tatăl lui a spus ceva ce nu a uitat niciodată. Când natura se înfurie, a spus Paul, omul nu are ce face. Absolut nimic.

Pe fibra lemnului, degetele lui Linden urmează adâncituri şi incizii, şi simte prezenţa tatălui bătând acolo ca o inimă. Cât de vechi este biroul? Probabil e în camera aceasta din vremea străbunicului Maurice, deşi atunci era mai puţin uzat, cu colţurile mai puţin rotunjite. În stânga, stilouri şi sugativă, un suport plin cu creioane şi pixuri, o lupă cu mâner arcuit, o scrumieră, o brichetă şi globul de zăpadă de care Linden îşi aduce aminte aşa de bine şi pe care acum îl ia şi-l scutură. Fulgii de zăpadă se stârnesc în jurul mestecenilor alb miniaturali, presăraţi cu măcălendri micuţi cu roşu şi maro. Când trage de mânerul de alamă al sertarului de sus, acesta se deschide cu un scârţâit. Găseşte hârtie de scris, paginile sunt îndoite de la umezeală, timbre, un portofel vechi negru, care miroase a tutun şi în care găseşte o bancnotă uitată de cincizeci de franci şi o fotografie de la şcoală a Tiliei, dolofană la faţă, de nouă-zece ani. Linden zâmbeşte larg. În fundul sertarului este un cimitir de monede vechi de cupru, foarfece ruginite şi o harababură de chei vechi. În dreapta biroului, lângă telefon, sunt teancuri de hârtii, scrisori nedesfăcute, cu timbre din toată lumea. Este extraordinar cum toţi aceşti iubitori de copaci iau legătura cu Paul. Linden ştie că tatăl răspunde la toate scrisorile pe care le primeşte. Nu are computer sau maşină de scris; scrie totul de mână. Linden citeşte un lung paragraf de pe o foaie de hârtie. Mai multe propoziţii şi cuvinte au fost tăiate şi rescrise. Bănuieşte că este schiţa neterminată a unui discurs la care lucra tatăl lui înainte să plece la Paris vinerea trecută. Scrisul mare, lăbărţat al tatălui nu a fost niciodată greu de descifrat. Copaci. Mereu copaci. Şi acum cutia din copac, din teiul cel mai bătrân. Ce semnificaţie are cutia aceea? De ce a vrut tatăl lui să vină aici s-o aducă? Linden se duce în bucătărie să-şi pună mâncarea pe o tavă. Din camera aceasta are puţine amintiri fericite. Aici luau micul dejun, prânzul şi cina în fiecare zi. Lauren nu a folosit niciodată sufrageria, pe care nu o considera destul de comodă. Linden se vede pe sine pe scaunul acela de lângă fereastră,

are treisprezece-paisprezece ani, îl ceartă mama lui pentru că nu stă drept; apăsat de tachinările şi zeflemeaua zilnice de la şcoală, despre care nu avea curajul să vorbească. Cât de singur era; cât de trist se simţea. Oare de aceea vine rar aici? Pentru că retrăieşte durerea şi respingerea? Nu merită Vénozan o a doua şansă? Chiar trebuie să poarte mereu cicatricea adolescenţei?

Instalat în biroul tatălui său, Linden mănâncă cu poftă. Soneria telefonului îl face să tresară. E mama lui, se asigură că a ajuns cu bine. Spune că l-a sunat pe Vandeleur, că o să vină mâine la prima oră. Paul a avut o zi liniştită, dar încă pare foarte obosit. E îngrijorată. Din câte are impresia, şi profesorul Magerant e îngrijorat, dar nu reuşeşte să scoată nimic de la el. Tilia l-a luat la rost, iar Linden îşi imaginează ce înseamnă acest lucru. Profesorul a rămas surprinzător de calm. Le-a spus doar că-i schimbă tratamentul medical. Nimic mai mult. E supărător. Linden o linişteşte cât de bine poate, dar simte că îl cuprinde şi pe el neliniştea. Când termină convorbirea cu mama lui, îl sună pe Sacha pe mobil de pe telefonul fix. Intră direct robotul, lucru ciudat, pentru că, de obicei, Sacha are mereu telefonul pornit. Încearcă să-l sune pe numărul personal, unde îi răspunde Rebecca. Nu, nu l-a văzut pe Sacha azi-dimineaţă, dar îl anunţă ea că a sunat Linden. Verifică agenda. Nu, azi Sacha nu are programate întâlnire în afara biroului. Linden închide, uşor iritat. În cei aproape cinci ani de când sunt împreună, nu i-a fost niciodată necredincios lui Sacha. Nici măcar nu a vrut.

Speră şi crede că şi pentru Sacha este la fel. Are încredere în el, a avut întotdeauna. Acum că această nouă incertitudine îi zguduie temelia lumii, are îndoieli. Cunoaşte efectul pe care-l are Sacha asupra altor bărbaţi. L-a văzut. Este instantaneu, puternic. Sacha pare să-l trateze cu indiferenţă, dar sigur ştie că îl are. Îl sună iar pe mobil, îi spune să-l sune la Vénozan şi îi lasă numărul. Are să-i împărtăşească atâtea, întâi o să-i povestească în ce fel i l-a descris

tatălui său, până a avut senzaţia că Sacha era acolo, în cameră cu ei. Cum o să exprime sentimentul pe care l-a avut când a înţeles că acesta îl iubeşte? Era cea mai caldă, cea mai frumoasă şi mai preţioasă senzaţie, şi numai când se gândeşte i se umplu ochii de lacrimi, redevine copil, îl urmează pe Paul în grădină, îl ascultă vorbind despre plante şi natură. Iese la suprafaţă o altă amintire: Paul îi arată fiului său mic albinele-trântor mari şi negre şi-i spune că masculii nu înţeapă niciodată, nu pot, poate chiar să-i prindă cu mâna, lucru pe care-l face imediat, în timp ce Linden se uită cutremurat. Uite ce frumoase sunt insectele astea, cu corpul strălucitor şi negru şi cu aripile cu luciri metalice, mov-închis; lui Linden nu trebuie să-i fie frică, chiar dacă fac un zgomot aşa de puternic şi par ameninţătoare. Femelele înţeapă numai dacă se simt atacate. Linden trebuie doar să le lase în pace. Într-o zi de vară, tatăl i-a pus un mascul de albină-trântor în mână. Îl gâdila şi îl înspăimânta, pentru că insecta părea uriaşă în mâna mică, dar a simţit că tatăl lui este mândru de el şi asta l-a umplut de bucurie.

Linden strânge masa, face ordine şi se duce la etaj. Niciodată nu i-a fost frică în casă, dar în seara aceasta liniştea pare apăsătoare. Lucru rar, mistralul nu bate deloc. Intră în fosta lui cameră. A plecat de aici acum douăzeci şi unu de ani, şi mama lui a aranjat-o altfel, dar imediat ce ajunge între aceşti pereţi, bănuieşte că ar putea să retrăiască anxietatea adolescentului trist, chinuit, alungând înţelepciunea fotografului sofisticat, trecut prin lume. Decide că nu va îndura deznădejdea aceasta astă-seară. Trebuie să se străduiască puţin să uite de acele amintiri dureroase, dar reuşeşte destul de uşor. Face un duş rapid şi se strecoară în pat. Se gândeşte iar la tatăl lui. Au atâtea să-şi spună, sunt atâtea discuţii pe care trebuie să le poarte. Cum va fi posibil? Paul nu va putea să urce prea curând în avion din cauza atacului cerebral. În acest caz, Linden va trebui să se întoarcă la Vénozan, de data asta cu Sacha. Trebuie să-şi facă amândoi timp. Vede limpede: masa albă din fier forjat, lumânările

cu flacăra tremurătoare în briza blândă a serii, soarele la apus în dreapta casei îşi revarsă ultimele raze aurii peste vale, până la chiparoşii uriaşi aşezaţi în şir, cei cărora Paul le spune „mohicanii". Îi vede pe Lauren şi pe Sacha râzând, Paul priveşte, ochii tatălui său rătăcesc mereu spre armata de copaci aşezaţi în pâlcuri în jurul casei: stejarul bătrân cu trunchiul crăpat, cei doi platani falnici, arţarul şi ulmul, simboluri familiare din copilăria lui Linden. Ce se va întâmpla cu casa aceasta când Paul şi Lauren nu vor mai fi? Cine va îngriji terenul, arboretumul? Este prima oară când are acest gând trist. Sigur nu Tilia; ei pare să-i placă viaţa la Londra, e ataşată de fiica ei, de artă, de soţul ei cel groaznic. Se gândeşte la toate deciziile care vor trebui luate odată ce părinţii lui nu vor mai fi. Gândul că moşia ar putea fi vândută sau dărâmată îl face să tresară. Indiferent cât de nefericit a fost el aici în adolescenţă, casa aceasta, terenul acesta sunt o parte din el. Copilul pe care îl vor adopta cândva Linden şi Sacha va purta numele amândurora. Copilul, cel despre care vorbesc aşa de des, cel care este împletit cu viitorul lor, va ajunge să cunoască acest loc; este sigur de asta.

Linden lăsase uşa deschisă, să audă când sună telefonul din camera părinţilor dacă îi telefonează Sacha, dar îl trezeşte ţârâitul surd al soneriei de la uşă. Este uimit să vadă că e aproape ora nouă şi că soarele pătrunde printre perdele. Soneria sună iar, tare. Linden se îmbracă repede, coboară cu picioarele goale şi se chinuie să descuie. Vandeleur stă la uşă cu un zâmbet larg pe faţa pistruiată, şi cea care îi zâmbeşte radioasă este copilăria lui. Părul roşu-aprins s-a subţiat şi a devenit cenuşiu-nisipiu, umerii par mai puţin laţi, dar ochii verzi ai lui Vandeleur încă lucesc deasupra nasului proeminent. Îi spune lui Linden „micul şef", ca întotdeauna, şi-l bate pe spate cu palma puternică şi pătrată. Cum stau lucrurile cu şeful? Este în spital? Nu se poate. Trebuie să-l scoată repede de acolo. Se reface? Trebuie, pentru că Vénozan nu va mai fi niciodată Vénozan fără el. Vocea lui răguşită, aspră este poate mai puţin

zgomotoasă. Linden îl duce în bucătărie să-i ofere o ceaşcă de cafea, apoi urcă în grabă la etaj să-şi ia pantofii. Îi explică de ce a venit. Vandeleur se uită la el nevenindu-i să creadă. Poftim? Şeful vrea să facă o gaură în teiul bătrân? În teiul acela? Cel bătrân? Linden aprobă din cap. Trebuie să se apuce imediat de treabă. Dumnezeu ştie cât va dura. Este o cutie în copac, şi tatăl lui are nevoie de ea. Vandeleur mai are puţin şi-i scapă cafeaua din mână. Linden vrea să spună că acolo e o comoară, sau cam aşa ceva? Linden nu-şi poate reţine un zâmbet. Grădinarul de şaptezeci de ani are aerul unui copil de cinci ani pe care îl duci la circ. Când Linden iese, îl orbeşte lumina aurie a soarelui. Este aşa de puternică, încât trebuie să închidă ochii, dar ce senzaţie delicioasă îi lasă pe piele! În ultima săptămână petrecută la Paris parcă a trăit într-o peşteră. Îi spune acest lucru bătrânului în timp ce-l urmează în magazie, de unde iau unelte. Vandeleur spune că nu a mai văzut niciodată ceva precum inundaţia din Paris, pe care a urmărit-o la televizor. Vrea să ştie cum a fost, despre străzile inundate de apă, despre pustiire. Un infern, răspunde Linden. În timp ce se îndreaptă spre arboretum cărând amândoi scara şi barosul, Linden îşi dă seama că nu este apă în jurul lor, numai iarbă, copaci şi cerul albastru. Aerul pur al iernii îi circulă prin plămâni, revigorant şi înviorător de parfumat. Ce departe pare Parisul inundat, rău mirositor! Când ajung în vârful dealului, se întoarce să se uite la valea din spatele lui: casa adăpostită în adâncitura în care se termină poteca şerpuită, cerul imens, nestânjenit de nori voluminoşi. Vântul bate jos astăzi; numai vârfurile copacilor din capătul văii se leagănă cu o şoaptă delicată. Da, Linden a dus dorul acestui loc în care a crescut. I-a dus dorul mai mult decât credea.

Toţi copacii din arboretum îşi etalează straiele iernatice: crengile negre golaşe, nicio frunză la vedere. Primăvara este încă departe. Ei ştiu exact când să înflorească – Linden îşi aminteşte că aşa i-a spus Paul când era copil – şi încep să-şi formeze bolta bogată, verde-pal

cu o precizie absolută. Vocea lui Vandeleur este puţin aspră de la urcuş. Şefului îi plăcea să se joace aici când era mic. Venea în fiecare zi. Avea o căsuţă în unul din copacii aceştia. Ştie Linden? Linden încuviinţează din cap. Vandeleur continuă. Şeful încă vine aici tot timpul, uneori singur, uneori cu el. Nu vorbesc prea mult. Privesc doar proprietatea şi se uită să vadă cum se comportă copacii. Cel mai înalt tei este simplu de observat, îi domină pe ceilalţi, crengile lui uriaşe şi noduroase se întind ca nişte braţe gargantueşti, rădăcinile lui groase, răsucite se afundă mult în dealul cu pietriş. Cum să nu se gândească Linden la tatăl său când stă aici, sub copacul lui preferat? Aproape că-i aude vocea lui Paul, îi explică cum copacul a înghiţit cu nesaţ ploaia, cum crengile şi frunzele s-au deschis ca nişte căuşe să prindă fiecare picătură, trimiţând-o în pârâiaşe pe trunchi să hrănească rădăcinile însetate. Vandeleur sprijină scara de tei. Se scarpină în cap. Linden e sigur că trebuie să facă o gaură în acesta? Linden spune că e sigur. Vandeleur nu pare convins. I se pare o nebunie. E copacul preferat al şefului. Linden spune că ştie, că după el a fost botezat, că Linden înseamnă „tei" în engleză. Vandeleur râde în hohote. Niciodată n-a bănuit! Credea că era doar un nume american fistichiu! Dar ştie că *Tilia* este denumirea lui latinească. Şefului îi plac tare mult teii, nu-i aşa? El şi şeful discută tot timpul în contradictoriu despre vârsta acestui copac bătrân. Vandeleur crede că are peste patru sute de ani, iar şeful spune că are trei sute. Să facă o gaură în el? E de neînţeles. Copacul ăsta e os regesc. Este stăpânul pădurii. Plin de respect, Vandeleur pune mâna pe scoarţa bătrână. Chiar aşa a ordonat şeful? Linden citeşte cu glas tare din biletul lui Dominique: „Cel mai înalt tei. Scorbura înfundată, unde era creanga uscată, la jumătate, în stânga cum stai cu faţa spre vale. Să te ajute Vandeleur". Bătrânul tresare când îşi aude numele, apoi dă din cap. O să facă ce vrea şeful. Linden spune că urcă să găsească scorbura cât Vandeleur ţine bine scara. Urcă puţin câte puţin, surprins de

circumferinţa şi înălţimea copacului. Nu-şi imaginase niciodată că este aşa de mare. Acum observă scorbura mică şi strâmbă zidită cu ciment din stânga, unde mai demult fusese o creangă uscată. Scara nu ajunge destul de sus; se întreabă cum se va descurca. Cât se răsuceşte să caute o soluţie, scara se clatină.

— Să nu cazi, micule şef, îl avertizează Vandeleur de jos. Să nu ne trezim cu doi Malegarde în spital.

Din capătul scării, grădinarul pare foarte departe. Linden îi cere barosul şi Vandeleur i-l dă, dar, oricât s-ar strădui, vârful este încă departe de scorbura astupată. Trebuie să urce mai mult ca să ajungă. Observă o creangă solidă, groasă pe care poate pune piciorul, se împinge uşor în scară cu mâna dreaptă, iar cu cealaltă ţine barosul. Este o manevră mai simplă decât se gândea, deşi nu mai poate să privească în jos, îl ia cu ameţeli. Senzaţia de a fi aşa de sus în copacul mare şi golaş este ameţitoare. Linden îşi doreşte să fi luat aparatul foto la el. Cum de nu se gândise niciodată să facă fotografii de aici, de sus? Deasupra, crengile pleacă încolăcite spre cer, şi Linden simte vântul scuturându-i părul. Aerul de aici este proaspăt, pur; ar putea să stea pe creanga asta şi să-l respire o veşnicie. O ciocănitoare uimită se uită la el de pe o creangă de mai de sus. Vandeleur strigă: Ce naiba face micul şef? E mai rău decât tatăl lui când se apucă să admire copaci! Linden chicoteşte. E momentul să se apuce de treabă. Acum este aproape de scorbură şi începe să lovească cu unealta, face tot posibilul să-şi menţină echilibrul. Cimentul vechi se fărâmiţează destul de uşor, se transformă într-un praf fin care îi cade în cap şi-i intră în ochi. Vandeleur strigă că acum nu se mai procedează aşa, nu se mai foloseşte ciment. Ideea este să nu poată intra insectele sau păsările în scorburi, lucru care ar putea fi periculos pentru copac. Linden tuşeşte şi-şi şterge praful de pe pleoape. Vandeleur spune că o să-l pună pe unul din ceilalţi grădinari s-o înfunde la loc după metoda modernă, cu o bucată subţire de metal sau plasă. Linden dă la o

parte cu mâna cimentul rămas. Scorbura se cască de mărimea unui pepene roşu. Trebuie să se apropie mai mult, puţin câte puţin pe creangă cu barosul încă în mână. Cu atenţie, bagă degetele în orificiu, până când îi strigă Vandeleur să ia mănuşile pe care i le-a pus în buzunarul de la geacă. Să nu bage mâna goală acolo! L-ar putea aştepta o surpriză neplăcută. Insecte sau păsări sau Dumnezeu mai ştie ce! Linden se opreşte, îşi pune mănuşile pentru grădinărit şi sprijină barosul pe coapsă. Apoi mai încearcă o dată şi înfige pumnul în gol. Simte o textură ca de burete, umedă, ca muşchiul sau ierburile, bagă mâna până la încheietură şi o răsuceşte în sensul acelor de ceasornic. Nu simte cu degetele nimic care să semene cu o cutie. Oare se înşală tatăl lui? Mai este aici cutia? Poate că s-a deplasat, cu timpul, în mijlocul copacului? În acest caz, nu o va găsi niciodată. Îl cuprinde dezamăgirea; ce-o să-i spună el lui Paul? A venit degeaba până aici? Afundă mai mult mâna, mirat de spaţiul adânc din copac, ca un culoar secret, şi atunci simte colţul ascuţit al unui obiect metalic. Îi strigă lui Vandeleur că a găsit-o; o pipăie. Trebuie doar s-o smulgă de acolo; pare înţepenită. Urmează o luptă crâncenă; are obrazul strivit de coaja aspră, iar vârfurile degetelor îi alunecă pe marginile alunecoase ale cutiei. Ai spune că pomul nu vrea să-şi cedeze comoara. Linden mormăie la tizul lui, îi vorbeşte copacului de parcă l-ar auzi. „Haide, teiule, nu-mi face una ca asta. Dă-i drumul. Dă-mi-o!" Îi vine o idee. Înfige capătul barosului în scorbură şi împinge coada în colţul cutiei cu toată forţa. Aude un pleoscăit slab, iar când bagă iar mâna înăuntru, cutia se mişcă mai uşor, ca un dinte slăbit în rădăcină. Trebuie să facă iar un efort ca s-o tragă delicat afară, s-o scoată la lumină şi aer, e ca o naştere ciudată, neobişnuită, dar deodată are cutia în mână şi o priveşte uluit, în timp ce Vandeleur chiuie triumfător. E o cutie mică de biscuiţi, acoperită cu muşchi şi plină de furnici, pe care le suflă. Coboară cu grijă, ameţit, din copac. Vandeleur îi cere barosul, i-l dă, apoi cutia, pentru ca Linden să se poată ajuta de amândouă

mâinile, dar el nu-i dă drumul. Scara pare cumplit de departe. Îşi simte picioarele moi. Se lasă călăuzit de vocea lui Vandeleur. Micul şef trebuie s-o ia uşurel; nu e nicio grabă. Câte un pas, aşa. Odată ce ajunge cu picioarele tremurătoare la scară, Linden îşi recapătă forţa şi coboară cu pricepere. Uitându-se la cutie, Vandeleur îl întreabă dacă are de gând s-o deschidă. Tatăl lui nu i-a spus s-o deschidă, subliniază Linden. I-a spus doar să i-o aducă, că e foarte importantă. Vandeleur se interesează dacă este grea; Linden o pune în palmele tocite şi bătrâne. Grădinarul scoate un strigăt de uimire. Este uşoară ca un fulg! Scutură cutia, o duce la ureche, ca un copil care încearcă să audă marea într-o cochilie. Oare sunt bani? Linden spune că nu ştie. Este tentat să afle, dar nu se simte în largul lui în prezenţa lui Vandeleur. O să se uite mai târziu în maşină, când va fi singur, în drum spre Paris. A promis să se întoarcă repede; ar trebui să plece.

Când pleacă Vandeleur, iar Linden încuie uşa de la intrare, este aproape ora unsprezece. Fotografiază repede casa şi valea cu Leica. Chiar înainte să plece, le-a sunat pe Mistral, Lauren şi Tilia de pe telefonul fix să le spună că a găsit cutia şi pleacă. Nu a putut lua legătura cu niciuna dintre ele. Poate are legătură cu inundaţia şi cu acoperirea reţelei de telefonie mobilă. A încercat să-l sune şi pe Sacha atât pe mobil, cât şi la numărul de acasă, dar de fiecare dată i-a intrat robotul. Linden porneşte la drum cu gânduri negre, oprindu-se la Montbrison să alimenteze. Soarele urcă tot mai sus pe cer. Cutia stă pe locul de lângă el şi Linden se uită la ea din când în când. În timp ce se îndreaptă spre nord, spre Montelimar şi autostradă, trece pe lângă Grignan, oraşul în care s-au cunoscut părinţii lui, cu castelul cocoţat pe promontoriul de piatră. Şoselele sunt libere; poate conduce repede şi fără incidente. Când porneşte radioul descoperă, spre dezamăgirea lui, că a fost o noapte de coşmar în Paris. Găşti de jefuitori au spart magazine după căderea nopţii, începând cu Champs-Élysées şi bulevardul Victor-Hugo din

vecinătate, cauzând pagube de mii de euro unei capitale vlăguite deja de inundaţii. Sute de jefuitori cu glugi pe cap au dat năvală pe străzile din Montparnasse slab luminate din cauza întreruperii electricităţii, au spart geamuri şi au furat tot ce s-a putut, de la produse electronice la haine. Găştile erau din districtele periferice, hotărâte să facă dezastru şi să se confrunte cu poliţia. Linden ascultă îngrozit. Buticurile de pe rue de Rennes au fost jefuite în câteva minute, unul după altul. Supermarketul din apropiere de colţul cu bulevardul Saint-Germain a fost golit şi incendiat. Poliţia, bombardată toată noaptea cu sticle şi cărămizi, a recunoscut că este copleşită de amploarea atacurilor, deoarece mulţi poliţişti erau deja ocupaţi cu păzirea zonelor inundate. Pompierii s-au luptat cu flăcările ore în şir. Au fost arestate sute de persoane; peste cincizeci au fost rănite. O doamnă în vârstă înlăcrimată spune că nu a mai văzut aşa ceva de la revolta studenţească din mai 1968. Linden se întinde după telefon să-şi sune familia, să vadă dacă este toată lumea bine, dar nu-l găseşte. Opreşte la următoarea zonă de servicii să-l caute, se uită sub scaun, în spate, în geantă şi îşi dă seama cu groază că şi l-a uitat, că l-a lăsat în priză în dormitor. Fără el se simte pierdut şi neajutorat. Nu ştie pe de rost numărul nici unui membru al familiei, darămite pe al lui Sacha. Îi pare rău că nu are agendă, nici măcar o bucată de hârtie cu numere importante. Cum de a fost aşa de inconştient? Are o copie în iPad, dar a lăsat-o la hotel. Înjurând, porneşte iar, merge mai repede decât ar trebui şi simte în capul pieptului un nod care nu prevesteşte nimic bun.

Ştirile de la radio nu au menirea să-l binedispună. Nivelul Senei a început să scadă treptat, dar apa încă stăpâneşte jumătate de oraş şi nu i se mai poate spune apă, afirmă dezaprobator jurnalistul, mai degrabă sunt băltoace mari, stătute de nămol uleios care duhneşte ca o hazna. E haos. Nu există un alt cuvânt pentru ce se întâmplă în Paris. Pompele nu reuşesc să tragă nămolul, pentru că este prea gros şi plin de nisip. Gunoiul rău mirositor strâns în mormane şi cel

care pluteşte este încă o problemă de sănătate publică. Locuitorii exasperaţi au decis să ardă gunoiul pe unde pot şi au făcut focuri furioase de tabără în orice colţ de stradă disponibil, ceea ce pune un nou pericol. Lui Linden nu-i vine să creadă. Poate fi şi mai rău de atât? Oare îşi va mai reveni Parisul? Vocile de la radio îşi continuă neliniştitoarea litanie. Ar trebui oare să-l închidă, sau să găsească un post de muzică? Pe de altă parte, îşi spune că trebuie să ştie ce se întâmplă, la ce se întoarce. Află că Crucea Roşie lansează o campanie mai amplă de gestionare a dezastrului şi că e nevoie de mai multe donaţii pentru ca oamenii lor să poată ajuta miile de parizieni înfriguraţi, fără locuinţă, aducându-le hrană şi oferindu-le un adăpost şi sprijin emoţional. În mod vizibil aflat într-o criză fără precedent, Parisul pare afectat de divizarea pe criterii de clasă, rasă şi politică; tulburările recente nu sunt acte încurajatoare de solidaritate şi altruism. Lipsa de coordonare dintre oficialii guvernamentali, organizaţiile de ajutorare şi armată ţine prima pagină a ziarelor în toată lumea. Persoana care este învinovăţită în presă pare să fie preşedintele, căruia i se reproşează incapacitatea de a mobiliza aparatul administrativ pentru a face faţă dezastrului. Principalii opozanţi ai preşedintelui îl condamnă fără încetare, îi condamnă administraţia letargică şi incapabilă să rezolve nevoile tuturor celor afectaţi de inundaţie. Dar, pe reţelele de socializare, tânărul preşedinte este lăudat de majoritatea parizienilor, care sunt convinşi că face tot ce poate într-o situaţie dramatică şi fără precedent.

Când Linden ajunge la Lyon, două ore mai târziu, se opreşte la un bufet să alimenteze şi să ia o gustare. Sună cu ajutorul cardului de credit de la un telefon prăpădit care pare să nu mai fi fost folosit de mulţi ani. Este practic imposibil să obţii vreo informaţie fără internet, îşi dă el seama. În cele din urmă intră în legătură cu Informaţiile, cere numărul spitalului Cochin şi trece printr-un moment de panică până găseşte un pix şi o bucată de hârtie. O

femeie care bea cafea la masa de alături i le oferă pe amândouă. Durează o veşnicie până să răspundă cineva de la spital, iar când îi răspunde cineva, persoana istovită de la celălalt capăt al firului nu reacţionează bine la nerăbdarea lui. Telefonul profesorului Magerant sună, însă nu răspunde nimeni. De ce nu răspunde? Unde e secretara lui? Femeii care i-a împrumutat pixul şi hârtia i se face milă de el. Nu are telefon mobil? Linden recunoaşte plin de regret că şi l-a uitat. Femeia i-l dă pe al ei cu un zâmbet. Ce drăguţ din partea ei! Ce gest neaşteptat! De pe telefon, intră pe internet şi află numărul de la hotel, sună şi i se spune că familia lui este plecată. Presupune că sunt toate la spital. Tot de pe telefonul femeii caută pe internet încă un număr de la spital şi reuşeşte să-l găsească pe cel de la biroul asistentelor din secţia în care este internat tatăl lui. Din nou sună la nesfârşit. În cele din urmă, răspunde o voce feminină: femeia pare grăbită. Spune că nu-l aude. Poate să vorbească mai tare? Spune că este fiul lui Paul Malegarde, din rezerva 17. Vrea doar să transmită familiei că este pe drum. O să vină cât de repede poate, în mai puţin de patru ore dacă nu este circulaţie. Femeia spune că încă nu-l aude bine. Poate repeta mesajul? Pe Linden îl cuprinde un fel de furie. Îi vine să strige, s-o insulte, să recurgă la cele mai urâte cuvinte posibile. În schimb, închide, enervat şi-i dă mobilul înapoi proprietarei. Nu mai are timp de pierdut. Femeia îl întreabă dacă e totul în regulă; are o faţă agreabilă, onestă. Linden dă scurt din cap, îi mulţumeşte şi porneşte iar repede spre maşină. Ştie că are viteză prea mare, că ar trebui să aibă grijă, dar nu se poate abţine să nu se grăbească, cu mâinile agăţate de volan, pătruns de acea senzaţie de rău augur în adâncul lui. Autostrada devine tot mai aglomerată pe măsură ce se apropie de Paris, iar când ajunge la Nemours, la numai o oră distanţă, trebuie să se oprească în circulaţia bară la bară. În timp ce stă pe loc la coada interminabilă de maşini oprite, îl cuprinde iar furia, violentă, ca o vâlvătaie necruţătoare. Trec câteva minute şi tot nu înaintează. Îi

vine să se izbească cu capul de volan şi îşi imaginează cum îi curge sângele din frunte lovită. Încearcă să se calmeze, să respire uşor, să-şi golească mintea.

Cutia luceşte în lumina slabă a zilei, de parcă l-ar chema. Se uită la ea. Tatăl lui nu i-a spus lui Dominique să n-o deschidă, nu-i aşa? Linden se întinde s-o ia. O furnică rătăcită i se urcă în palmă; o aruncă. Ar putea s-o deschidă acum. Poate că ambuteiajul este calea prin care-i spune soarta să o deschidă. Împotmolit, blocat, fără telefon, ce altceva are de făcut? O prinde bine cu degetele şi încearcă să deschidă capacul. Se chinuie un timp, furios la culme; capacul pare să fi fost lipit. Îşi aduce aminte de pixul pe care i l-a împrumutat femeia şi pe care a uitat să i-l dea înapoi. Încă îl are în buzunarul de la geacă. Îl scoate în grabă; dă agăţătoarea pe spate. Cu vârful ei, apasă tare în colţul cutiei. Se deschide. Linden ridică cu grijă capacul. Interiorul este surprinzător de intact. Nicio insectă, puţină umezeală. Descoperă un plic deschis, se uită înăuntru. Sunt mai multe pagini îndoite frumos şi două articole scurte, îngălbenite dintr-un ziar. Data primului este 5 august 1952. „Cadavrul unei tinere găsit pe o proprietate privată din Vénozan, din apropiere de Sévral pe 3 august, a fost identificat ca fiind cel al lui Suzanne Vallette, de şaisprezece ani, din Solerieux. Poliţia bănuieşte că a fost o crimă." Al doilea articol datează din 10 august 1952. „Un bărbat implicat în violarea şi uciderea lui Suzanne Vallette este reţinut la Nyons. Este un cioban de treizeci şi cinci de ani din Orelle cu cazier judiciar." Cine este Suzanne Vallette? Ce legătură are cu Paul? Uimit, Linden desface bucata de hârtie. Un claxon puternic din spate îi face inima să bată tare; coloana de maşini se mişcă iar. Porneşte neliniştit mai departe, cu hârtiile întinse pe genunchi. Circulaţia avansează lent, dar nu destul de lent încât să poată citi fără riscuri, şi aşa o ţine până în Paris, unde ploaia s-a oprit în sfârşit. Un cer albastru-închis străluceşte deasupra autostrăzii. Când ajunge la porte d'Orléans, Linden reuşeşte să descifreze la semafor

paragraful cu care începe prima pagină. Recunoaşte scrisul familiar al tatălui său. Nu e trecută nicio dată.

„Voi începe cu copacul. Pentru că totul începe şi se termină cu copacul. Copacul este cel mai înalt. A fost plantat cu mult înaintea celorlalţi. Nu ştiu exact cât de bătrân este. Are poate trei-patru sute de ani. Este bătrân şi puternic. A trecut prin furtuni cumplite, s-a ţinut bine în faţa vântului dezlănţuit. Nu-i este frică."

Linden se întreabă ce conţin restul paginilor. Ce va descoperi? De ce sunt aşa de importante pentru Paul? Va avea timp să le citească înainte să ajungă la spital? Probabil că nu. Trebuie să lase maşina la gara Montparnasse. N-ar trebui să meargă direct la spitalul Cochin? Dar unde să parcheze acolo? Oare să predea maşina, şi apoi să se ducă repede la spital? Cât el ezită, în spatele lui izbucnesc claxoane. Decide să meargă cu maşina la spital; o s-o predea mai târziu. În el se acumulează un fel de disperare. Virează la dreapta pe rue du Père-Corentin, dar nu se aştepta la ambuteiajul de acolo. Timp de douăzeci de minute, stă în maşină şi fierbe de nervi. Pe măsură ce se apropie încet, vede că vreo câţiva poliţişti opresc toate vehiculele care intră pe rue de la Tombe-Issoire. Când coboară geamul, aerul ca de gheaţă al nopţii se repede înăuntru, amestecat cu fumul înţepător. Nu mai plouă, dar se simte o duhoare de ouă stricate care-l îngreţoşează. Unde se duce? îl întreabă un poliţist. La spitalul din apropiere, la tatăl lui, spune Linden. Îi cere să-i arate documentul de identitate şi talonul maşinii. Este turist? Ştie că nu e recomandabil să mergi cu maşina prin oraş din cauza inundaţiei şi a tulburărilor din ultima vreme? Linden spune că nu este turist; e francez şi e aici cu familia. Pot să-l lasă să treacă? Îl aşteaptă tatăl lui la spitalul Cochin. Este foarte bolnav. Bărbaţii par traşi la faţă; au cearcăne sub ochi. Probabil au avut o noapte grea. Îi pare rău pentru ei. Fără grabă, poliţistul se uită la document şi la faţa lui. În

cele din urmă, îl lasă să treacă, îl avertizează că-i va fi greu să găsească loc de parcare. Are dreptate. Linden caută mult timp un loc liber în jurul spitalului şi devine din ce în ce mai agitat. Se pierde cu firea, înjură cât îl ţine gura, de parcă ar fi Tilia, şi loveşte furios volanul. La capătul puterilor, lasă maşina pe trotuar, pe rue Méchain, deşi ştie că va primi amendă. Nu are altă soluţie. Oraşul îngheţat, rău mirositor din jurul lui pare duşmănos şi străin. Fuge cât poate de tare la intrarea principală de pe rue Saint-Jacques, cu cutia în buzunar. Mai durează un minut să ajungă în clădirea în care este tatăl lui.

Luminile dinăuntru îl străfulgeră şi-i dau dureri de ochi. Linden aşteaptă liftul cu răsuflarea tăiată, cu gura uscată, cu inima bubuindu-i în piept. De ce îl încearcă această suferinţă? Paul este sus, în rezerva 17; Mistral, Tilia şi Lauren sunt acolo, îl aşteaptă; poate e şi Dominique cu ele. Îi va da triumfător cutia tatălui său. O să-l facă să chicotească spunându-i cum au cărat el şi Vandeleur scara, cum nu ajungea destul de sus, cum era cutia înţepenită în copac, ce chin fusese s-o scoată şi că în tot acest timp o ciocănitoare se uitase uimită la el. O să-i spună lui Paul cât de frumoase sunt pământul, lumina, aerul, cum ar fi vrut să stea în copac şi să-şi delecteze privirea cu tot ce oferea valea. A văzut frumuseţea lumii lui Paul. Aparţine şi el acelei lumi. Îi va spune tatălui său toate aceste lucruri.

Cu coada ochiului, Linden observă o persoană apropiindu-se repede din stânga. Uşile liftului se deschid cu un bip; face un pas înainte, vrea să intre, dar conturul şters al celui care se apropie de el devine mai limpede şi Linden întoarce capul. Un bărbat înalt, brunet stă lângă el, aşa de aproape, încât îi simte mirosul familiar. Are nevoie de câteva secunde să înţeleagă cine întinde braţele spre el. Lui Linden i se învârte capul de fericire, îl trage pe Sacha aproape şi, nevenindu-i să creadă, duce mâna să-i mângâie şuviţele de păr lungi şi brunete. Sacha îşi întrepătrunde mâinile la spatele lui

şi îl strânge tare. Ultima săptămână a fost un vălmăşag de sentimente dureroase accentuate de fluviul umflat, sălbatic, şapte zile ciudate care i-au afectat acuitatea lui Linden. Încearcă să găsească cuvintele potrivite. Nu poate murmura decât: „Dragostea mea. Dulcea mea iubire". Sacha tremură, de parcă i-ar fi frig. Surprins, Linden îşi dă seama că trupul îi este traversat de fiori. De ce e aşa de tăcut Sacha? Nu a scos un cuvânt. Când se uită peste umăr, Linden vede şirul de bărci pneumatice de la intrarea în spital, posterele prinse pe panouri, linoleumul lipsit de culoare. O femeie care stă pe un scaun de plastic pare să doarmă dusă; o asistentă care împinge scaunul cu rotile al unui pacient trece cu huruit prin apropiere. Oare Sacha plânge? Uluit, Linden încearcă să facă un pas înapoi să-l poată privi, dar Sacha nu-l lasă, îl îmbrăţişează cu disperare, se agaţă de el cu toată puterea, de parcă lucrul pe care şi-l doreşte cel mai mult pe lume este să-l protejeze pe Linden de ceea ce-l aşteaptă, mai câştigă puţin timp pentru el, îi clădeşte un stăvilar infinitezimal de ignoranţă, pentru că ştie că Linden îşi va aminti acest moment, această vineri, tot restul vieţii.

Linden se trage uşor şi se pregăteşte pentru ce va vedea în ochii aceia iubiţi. Nu vrea ca Sacha să spună cuvintele; nu vrea să le rostească. Îi pune palma pe obraz şi observă cu uimire cum îi tremură mâna. Sacha vorbeşte în sfârşit. Au sunat întruna. Au înţeles că este o problemă cu telefonul lui Linden sau că l-a uitat. Nu aveau cum să ia legătura cu el. Se întâmplase la mijlocul după-amiezii. Murise liniştit. Paul o ţinea pe Lauren de mână. S-a întâmplat pur şi simplu, cu Lauren în rezervă, nimeni altcineva. Lauren a ieşit împleticindu-se, palidă la faţă, incapabilă să vorbească.

Linden se gândeşte la mama lui, cum a fost martoră la acea ultimă suflare, la ultima înălţare a pieptului. Cât de dureros trebuie să fi fost pentru ea. Cât de îndurerată trebuie să fie. Acum îi dau lacrimile, ţâşnesc din ochii obosiţi. Tatăl lui nu mai este. Îşi

aminteşte când l-a văzut ultima oară, ieri, când s-a aplecat şi l-a sărutat la plecare. Linden se simte amorţit, nu se poate mişca, nu poate reacţiona. Vrea să stea jos; vrea să poată aştepta aici, să se odihnească, să nu spună nimic, să-şi adune puterile, doar un pic. Ştie că nu poate. Îl aşteaptă sus. Ce fac? Cum rezistă? Sacha spune că Tilia este impresionantă. Ea este cea care le ajută să se ţină cu firea. Tilia? Linden se miră. El credea că ea o să cedeze. Nu, nu a cedat. Nici vorbă. O consolează pe Lauren, care este disperată, la fel şi Mistral, care s-a prăbuşit. Ea se ocupă de toate procedurile. A vorbit cu doctorul, cu asistentele. Este calmă şi compătimitoare.

Linden urcă în lift ţinându-l pe Sacha strâns de mână. Uşa rezervei cu numărul 17 este închisă. Ştie că în spatele acelei uşi este trupul neînsufleţit al tatălui său. Ştie că va trebui să-l vadă la un moment dat. Va trebui să-şi vadă tatăl mort, aşa cum va trebui să-i vadă şi sicriul coborând în pământ în micul cimitir din Léon des Vignes. Îl aşteaptă un chin şi nu se va sfii să-l întâmpine. Îl urmează pe Sacha în sala de aşteptare puţin mai departe. O vede pe sora lui, îşi îmbrăţişează mama şi nepoata. Colin stă în faţa lor, cu capul în palme. Îl văd şi ei; îi strigă numele şi încep iar să plângă. Urmează un moment intens, deconcertant de durere, în care propoziţiile par haotice, întrerupte de hohote de plâns.

Abia mai târziu, după ce se consolează unii pe alţii, scoate Linden cutia din buzunar. Le spune că asta a vrut Paul să-i aducă de la Vénozan. Sunt hârtii înăuntru, dar încă nu a avut timp să le citească. O să le citească acum, aici. Ia prima pagină şi începe. Citeşte încet, fără grabă, oprindu-se periodic să-şi tragă răsuflarea. Din când în când, se uită la Lauren, la Tilia, ca să capete curaj, sprijin.

Când Linden ajunge la ultima pagină, i-o dă surorii lui. Vocea Tiliei umple încăperea mică, întâi schimbătoare, ezitantă, apoi capătă forţă şi este aproape – aproape – ca şi când Paul ar fi alături

de ei, în picioare în prag, cu mâinile în buzunare, şi i-ar privi cu ochii săi albaştri, strălucitori.

„I-am auzit paşii apropiindu-se de locul în care stăteam eu. De fiecare dată când făcea un pas, frunzele şi iarba foşneau să mă avertizeze. Credea că nu face niciun zgomot, dar eu auzeam perfect. Auzeam aproape prea tare. Fiecare părticică din mine se căznea să asculte. Acum îi simţeam duhoarea de transpiraţie şi băutură, ca a muncitorilor beţi de la fermă pe care îi vedeam uneori pierzând vremea pe lângă fermă până să-i gonească tata.

M-am sprijinit de copac, cu ochii închişi. Eram aşa de nemişcat, eram ca o creangă. Monstrul a venit groaznic de aproape, dar a trecut mai departe, clătinându-se, mormăind ca pentru sine.

A început să plouă, o ploaie deasă, constantă şi viguroasă. Nu era furtună, nu tuna, se revărsa doar ploaia. Am auzit monstrul cum fuge înjurând. M-am gândit că se udă Suzanne şi am început iar să plâng. Copacul m-a adăpostit ca o umbrelă uriaşă.

Mi-am pus toată groaza în copac. Mi-am luat frica şi am făcut-o o parte din el. Copacul m-a îmbrăţişat. M-a încuiat în el. Nu m-am mai simţit niciodată aşa de ocrotit. Nimeni sau nimic nu mă mai protejase aşa. Era de parcă aş fi devenit una cu scoarţa, de parcă m-aş fi strecurat în crăpături, în fisuri, dincolo de muşchi, de licheni, de insectele care se târau pe trunchi.

Iar acolo, în miezul teiului, am ştiut că n-o să mă ajungă niciodată niciun monstru, nicio oroare.”

Mulţumiri

Le mulţumesc lui Nicolas Jolly, Laure du Pavilion, Catherine Rambaud şi nepreţuiţilor mei primi cititori.

Le mulţumesc fotografilor Charlotte Jolly de Rosnay, David Atlan, Alexi Lubomirski şi Melanie Rey.

Îi mulţumesc lui Laurence Le Falher pentru informaţiile despre New York.

Îţi mulţumesc, Laetitia Lachmann.

Iată cele cinci cărţi care m-au ajutat să o scriu pe aceasta:

Paris Under Water, Jeffrey H. Jackson (Palgrave Macmillan)

Paris coule-t-il?, Magali Reghezza-Zitt (Fayard)

The Secret Life of Trees, Colin Tudge (Penguin)

The Hidden Life of Trees, Peter Wohileben (Greystone Books)

On Photography, Susan Sontag (Penguin)

Mă puteţi contacta pe site-ul:
www.tatianaderosnay.com

FOTO: David Ignaszewski

TATIANA DE ROSNAY, născută în 1961, în suburbiile Parisului, are origini engleze, franceze și ruse. Și-a petrecut copilăria la Paris și Boston, dar a studiat apoi în Marea Britanie. După terminarea facultății, s-a mutat la Paris, unde locuiește și astăzi. A lucrat o vreme ca jurnalistă pentru revista *Vanity Fair*, înainte de publicarea romanului de debut, *L'Appartement témoin* (1992), și a avut numeroase colaborări cu reviste precum *Elle* sau *Psychologies*. A publicat mai multe romane în limba franceză, printre care *Le Dîner des ex* (1996), *Le coeur d'une autre* (1998), *Le Voisin* (2000), *La Mémoire des murs* (2003), *Spirales* (2004), *Moka* (2006). Succesul definitiv a venit odată cu apariția romanului *Se numea Sarah* (*Sarah's Key*, 2007), prima carte scrisă de autoare în limba engleză. În 2010, romanul s-a bucurat de adaptarea cinematografică a lui Gilles Paquet Brenner, cu Kristin Scott Thomas în rolul principal. A continuat să scrie în engleză și franceză, următoarele romane apărute fiind *Vieți secrete* (*A Secret Kept*, 2009), *Rose* (2011), *À l'encre russe* (*The Other Story*, 2014) și *Anotimpul ploilor* (*The Rain Watcher*, 2018).
În 2010, revista *Le Figaro* a plasat-o pe Tatiana de Rosnay pe locul 5 în topul celor mai citiți scriitori francezi

Plouă fără încetare în Paris, iar familia Malegarde – împărțită între Franța, Londra și Statele Unite – se reunește pentru prima dată după mulți ani, pentru a sărbători a șaptezecea aniversare a lui Paul, patriarhul familiei și un arboricultor renumit. Dar când acesta suferă un accident vascular cerebral, fiul său, Linden, un fotograf de succes, se găsește blocat într-un oraș amenințat de un dezastru natural uluitor. Iar când Sena inundă străzile, familia va trebui să lupte pentru a-și păstra unitatea pe măsură ce o mulțime de temeri ascunse și de secrete încep să iasă la iveală.

În acest roman profund și intens despre dragoste și ispășire, Tatiana de Rosnay, autoarea bestsellerului *Se numea Sarah*, își demonstrează încă o dată abilitățile incredibile de povestitoare și de cunoscătoare a sufletului omenesc.

„Am fost fascinată de noul roman al Tatianei de Rosnay. Nu luați această carte cu voi în avion dacă vreți să dormiți! *Anotimpul ploilor* are câte ceva pentru fiecare: o poveste despre dezastrul pe care îl provoacă Sena când inundă Parisul; o dramă de familie despre secrete de o viață; un avertisment și o scrisoare de dragoste pentru lumea noastră, toate spuse cu rafinamentul și eleganța fără egal ale Tatianei de Rosnay. Captivant, plin de pasiune, amenințător și delicat, *Anotimpul ploilor* este un roman de neuitat."

Jenna Blum

Anotimpul ploilor este o poveste tulburătoare și emoționantă despre o familie în criză. Pe măsură ce apele Senei inundă Parisul, bărbații și femeile din clanul Malegarde se luptă să nu se afunde sub greutatea propriilor secrete. Prin intermediul personajelor sale, Tatiana de Rosnay demonstrează că – în ciuda greutăților și a suferințelor noastre – ispășirea și vindecarea ne sunt la îndemână."

Erika Robuck

Tradiție din 1985

ISBN 978-606-31-0130-6

eBook disponibil

9 786063 401306